

EDITURA MINERVA

LÉON NEGRUZZI

EXTRAORDINARELE AVENTURI ALE LUI RODOLPHE DURANT

Coperta de N. Claudiu

LÉON NEGRUZZI

EXTRAORDINARELE AVENTURI ALE LUI RODOLPHE DURANT

GANGSTERUL
•
POLITICIANUL

ROMANE

În românește de
BEN. CORLACIU
și
DANA KONYA-NEGRUZZI

Cu o scrisoare colegială
de
BENEDICT CORLACIU

EDITURA MINERVA
București — 1974

STIMATE DOMNULE LÉON NEGRUZZI,

Scrisoarea mea, am aproape convingerea, vi se va părea bizară, cel puțin la început. Ori, dacă dumneavoastră nu, întrucît, cînd ați plecat din țara românească, acum o jumătate de secol, v-ați luat acolo, pe malurile Senei, o căruță de humor moldovenesc, atunci altora, cu siguranță.

Căci de unde, mai întîi, căzusem în păcatul de a le promite editorilor români, apoi și dumneavoastră, astă-primăvară, la Paris, că voi comite o prefață (desigur analitică, desigur doctă, desigur plicticoasă ca o muscă colorată, însă muscă), iată-mă totuși scriindu-vă dumneavoastră, direct, iar nu cititorilor.

Aici ar fi bizareria. De ce, o astfel de scrisoare ? De ce nu, o prefață, după uz, după canon ? Și, de unde, această idee năstrușnică (după cum, probabil, îi vor spune fabricanții de etichete) ?

În general, eu, unul, de mult nu mă mai cheltuiesc în antecamera prefețelor. Pentru că, în primul rînd, au, nu puține, un aer imperios, adesea plicticos, dacă nu de-a dreptul enervant.

Evident, cele două romane, *Gangsterul* și *Politicianul*, din ciclul *Extraordinarele aventuri ale lui Rodolphe Durant*, care prima oară vă apar acum în românește, ca și celelalte componente ale travaliului dumneavoastră literar de-o viață, în aceeași magnifică limbă franțuzească, ar avea la noi nevoie de prezentarea cuiva.

Uitat și părăsit acolo, la Paris, unde v-ați stabilit cîndva de bunăvoie și nu prea (așa am înțeles, din melancolia dumneavoastră, cînd stam de vorbă amîndoi, astă-primăvară, în paza doar a Turnului Eiffel) și de unde astăzi cărțile vi se întorc la ele acasă,

poate dumneavoastră înşivă v-aţi rătăcit imaginea. Poate, nu. În orice caz, cititorul român încă n-o cunoaşte. Şi trebuie să o cunoască. După opinia mea, trebuia să o cunoască mai de mult. Nu, însă, de la uşă, prin prefeţe, aşa cred eu. Ci dinlăuntrul casei sale şi dinlăuntrul casei mele şi dinlăuntrul casei dumneavoastră, toate trei fiind, la o adică, aceeaşi bună casă românească.

Orice prefaţă, pe lîngă cîte vi le-am confiat şi pe lîngă cîte se subînţeleg, mai are şi aerul de majordom. Iar dumneavoastră, m-am convins întîi din operă, apoi pe cînd schimbam idei şi amintiri în primăvara mea tîrziu-pariziană, sunteţi un spirit democratic şi nu aveţi nevoie de nici un soi de majordom.

Aşa încît, la rîndu-mi, las altora durerea de a mînca o jimblă din prefeţe. De vreme ce, aşa cum aţi văzut, am suficiente motive să nu le agreez pe ale altora, de ce m-aş năpusti să potrivesc eu însumi o prefaţă ?

Iată de ce, stimate domnule Negruzzi, vă scriu, cum ziceam, dumneavoastră. Gîndul acesta ezitant, căci, trebuie să recunosc, mai întîi a fost numai un gînd cu semn de întrebare, mi-a bătut la uşă într-o seară, la scurtă vreme după ce un avion a pus la loc distanţa dintre mine şi Paris. Eram foarte trist, nu ştiu de ce. N-aveam chef de vorbă nici cu mine însumi, aşa că l-am lăsat afară, să aştepte ori să plece. El a stat acolo toată noaptea, aşteptînd, iar de dimineaţă a bătut din nou, a insistat. Începea să prindă o pojghiţă de mister, deoarece se complicase oarecum, şi misterele, se ştie, nu e bine să le laşi prea mult la uşă, se duc la vecin, ca femeia izgonită.

„— Bine, i-am spus eu, primindu-l înăuntru. Dar asta face toată lumea. Un om îi scrie celuilalt..."

Însă nu era aşa. Cînd dialoghezi intens cu gîndul, intens şi ospitalier, constaţi întotdeauna că e altfel. Nu, pur şi simplu, să vă scriu, cum scrie toată lumea. Ci, pornind de la ideea cu imaginea, fireşte, literară, pe care dumneavoastră înşivă v-aţi rătăcit-o, da sau nu (şi precizez : nimic maliţios aici ; poate, mai tîrziu), îi scriu acelui domn în vîrstă, blajin şi plin de ironie, totodată, de o seninătate tristă şi inteligentă, cînd surîdeţi, suflet cald, de pîine coaptă, dar din cînd în cînd ursuz şi anxios, îi scriu deci cîte ceva acelui domn Léon Negruzzi, din Paris, Avenue de la Bourdonais, despre literatura şi chiar despre viaţa lui Léon Negruzzi. Da, aţi înţeles bine : lui Léon Negruzzi, despre Léon Negruzzi.

E aici ceva bizar ? Eu cred că nu. Nu orice lucru neobişnuit e şi bizar. Dar menirea scriitorului, între altele, e de a demola şabloanele. Că lucrul acesta îl ştiţi şi dumneavoastră, încă de la începutul carierei literare, poate constata oricine, citindu-vă romanele.

Aşadar, Léon Negruzzi aparţine, stimate domnule Negruzzi, literaturii româneşti. Era să zic : cu începere de astăzi. Mi-am dat seama, însă, imediat, că aş fi săvîrşit o eroare inscuzabilă. El aparţine acestei literaturi încă de acum cincizeci de ani, chiar dacă a scris şi scrie în limba franceză. Nu are importanţă, din acest punct de vedere, că primele sale două romane, apărute la Paris în 1933 şi, respectiv, 1934, apar în româneşte abia azi. E important şi, poate, grav, că alţii, mai demult, încă dinainte de război, nu s-au gîndit la asta. Dar nu e şi ireparabil, după cum constataţi şi dumneavoastră, cu emoţia firesc-nerăbdătoare, pe care mi-aţi mărturisit-o la Paris. Actuala generaţie, vedeţi, tinde să corecteze asemenea amnezii ale trecutului.

Dealtfel, aş fi din nou pe punctul de a comite o eroare, dacă, restituindu-l astăzi pe Léon Negruzzi literelor româneşti, aş anatemiza acel trecut în întregimea lui. S-ar supăra pe mine, printre cei dintîi, Cezar Petrescu. În privinţa prozatorului român Léon Negruzzi, el e acela care a emis primul semnal. Era în anul 1931, după cum v-aţi amintit întotdeauna, pînă mai deunăzi, din păcate, numai dumneavoastră. Semnalul său, deşi elogios, s-a pierdut totuşi, iarăşi, din păcate, într-un pustiu al vremii. Dar eu îl fac să se audă azi din nou, peste decenii, din paginile ziarului bucureştean „Cuvîntul", al cărui director era : Nu pentru că m-aş crede vreun magician *honni soit qui mal y pense* ori, dacă-mi permiteţi, mai pe limba noastră : Doamne, fereşte ! — ci pentru că e datoria mea colegială să-l reinsufleţesc, scoţîndu-l din gălbinelile hîrtiei de tipar, în calitate doar de porta-voce.

Însă, mai întîi, o rememorare, fie şi pe scurt. În anul acela, lui Léon Negruzzi îi apăruse prima carte de proză, încă nu romanele, ci o carte de călătorie. Şi o precizare. Călătoria aceea — nu hoinăreală, cum ne păcăleşte el în titlu, cu humorul său moldovenesc — prin adîncimea ei deloc turistică şi prin acuitatea observaţiei de ordin social a tînărului călător de-atunci, avea să germineze, după cum constat, cu o amplificată incisivitate literară şi în primul său roman, *Gangsterul*, a cărui acţiune e localizată

în America ; după cum nici *Politicianul*, prin care ne mutăm în Franța, nu e lipsit măcar de urmele, deasemeni satirice, ale aceleiași călătorii.

Iar acum, stimate domnule Negruzzi, să vedem cu toții ce scria Cezar Petrescu despre colegul său, Léon Negruzzi, cu opt ani mai tînăr decît el. Îl voi reproduce in extenso, din două cauze. În afară de aceea, cum v-am spus, a întîiului semnal (prin care, în fond, nu fac altceva decît să readucă la suprafață o relație de ordinul istoriei literare), mai e o cauză : făcînd din cartea lui Léon Negruzzi un pivot de demonstrație, Cezar Petrescu se pronunță totodată și asupra mereu actualei chestiuni a specificului național. Așadar, o dublă restituție. Ar mai fi, poate, și alte cauze, de mai măruntă sau de mai puțin măruntă importanță, dar, în fine, e timpul să-i dau cuvîntul lui Cezar Petrescu.

[„De la Paris, primim un încîntător volum al unui compatriot, Leon. [Vedeți ? El îl scrie fără accentul franțuzesc.] Negruzzi, tînăr plecat, de cîțiva ani din țară, după ce a lăsat interesante suveniruri și promisiuni literare în paginile revistelor de acum cinci-șase ani. Volumul editat de „La Revue Mondiale" se intitulează „FLÂNERIES EN U.S.A." și cu o vervă specific românească, sprintenă și acidă, trece în revistă toate aspectele pitorești ale vieții de dincolo de Atlantic. Pitorescul decorului și pitorescul sufletelor.

După cărțile lui Duhamel, Paul Morand sau Ferri-Pisani, a fost nevoie desigur de puțin curaj, pentru a tipări în limba franceză, un volum care nu e prezentat măcar de prefața unei personalități celebre. Curaj lăudabil și justificat. Cartea compatriotului nostru ne face onoare.

Într-adevăr, Leon Negruzzi, din familia Negruzzilor moldoveni cu vechi rădăcini în literatura veacului trecut, a plecat peste ocean, cu un suflet al nostru, românesc, care a filtrat altfel realitatea americană, decît Duhamel sau Morand. Atît de adevărat este că specificul național se afirmă întotdeauna, chiar dincolo de hotarele țării de naștere și chiar într-o altă limbă, decît acea maternă. Cartea nu are preocupări docte. Nu e îmbîcsită de date statistice și de considerații economico-sociale. Sunt simple însemnări de hoinăreală, cum s-au anunțat pe copertă. Dar cît de juste, sub aspectul lor de ingenuitate ; cît de precis vizînd substanța realității, sub această aparență de flanerie !

New York, San Francisco, frontiera Mexicului, albi și negri, indigeni și emigranți, clientela contrabandiștilor de alcool și oa-

meni de afaceri, peisagii şi suflete, moravuri şi ciudăţenii, toate se perindă rapid, înregistrate prompt de un ochi proaspăt în acest decor, dar educat într-o veche tradiţie de cultură europeană. Asemenea volum merită neapărat o ediţie românească şi poate s-ar cuveni să inaugureze o colecţie de voiajuri, ca să spun aşa romanţate, cum fiecare editură franceză îşi are una de cînd scriitorii parizieni au început să facă şi altfel de călătorii decît acele în papuci, în jurul camerei, după tradiţia lui Xavier de Maistre. Pînă la începutul acestui veac, volumele de călătorii se adresau numai unui anumit public. Erau prea încărcate de literatură. Prea preocupate numai de un exotism superficial şi romantic.

«Hoinărelile» scriitorilor contemporani aduc o recoltă mai substanţială, sunt documentare fără să pară şi nu se împotmolesc în lirism elegiac. De aceea se adresează întregului public şi de aceea o carte de voiaj e adesea mai pasionantă ca un roman.

Cartea compatriotului Leon Negruzzi e din această familie şi o aşteptăm în limba noastră de acasă, pentru cititorii noştri de acasă".

Ce e drept, intervenţia lui Cezar Petrescu, una dintre autorităţile literare şi publicistice ale vremii, n-a răsunat în pustiu deşi efectul ei se produce cu destulă întîrziere. La o distanţă de aproximativ patru ani, acestei prime cărţi a lui Léon Negruzzi i se acordă dreptul de a vorbi „în limba noastră de acasă" (în traducerea meritorie, semnată Eduard Konya) „pentru cititorii noştri de acasă". N. Pora o salută cu promptitudine, în „Adevărul".

Dar, stimate domnule Negruzzi, de ce nu mi-aţi spus nimic despre asta, în melancolicele noastre după-amieze pariziene ? Cînd stăteam de vorbă amîndoi şi eu mă bucuram, pe de o parte, de nobilul surîs al bunei dumneavoastră doamne, Marjorie, pe care n-aţi trecut-o numai Ierihonul, ci şi Atlanticul, cînd aţi adus-o, cucerită, din America, iar pe de altă parte, vă blagosloveam în gînd, pe româneşte, fioroasa mîţă siameză, de-i mai ziceţi şi Biquet, după ce că, în loc să iasă la păscut, îşi înfige ghearele, îmbîrligată, în mîna care dă s-o mîngîie. Poate, pentru că, în cei patruzeci de ani ce s-au depus de-atunci între Dîmboviţa şi Sena, uitaserăţi chiar dumneavoastră şi de aceea nu mi-aţi spus nimic ? Ori, poate, modestia moldoveanului parizian m-a lăsat s-o aflu singur.

Oricum ar fi, tot singur am descoperit şi interviul. Aici, aş vrea într-adevăr să fiu puţin malițios şi să vă atribui întrebarea : „— Cum aşa ? ! Care interviu ?"

Admițînd că v-aş accepta nedumerirea (căci nu numai de dragul unei glume vă scriam că, poate, înşivă v-ați rătăcit imaginea), reproduc aici, din acelaşi „Adevărul" şi tot cum de pe-atunci, prima propoziţiune a „chapeau"-ului ce-l însoțea : *„D. Leon Negruzzi, tînărul scriitor român în limba franceză, a fost cîteva zile în țară"*. Acum vă amintiți ? Era urmat de semnătura *Cronicar*, însă cotraducătoarea dumneavoastră de azi, Dana Konya-Negruzzi (deci, sursă autorizată), mă încredințează că era pseudonimul lui Tudor Teodorescu-Branişte.

Aşadar, Cezar Petrescu, apoi N. Pora, apoi autorul, între altele, al romanelor de mai tîrziu, *Prinţul* (1944) şi *Primăvara apele vin mari* (1960). Şi, cu asta, gata. Asupra lui Léon Negruzzi, cel pe care interviul urmărea „a-l pune în legătură cu publicul românesc", se acumulează apele uitării, de atunci şi pînă mai deunăzi. Era, deci, firesc să nu mai ştim nimic de el. Firesc, desigur, intr-o lume nefirească.

Dar ce făcea în vremea asta, acolo, la Paris. acel *flâneur* Léon Negruzzi, ale cărui hoinăreli de spirit şi de literă pe viu — *„marqués d'une psychologie aiguë"* — fuseseră imediat declarate, de către condeie ca al lui Henri Massis, Gus Bofa sau Léon Treich, ca aparţinînd *„très-honorablement"* literaturii franţuzeşti *„à côté des relations fameuses des Morand, Duhamel, René Puaux"* ? Acelaşi care, în 1930, stîrnise deodată în atmosfera galică o mare vîlvă, printr-un surprinzător articol asupra stărilor de lucruri din America, pînă atunci împodobite cu zambile. (Să se uite, cine vrea, în „Revue Mondiale", care l-a publicat întîi, sau în multe alte ziare franţuzeşti, care l-au reprodus numaidecît.)

Ce făcea, stimate domnule Negruzzi ? Căci, iată, ora a bătut, cînd să afle şi, vorba lui Cezar Petrescu, „cititorii noştri de acasă".

În vara lui 1940, cînd Hitler ne spînzura Parisul de crucea lui încîrligată, *Gangsterul* şi *Politicianul* apăruseră demult. Autorul lor era şi el înfrînt, alături de francezii care-l adoptaseră. Hoinarul, om acum la patruzeci de ani (o, cît sună de puternic această vîrstă bărbătească !), porneşte în a doua sa bejenie ; dacă tot bejenie i-am spune şi plecării lui definitive, în 1925, din România. El nu acceptă rana unei Franţe fără libertate şi se duce cu francezii. Cu acei francezi, al căror destin era să lupte în continuare, de departe, în timp ce alţii, cei mai mulţi, continuau să

lupte, subteran, acasă. Fapta lui, pe mine, nu mă miră. Iar dacă ar fi fost să-mi spuneți altfel, cu tot respectul, stimate domnule Negruzzi, dar nu v-aș fi crezut. Moldovean, cunoscînd din tată-n fiu istoria, era normal să aleagă calea codrului, spre a lovi din nou. Decît că, într-un război modern, trebuia și codrul său să fie tot modern. Și astfel și-a „ales" America. Un codru bine cunoscut *(honni soit...)*, celui ce scrisese *Flâneries en U.S.A.* și, mai cu seamă, *Gang* (sau, cum i-am zis eu, ca să priceapă omul de la noi, *Gangsterul)*.

Paradoxal, dar e realitate : acest exil, Léon Negruzzi și-l trăiește într-o țară, care, doar cu un deceniu mai devreme, îi rănise romantismul și elanul încă juvenil. Căci *Gangsterul*, indiscutabil, e romanul critic al unui autor decepționat de o anume viață și societate. Îi pot cita, din amintitul interviu, propria opinie : „În definitiv în *Les Aventures extraordinaires de Rodolphe Durant* am dorit să istorisesc un sfîrșit de epocă, un sfîrșit de regim. Sub președinția lui Hoover, „gangsterianismul" admirabil organizat constituia o forță colosală. Poliția, ca și magistratura erau de fapt în miinile gangsterilor. Legea prohibițiunii n-a fost de fapt decît o mare afacere de care au profitat mulți".

Cinci ani o duce astfel în America, de astă dată, nu „hoinărind" (expresia îi aparține, căci noi am zice : studiind, documentîndu-se), ci participînd în permanență la lupta generală, pentru libertate, în coloanele ziarelor franceze din New York și ale revistei „La pensée française". Îmi place mult imaginea aceasta : un moldovean, cu tolba plină de creioane bine ascuțite, își face arc din litera franceză și le țintește, săgeți după săgeți, din codrul new yorkez în zvasticile ce mărșăluiau prin Europa. Da, stimate domnule Negruzzi, îmi place foarte mult.

E același moldovean impetuos, sarcastic și idealist, care, în războiul nostru de reîntregire, cînd poate încă nu știa ce-i viața, la șaptesprezece ani, pleacă de acasă, voluntar, cu arma, pe frontul de la Mărășești, iar după lupte țara-i unge rănile cu alifia Crucii de Război. Și, pe urmă, cînd sosi și pacea (căci așa îi zice lumea), el se duse la Viena, ca să și le vindece deplin. La medicii, adică, ai acelora care-l răniseră.

Îl mai țineți minte ?

Francezul spune :

„*Mieux vaut tard que jamais*".

Dar românul :

„Niciodată nu e prea tîrziu".

E o întîlnire între aceste două zicale, dar, de la un punct, e şi o despărţire. Iar de astă dată, oricît i-aş iubi eu pe francezi, trebuie să-i dau dreptate românului. În cazul dumneavoastră, mai exact : al literaturii dumneavoastră, stimate domnule Negruzzi, e într-adevăr tîrziu, însă nu e prea tîrziu, în sensul sugerat aici al franţuzescului *jamais*. E, desigur, o blazare, a admite existenţa unui niciodată. Or, românii, ştiţi asta foarte bine, nu au fost şi nu sunt deloc nişte blazaţi. Istoria lor încă nu le dă dreptul la acest repaos, care precede coborîşul, oricît de grandioasă ar fi culmea. Chiar şi varianta românească a zicalei demonstrează tenacitate şi urcuş.

Primele două romane ale lui Léon Negruzzi, aşadar, apar abia acum în româneşte. Dacă pentru dumneavoastră, omeneşte vorbind, aceasta nu e o consolare ori, dacă totuşi este, atunci, e una cam amară, pentru istoria literaturii, în schimb, în cadrul căreia timpul anulează doar invalidităţile, e tocmai bine, căci e o confirmare. Trebuie să fim lucizi, chiar dacă uneori e dureros. Cu atît mai mult, cu cît una dintre lăudabilele calităţi ale celui ce a scris *Gangsterul* şi apoi *Politicianul* e tocmai luciditatea. Ea, luciditatea critică, stă la baza ambelor romane. De aceea, şi vă rog să reţineţi asta, atunci cînd îmi permit a-mi exprima părerea asupra unuia dintre ele, îl vizez şi pe celălalt. E o implicaţie, la care mă obligă însuşi autorul.

Cînd, mai adineauri, apropo de *Gangsterul*, mă refeream la un autor decepţionat, pornind chiar de la opinia sa pe care o citam, ar fi trebuit desigur să adaug : nu e numai o opinie, e o atitudine ; faţă de acea „epocă", faţă de acel „regim", localizat de el, în interviu, „sub preşedinţia lui Hoover". Eu cred că Léon Negruzzi, cînd l-a numit numai pe Hoover, a recurs la un gest de politeţe faţă de succesorii, dacă nu şi de precursorii imediaţi ai acestuia. Căci structura unei epoci nu ţine numai de o singură personalitate politică şi ar fi inechitabil să-i atribuim în exclusivitate atît apariţia, cît şi instalarea şi durata moravurilor ei. E drept, Hoover a instaurat în Statele Unite prohibiţia alcoolului, pe al cărei fundal evoluează personajele romanului, dar ea, ca operaţie legislativă (bună, rea, asta nu e treaba mea să judec), e consecinţa unor fenomene sociale anterioare, ce se desfăşoară chiar şi după Hoover, nu doar în timpul său, pe fondul vertiginoasei degringolade economice a vremii respective.

Iată de ce, în discuția noastră cu privire la *Gangsterul*, eu elimin unul dintre termeni, și asta, după cum vedeți, din necesitatea obiectivității de ordin istoric. Reținîndu-l numai pe acela de epocă, vom constata legitimitatea și mai largă a romanului și totodată vom identifica mai exact atitudinea morală, cu caracter de permanență, iar nu de conjunctură, a autorului.

Dealtfel, spre această modalitate de apreciere, mă conduce și *Politicianul:* altă „lume" (Franța, alt „regim") (constituțional), dar aceleași moravuri, chiar dacă se manifestă în forme diferențiate, marcînd deasemeni o serie de trăsături ale unei epoci, și anume ale aceleiași epoci. Dacă, în America, ele s-ar numi „gangsterianism", numele lor european ar fi „politicianismul", în sensul unei reprobațiuni egale din partea scriitorului. În ambele romane (=„lumi"), aceeași teribilă dispută a puterii, între indivizi din aceeași speță fără scrupul, în dauna aceluiași om simplu, cumsecade, om de toate zilele sau indiferent cum i-am mai spune, în orice caz omul constructor, cu sau fără orizont. Numai armele, mijloacele surprinse de romancier erau altele. În Statele Unite, banul ; în Europa, mașina politică.

Ați remarcat, sper, că am zis numele european al acelor trăsături, iar nu francez. Asta, nu pentru că Franța ar reprezenta, singură, Europa. Nici pentru că, iubind-o eu atît de mult, aș vrea să trec peste maladiile, pe care singură și le-a provocat din cînd în cînd. Ci pentru că politica, în sensul politicianismului, era o țară care, pe atunci, mina întreaga Europă, nu numai Franța (din care, dealtfel, nici Léon Negruzzi nu face altceva decît un loc de acțiune românească, pentru că acolo trăia el și era normal să-și miște simbolic personajele în mediul cel mai familiar). Dumneavoastră o știți în mod direct, din experiență ; eu, pînă la un punct, numai din lecturi. Iar dacă, în America, banul, în compania pistolului-mitralieră și a automobilului blindat, a recurs cu atîta nonșalanță la crima gangsterească, dincoace, la noi, în Europa, politicianismul nu s-a dat nici el în lături de la crimă. Ba, mai mult, trecînd prin fascismul de toate nuanțele și culminînd prin nazismul ce avea să distrugă temporar și Franța, a recurs chiar la asasinatul în masă, la crima de genocid. Léon Negruzzi, în cel de al doilea roman al ciclului ***Extraordinarele aventuri ale lui Rodolphe Durant,*** nu ajunge cu acțiunea chiar pînă la această culminație a politicianismului. Nu avea nici cum, tragedia ei concretă nu se declanșase încă în istorie. Dar o viza. Pentru că o intuise, odată cu atîția alți oameni onești și cu atîția

alți scriitori guvernați de aceeași luciditate critică. Există, altminteri, prin deliberarea autorului, o legătură subterană între gangsterianismul din primul său roman și politicianismul atacat în celălalt. Această legătură, dacă vrem, poate fi o punte de construcție, de meserie. Dar, fie că vrem, fie că nu, ea simbolizează relația freatică dintre moravurile violente ale aceleiași epoci, indiferent de teritoriul „lumilor".

Acum, stimate domnule Negruzzi, vă propun o pauză. Unii îi vor zice paranteză. Noi să-i spunem pauză. Iar în această pauză, eu să vă fac o confidență. Ceva mai înainte, cînd vă scriam : „dincoace, la noi, în Europa", m-am gîndit o clipă, în secret, la România. Evident, nu pentru că, dragă Doamne, ea ar putea să reprezinte, singură, bătrînul nostru continent. Ci pentru că și trupul țării mele, adevărata noastră țară — nu-i așa ? — a fost invadat în aceeași epocă, dacă nu și mai devreme, de același rapăn al politicianismului (asta, o știu din cărți și din ziarele vremii), care în final avea să o suspende (asta, am început s-o știu pe pielea adolescenței mele) deasupra aceleiași prăpastii, a aceluiași fascism, în aceeași binecuvîntată, dar și păcătoasă Europă.

Numai pentru asta, însă, nu v-aș fi cerut această pauză. M-aș fi gîndit, și gata, rămîneam tot singur. Nu vă mai mărturiseam un adevăr, pe care îl știți și dumneavoastră foarte bine, deși erați plecat demult, precum îl știe toată lumea, nu de azi, de ieri. Și, pe urmă, cui, ucigă-l toaca, i-ar putea trăzni prin minte, că tocmai eu m-aș număra printre acei eventuali utopici, care ar pofti să scoată România din Europa ? Așa cum celor de esență hitleristă li se căşunase, nu și nu, ca să desființeze Franța. Dar, în acel moment secret, al meu, mi s-a lipit de gînd o întrebare. Și de asta, uite, am considerat că trebuie să ne oprim puțin, întrucît această întrebare îl privește pe Léon Negruzzi.

„— Cum așa ! Îți închipui dumneata (Adică, eu, căci începe întrebarea), că Léon Negruzzi, în sentimentele, ca și în resentimentele sale, s-a format abia acolo, la Paris ? Sau, mai pe urmă, în flaneriile americane ?"

„— Bun, veți zice, poate, dumneavoastră. Întrebarea matale e firească. *Naturellement !*"

„— Cred și eu. Doar că nu-i a mea. E a portretului".

Așa că m-am interesat, am consultat ziare vechi, reviste, oameni, mi-am reîmprospătat lecturile ; în special acele cărți le-am

recitit. care, în istoria literaturii noastre, formează o genealogie, zisă, a Negruzzilor.

În 1925, anul plecării sale definitive din țară, da, Léon Negruzzi era într-adevăr foarte tînăr. Avea, însă, în valiza sa morală, implicit politică, toate sculele necesare unor investigații sociale judicioase și unei atitudini critice. Asta, pe de o parte, ca moștenire de familie, cu o tradiție literară, în esență, critică și realistă, veche de aproape un secol. Pe de altă parte, rezultat direct al unor experiențe și relații proprii. Căci, în vînzoleala vremii de după primul război mondial, cînd destul de mulți erau pe punctul de-a o lua razna, dacă nu o și luaseră, pe el, pe junele Léon Negruzzi, îl găsesc, fie la Iași, fie la București, în compania literară, întemeiată desigur și pe afinități politice, a unor viitoare personalități prin excelență democratice și anticonformiste: Al. Philippide, Cezar Petrescu, Păstorel Teodoreanu, George Lesnea, Emil Serghie, Sturdza-Boureni, Loghin, Alfred Hefter. După ce, în studenție, îl avusese profesor pe Dimitrie Gusti, pe lîngă Ion Petrovici. Și după ce își face debutul cu o poezie în „Viața românească", lucru iarăși semnificativ. Precum, în același sens, al atitudinii, e deopotrivă de semnificativă prezența semnăturii sale (articole politice, versuri, cronici literare etc.) în „Lumea", „Lumea literară", „Gândul nostru", „Flacăra", „Convorbiri literare" sau în „Cuvântul" (București, director Cezar Petrescu). Iar Nicolae Iorga (al cărui nemistificat patriotism democratic nu mai e nevoie să vi-l amintesc) îl plasează cu elogii în *Antologia poeților români*.

Ba, în 1921, același june literar editase chiar o revistă proprie, „Gândul nostru". Principiile ei politice? Vor rezulta din următoarea frază: „După un an am părăsit direcția revistei care în timpul absenței mele la Viena devenise prea banală și burgheză". Am citat, scuzați-mă, din scrisoarea pe care mi-ați trimis-o anul acesta, în iunie, după ce mă întorsesem prematur la București. Să vă mai explic eu ce înseamnă să-ți părăsești revista, căreia tu însuți i-ai dat viață, pentru că a devenit *burgheză?* Haida, de! *A d'autres!*

Eu nu am vrut decît o pauză, între noi și-un „univers hodorogit", cum îi spune atîta de pe placul meu același tînăr de demult, în poezia sa, *Cotnar*. O pauză mică, în amintirea unui pahar de *Beaujolais*. Cu care prilej, să umblăm nițel, împreună, prin valiza sufletească a lui Léon Negruzzi, cel din clipa cînd pleca definitiv din țara lui. Însă nu ca vameșii, ci ca oamenii de litere. Și, vă-

zîndu-i bagajele, să constatăm că autorul *Extraordinarelor aventuri ale lui Rodolphe Durant* avea încă de-acasă tot ce-i trebuia, ca să le scrie așa cum le-a scris, iar nu altminteri. Realitatea, faptele, moravurile, violența și amploarea lor, limuzinele blindate sau blindajul demagogic al politicianismului, toate acestea, alături de altele, le-a găsit desigur acolo pe unde a călătorit și acolo unde le-a scris. Cînd scria, cînd adică acuza, eu cred că penița lui muta din călimară pe hîrtie și puricii aduși de-acasă. Mai ales, în paginile *Politicianului*. Cît despre cum le-a scris ?

Aici, autorul, iarăși mucalit, le învăluie în faldurile aventurii. E însă și sarcastic. Și cu cititorul, nu numai cu moravurile. În adîncul aventurilor, cînd trecem dincolo de rafalele gangsterilor sau de gloanțele verbale ale politicienilor, peripeții care altminteri ne amuză, ne atrag, uneori făcîndu-ne chiar robii unei lecturi cu sufletul la gură, acolo, în adînc, ne inspăimîntă nu derutanta aventură a construcției, ci nemernicia mediului. Aici e drama celor două cărți, în această lume insalubră, fie interlopă, fie pseudointelectuală. Mai exact, de aici, din viermuiala înarmată a unei lumi de pivniță morală, dar cu pretenții implacabile la vîrful piramidei, se declanșează asaltul, deghizat sau nu, al forței brutale asupra visului și a speranței omenești. Léon Negruzzi nu ne atrage atenția în mod direct, pentru că el e un autor subțire și dibaci, dar adevărata aventură umană, în sensul tragic al cuvîntului, aici își are rădăcinile, în acest subsol al societății.

M-am lăsat pînă și eu furat de aventurile nepricopsitului Rodolphe Durant, în ciuda faptului că, în materie de bucătărie literară, sunt, cum se zice pe la noi, om de meserie. Am trecut cu el Atlanticul, sechestrat în același cufăr al unui destin hazliu, și, pe urmă, sub amenințarea morții, m-am lăsat cărat în circa întîmplărilor, care-l transformă în fantomă — fantoma vie a lui John O'Donell, căpetenie de gangsteri — în război pentru supremația absolută cu banda altor gangsteri, ai lui Al. Macone. Asta, în *Gangsterul*.

Apoi, cînd candela voinței, aprinsă de nostalgia Senei și alimentată de amintirile adolescenței rămase in Bois de Boulogne, îl readuce la Paris pe același norocos, dar și jalnic Rodolphe Durant, eram din nou pe urma lui, cititor, dar și participant cîteodată, la fel de curios, la fel de nerăbdător să trec dintr-o peripeție într-alta. Dacă, în John O'Donell, îl recunoșteam pe faimosul O'Conell, iar în persoana lui Al. Macone știam că am de-a face cu și mai faimosul Al. Capone, prin „bietul" prezident

Astric identificam demagogia carierismul politic, sufletul de tinichea al capitulardului. Mai pe scurt, în ambele volume ale ciclului, Léon Negruzzi redeştepta în mine dezgustul stenic la adresa arivismului, se întîlnea cu eternul meu protest împotriva forţei distructive, împotriva brutalităţii şi a dictatelor, împotriva celor care, ahtiaţi după putere, trădează libertatea omului.

Dealtfel, stimate domnule Negruzzi, e cazul ca aici, cred eu, să mă gîndesc şi la cel de al treilea roman al lui Léon Negruzzi, *Le Tour du Monde d'Hippolyte-Louis Dupont-Lafaisse* (La Nef de Paris Editions, 1957). Deşi nu aparţine ciclului de aventuri *à la* Rodolphe Durant, el e impregnat de acelaşi protest, de aceeaşi atitudine lucidă *vis-à-vis* de aceeaşi cabală politică a puterii, care periclitează (oare, chiar etern ?) aceleaşi libertăţi umane. Sunt obligat să mă gîndesc la el, pe de o parte, prin urmare, pentru că demonstrează o lăudabilă constanţă etico-morală a autorului de-a lungul unor vremuri cu aptitudini de cameleon ; iar pe de alta întrucît constat în toate paginile sale binefăcătoarea maturitate şi sedimentare a unui talent care, altminteri, nu permite dubii nici mai înainte.

În seara cu lalele, seară de mai cu trei lalele uriaşe pe care acela ce vă scrie astăzi i le aducea, venit tăcut din ceţurile Senei, doamnei dumneavoastră, Marjorie (dar nu, *hélas !* motanului Biquet), mi-aţi oferit *„...acest roman satiric care poate îl va amuza şi... întrista în acelaşi timp"*. Da, stimate domnule Negruzzi, într-adevăr m-a amuzat, dar mai ales m-a întristat, şi încă foarte mult. Cel ce l-a scris, Léon Negruzzi, avea dreptate : e încă păcătoasă lumea noastră, pămînteană. Dar, într-o zi, lalelele multicolore vor fi mai numeroase, din ce în ce mai numeroase şi mai mari, iar atunci, vă rog să mă credeţi, căci am acum şi eu experienţa timpului sub cumpeni, va veni acasă, aici, pe malurile Dîmboviţei, şi *Le Tour du Monde...* Ca şi *La vie et les rêves d'un mort*, romanul încă inedit, sau piesele de teatru şi nuvelele.

Mais, revenons à nos moutons. La cele de stringenţă. Dacă, prin construcţie şi stil, ambele romane ale ciclului Rodolphe Durant aparţin antrenantei literaturi de aventuri, în care Léon Negruzzi nu o dată excelează, fondul lor, prin implicaţia ideii şi a strigătului subteran, e social şi e politic ; în consecinţă, actual. Literatură, deci, de factură modernă, sub amîndouă aspectele. Dar în primul rînd, cum vă spuneam, prin faptul că dezvăluie

acolo, în adîncuri, altă aventură, şi mai reală decît a personajelor literare, şi mai periculoasă decît gloanţele sau decît demagogia lor. Acolo de fapt şi operează, pentru cine nu e prea grăbit ori superficial, bisturiul cu cerneală : neagră, violetă, albastră, după gravitate şi împrejurări ; niciodată, însă, roză, nici chiar atunci cînd tragedia, care ne pîndeşte din jocul diabolic al acelor aventurieri ai puterii, e împachetată în petale de trandafiri. Sub lampa scialitică a unui realism acerb, el operează printr-o ironie sterilizantă, printr-un pamflet acidulat, printr-o satiră cauterizantă, printr-o şarjă, poate, uneori cam prea accentuată — dar care este lucrul acela, pe care nu-l accentuează tinereţea ? Şi, de pretutindeni, humorul picură ca lacrima. În vreme ce adesea, poate niţel cam prea adesea, scama dulce romantismului ieşean se întîlneşte, pe cerul lui Rodolphe Durant, cu scama naiv-visătoristă a mic-parizianului. Ori, poate, din aceste scame, sunt invitat să deduc tocmai una dintre neputinţele acelor conştiinţe fragile ce se scarpină zadarnic de gardul meridianelor.

Stimate domnule Negruzzi,

Vă trimit, aşadar, în plicul acesta colegial, portretul lui Léon Negruzzi. Un portret moral şi literar, pe un dublu fond biografic : al său şi al epocii.

Cum îl veţi găsi : fidel sau nu, întreg sau incomplet, aspru sau flatant, nu ştiu.

Un lucru, însă, e cert. Cinstit cu meseria noastră blestemată şi sublimă, cum m-am străduit să rămîn întotdeauna, am căutat să fiu corect. Să vă dau, adică, ceea ce-i al dumneavoastră şi, lui Léon Negruzzi, ceea ce-i al său. Dar nici chiar corectitudinea nu ne salvează întotdeauna de la eroare.

A bientôt, cher monsieur Negruzzi. Ici, chez moi, ou bien de nouveau là-bas, chez vous. Puisqu'on doit que nous soyons partout chez nous. A bientôt.

BENEDICT CORLACIU

Bucureşti
15 decembrie 1973

GANGSTERUL

1933

Capitolul întîi

ÎN CARE SE VEDE CUM CELE CE URMEAZĂ SE POT PETRECE ÎNTR-UN VIITOR AN DE GRAȚIE, PE CARE CITITORUL E LIBER SĂ-L STABILEASCĂ DUPĂ CUM ÎI PLACE

Rodolphe Durant hoinărea liniştit prin Bois de Boulogne. Tînăr cetățean al Parisului, el admira toamna ruginie, cînd simţi deodată o durere în ceafă. Nu apucă decît să strige „Au !", apoi se prăbuşi, pierzîndu-şi cunoştința.

După cîte ore, zile sau luni şi-a revenit în fire, Rodolphe Durant n-a ştiut niciodată sau, mai bine zis, nici n-a încercat vreodată să afle, şi asta, doar din lenevie. Pentru că, altminteri, nimic nu l-ar fi împiedicat pe Rodolphe, mai tîrziu, să se uite într-un calendar. Lucru pe care, însă, nu avea să-l facă.

Într-o frumoasă zi de toamnă, aşadar, Rodolphe Durant, un francez obişnuit, căzu în nesimțire pe o cărare, pe care o credea pustie, iar această cărare se afla în plin Bois de Boulogne.

*

Rodolphe Durant nu ştia ce-i frica. De aceea, în timp ce, încă năucit, îşi ridica eroic pleoapele, el îşi zise : „La naiba ! Unde mă găsesc ?" Ceea ce-i transmise impulsul necesar, spre a începe cercetările. Îşi putu da astfel seama, destul de repede, că avea mîinile legate, iar un căluş înfundat în gură îl împiedica să strige.

„Unde mă găsesc ? Unde mă găsesc ?"

Holbaţi, ochii lui Rodolphe scrutară întunericul şi descoperiră nişte raze de lumină ce pătrundeau prin crăpă-

turile mărunte ale coliviei sale. În acelaşi timp, constată că respectiva colivie nu e altceva decît un cufăr enorm, căruia cineva îi dăduse cîteva găuri. De ce? „Probabil, ca să pot respira. Dar, pentru Dumnezeu! unde mă găsesc?" Îşi punea într-una aceeaşi întrebare plină de nelinişte, la care nu putea răspunde: „Unde mă găsesc? Unde mă găsesc?"

Cîteva clipe mai tîrziu, cînd şi celelalte simţuri ale sale începură să intre în acţiune, Rodolphe Durant simţi un fel de balansare uşoară şi monotonă. O senzaţie ciudată îl cuprinse, în timp ce atenţia îi era atrasă de sunetele unui jazz, care păreau să vină de departe, de foarte departe. Totul era atît de neobişnuit, şi aceste lucruri nefireşti, fie bune, fie rele, îi produceau o stare atît de neplăcută, încît găsi că e mai bine să-şi blocheze supapele tuturor simţurilor. Închise, prin urmare, ochii, îşi astupă urechile, uită balansul.

Avu astfel din nou sentimentul că e liber, şi în spaţiu şi în timp. Frunzele roşcate ale toamnei cădeau domol la picioarele sale, în vreme ce vîntul, adiind uşor, îngîna un cîntec fermecat, cîntecul sfîrşitului de vară. Iar Rodolphe, cu mîinile în buzunar, asculta acest cîntec, mîngîia cu ochii zborul frunzelor, punea la cale pacea universală prin înfrăţirea popoarelor.

Amintirea, însă, chiar şi atunci cînd ia înfăţişarea unui vis, nu se mulţumeşte doar cu lucruri agreabile. Adeseori mai intervine şi durerea. Această durere, Rodolphe o simţi în ceafă şi, a doua oară de la aventura lui de nepătruns, se văzu obligat să se trezească în acelaşi cufăr.

Acelaşi balans, aceeaşi poziţie ciudată. „Unde mă găsesc?" Aceeaşi întrebare, acelaşi răspuns. Încercă să se mişte, o mişcare scurtă, pe care uitase s-o facă de la început. Ceea ce-l înştiinţă că a înţepenit. Aşa încît, Rodolphe, timp de cel puţin un sfert de oră, nu se mai clinti şi, în ciuda faptului că se trezise, nu-şi mai puse nici o întrebare, nu se mai gîndi la nimic.

*

Zgomotul unor paşi făcu să năvălească sîngele în creierul amorţit al lui Rodolphe, care se încumetă să geamă. Îi răspunse un hohot de rîs. Atunci, prizonierul deveni atît de furios, încît se gîndi : „Canalie !"

O cheie scrîşni în broască şi capacul lăzii fu ridicat de către o mînă misterioasă. Cum nu-i plăceau surprizele, Rodolphe închise ochii. Însă rîsul acela, hidos, continua să-l enerveze. În cele din urmă, cînd îşi ridică pleoapele, Rodolphe Durant nu avu nici o surpriză, pentru simplul motiv că individul din faţa lui, care rîdea probabil de el, îi era cu desăvîrşire necunoscut. Era un bărbat cam de vîrsta lui, putea să aibă douăzeci şi cinci, pînă la treizeci de ani. Ochii mari, albaştri, îi luminau privirea cu o blîndeţe fără margini. Iar în rîsul său, nimic ironic. Avea, dimpotrivă, o sinceritate care-i sporea şi mai mult blîndeţea privirii. Destul de bine făcut, elegant îmbrăcat, necunoscutul rîdea în continuare, cu aerul că nu vrea nimic de la el. Această voioasă neutralitate îl scoase din sărite pe prizonier, care schiţă, cu picioarele, o mişcare de revoltă, mişcare ce nu dură decît o secundă, dar care avu fericita consecinţă de a inunda ochii necunoscutului cu o mare cantitate de lacrimi. Totul fusese atît de neaşteptat, încît lui Rodolphe i se făcu milă de presupusul călău şi nu mai mişcă din nici o parte a trupului său stîlcit. Această contemplare reciprocă, pe cît de ciudată, pe atît de stupidă, ţinu cel puţin un sfert de oră. În cele din urmă, Rodolphe descoperi că lacrimile necunoscutului nu erau deloc provocate de jalnica sa poziţie pe fundul cufărului ; erau, pur şi simplu, lacrimi de bucurie. Atunci, cuprins de desperare, închise din nou ochii. Singurul lucru, pe care-l putu face, cînd necunoscutul binevoi, în sfîrşit, să-i vorbească.

— Scumpe secretar de ambasadă, spuse el, după cum vedeţi, sînt profund mîhnit de situaţia în care vă găsiţi. N-am însă nici o putere. Cu toate astea, voi încerca să vă fiu pe plac. Doar că sînt nevoit să vă pun unele condiţii, iar dacă nu le acceptaţi, riscaţi să rămîneţi încă mult timp în poziţia aceasta, ceea ce nu pare să fie de-

osebit de confortabil. În consecință, dacă-mi promiteți că nu veți striga după ajutor, dacă, în două cuvinte, îmi promiteți că veți sta liniștit, eu vă promit, la rîndul meu, să vă eliberez gura și să vă las să circulați prin cameră.

Rodolphe încuviință din cap. Ținîndu-și promisiunea, necunoscutul îl scăpă mai întîi de căluș, ceea ce-i îngădui tînărului să tragă în piept o mare cantitate de aer, lucru de care tocmai simțea o absolută nevoie, apoi îi dezlegă picioarele și-l ajută să iasă din cufăr.

Eliberat, Rodolphe se repezi la toaletă.

Cînd reveni, îl găsi pe inamicul său surîzînd și fumînd o țigare. Numai că, de astă dată, era înarmat cu un revolver.

Același balans clătina încăperea. La un moment dat, Rodolphe nu-și putu menține echilibrul șubrezit și căzu pe dușumea. Necunoscutul îl ajută să se ridice.

— Unde mă găsesc ? întrebă Rodolphe.

— După cum vedeți, pe un vapor.

— Un vapor-omnibus ?

— Ba nu.

— Și încotro ?

— Polul Nord !

— Nu am haină de blană.

— Nu e o nenorocire ireparabilă.

— Dar jazzul ?

— Dansează lumea pe vapor.

— Mi se pare totul foarte ciudat.

— Nu-i așa ?

— Da. Și, în afară de asta, mi-e foame.

— Domnule secretar, dejunul e servit.

— Unde ?

— Dar e pe masă.

Un dejun complet îl aștepta pe masă, însă Rodolphe nu-l văzuse. Se repezi asupra mîncării, ca un lup înfometat, în timp ce necunoscutul îl ținea sub amenințarea revolverului.

— La cel mai mic gest, la cea mai mică mișcare, sînteți mort.

— Atunci, înseamnă că n-am dreptul să mănînc ? răspunse Rodolphe, înfulecînd un cotlet de porc.

— Nici o mişcare nu poate fi admisă, decît atîta cît să mîncaţi. Aţi înţeles, scumpe secretar de ambasadă ?

„Ce naiba îmi tot spune ăsta secretar de ambasadă ? Face vreo confuzie ?" se gîndi Rodolphe Durant. Cum era, însă, foarte măgulit de titlul ce i se conferea, se feri să protesteze şi înghiţi în viteză toată mîncarea de pe masa încărcată.

Se grăbi de fapt prea tare şi regretă imediat. Deoarece, cum dădu să se mişte cîţiva paşi, celălalt făcu un semn, arătîndu-i cufărul.

— Dar n-am deloc intenţii rele, zise Rodolphe. V-aş cere numai voie să mă duc pînă la fereastră, ca să privesc puţin peisajul.

— Dacă-i numai asta, răspunse necunoscutul, dar nu mai mult de cinci minute.

— Dar al dracului mai eşti, domnule !

— Îmi pare rău. Trebuie să-ţi reiei locul în cufăr.

La această veste cu totul neaşteptată, Rodolphe simţi cum i se zburleşte părul pe cap. Se îndreptă spre fereastră, fără nici o vorbă, asemeni unui condamnat la moarte spre ultima ţigare.

— A ! Ce frumos peisaj !

Frumosul peisaj era marea.

— E frumos. Ce frumos e ! repetă el. Ştii, e prima oară cînd văd marea. E impresionant. Nu pot să spun că-mi pare rău că mă găsesc aici... Ai aerul că dumitale nici nu-ţi pasă.

Celălalt nu răspundea. Vaporul se balansa mereu, parcă în ritmul jazzului. O tăcere îndelungată se aşternu între cei doi.

— Aş fuma o ţigare, zise Rodolphe în cele din urmă.

În loc de răspuns, revolverul ameninţător şi aceeaşi tăcere.

— Dac-ai fi atît de amabil, am o poftă nebună să fumez... Hai, ar fi un gest frumos.

Nici un răspuns. Doar revolverul, îndreptat tot timpul spre Rodolphe, şi nişte ochi înspăimîntători, care-l fixau într-una, imobili. Erau atît de mari, atît de îngrozitor de mari aceşti ochi, încît pe Rodolphe îl cuprinse frica. Se întrebă mai întîi ce poate însemna privirea aceasta, iar apoi, cînd înţelese că n-are cum să fie altceva decît un

ordin neîndurător de a reintra în cufăr, se supuse. Cum necunoscutul rămînea neclintit, Rodolphe trase capacul peste el şi, fericit că nu mai are picioarele şi braţele legate, nici căluşul în gură, nici privirea înfiorătoare a celuilalt aţintită asupra lui, adormi în linişte, ba chiar cu plăcere.

Cînd Rodolphe se trezi, nu deosebi nici o schimbare în închisoarea lui. Trase de aici concluzia că necunoscutul avea încredere în el şi, în consecinţă, îl va lăsa fără cătuşe pînă la Polul Nord şi chiar mai departe. Ceea ce-i dădu o bună dispoziţie. O dispoziţie atît de bună, încît, spre a fi pe placul celuilalt, aşteptă un răstimp, fără să se mişte. „Cine ştie, poate astfel mă va lăsa să circul liber prin cabină“.

Rodolphe aştepta. Aştepta cu trupul şi cu duhul în totală neclintire. După cîteva minute, făcu însă o mişcare. Şi, văzînd că liniştea e unicul său însoţitor, dădu capacul la o parte, fără grijă. Necunoscutul se afla exact în acelaşi loc. Ba, mai mult : nici măcar nu-şi schimbase poziţia din clipa în care Rodolphe, sub ameninţarea lui, se instalase în cufăr, ca un copil cuminte.

— Iertaţi-mă, domnule, dar am absolută nevoie să... să ies. Vreau să spun că... mă-nţelegeţi...

Celălalt nu se clinti.

— Înţelegeţi-mă, continuă Rodolphe, pricepeţi, am mîncat cam mult şi n-am băut puţin, aşa că...

Dar necunoscutul nu făcu nici o mişcare şi nici de astă dată nu-i răspunse. Păstra mereu aceeaşi atitudine, iar ochii i se măriseră şi mai mult.

Ce era de făcut ? Întrucît paznicul său rămînea într-una nemişcat, Rodolphe, adunîndu-şi întregul curaj, se repezi asupra lui şi încercă să-i smulgă primejdioasa armă. Necunoscutul, cu degetele încleştate pe revolver, căzu la pămînt. Durant îngălbeni. Ceea ce nu-l împiedică — ba, dimpotrivă — să dea frîu liber îndureratei sale băşici. După care, ceva mai înviorat, putu să constate cu groază că adversarul său murise.

— Uite, asta devine foarte plicticos, şopti Rodolphe.

Mai întîi, aşeză pe scaun trupul fără de viaţă, neuitînd să-i smulgă, cu cîtă greutate, arma. Apoi, pentru mai

multă certitudine, îi cercetă pulsul, își duse urechea în dreptul inimii lui, iar după cinci minute, cînd se convinse că e mort, îl cuprinse desperarea.

Situația, mai înainte simplă pentru el, îi apărea acum atît de complicată, încît, neștiind ce să mai facă, se vîrî din nou în cufăr. De astă dată, însă, cu mii de precauții, bizuindu-se pe revolver.

Prea multă vreme nu trecu, și Rodolphe tresări. Cineva intrase în cabină. Cu revolverul în mînă, împingînd capacul cufărului la o parte, Durant sări afară, curajos.

— O singură vorbă și trag !

În fața lui stătea, surizătoare, o femeie tînără. Era foarte frumoasă, iar rochia neagră ce i se mula pe trup contrasta plăcut cu părul blond. Ascultînd de ordinul agresorului ei, nu scoase o vorbă. Femeia și tăcerea îl tulburară însă pe Rodolphe, care simți cum îl năpădește un val de sfiiciune.

— Doamnă, vorbiți, exclamă el, bombîndu-și pieptul. Explicați-vă.

Aceste cîteva cuvinte fură pronunțate cu o voce gravă, aproape cu o voce de stăpîn. Frumoasa blondă părea de asemeni tulburată. Nu-i putu răspunde decît cu multă greutate, iar glasul ei avea un sunet dulce, chiar mîngîietor.

— Dar ce s-a întîmplat aici ? Nu pricep nimic. Dumneata să-mi dai mie explicații.

— Ce s-a întîmplat ? Vreți să știți ce s-a întîmplat ? Ei bine, doamnă, priviți !

Ea puse mîna pe umărul necunoscutului, apoi, văzînd imobilitatea în care acesta părea că vrea să persiste, îl zgîlții cu putere. Omul se prăbuși.

— Inutil, doamnă. Nu se va trezi prea curînd.

— Dar...

— Doamnă, în fața noastră, se află un cadavru.

Un țipăt de groază se pierdu în cele patru colțuri ale cabinei. Rodolphe se repezi să susțină trupul leșinat al noii necunoscute. Ea își reveni, însă, repede, căci Rodolphe

primi în plin obraz o privire sălbatică. Ştiindu-se cu arma în mînă, nu se nelinişti prea mult. Ca măsură de precauţie, o îndreptă ceva mai bine asupra blondei sale însoţitoare. Era astfel în siguranţă. Sau aproape.

— E oarecum vina mea, doamnă, spuse el pe un ton patetic, dar e şi vina lui. N-aveam de unde şti că e atît de slab.

— John, slab ?

— Nu ştiu cum îl cheamă, dar v-aş putea afirma că John al dumneavoastră era mai degrabă slab. Vreau să spun în comparaţie cu mine. Ce e drept, găsesc că sînt foarte puternic, dar oricum, n-aş fi crezut că dintr-o simplă lovitură de pumn, voi doborî un ins atît de zdravăn, că-l voi ucide. Sincer vă spun, regret din toată inima. Îmi era simpatic acest destoinic John. De ce naiba s-a simţit însă obligat să fie impertinent cu un om ca mine ? Realmente, nu pot admite mojicia, indiferent din partea cui ar veni.

Frumoasa blondă începuse să se uite la Rodolphe Durant cu o privire plină de admiraţie.

— Acum însă ce facem ? zise ea, calm. Un cadavru nu poate fi totuşi păstrat.

Rodolphe surîse.

— Lucrul cel mai simplu, zise el. Îl băgăm în cufăr, în locul meu.

— Dar dumneata nu erai mort. Uiţi această mică diferenţă. Zimbi şi ea, adăugînd pe tonul cel mai firesc : Nu există decît un singur mijloc : să-l aruncăm pe fereastră. Marea o să-l ia în grija ei, bietul John !

În momentul acesta, Rodolphe remarcă, în sfîrşit, că noua lui însoţitoare şi aliată vorbea franceza cu oarecare greutate. Avu convingerea că recunoaşte în accentul ei farmecul anglo-saxon.

— Mi se pare, doamnă, că descopăr în dumneavoastră o englezoaică, zise el, luîndu-şi un aer victorios şi plin de sine.

— Nu te înşeli prea mult, răspunse ea, supusă, privindu-l cu aceeaşi admiraţie. *Do you speck english ?* [1]

---

[1] Vorbeşti englezeşte ?

— *O, and how!* [1]

Ea se gîndi o clipă.

— Între noi, să vorbim franţuzeşte, zise apoi, aproape cu naivitate. E mai comod. În felul ăsta, ceilalţi nu ne vor putea înţelege. Cu John, vorbeam întotdeauna franţuzeşte. A, dar nu uita să iei la dumneata toate actele de identitate ale lui John, înainte de a-l arunca în mare. Bietul John!

— Dar cine e John!

— John eşti dumneata, zise ea, rîzînd.

— Iertaţi-mă, dar eu sunt Rodolphe Durant.

— Nu mai eşti. Începînd din clipa asta, eşti John O'Donell.

La auzul acestei ultime fraze, Rodolphe se repezi la cadavru şi-l despuie de tot ce avea asupra lui, hîrtii, bani, ceasornic. Găsi cinci paşapoarte, pe cinci nume diferite, nici unul însă pe numele John O'Donell. Rodolphe le băgă pe toate în buzunar, fără ca lucrul acesta să i se pară prea ciudat.

— Aici te afli sub numele de John Smith, adăugă ea.

Iar John Smith surise, aşa cum niciodată n-o făcuse Rodolphe Durant.

— Şi numele dumitale, frumoaso?

— Jenny Rould. Vestita asociată a lui John O'Donell.

— Jenny Rould, zise el, îmi eşti foarte simpatică.

— *All right,* [2] John. Şi acum, la treabă.

— Care treabă?

— Ai uitat că trebuie să-l aruncăm în mare pe Rodolphe Durant?

Ea prinse cadavrul de picioare, el, de cap. Rodolphe Durant, ex-John O'Donell, dispăru în ocean, înghiţit de eterna uitare a valurilor.

— Bietul John, zise femeia. E destul de pedepsit. Era atît de brutal cu mine!

Noaptea căzu în ocean, pe urmele trupului lui John O'Donell, şi totul se făcu negru jur împrejurul vaporului, negru şi de o linişte desăvîrşită. Jenny Rould părea îngîndurată, chiar preocupată de ceva.

---

[1] O, şi încă cum!

[2] În regulă (engl.).

— La ce te gîndeşti, Jenny ?

— La rochia pe care-o voi purta în seara asta. Care e culoarea ta preferată ?

— N-am nici una. Astă-seară, însă, cred că negrul... În sfîrşit, cred că astă-seară am o preferinţă pentru negru.

Ea rîse din toată inima şi scoase din dulap o rochie frumoasă, din satin negru.

— Ai dreptate, John, negrul se potriveşte cel mai bine. Să nu uiţi, însă, smokingul.

— N-am aşa ceva.

— Dar al lui John ? Uiţi mereu că nu eşti Rodolphe Durant, ci John O'Donell !

— Aşa e, scuză-mă, nu m-am deprins încă. *All right !* Spune-mi, însă, n-o să fiu recunoscut ?

— Ai şi tu o dată dreptate. Uitasem de machiaj, e absolut necesar. Dar astă-seară e inutil. O să spun că nu te simţi bine, ai rău de mare, aşa că o să rămîi în cabină, e mai sigur. Dealtfel n-o să ţină mult, pentru că mîine sosim.

Cum ea începu să se dezbrace de faţă cu el, John-Rodolphe nu mai zise nimic, însă ochii lui mici se deschideau din ce în ce, pînă se făcură imenşi. Iar cînd Jenny, fără sfiială, îşi scoase şi furoul, se apucă să tuşească din toate puterile.

Ea însă nu se sinchisi nici de privirile, nici de tusea lui. Trecu, liniştită, cu un aer firesc, în camera de baie şi închise uşa.

John se uită atunci prin gaura cheii. Zări un trup minunat, o frumoasă statuie de carne. Era prima oară în viaţa lui, cînd vedea un trup de femeie în carne şi oase. Plin de curaj, încercă să deschidă uşa, Dar, vai, era încuiată ! Conştient de puterile sale, dădu să o forţeze. Uşa cedă brusc, cu uşurinţă, ca şi cînd niciodată n-ar fi fost încuiată.

Rodolphe rămase în prag, nemaiîndrăznind să înainteze. Jenny stătea în faţa lui, în întregime goală, iar el nu mai ştia ce să facă. Înţepenit locului, nu se mai putea retrage, nu cuteza să se retragă. Cît despre grai, îi era absolut imposibil să articuleze măcar un cuvînt, oricît de neînsemnat. Ce era de făcut ?

Se porni pe rîs. Putea să se încumete la altceva, să treacă la altă acțiune, el, care în viața lui nici nu văzuse, nici nu atinsese trupul unei femei ?

Rodolphe rîdea într-una şi, pentru ca situația să rămînă neschimbată, rîdea din ce în ce mai tare. Ea ieşi din cadă şi, cu mişcări încete — o, atît de încete — începu să se şteargă prin toate părțile frumosului ei trup. După care, continuînd să surîdă, nepăsătoare, se duse în fața oglinzii şi se contemplă îndelung.

În vremea aceasta, Rodolphe nu se clinti din loc, astfel că situația rămase exact aceeaşi şi, evident, nu el era acela care-ar fi putut să o schimbe.

— Ei, bine, John, nu mă săruți ?

— Dar...

— Nu sint chiar de lepădat, nu-i aşa ?

Rostind aceste vorbe, ea îi cuprinse capul cu mîinile şi îl sărută de cîteva ori, trăgîndu-l după sine în cabină.

Vaporul se înclina uşor, spre stînga. Prefăcîndu-se că-şi pierde echilibrul, Jenny se răsturnă încet pe pat. În momentul acesta, accesul de rîs nesăbuit al lui John se transformă în sărutări voluptuoase, ceea ce nu-i displăcu de loc frumoasei anglo-saxone. Era dornică de dragoste. Dar Rodolphe Durant nu ştia să facă dragoste şi nici nu învățase încă de la John. Ea crezu că-i e indiferentă.

— Mi-e frică ! Mi-e frică, începu să țipe. Au să mă ucidă... Da, au să mă ucidă.

Țipa aproape dureros, în timp ce trupul său se zvîrcolea în aşteptarea plăcerii, o plăcere care însă nu venea, n-avea cum să vină. John-Rodolphe se ridică brusc, ca un adolescent care, necunoscînd nimic din ale dragostei, lua totul în serios. Pe chipul său, vizibil obosit, apărură trăsăturile curajului. În această atitudine, John arăta aproape frumos, aproape mascul, aproape viguros. Pînă şi glasul îi devenise mai grav, mai puternic. Era prima oară în viață cînd se încumeta să tutuiască pe altcineva decît pe mama lui.

— Dar cine anume ? N-are decît să poftească, cel ce vrea să te ucidă. Explică-mi cum adică, să te ucidă ? Şi pentru ce ?

— Nu ştii tu. Nu, nu, tu nu ştii. Au să te ucidă şi pe tine. Nu-i cunoşti, ei nu dau niciodată greş.

— Dar cine sînt aceşti „ei" ?

— Vrei să ştii ?

— Da, imediat.

— Bine, dar cu o condiţie. Să mă aperi. Nu vreau să mor. John, nu vreau să mor.

— Îţi jur că n-ai să mori, jur pe capul mamei mele, răspunse cu emfază noul John. Da, ţi-o jur !

Ea era palidă şi tremura într-una. La jurămîntul lui, pe capul mamei sale, că o va apăra, surîse cu tristeţe, aproape matern.

— Sărmane John, tu însuţi ai să mori. Au să te ucidă şi pe tine. Sînt atît de puternici !

— Să mă ucidă, pe mine ? Ha, ha, ha !

Se porni pe rîs, acelaşi rîs, de adineauri, din camera de baie. Numai că, de astă dată, nu spre a-şi face curaj, ci pentru a o linişti pe Jenny. Rîsul acesta, dealtfel, îşi făcu efectul, fiindcă ea se calmă, fiindcă încetă să mai tremure, fiindcă deveni aproape serioasă şi gravă.

— Vino lîngă mine, John. Să discutăm serios. Îţi spun totul, tot ce ştiu eu. Mă destăinui ţie, iar tu ai să-ţi dai seama de primejdie, de moarte. Haide, vino.

John se aşeză alături de ea şi o luă de mînă, cu gingăşie. Pe chipul lui, devenit uimitor de energic, nu se mai zărea nici urmă de îngrijorare. Jenny vorbi liniştită, asemeni unei fataliste care nu vede nici o scăpare, în afară, poate, de o minune improbabilă, deşi oricînd posibilă, dacă e în joc instinctul de conservare.

— Ţie, John, zise ea, n-are cum să-ţi fie frică, pentru simplul motiv că nu ai cunoştinţă de nimic. Nu ştii cine a fost John O'Donell, prin urmare nu ştii cine eşti. Nu ştii cine sînt eu, după cum nu ştii nici cine sînt persoanele în mijlocul cărora ai să pici mîine seară, cînd o să debarcăm. Nu ştii nimic, nimic, nimic. Iată de ce n-are cum să-ţi fie frică, iată şi de ce are să-ţi fie frică, şi încă ce frică ! John, cel pe care l-ai asasinat cu un remarcabil sînge rece... Ştii tu cine ţi-e victima ?

— Nu prea.

— Ei bine, victima ta e stăpînul Statelor Unite ale Americii de Nord.

— Cum ? L-am aruncat pe fereastră pe președintele Republicii ?

— Nicidecum. John era mai mare și mult mai interesant decît președintele. John este... a fost șeful gangsterilor americani, personaj cu mult mai important, la noi, decît șeful statului.

— Da, mi-aduc aminte, i-am citit adesea numele prin ziare. Nu știam însă că era atît de important. În sfîrșit. Nu văd totuși unde e primejdia. Din contră, statul american ar trebui să mă răsplătească, pentru că l-am scăpat de un bandit atît de periculos.

Ea izbucni în rîs.

— Dar, vezi, dragul meu, uiți că el e statul, John și prietenii lui. Nu numai că n-o să fii răsplătit, ci, dimpotrivă, o să fii condamnat la moarte, fără discuție, oriunde te-ai afla. Nu e nimic de făcut. Sau, mai bine zis, nu e de făcut decît un singur lucru, pe care însă, nu prea poți conta.

Se uită la el. Dar probabil, sentința de condamnare la moarte nu-l prea înspăimînta pe John, întrucît rămase neclintit și nici nu păli.

— O să știu eu să mă apăr, răspunse el, liniștit.

— Ba nu, zise ea. Nu-i cunoști. Nu există nici un mijloc de apărare contra lor. Adică, nu există decît viclenia.

— O să știu eu să mă apăr, repetă el, nepăsător. Pe tine, însă, de ce te amenință moartea ?

— Eu ? Dar eu sînt regina.

— Majestate, scuzați-mă, dar nu pricep.

— Foarte simplu. Eu sînt nevasta... Am fost nevasta celuilalt John.

John se făcu mai întîi roșu de emoție, apoi verde de mînie. Nu rosti nici un cuvînt, dar dădu în lături mîna tinerei femei și se porni deodată să cutreiere cabina, în lung și-n lat. Gelozia, pînă atunci sentiment necunoscut pentru el, zgîndărea neplăcut sufletul curat al aceluia care, cu douăzeci și patru de ore mai devreme, nu era decît Rodolphe Durant.

Noul John, bietul de el ! Fuseseră de-ajuns cîteva ore, pentru ca să treacă, de la o plăcută nepăsare sentimentală, la chinurile cele mai cumplite pe care viața ți le poate oferi în chip de dragoste.

Jenny se uita la el și nu înțelegea nimic. Nu știa că gelozia ține mai mult de trecut și viitor, decît de prezent. Dar John ? El ce înțelegea ? Era gelos. Și-atîta tot. De aceea, cînd Jenny îl întrebă cu bunătate, cu multă bunătate, ce are împotriva ei, ce i-a făcut ea sau ce i-a spus, de l-a supărat, el îi răspunse pe un ton răstit și neplăcut :

— Cum ? Ești a altuia, și mai ai curajul să pretinzi că mă iubești ?

Acestea zise, se aruncă la picioarele ei, și îi ceru iertare.

— Nu vreau să existe alt bărbat în viața ta. Vreau să fii numai a mea. Altminteri... Și din nou o insultă Tîrfă ordinară !

Se năpusti asupra ei, gata s-o sugrume. Ea surîse, triumfal. În aceeași clipă, cu o lovitură de pumn bine plasată, puse capăt, scurt, înflăcărării bătăioase a tînărului bărbat. După care, se repezi la el și-l sărută, cu patima femeii îndrăgostite, nebună de dragoste, sigură de dragostea ei. Nu-l dezarmă pe John decît pe jumătate, căci el din nou o respinse. De astă dată, însă, mai cu binișorul și nu prea hotărît.

— Nu, nu, nu-mi mai trebuiești. Ți-ajunge celălalt. Nu, nu...

— Dar John, ce naiba, celălalt nu mai există, răspunse ea, dezmierdîndu-l drăgăstos. Celălalt John e mort, oceanul l-a luat de mult în grija lui. Ca și rechinii. Tu înșuți l-au ucis. John, ai uitat ?

El își reveni.

— Da, e adevărat... Adevărat, a murit, însă...

— Atunci, de ce ți-e teamă ?

— Nimic. Nu, nimic... Tu însă tot îl mai iubești, nu-i așa ?

— Pe morți, eu nu-i iubesc. N-am iubit niciodată morții. Eu nu iubesc decît făpturile vii și puternice. Da, da, le iubesc atunci cînd sînt puternice. Foarte puternice. Tu ești ?

Își regăsi și el, la rîndu-i, stăpînirea de sine. O clipă, buzele-i luară o formă răutăcioasă, surîsul i se crispă, victorios, iar John, în momentul acesta, arăta puternic,

foarte puternic. Avea o voce sigură și gravă. Vocea celui ce domină.

— Firește, Jenny, vezi bine, se mulțumi el să răspundă.

Cum ea nu uita nici un moment că el era acela care, dintr-o singură lovitură de pumn, îl ucisese pe celălalt, avu aerul că e convinsă. El, dimpotrivă, nu-și mai amintea că nu se clintise din cufăr, că nicidecum nu-și ucisese adversarul, care murise de o moarte cum nu se poate mai naturală. Căci John era acum pe deplin încredințat că el îl asasinase pe maimarele gangsterilor, devenind, în consecință, cel mai puternic dintre cei puternici. Îi părea un lucru atît de firesc, încît, gîndindu-se la mort, schiță, disprețuitor, un surîs îndepărtat.

— Oricum, ce lovitură de pumn ! A căzut grămadă, ce lovitură ! Trebuie să mă stăpînesc altă dată.

— Dar cum așa, John ? Mi se pare că l-am găsit pe scaun.

— Eu l-am pus acolo. Cît era de greu ! Am vrut să-ți fac o surpriză plăcută. În sfîrșit, ca să văd ce-o să se întîmple.

Era atît de sigur de ceea ce îndruga, încît Jenny nu bănui nici un moment că e minciună. El, nici atît.

— Iar acum, zise Jenny, ce ai de gînd să faci ?

— Nu știu, merg cu tine. Ce vrei să fac ? Merg la Polul Nord.

— La Polul Nord ?

— De ce nu ?

Jenny crezu că glumește și rîse din toată inima. Cît despre el, nu merse mai departe.

— Să vorbim serios, propuse ea. Vrei ? Iar ca să începem, vino și te așează frumușel aici, lîngă mine, n-are rost să mormăi și să bombăni.

Se supuse, fără s-o mai bruftuie. Ea îl luă din nou de mînă și, privindu-l drept în ochi, începu să vorbească, cu un glas liniștit și hotărît totodată. Lui John, glasul acesta îi insufla respect, ca și iubirea ce se desprindea din ochii ei frumoși.

— Prin urmare, tu, Rodolphe Durant, zise ea, ai asasinat un om...

— Eram în legitimă apărare, o întrerupse el. Și...

— Asta, după cum o să vezi, n-are nici o importanță.

Nu mă mai întrerupe. O iau de la capăt. Prin urmare, tu, Rodolphe Durant, ai asasinat un om... Nu, nu, nu mă-ntrerupe. Or, omul acesta, care a murit de pumnul tău, se întîmplă că nu era un om de rînd. Acest om reprezenta o personalitate, şi încă o mare personalitate. Iar această personalitate nu-i nici şef de stat, nici vreun ministru oarecare. Într-un asemenea caz, ţi-ar fi uşor să fugi, şi nimeni să nu te necăjească niciodată. Personajul mort de pumnul tău era căpetenia tuturor gangsterilor, deci cel mai puternic personaj din America de Nord. El este întotdeauna răzbunat, iar cel ce se atinge de persoana lui e condamnat imediat la pedeapsa cu moartea prin tortură şi executat, fără putinţă de scăpare. Nu, nu, de oamenii ăştia nu scapă nimeni, nu li se poate rezista. Imposibil, îi cunosc, nimic de făcut.

— Şi-atunci?

— Atunci... Se găseşte întotdeauna o cale.

— Ha, ha! Vezi? Există întotdeauna o cale... Şi care e această cale, dacă nu poţi să te aperi împotriva lor, dacă ei sînt mai puternici decît toată lumea?

— Viclenia. Nu uita că tu nu mai eşti Rodolphe Durant, ci John O'Donell, adică cel pe care l-ai ucis. I-ai luat toate actele, eşti aproape de aceeaşi vîrstă, ai aceeaşi statură. Nu-ţi lipseşte decît un singur lucru, ca să fii el însuşi: figura lui.

— Cred că asta-i cel mai important.

— Aici, te-nşeli, şi iată de ce: John era puţin cunoscut sub adevărata lui înfăţişare. Cei mai mulţi dintre complicii săi nu-l cunoşteau decît deghizat. Mîine, cu dresuri, cu mustăţi şi barbişon, te fac de nerecunoscut. Cît despre prietenii lui, înţelegi tu, n-avea mulţi, ai să te poţi descotorosi uşor de ei. Aş putea să ţi-i ofer pe toţi într-o capcană. Iar apoi...

— Apoi?

— Simplu, zise ea, cu aerul cel mai firesc. Îi cureţi.

— A, nu, nu, strigă el, îngrozit. Asta, nu!

— Dacă n-o faci tu, au s-o facă ei. Şi-atunci, în cîteva zile, n-ai să mai fii pe lumea asta. Şi nici eu.

— Nici tu?

— Cu certitudine. Pentru că eu, soţia lui, amanta lui,

complicea și prietena lui de toate zilele, n-am știut să-l apăr. Așadar, l-am trădat, fiindcă n-am murit împreună cu el. Ai priceput?

— Da, văd... Va trebui, deci, odată ajuns la Polul Nord, să-i omor pe toți. Brrr!

— De ce-i spui tu New Yorkului, Polul Nord? Ești caraghios.

Rodolphe înțelese, în sfîrșit, că adevăratul John își bătuse joc de el.

— Pentru că, răspunse în chipul cel mai simplu de pe lume, ba chiar spiritual, America e o țară care întotdeauna mi-a dat fiori reci în spate. Ha, ha, ha!

— Te rog, să nu-mi insulți țara, se oțărî ea. Îți interzic.

Se făcuse roșie de mînie, apoi deveni albă, apoi verde. Jenny nu admitea nimănui să vorbească de rău țara pe care ea o considera drept cea mai demnă de admirație din lume.

În această privință, era capabilă să comită gafele cele mai stupide, capabilă să sacrifice totul, chiar și dragostea ei pentru noul John.

— Nu uita că, începînd din clipa asta, ești american și, în consecință, nu mai ai dreptul să critici, nici să spui vreo răutate la adresa Americii. S-au spus destule. Altminteri nu ai trai cu mine. Înțeles?

— Dar, desigur, Jenny. Dacă vrei tu așa, nu știam.

— Bun. Să revenim, deci, la oile noastre. Odată ajuns la New York, trebuie să te descotorosești de toți prietenii celuilalt John. Nu avea mai mulți de patru sau cinci, o să fie o treabă ușoară. După care, trebuie să te ocupi nițel de dușmanii tăi. Căci aceștia îl cunoșteau mai bine. Sînt vreo zece, care trebuie să dispară. Asta are să fie mai puțin ușor decît ai crede. Sper, însă, că în cele din urmă ai să reușești. E și o chestiune de noroc. În orice caz, făcînd o medie, nu cred că ai de omorît mai mult de douăzeci. Precum vezi, nu e mult. Mai apoi, evident, ca să-ți poți menține prestigiul și ca să continui să domini... Dar asta ți-o indic mai tîrziu.

El nu zise nimic, însă ochii i se îndreptară cu jind în direcția lăzii, chiar cu părere de rău.

— Pentru moment, e tot ce am să-ți spun, reluă Jenny. Acum mă duc la masă. În vremea asta, tu stai liniştit şi aştepţi să ţi se aducă mîncarea. Mă întorc cît se poate de repede. La revedere, puişor, şi fii fără grijă. Le aranjez eu pe toate, aşa cum e mai bine. Sărută-mă !... Cum, n-o mai sărută el pe micuța lui Jenny ?

O sărută, dar numai ca şi cînd avea de îndeplinit o obligaţie.

În timp ce Jenny închidea uşa în urma ei, el aruncă o privire disperată către fereastră. Apoi, dîndu-şi seama că nu există nici o putinţă de scăpare, noul John se instală în cufăr şi trase capacul peste el. Acolo răsuflă liniștit, ca uşurat de o mare povară.

Capitolul II

ÎN CARE SE POATE VEDEA CUM ÎNĂLŢIMEA UNUI ZGÎRIE-NOR E ÎN MĂSURĂ SĂ PROCURE UNEI MEDIOCRITĂŢI ELEMENTELE NECESARE SPRE A O FACE VECINĂ CU GENIUL

Panorama New Yorkului creştea vertiginos, în timp ce fereastra cabinei transatlantice arunca asupra celui mai înalt oraş din lume un obuz de simpatie.

— New Yorkul ! făcu Jenny, entuziasmată. Cît e de frumos !

Însă miile de priviri ale zgîrie-norilor nu pătrunseseră, probabil, în creierul metamorfozat al noului John, care rămînea indiferent.

— Da, răspunse el, nu e rău.

— Ar trebui să mergem pentru paşaport. Haide, vino.

— Nu, nu. Dacă poliţia, mă-nţelegi, descoperă că sînt vestitul gangster... Nu, nu ţin deloc să putrezesc prin închisorile americane.

— Ah, că prost mai eşti ! Cum poţi să crezi că poliţia vămii nu ştie cine sîntem ? Cît eşti de naiv ! Află că... Adică, nu... Adică, totuşi, află dragul meu, că înainte de-a ne îmbarca n-am uitat să anunţăm poliţia că vom sosi, tocmai ca să n-avem neplăceri la vamă sau în altă parte. Aşa că n-ai absolut nici un motiv să-ţi fie teamă. Dimpotrivă, o să fim foarte bine primiţi şi, pe deasupra, nici n-au să ne scotocească prin cufere.

El nu avea aerul că l-a convins.

— Dar, dragul meu, adăugă ea, vameşii nu sînt aşa de nebuni, ca să-şi rişte pielea şi situaţia. Căci, dacă, din întîmplare, ar îndrăzni să facă o observaţie cît de măruntă, care să ne supere, într-o oră s-ar pomeni în

stradă. Ar crăpa de foame. Căci... Haide, vino, sîntem aşteptaţi. Te asigur, n-ai decît să le arăţi paşaportul şi n-o să-ţi spună nimeni, nimic. Haidem, curaj, e lucrul cel mai uşor din lume.

Îl apucă de mînecă şi-l forţă să iasă din cabină. Deşi încă nu se liniştise, încrederea pe care o avea în ea îl făcu să se îndrepte, totuşi, spre marele salon al pachebotului.

Nu apucaseră să facă nici doi paşi, cînd o mînă grea se abătu pe umărul lat al lui John. El încremeni în loc, ca lovit de trăznet, şi nu se întoarse decît abia după un timp îndelungat. Un uriaş în uniformă de agent al poliţiei se afla în faţa lui. John îngălbeni, în vreme ce namila făcea cu ochiul, şmechereşte. Noua căpetenie a gangsterilor, uitînd de orice urmă de curaj, dădu, în chip necugetat, să o ia la fugă. Din fericire, întîlni surîsul ei, tot atît de şmecheresc. Atunci, la rîndul său, se hotărî să rîdă, iar rîsul lui curmă întregul entuziasm al celui ce purta uniforma poliţiei americane. Acesta din urmă se uită la Jenny, cu o privire întrebătoare.

— Dar el e, răspunse Jenny, fără să ezite.

— Ei, aş !

John din nou se simţi la ananghie şi redeveni palid.

— Nu, domnule, aveţi dreptate, strigă el, printr-un efort aproape supraomenesc. Nu sînt eu. Femeia asta îmi doreşte moartea. Dar n-are să-i meargă. Nu, nu, vă declar, nu sînt eu... Au !

Încetă deodată să mai protesteze, din cauza durerii : Jenny îl împungea zdravăn, în fese, cu unghiile ei ascuţite. Să se fi înşelat cumva ? Să fi săvîrşit încă o gafă ? Nu mai ştia nimic. Pe de o parte, ca să pară puternic, iar pe de alta, ca să repare gafa, dacă într-adevăr gafase, luă hotărîrea comodă şi, altminteri, destul de inteligentă. de a rîde.

Această avalanşă de veselie nebună avu darul de a-l convinge pe agent.

— Ha, ha ! îi ţinu el isonul. Patronul e mereu acelaşi. Ha, ha, ha !

Un moment, John rămase buimac, apoi văzînd că totul merge atît de bine, reîncepu să rîdă, din ce în ce mai

tare, ca un nebun. Un nou atac al unghiilor ascuțite, în fesele sale, îi domoli nițel din tactica aceasta, devenită exagerată. La rîndu-i, agentul puse capăt veseliei, și trăsăturile lui aspre luară într-o clipă locul ridurilor, pe care i le provocase rîsul.

— Atotputernice patroane, haide, lasă... Dar, pe Dumnezeul meu, cît de bine-ți schimbi înfățișarea! Și, mai cu seamă, cum știi să dai glasului accentul și tonul pe care-l vrei. Ce forță, pe Dumnezeul meu, ce forță!

John înțelese, în sfîrșit, ceea ce ar fi trebuit să înțeleagă încă de la început. Înțelese că agentul de poliție nu era decît un prieten, un prieten la ordinele sale. Numai că neprevăzutul fusese prea brusc, prea puțin se așteptase la una ca asta. Și-apoi, Jenny ar fi trebuit să-l prevină. Își aduse aminte de durerea din fese și i se urcă sîngele la cap.

— *Well, darling,*[1] nu te supăra.

Adresîndu-se noului său prieten necunoscut, căuta să imite, pe cît mai mult cu putință, accentul și timbrul celuilalt John.

— Am vrut să mă distrez puțin. Ha, ha, ha! Aveai o mutră... Îmi vine și acum să rîd, Jenny.

— Ce este?

— Du-te în camera ta, n-am nevoie de tine aici.

Pronunțase ultima frază aproape cu duritate și, în orice caz, pe un asemenea ton, încît nici o replică nu era posibilă. Jenny se supuse, fără nici o vorbă. După plecarea ei, John se întoarse către agent.

— Prin urmare? I se adresă, la fel de scurt și de aspru.

Îl privea foarte de sus, cu mîinile în buzunar, ca și Celălalt. Agentul nici nu clinti.

— Patroane, răspunse el solemn, am venit pe vapor, ca să-ți spun că toate-s pregătite și nu trebuie să te ocupi de nimic, că ordinele ți-au fost executate, că n-o să trebuiască să deschizi nici un cufăr, în sfîrșit, că e de prisos să te deranjezi pentru pașapoarte.

— Bun, mulțumesc. Și în afară de asta?

---

[1] Bine, dragă (engl.).

— Afară de asta, toate merg aproape bine.
— De ce aproape ? zise John, pe acelaşi ton tăios.
— Pentru că Al. Macone ştie că te întorci în America. Aşa că...
— Aşa că ?
— Aşa că trebuie să fim cu băgare de seamă, patroane. Nu e de glumă, ţi se pregăteşte un complot. Ţi-am reţinut o cameră la Savoy.
— Bine. Mulţumesc. Ne-ntîlnim mai tîrziu. La revedere.

Fără să aştepte răspunsul agentului, John îi întoarse pur şi simplu spatele şi se duse în cabină, lîngă Jenny, supusa lui, Jenny. O găsi plîngînd de furie, schimonosită de dorinţa de a se răzbuna. Lucrul acesta, însă, nu-l prea impresionă pe noul gangster, care în locul oricărui răspuns, îşi aprinse o ţigare şi reîncepu să contemple măreaţa panoramă a New Yorkului.

Un soi de sete stranie puse stăpînire pe sufletul lui simplu. În faţa imensităţii, îşi pierdu măruntul şi meschinul echilibru şi asemeni unui obuz ce dormita în vata liberalismului, izbucni în el dorinţa de a domina. John se şi vedea stăpînind, ca un fel de împărat, acest colos ce se numea New York, se vedea ţinîndu-l în mîna lui solidă şi obligîndu-l să i se supună. După toate cîte i le spusese Jenny, era un lucru uşor. Nu avea decît să vrea. Or, dacă numai cu o oră mai devreme nu dorea acest lucru decît din dragoste pentru Jenny, acum îl voia dintr-o ambiţie ce trecea dincolo de marginile dragostei, trecea chiar şi de marginile unei ambiţii oarecare. Căci, în faţa spectacolului de minunat dezechilibru, pe care i-l oferea New Yorkul, Rodolphe simţea în el dorinţa civilizatoare a rasei sale, dorinţa latină de a domina pentru a echilibra. Dragostea, o uitase cu desăvîrşire. Nici nu mai băga de seamă că această dragoste plînge lîngă el, pe divan, că plînge cu lacrimi fierbinţi. Politicianul, care aţipise în adîncurile sufletului său, se trezise, deodată, alungase tot ceea ce putea să stea în calea forţei sale şi îl prefăcuse în ceea ce fuseseră cîndva, e mult de-atunci, strămoşii lui.

— John...

Ce glas era acesta, care urca, slab și rugător, spre noul John ? Se întoarse către ea, disprețuitor.

— Haide, Jenny, că ești caraghioasă ! o zgîlții el. Nu mai plînge. Detest lacrimile și văicărelile. Haide, taci.

Ea își aruncă asupra lui privirile înecate în lacrimi.

— Plîng, pentru că văd cît ești de monstruos, zise, suspinînd. Ești ca toți bărbații. Ești ca și John, ca și celălalt John. El era la fel de dur cu mine. Da, da, toți sînteți la fel. Și eu, care credeam că un francez...

Comparația cu Celălalt îl mîhni în aceeași măsură, ca și comparația cu francezii. O găsea stupidă și ofensatoare. Își spuse că Jenny e o proastă, nu pricepe nimic și, cu aerul stăpînului, o mîngîie ușor, cum ar fi făcut-o cu un cîine.

Ea se smulse de sub mîngîierile lui.

— Nespălatule ! strigă, printre lacrimi. Cretinule, eu încerc să te salvez, și tu așa te porți cu mine ? Triplu mîrlan ce ești ! N-avea nici o grijă, știu eu să mă răzbun ! Uiți cam prea repede că ești in mîinile mele.

El nu se simți întru nimic jignit.

— Bravo, mititico ! îi răspunse. Așa-mi place să te văd. Am apreciat întotdeauna curajul și impertinența... Dar să lăsăm asta deoparte și să vorbim despre lucruri serioase. Deci, ne-a fost reținută o cameră la Savoy.

Lacrimile ei dispărură ca prin farmec. John avea acum înfățișarea unui șef.

— Cine ți-a spus ? îl întrebă.

— Prietenul meu. Agentul.

— Aha ! Bine, în cazul ăsta mergem la Ritz.

— De ce ?

— Pentru că, dacă Henry a reținut o cameră la Savoy, știu asta toți dușmanii noștri. Și-i periculos. Trebuie, cu orice preț, să ne piardă urma. Altminteri...

— Cum adică ? Să fie agentul un trădător ?

— Henry ? Nu, dar e un imbecil, nici măcar nu și-a dat seama că nu ești tu adevăratul John. Și, apoi, nu trebuie să ne încredem în el, vorbește mereu alandala. O să petrecem, deci, o noapte la Ritz, după care ne ducem în altă parte.

— Văd că nu ești chiar atît de proastă... Vino să te sărut.

Se întoarse cu spatele la New York, dar era ca și cum ar fi continuat să-l aibe dinaintea ochilor, într-atîta se simțea de puternic, față de oricine, chiar și față de frumusețea feminină. Jenny își învinse mîndria și se aruncă în brațele lui, devenite brusc atît de robuste.

— Îi ești, totuși, superior, zise ea, sărutîndu-l.

Înainte de a fi americancă, Jenny era femeie, lucru ce adesea se întîmplă chiar și în America. Americanii, dimpotrivă, sînt mai întîi americani și pe urmă bărbați. Dealtfel, în S.U.A., femeile sînt mult superioare bărbaților, prejudecățile americane fiind inferioare măduvei umane elaborate în atîtea secole de civilizație.

Cu firea ei adîncă, Jenny, chiar dacă nu înțelegea prea multe, își dădea seama de tăria complexă a însușirilor noului John, atît de diferit de celălalt. Avea credința că, în pumnul lui, simte o idee, și în cuvîntul lui, o forță. Pricepea, dincolo de voia ei, că aventura, pe care-o începea, e total deosebită de cealaltă, iar ambiția nu va mai porni de la nevoia de a domina spre a-și spori averile, ci va fi de cu totul altă natură. Geniul politic eclipsa puterea economică. Fără să știe, el se ridica deasupra celuilalt, copleșind-o, subjugînd-o. Dolarul nu mai era decît un mijloc pus în slujba unui ce sufletesc; de pe piedestalul, pe care în mod fals fusese cocoțat, sărise brusc pe piedestalul servituții. Pentru o secundă, pentru o oră, pentru un spațiu de timp oarecare, dar, cu siguranță, nu definitiv. Căci puterea banului, prin natura ei o parvenită, are darul de a-i face pe oameni să semene cu ea.

Se putea pune, prin urmare, întrebarea dacă entuziasmul, pe care Jenny îl nutrea față de această nouă forță, a cărei existență o presimțea în John, avea să dureze de-a lungul timpului. Se putea pune chiar întrebarea dacă viziunea politică a lui John și, în consecință, exaltarea sa etnică nu sînt decît o chestiune de moment și dacă sufletul lui, plămădit de o civilizație seculară, nu va fi cumva naturalizat de către această strălucire, mai vizibilă, mai

lesnicioasă şi, din nefericire, mai omenească decît o educaţie transmisă prin atîtea generaţii.

În viaţă, ochii se închid cu mult mai lesne decît se deschid.

New Yorkul îi dăduse, deci, lui John, un gust, o dorinţă, pe care Parisul, căruia nu-i mai erau necesare, îl făcuse să le uite. Pe de altă parte, izbucnirea acestui gust, a acestei dorinţe, umplîndu-l de sine pe John, o subjugase şi pe pătrunzătoarea Jenny şi o tulburase, asemeni unei noutăţi plăcute.

Lucrul acesta dezlănţuise, de o parte şi de alta, o dragoste sortită să piară odată cu situaţia care o crease. Această dragoste, cu totul provizorie, ei o trăiau cu atît mai intens, cu cît carnea era într-una aţîţată de idei. Jenny, cu minunatul ei trup, sporea în graţie şi căpăta un aer de nesfîrşită eleganţă, în timp ce pasiunea lui John, rafinată în adîncuri printr-un soi de aeriană subtilitate ce-l înălţa deasupra firii, îi dădea acel caracter într-adevăr uman, care e pecetea civilizaţiei.

John privea de la balconul celui de al treizecilea etaj. El se uita la ceea ce, în mod sigur, nici o altă fiinţă omenească nu se uita în momentul acesta. Căci John se uita la cer. Se afla în contemplarea singurului lucru din New York, care avea stabilitate şi durată. Jos, provizoratul ; sus, imuabilul : aşa era New Yorkul. Pînă şi soarele, cel ce-i arată omenirii cum să se mişte, soarele însuşi părea ceva admirabil de definitiv, faţă de agitaţia fără de sfîrşit a oraşului. Cît despre zgîrie-nori, ei se balansau de la dreapta la stînga şi păreau construiţi din carton, jocuri de cărţi ale unor copii uriaşi, jocuri de cărţi însă pe care un vînt mai puternic le-ar strivi şi cărora un pic de imaginaţie le-ar da alte forme, mai amuzante.

Mintea lui John, devenită ciudat de fertilă, era tulburată de viziunea politică a schimbării prin evoluţie a de-

finitivului în definitiv. Această viziune se agăța de cer şi, urmînd exemplul acestuia, voia, dorea puritatea şi deopotrivă eternitatea. Pe bolta de un albastru palid, Parisul se ivea cu atîta limpezime, încît John nu mai putea suporta acest infinit dezordonat şi cantitativ, sub al cărui chip i se înfăţişa New Yorkul. Căci John uitase cu desăvîrşire dulcele vis liberalo-burghez al lui Rodolphe Durant. Nu că n-ar mai fi dorit, ca înainte, pacea universală, ci avea ambiţia ca el, John, să impună întregii lumi această pace, prin toate mijloacele. Pax romana se afla în el.

Cînd, deodată, se întoarse, patru revolvere erau aţintite asupra lui. Doi bărbaţi îmbrăcaţi americăneşte îl ameninţau. John surîse. Două împuşcături răsunară în încăpere şi cei doi bărbaţi se prăbuşiră, fulgeraţi.

La început, ex-Durant nu pricepu mare lucru. Continuă să surîdă, ca de obicei, cînd se găsea într-o încurcătură. E chiar foarte probabil că John, cînd avea de-a face cu lucruri de neînţeles, începea să surîdă ca să nu pară ridicul nici faţă de alţii, nici faţă de sine. Nu-şi dădea seama că şi surîsul, această admirabilă invenţie prin care omul se apără cu suficientă gravitate împotriva necunoscutului, chiar şi surîsul, în anumite împrejurări, poate să pară caraghios. Şi, de fapt, aşa şi arăta. John însă credea că, în faţa celor mai grave evenimente, se impune să pară calm şi sigur de el. Ceea ce-l şi făcu dealtfel ca, pe lîngă surîs, să adopte atitudinea cea mai de necrezut : le întoarse spatele celor doi morţi şi, revenind în balcon, reîncepu să contemple New Yorkul.

Rămase astfel, sprijinit de balustrada balconului, timp de cel puţin cincisprezece minute, care-i părură cu atît mai lungi, cu cît nu-l mai impresiona nimic din ceea ce vedea în faţa ochilor, iar imaginaţia îi secase brusc. La doi metri în spatele lui, se aflau totuşi doi oameni ucişi într-un fel cu desăvîrşire de neînţeles şi care, cu un sfert de oră mai devreme, îl ameninţaseră pe el. John se aştepta însă la lucruri atît de nemaipomenite, încît o simplă ameninţare, fie şi urmată de două morţi misterioase, nu mai avea cum să-l impresioneze. Aşa încît, în clipa cînd, doar spre a produce o schimbare, se decise să revină înăuntru, pe chipul său nu se vedea decît pecetea omului

blazat. Dar purtarea lui se schimbă, cînd constată că încăperea era goală. Morții dispăruseră. De astă dată, încetă să mai surîdă. Volatilizarea celor două cadavre îl tulbură mai mult decît moartea. Uimit de această treabă inexplicabilă, se apucă să caute, dar nu găsi nimic, nici cel puțin urme de sînge. Îl sună pe valet.

— Ai auzit două împușcături ?

Crezînd că-i face un reproș, valetul se îngălbeni la față. John însă nu băgă de seamă.

— Nu, domnule, scuzați... Nu, patroane. Eu... eu... n-am auzit nimic.

Vorbea grăbit, se bîlbîia și tremura din tot corpul.

— De ce tremuri ?

— Eu... Eu credeam c-am făcut bine. În sfîrșit, ca de obicei, eu... Eu credeam...

— Ieși afară !

Servitorul nu așteptă să-i poruncească și a doua oară. Dispăru la repezeală, lăsîndu-și stăpînul, în cea mai încîlcită situație cu putință, singur cu el însuși, avînd de rezolvat cea mai ciudată dintre probleme.

Dar cum s-o rezolve ? Să fi avut o halucinație ? Nu intra în obiceiul său. Cît despre o minune, nu putea crede una ca asta, încrederea lui în știință fiind prea mare, cultura, prea elementară, inteligența, prea comună. Atunci ? Nu găsea absolut nici o explicație, și o frică teribilă se infiltra încetișor, vicleană, în toată ființa lui, o frică la fel cu aceea, dar și mai puternică, pe care o simțise pe vapor, în fața cadavrului acelui individ pe care nu el îl omorîse.

John era aproape bolnav de frică. Se temea pînă și de cea mai măruntă mișcare și totul : camera, mobilele, chiar și valetul, îl umplea de fiori. Cu toate acestea, avea un aer calm. Pentru că era atît de puțin obișnuit cu frica, încît nu avea cunoștință de exteriorizarea ei, nici măcar din instinct. Dacă, deci, clasicul tremur rămînea nevăzut, nici mîndria și curajul nu-și făceau apariția.

Se uită la ceas. Iar lucrul acesta îl mai ușură. Mai era puțin și trebuia să vină Jenny. Aproape fericit, o sună pe cameristă. Slujnica sosi imediat. Dar și ea era foarte palidă, ca și valetul. Atît de palidă, încît John, tulburat, își pierdu cumpătul.

— Ce doreşti ? strigă el.

— Dar... Nimic. Eu... eu credeam că domnul m-a sunat. Eu...

— A, da, adevărat ! Voiam să ştiu dacă ai auzit două împuşcături. Două focuri de revolver.

Se uită fix la ea. Femeia păli şi mai tare. Răspunse, totuşi, întocmai ca valetul :

— Nu, domnule... Eu... eu n-am auzit nimic. Adică... am făcut ca de obicei.

— Nu, că asta-i bună ! Dar ce v-a apucat ? Sînteţi nebuni cu toţii ? Ieşi afară !

Camerista ieşi, lăsîndu-l pe John şi mai tulburat. Nu mai pricepea chiar nimic. Şi frica aceasta, care nu voia cu nici un preţ să-l părăsească ! Şi această semiobscuritate, atît de îngrijorătoare şi ea ! John n-avea nici un chef să aprindă lumina. „În cazul unui atac, m-ar repera prea uşor." Pentru mai multă siguranţă, luă chiar hotărîrea de-a se închide în dulapul din perete. Stînd acolo în picioare, în întunericul desăvîrşit dintre cele patru laturi ale dulapului, se simţi mai la adăpost şi găsi curajul de a cugeta puţin la ceea ce-i căzuse pe cap. „La naiba, îşi zicea, e totuşi posibil să fi avut o halucinaţie ? Asta-i întrebarea. Or, eu sînt convins de contrariul... Atunci ?"

I se păru că aude un zgomot şi tresări. „Dacă e Jenny, am feştelit-o !"

Ruşinat, John deschise fără zgomot uşa dulapului. Nu reuşi să distingă nimic, oricît se strădui. Ciuli urechile, dar nu se mai auzea nimic. „Ei, drace !" se miră el.

Apoi se îndreptă, în vîrful picioarelor, spre butonul electric. Aprinse lumina şi se repezi înapoi, după uşa dulapului. Îndrăzni să se uite, de acolo, prin camera sa, dar era goală. Încă o ochire discretă, care străbătu însă toate ungherele, şi John se decise să atace mijlocul încăperii. Urmă un minut de ezitare, după care deschise uşa apartamentului ocupat de Jenny. Nici un zgomot. Răsuci comutatorul. Nimeni, nici aici.

„Cred c-am început să-nnebunesc, îşi zise el, cuprins de spaimă. Ăştia n-au nici un haz. Ah, de-aş putea să mă întorc în Europa ! Nu-i de mine aici, zău că nu... Şi idioata aia de Jenny, care nu mai vine odată ! Sînt

îngrijorat, nu știu de ce ținea atît de mult să lasă de una singură".

Se întinse pe o canapea. Cu mîna pe pistol, închise ochii, prefăcîndu-se că doarme. Din nefericire, nimic anormal nu voia să se producă. John așteptă cinci minute, apoi zece, apoi o jumătate de oră. După care, somnul îi înghiți frica, Rodolphe îl înghiți pe John. Adormi și avu un vis minunat, în care, ca dealtfel în toate visele sale, se făcea că se află în Bois de Boulogne.

Cînd se trezi, dădu cu ochii de Jenny. Părea îngrozită de ceva și era la fel de palidă la față, ca și valetul și camerista.

— Ei, dar ce e cu tine ?

— Nimic... Mi-era teamă să nu ți se fi întîmplat vreo nenorocire. Nu s-a petrecut nimic în lipsa mea ?

— Nu. Dar de ce vrei neapărat să se petreacă ceva în lipsa ta ?

— Pentru că... Eu credeam că... Uf, mă scoți din sărite, cu întrebările tale !

— Curios, dar, după cum arăți, ți-e necaz că n-am pățit nimic în timpul cît ai fost plecată.

Era, într-adevăr, îngrozitor de plictisită și de enervată. De ce ? John nu mai înțelegea nimic.

— În sfîrșit, explică-te.

— N-am ce să-ți explic. Doar că am ratat o lovitură superbă. Iar acum primejdia devine foarte mare. Dar, cu un imbecil ca tine, nu se poate întreprinde nimic.

Răsună o palmă, ca un foc de revolver. Iar, Jenny, care-o încasă, nu mai scoase nici o vorbă. Valetul și camerista, erau și ei în odaie. Pe unde intraseră ?

— Voi ce căutați aici ?

— Am auzit o împușcătură... Așa că...

— Nu de data asta, idioților. Cărați-vă de-aici !

Tremurînd de frică, servitorii se retraseră, lăsîndu-l pe John să-și reverse mînia asupra calmului nevestei sale. Căci Jenny, în ciuda palmei pe care o primise, era pe punctul de a surîde drăgăstos.

— De ce m-ai pălmuit, John ? făcu ea, cu duioșie.

— Pentru că detest obrăznicia și, mai ales, toate misterele astea, în care te-nvîrtești, fără să-mi spui nimic.

— Dar, John, pentru tine o fac... Astăzi, de exemplu, pusesem la cale o lovitură admirabilă și contam pe curajul tău și îndeosebi pe forța și pe istețimea ta, ca să ne debarasăm de doi amici periculoși. Văd, însă, că mi-au scăpat. Da, John, combinasem în așa fel, încît să te afli deodată față în față cu doi indivizi, pe care-i rugasem să-ți șterpelească o hîrtie importantă. Surprins de apariția lor, cu siguranță că i-ai fi ucis pe loc. N-am nici o îndoială. Dar văd că n-au venit. Ce păcat !

— Și dacă m-ar fi omorît ?

— Imposibil, le-am spus să nu tragă.

— De ce nu m-ai prevenit ?

— Știam că, dacă te previn, nu le mai faci de petrecanie, ți-ar fi fost milă de ei. Pe cînd așa, luat prin surprindere, n-ai fi șovăit nici o clipă. Am crezut că fac o treabă bună, John.

El o luă în brațe și o sărută.

— Ei, bine, Jenny, află că indivizii tăi au venit. Mă uitam pe fereastră, ar fi putut să mă omoare. Din fericire, m-am întors la timp. Patru revolvere erau ațintite asupra mea.

— Au tras ? zise ea, îngrozită.

— Nu, n-au avut timp. În clipa cînd s-o facă, nu mai erau pe lumea asta.

— Dar unde sînt ?

— Ah, asta e acum ! Prea multe mă întrebi. Au plecat.

— Atunci, înseamnă că n-au murit... O, Doamne !

— Nu te speria, micuța mea. Au plecat în chip de cadavre. Îți garantez eu, poți să fii sigură.

Jenny începu să rîdă, iar ochii ei frumoși se umplură de lacrimi, atît era de fericită.

— Pricep, zise ea, înduioșată, i-a cărat Alex. Mulțumesc, dragul meu. Iată-ne scăpați de doi amici foarte neplăcuți. Mulțumesc. Ești foarte puternic, într-adevăr.

— Dar cine-i ăla, Alex ?

— Umilul nostru complice, valetul. L-a dresat admirabil celălalt John. Am chiar impresia, adăugă Jenny, rîzînd, că Alex e acela care ucidea, iar el se lăuda cu faptele altuia. Ha, ha, ha ! Dar Alex e atît de discret, n-am putut niciodată să știu precis. Va trebui să-i dai o recompensă frumoasă.

— A ! Alex era... Nu ştiam. Bine, acum înţeleg. În orice caz, pot să te asigur că eu am avut de data asta grijă de ambii tăi prieteni.

— Sînt convinsă, dragul meu, dar ia spune-mi, cum a fost ? Sînt atît de curioasă !

— Ei, cum să fie ? ! O lovitură de pumn în tîmpla celui dintîi, un foc în tîmpla celuilalt... Nu e chiar atît de greu. Dar, data viitoare, să mă anunţi. Pricepi ? Trebuie, totuși, să fiu pus în gardă. O secundă dacă întîrziam, şi mă găseai mort.

O cuprinse pe Jenny de mijloc și ieși cu ea pe terasă, ca să contemple New Yorkul cufundat în noapte. În ochi îi scînteiau privirile cuceritorului.

Capitolul III

ÎN CARE SE POATE VEDEA CĂ ADESEA DRAGOSTEA DEPINDE DE PUNCTUL DE VEDERE DIN CARE O PRIVEŞTI

Un ciocănit discret în uşă. Un cap speriat îşi face apariţia. O şoaptă, apoi John, însoţit de Jenny, pătrunde într-un culoar, aproape întunecos. O lumină firavă le cade pe obraji, suficientă, însă, spre a fi recunoscuţi. Jenny, în rochie de seară, e foarte elegantă, John, în smoking, încîntat şi semeţ. El poartă cu sine acelaşi surîs triumfător, surîsul lui atît de dornic de-a intimida.

Cel ce le-a deschis uşa nu mai încetează cu plecăciunile, asemeni unui sclav de altădată. Jenny îi aruncă un zîmbet scurt, ceea ce pare să-i facă plăcere. Cît despre John, el se face că nu-l vede.

La rîndul ei, a doua uşă se deschide, împinsă de alt bărbat, care, întocmai ca şi cel dintîi, se înclină adînc în faţa celor doi oaspeţi. John îi întinde mîna, şi omul se grăbeşte să i-o sărute. Rodolphe Durant roşeşte, buimăcit. Dar nimeni, desigur, nu bagă de seamă şi, dealtfel, John O'Donell redevine imediat stăpîn pe situaţie.

Unul dintre cele mai faimoase *speakeasy*[1] ale New Yorkului avea astfel onoarea de a primi vizita lui John şi a soţiei sale. Fără îndoială, onoare foarte rară, căci mulţumirile nu mai conteneau.

Cît ai bate din palme, e întinsă o masă încărcată cu de toate. Nu lipseşte vinul, nu lipsesc nici icrele negre,

[1] Bar de noapte clandestin, în care, pe vremea prohibiţiei, se vindeau băuturi alcoolice (n. tr.).

nici șampania. Abia apucă să se instaleze oaspeții, că un nou individ își face apariția, se înclină și se așază alături de John.

— Totul e-n regulă, patroane, zice el, cu un aer supus. Nimic neplăcut pînă la ora asta. Al. Macone nu mai dă nici un semn de viață.

John își luă un aer preocupat și-și aprinse o țigare.

— Nu-mi prea place liniștea asta, rosti. Preferam să-l văd că dă un semn de viață. În sfîrșit. Cred c-o să termin curînd cu scîrnăvia asta. Nu, liniștea asta nu-mi spune nimic bun. Dar să trecem mai departe. Raportul !

Acela care era, probabil, girantul casei, îi întinse un registru de socoteli. După o privire neglijentă, John i-l dădu înapoi.

— Așadar, cît ?

— Două sute de mii de dolari netto, pe timpul cît ați lipsit. Asta e tot.

Două sute de mii de dolari, în mai puțin de două luni. „Enorm", se gîndi John, care în viața lui nu cîștigase un gologan.

— Ascultă, Jenny, zise el apoi, aplecîndu-se către ea. Nu-i deloc proastă afacerea asta. Două sute de mii, în două luni. Mai bine de un milion pe an. Dumnezeule ! Dar ce se poate face cu atîția bani ?

Pe Jenny o pufni rîsul. Era atît de deprinsă cu bani mulți, încît suma aceasta i se părea neînsemnată. Americancă a secolului ei, născută și educată în spiritul celei mai pure noțiuni a cantității, ea nu putea simți decît niște fiori răzleți, atunci cînd o încerca, din întîmplare, sentimentul calității, niște fiori ereditari, neabsorbiți de către sufletul croit din infinitul auriu și confortabil. Purta în ea nemărginirea cantității pururi în mișcare și care domnește sub numele capitalismului democratic și economic, acest absolut al barbariei contemporane. Iar dacă, pe vapor, simțise o clipă suflul nou, pe care-l aducea Rodolphe Durant, avea să uite repede această forță — ca și el, dealtfel — și tot atît de repede să o confunde cu cealaltă.

Iată de ce Jenny, pe care nu o ducea mintea decît la „și mai mult", nu putea pricepe uluiala lui John în fața

unei mari sume de bani. Din aceeaşi cauză, nu mai putea să sesizeze, pe de altă parte, dorinţa de a domina, pe care-o surprinsese cîndva la prietenul ei. Căci, pentru ea, ca şi pentru mulţi alţii, această dorinţă se confunda cu pofta de bani, asemeni tuturor dorinţelor.

Aşa încît rîdea din toată inima, în timp ce John nu înţelegea de ce rîde.

— Dar, dragul meu, reuşi să-i spună, cînd se linişti puţin. O sută de mii de dolari înseamnă mai nimic. Află că tu cîştigi mult mai mult şi nu numai Victor îţi prezintă conturile. Mai avem sute de inşi ca el. Natural, mai puţin importanţi decît Victor, totuşi solizi. Şi mai află că noi cheltuim peste un milion pe lună. Şi că un milion nu e prea mult. Dimpotrivă. Trebuie neapărat să punem mîna pe Al. Macone, să-l distrugem. Vom avea astfel dublu.

— Dar de ce toate astea, Jenny, de ce atîţia bani ?

Surpriza era totală, şi ea rămase cu gura căscată în faţa acestei întrebări atît de banale, pe care i-o pusese bărbatul cel mai simplu din cîţi întîlnise. Nu mai insistă, preferind să schimbe conversaţia. Dar avea să ţină minte toată viaţa această întrebare şi, mai ales, tonul naiv şi pur din glasul lui John, în clipa cînd i-o adresase.

*

Mica sală era plină de lume şi de linişte. Numai din cînd în cînd, cîte un *well* nazal se pierdea în tavanul îngreuiat de un fum cenuşiu. Toate mesele erau ocupate şi, pe fiecare, alcool din belşug. Victor, girantul, se dăruia clientelei sale, zîmbind în dreapta şi în stînga şi înclinîndu-se din timp în timp, respectuos, dinaintea lui John, care, mîndru de aceste omagii, îl gratifica de fiecare dată cu cîte un surîs.

După ce îşi adăpă clienţii, Victor se reaşează lîngă John.

— Patroane, îi şopti el, ştii că Macone a pus mîna pe ether. Preţul a crescut grozav, aproape s-a dublat. Avem de făcut faţă unei lovituri grele. Va trebui să mărim preţul la gin şi la whisky. Dumneata ce crezi ? N-am îndrăznit să fac nici o mişcare, fără ordinele dumitale.

Jenny se apleacă la urechea lui John.

— Se pune ether în alcool, îi șoptea pentru ca omul să se îmbete mai repede. Cînd te-ai îmbătat, comanzi cu și mai multă ușurință. Fă-te că ești la curent și găsește răspunsul potrivit.

John surîse mai întîi, conform tacticii sale obișnuite.

— Ziceai că etherul e prea scump, făcu el apoi, către Victor. Bine. Să găsim o soluție. Hm... Cred că nu e bună ideea ta, cu mărirea prețului. Hm ! Trebuie să găsim altceva. Să vedem. Da... să vedem. În sfîrșit, nu găsesc astăzi nici o soluție, sînt cam obosit. Și nu mă mai plictisi, Victor, cu prețurile tale. Da... în sfîrșit. Am să mă gîndesc. Poate mîine. Sau chiar astă-seară. Am să-ți dau răspunsul... Dar în nici un caz urcarea prețului... Du-te, ocupă-te de clienți. Te chem eu, mai tîrziu.

Un fior de spaimă trecu prin trupul voinic al lui Victor. I se păruse că deslușește o nemulțumire în răspunsul stăpînului său și el știa că lucrul acesta nu se plătește decît cu moartea. De aceea, înainte de-a se duce să se ocupe de clienți, dădu pe gît un pahar de curaj, adică un pahar mare de whisky, fără ether.

— L-ai speriat, John, zise Jenny. Bietul Victor, e atît de sensibil.

— L-am speriat ? Eu ? Cum așa ?

— Puteai foarte bine să-l condamni la moarte, îi răspunse ea. Cea mai mică greșeală, celălalt John o pedepsea cu moartea. Trebuie ca tu să continui tradiția. Altminteri, n-ai să te mai poți impune, și-ai să mori tu în locul lor. Ai înțeles ? E absolută nevoie. Cu atît mai mult, cu cît de mai bine de două luni n-a mai fost nimeni ucis. În afară de cei doi amici, dar asta nu contează. În timp ce Al. Macone a ucis doisprezece inși, pricepi ? Ți-a scăzut faima, asta e sigur. Trebuie neapărat să ți-o refaci.

— Bine, bine... Dacă e atît de necesar, o s-o facem și pe asta.

John părea îngrijorat. Se gîndea la noua sa viață, și nu-i găsea nici un farmec. Rodolphe își reluase locul, și această viață războinică nu avea nici un sens pentru Rodolphe.

Evident, nu frica îl îngrijora. Nu. Ci această necesitate de a omorî, spre a-și menține puterea, spre a se face

ascultat. „Oare cu duhul blîndeții nu-i poți face pe oameni să te asculte? Bunătatea, vederile largi, în sfîrșit, iubirea, nu pot, adică, să fie apanajul puterii? Ciudat. În clipa asta, eu sînt mai puternic decît un șef de stat. O lume întreagă e la picioarele mele. Și, totuși, mă pot prăbuși de la o zi la alta, dacă, din întîmplare, n-aș face efortul de a ucide. Dacă nu-l fac, o să fiu eu cel ucis, iar locul meu o să-l ia altul, acela care mă va fi întrecut în materie de crimă, și o să devină el puternicul zilei. Da, trebuie să ucizi. Nimeni nu ascultă decît de glasul morții... Ei, bine, nu! Eu sînt un om civilizat. Fie ce-o fi, n-am să omor!"

Însă John, dintr-o lovitură de picior bine plasată, îl trimise pe Rodolphe la pămînt. Iar Rodolphe își dădu sufletul. „Da, am să ucid, am să ucid... Iar morții au să fie înspăimîntător de mulți. O să-i îngrozesc pe toți. Da, da, am să declar război acestei societăți, care și-a pierdut religia. Da, poate astfel au să se dezmeticească. Da, să ucizi, să ucizi, și anume, cît mai mulți. Tu, Americă, vei salva omenirea. Prin mine și prin moarte. Ha, ha!".

O dorință nebună de a ucide i se zbătea în piept, o dorință romantică, urmărind binele umanității. Își pipăi revolverul. Să ucidă imediat? Din fericire, surîse la timp. Își ucise astfel chiar dorința, prin propriul surîs, și aruncă o privire blîndă către Jenny. Dar, întîlnind ochii mari ai asociatei sale, văzu în ei aceeași dorință, dublată, la ea, de cruzime. John începu s-o urască atît de mult, încît îi reveni pofta de omor, de astă dată, concentrată însă asupra ei, numai asupra ei. Ar fi vrut s-o ucidă, și cît mai curînd cu putință. De ce nu pe loc? Să deschidă ea seria, pentru că ea e aceea care-l îndeamnă, pentru că ea e demonul. Își mîngîie din nou revolverul. Mîna prinse a ieși din buzunar, extrăgînd și arma în același timp. Dar o anumită conversație o întoarse din drum. La o masă din spatele lui John, doi indivizi discutau despre ether. Erau niște fabricanți de ether, care păreau că se bucură de urcarea prețului la produsul lor. Deși discutau cu voce scăzută, vorbele lor răzbăteau limpede pînă la John. Acesta se întoarse brusc către ei. Cei doi fabricanți îl fixară cu atîta insolență, încît gangsterului i

se urcă sîngele la cap. Cum, adică! Doi spurcaţi de negustori de ether îndrăzneau să-l sfideze? I se părea un lucru atît de peste măsură, încît John începu să surîdă.

— Am ascultat aproape tot ce-aţi vorbit, zise el, pe un ton tăios. Hai să discutăm.

Jenny nu se mişcase de la locul ei, dar păli de frică şi, cu mîna în poşetă, strîngea revolverul de care nu se despărţea niciodată, nici chiar în pat. Lua întotdeauna măsurile ei de precauţie, dar nu-şi pierdea niciodată sîngele rece. Necunoscîndu-şi încă suficient de bine stăpînul, se temea de gafele lui şi era pregătită pentru orice. Auzise şi ea conversaţia celor doi traficanţi de ether. Nu vedea însă prea bine unde voia să ajungă John. Aşa încît era foarte neliniştită.

Cei doi negustori nici măcar nu încercară să reacţioneze în vreun fel, atît de mult îi surprinsese apostrofa. A fost nevoie ca gangsterul să le repete fraza, pentru ca ei, crezîndu-l beat, să-l poftească scurt, deşi politicos, să-i lase în pace. Ceea ce, evident, nu intra în vederile lui John, care, roşu de mînie, îşi fixă arma asupra lor. Văzînd însă că duşmanii săi se fac albi la faţă, ca cearşaful, se domoli.

— După cum vedeţi, le spuse el, liniştit, e inutil să ne înfuriem. S-ar putea produce o nenorocire, şi nu din vina mea. Deci, să discutăm. Dar să ştiţi că nu admit să fiu contrazis. Iată despre ce e vorba: în ultimul timp, aţi dublat preţul etherului. Aveţi de gînd să continuaţi?

— Asta nu te priveşte pe dumneata!

John schiţă un gest.

— Dacă nu-mi răspundeţi la întrebare, vă curăţ. S-a înţeles?

Strigase atît de tare, încît toţi cei din sală se răsuciră către el. Victor, apropiindu-se de cei doi clienţi, le şopti ceva. Se produse atunci acel fenomen de necrezut, datorită căruia un foc de revolver îl trăzni pe unul dintre cei doi fabricanţi, culcîndu-l la pămînt. Dar nimeni nu văzu cum Victor îşi strecura în buzunar arma încă fumegîndă. Nimeni, în afară de John, care, deprins cu gloanţele amicilor săi, nu făcu nici o mişcare. Singurul, dealtfel,

căci toţi ceilalţi se şi repeziseră la uşă, provocînd o înghesuială desăvîrşită.

Cîteva clipe mai tîrziu, poliţia invadă localul, şi calmul fu restabilit, prin simpla ei prezenţă.

— Toată lumea la locul ei şi nu mişcă nimeni.

Victor se duse repede la şef şi-i anunţă, la ureche, prezenţa lui John la faţa locului. Şeful zîmbi.

— Fiecare, cu actul de identitate! strigă el, din nou. Cine nu-l are, va trebui să-şi dovedească numele şi calitatea.

Agenţii începură să ia mesele la rînd. Cei mai mulţi dintre clienţi, fără îndoială, se aveau bine cu poliţia şi erau obişnuiţi cu astfel de razii, deoarece le întindeau agenţilor, rîzînd, bilete de bancă, ale căror cifre se armonizau cu locul pe care ei îl ocupau pe scara socială. Găseau cu toţii că e absolut normal şi nu protesta nimeni. Singurul lucru, pe care nu-l puteau admite, era asasinatul. Agenţii promiseră că vor avea ei grijă, iar serata îşi reluă cursul, ca şi cînd nu s-ar fi întîmplat nimic.

Ajunşi în faţa lui John, agenţii îl salutară protocolar, apoi, fără o vorbă, îi înmînară jumătate din colecta pe care o făcuseră. John refuză banii.

— Să nu mai veniţi altă dată, le spuse, cînd sînt eu aici. Înţeles?

— Nu ştiam, patroane, că sînteţi aici. Ne-aţi fost semnalat la Henry. Scuzaţi-ne.

— Bine, bine, fie! Văd că nu sînteţi prea bine informaţi. Căraţi acum mortul. Şi-o să spuneţi lumii că prietenul lui l-a omorît, în timpul unei discuţii. Cît despre celălalt, vă faceţi că-l duceţi la secţie. În sfîrşit, că-l arestaţi, sub învinuirea de asasinat. Iar tu, zise el, adresîndu-se negustorului, acum ştii ce te aşteaptă, dacă etherul nu revine la vechiul lui preţ. Înţeles?

— Da, patroane.

Zis şi făcut. Doi agenţi apucară cadavrul, alţi doi îl înhăţară pe aşa-zisul vinovat. Dispărură cu toţii.

— Victore, îi spuse John girantului, triumfător, ca şi cînd nimic nu s-ar fi întîmplat, cu începere de mîine, etherul va coborî din nou. N-ai nevoie să măreşti preţurile.

— Da, patroane, zîmbi acesta, mulțumit. Ați găsit sistemul cel mai bun.

John îl dărui cu o palmă prietenească, atît de prietenească, încît girantul nu mai putea de fericire. Scăpase de moarte.

— Iar, acum, Victore, îi spuse John, rîzînd, du-te şi oferă cîte un rînd tuturor clienților tăi.

Apoi, întorcîndu-se către Jenny :

— Frumoasă lovitură ! zise el, mîndru și fericit.

Ea arăta de parcă ar fi căzut din nori.

— Cum, adică, tu ? !

— A fost frumos, nu-i așa ?

— A, da ! Dar... Dar... Ciudat, nimeni n-a băgat de seamă. Așadar, tu...

Părea cu totul năucită.

În cele din urmă, crezu c-a înțeles.

— O, da, reluă ea, înseamnă că tu... Ai fost într-adevăr magnific. Niciodată celălalt n-ar fi avut cutezanța unei asemenea lovituri. Acum nu-l mai regret. Îl cam aveam pe conștiință. Dar acum, gata. El îi punea mereu pe alții să ucidă, niciodată n-a avut curajul opiniei. Cîtă vreme tu... John, aș vrea să-ți cer o favoare, mi-o acorzi ?

— Dacă-i numai asta, orice-ți dorești, draga mea.

— Ei, bine, uite, se alintă ea. Aș vrea... Da, aș vrea... înțelegi tu ?

— Ei, bine, ce-ai vrea ? O cutie de bomboane ?

Jenny rîse cu atîta poftă, încît John crezu o clipă că-și bate joc de el.

— Nu, dragul meu, n-ai ghicit, zise ea, însă, imediat. E ceva mult mai serios și costă mai puțin. Aș vrea să mă iubesc cu tine. Aş vrea să mor de dragoste... pentru tine. Vino repede, adoratul meu ! Vino repede, îngerul meu.

Se aprinsese cu sinceritate. Dealtfel și era, de felul ei, foarte senzuală, iar vederea sîngelui, probabil, o surescitase.

Numai că John era atît de departe de asemenea treburi ! În momentul acesta, se gîndea doar la moartea acelui individ asupra căruia îndreptase cu atîta măiestrie lovitura, fără a-l ucide el însuși. Moment de glorie,

întrucît era a treia oară că reușea, de cînd se afla în America, să se descotorosească de un dușman. Lucru și mai ciudat, nu-și punea nici o clipă întrebarea cine-i omorîse pe dușmanii săi, cine determinase aceste deznodăminte, atît de bine și de oportun. Mai mult decît atîta, era convins că el e acela și, în privința asta, dacă cineva ar fi îndrăznit să susțină contrariul, l-ar fi ucis cu siguranță. Fără nici o ezitare.

John era mîndru de toate aceste lucruri, o mîndrie imperială. Dar, deși atît de mare, mîndria lui, după fiecare nou succes, nu tindea totuși către o distrugere și mai mare sau către răzbunare sau către moartea altor dușmani, nici chiar către o dominație pentru singura plăcere de a domina. Această mîndrie, dimpotrivă, îl făcea mai uman, mai inteligent chiar. Ea nu se localiza nici în senzualitate, nici în nebunia grandomaniei, ca la atîția alții. Pentru că, în pofida inferiorității sale, el ascundea într-însul o civilizație seculară, din care nu e atît de ușor să te eliberezi. În momentul acesta, din nou sub influența lui Rodolphe, întrezărea o organizare ideală a societății, prin care s-ar ajunge la ceva într-adevăr superior. Se gîndea la o civilizație presimțită încă de către Platon, civilizație pe care el, John, o va realiza fără război, fără cataclism. Iată de ce, în momentul acesta, o disprețuia pe Jenny. O disprețuia din toată inima, și-i era ciudă pe ea, pentru că ea, cu sentimentele ei atît de meschine, nu se gîndea decît la sine, la măruntele sale plăceri inferioare, în timp ce el, John, îi cerea omenirii instaurarea unei frumuseți sublime. Se uită la tînăra femeie și îl cuprinse o milă fără margini. Vedea o ființă măruntă, asemeni marii majorități, măruntă, dar înclinată către măreție, pentru că defectele ei nu erau decît sociale. Ce vină avea ea, dacă era constrînsă să trăiască în mijlocul unor brute, de la care nu primise decît cea mai proastă educație? Și de ce să i se ia în nume de rău faptul, că-l iubea la nebunie? Ar fi o prostie din partea lui și n-ar dovedi prin asta, decît că el, om superior, neadmițîndu-i pe cei inferiori, nu era, în consecință, deloc superior.

Îi surîse, cu surîsul lui îngăduitor. Ea îi răspunse în același fel, și amîndoi părură mulțumiți și fericiți.

— Vezi tu, Jenny, iubirea e ceva frumos...
— Da, dragul meu, vino!
— Visez la niște lucruri... Lucruri frumoase.
— O, da, dragul meu, așa și eu! Pe toate-o să le facem. Dar, vino, vino repede, știu să fac de toate.
— Da, zise John, punîndu-și paltonul. Un fel de republică universală. Toți să fie fericiți. Toți, iar eu, mai presus de toate.
Victor se înclină în fața lui. El nici nu-l văzu.
— Cînd ne mai faceți onoarea, patroane?
Nu-i dădu nici un răspuns. Dinaintea ochilor săi se desfășura o panoramă splendidă: Statele Unite ale lumii, pacea universală.
— Vino repede, dragul meu, vino repede.
— Da, da, un fel de... cum să-i spun...
— Știu ce vrei tu, dragul meu, da.
— Un fel de iubire, da, dar răspîndită asupra întregii omeniri. Pacea universală. Iată cum văd eu iubirea.
Jenny, atunci, se întoarse către el.
— Bădăranule! strigă ea și plecă, întorcîndu-i spatele.
John rămase singur, zăpăcit, în mijlocul străzii.

Capitolul IV

ÎN CARE SE VEDE CĂ UNEORI ȚELUL UNUI CÎNTEC DEPĂȘEȘTE AȘTEPTĂRILE

Lumini multicolore brăzdau văzduhul celei de a 5-a Avenue, în timp ce noaptea se pierdea în adîncurile cerului. La New York, cerul nu e altceva decît tavanul imens al unui apartament uriaș. Și nimeni nu se uită în tavan. Nimeni, în afară de John, care-l contempla cu invidie și totodată cu melancolie. Jenny fiind plecată în căutarea unor prieteni ce urmau a fi uciși — mai erau încă patru sau cinci, cel mult — el încerca să hoinărească. Dar hoinăreala, obicei parizian, e greu de pus în practică la New York, oraș în care cel ce ține să hoinărească, trebuie să fie iute de picior și e astfel condamnat să nu vadă nimic.

Un vînt furios bătea pe largul bulevard. Zgîrie-norii îi canalizau direcția, iar reclamele luminoase își băteau joc de natura transformată în uragan. Înfrigurați, cu un umăr împins înainte, negrii se grăbeau, avînd într-una grija ca nu cumva să atingă vreun alb. Ei, negrii, nu umblă drept decît în Harlem, cartierul lor, sau în Africa, continentul lor.

Spre a putea hoinări, John umbla asemeni unui negru. Își croia astfel drum prin mulțime, încercînd să treacă prin ea, ca o săgeată. Uitase cu desăvîrșire că el era stăpînul, că domnea peste mulțimea aceasta, care nu cerea decît să bea, să bea mereu. Uitase că această mulțime, care nu putea trăi fără alcool, depindea direct de el, că el era adevăratul ei stăpîn. John uitase toate

astea, intrucît acum hoinărea. Iar atunci cînd umbli hoinar, te detașezi în genere de rolul social, oricît ar fi de important, ca în cazul lui John. Și, apoi, te simți atît de mic între aceste imense buildinguri, atît de mic, încît n-ar mai exista într-adevăr nici un dictator, dacă ar fi nevoit să umble pe jos pe străzile New Yorkului. Pofta de a fi dictator începe, dimpotrivă, abia de la etajul douăzeci.

*

Așadar, John, coborît în stradă, se simțea eliberat de profesiunea lui, scăpat de orice constrîngere socială, un simplu cetățean al Universului. Binișor, cu umărul mereu înainte, hoinărind cu gîndurile lui, ajunse astfel în celălalt capăt al celei de-a 5-a Avenue, în Washington Square. Un impuls ciudat îl împingea spre sărăcimea de pe stradă, spre sărăcime pur și simplu. Era dornic să se atingă în treacăt de aceia care, trăind ca vai de capul lor, nu făceau parte dintre victimele sale, dornic să hoinărească alături de ei, ca între egali.

Cascadele de lumini rămăseseră departe, în urma lui. Acum se găsea, în sfîrșit, în plină noapte, bătut doar de lumina felinarelor. În sfîrșit, era noapte! Aproape ora unu dinspre ziuă.

John se lăsă mai departe la voia întîmplării, prin Greenwich Village, un fel de Montparnasse al New Yorkului, căzut în descompunere.

New Yorkul se pierdea în pîcla difuză a felinarelor. Încă o bucată de drum, și limba italiană, izvorîtă direct de pe buze, iar nu din nasurile americane, își făcu apariția.

John uită atunci că se află în America, la New York. Începură să-l frămînte amintirile, iar el, întorcîndu-se la sine, redeveni pe loc Rodolphe parizianul, acel Rodolphe Durant, pe care într-o seară, în pădurea din Boulogne, bandiții îl făcuseră nevăzut.

Aventura, ca printr-un miracol, nu-i mai spunea nimic. Își dădea acum perfect de bine seama că el, în toată această poveste, nu avusese nici o contribuție, că nu fusese, încă de la început, decît o jucărie în mîna întîmplării, a acelei întîmplări care continua să-l slujească de

minune. Își dădea seama că nici o inițiativă nu-i aparținuse pînă în prezent, că un fel de Dumnezeu se ocupase de el, un Dumnezeu care-i servea întotdeauna la timp deznodămintele trebuincioase.

Se simțea, astfel, slab, incapabil de vreo inițiativă, gol de orice acțiune, un simplu visător fără rost. Se simțea prost. Surîsul, clasicul surîs al lui John, părăsise buzele lui Rodolphe, care continua să se plimbe de la un felinar la altul, fără oprire, urmărit la fiecare pas de umbra lui gangsterească și de cea de-a 5-a Avenue. În lipsa marilor buildinguri, cerul se făcea imens, tulburînd sufletul incontestabil poetic al aceluia care, cîndva, în pădurea din Boulogne, fusese smuls din visurile sale. Astfel că, Rodolphe Durant, de-a lungul străzilor înguste și mizere ale cartierului italian din New York, putu să bată iar același drum pe care îl lăsase la Paris. Iar drumul acesta, care ducea la cer, i se părea frumos.

Rodolphe se opri locului. De undeva, de la al patrulea etaj, o arie napolitană izvora dintr-o limpede voce feminină. Vocea aceasta, care nu părea să se adreseze decît felinarelor și amintirilor, umplea întreaga stradă. Iată că, în colțul acesta, al unui oraș lipsit de orice trecut, trecutul era totuși prezent. Ascultînd melodia, Rodolphe găsi că e foarte veche. Iar vocea era duioasă, ca vocea mamei sale, și largă ca surîsul unui izvor. Adesea o flașnetă îți dă același sentiment. Veacurile urcă din adîncurile inimii tale, îmbălsămîndu-ți sufletul cu tămîia timpului.

Rodolphe asculta, sprijinit de un felinar. O lacrimă scăpată de sub pleoapă se înjosea în noroiul trotuarului. Cînd, deodată, un tînăr apăru lîngă el. Nici John, nici Rodolphe nu-l văzuseră venind. De unde naiba răsărise ? !

— Domnule, vă rog să mă scuzați, zise tînărul, cu un pronunțat accent italienesc, dar mi se pare că asultați cîntecul. Sînteți cumva italian ?

Surprins de această apariție neașteptată, Rodolphe se întoarse brusc și-l privi în față pe interlocutor. Era un

tînăr foarte brun, destul de bine îmbrăcat, foarte frumos și putînd să aibă cel mult douăzeci și șase de ani.

— Da, domnule, adevărat, ascultam cîntecul. zise Rodolphe. E într-adevăr frumos. Dar eu nu sînt italian, deși iubesc mult Italia. Îmi place să mai ascult cîte un cîntec de demult. Aici, în America, toate cîntecele sînt atît de noi... Dealtfel, totul e aici atît de nou, încît nimic nu apucă să-ți pătrundă pînă-n suflet. În clipa cînd un cîntec îți merge la inimă, l-au și ucis. Nimeni nu-l mai cîntă. Toată lumea cere cîntece noi, automobile noi, case noi. Așa că eu, în mijlocul acestei lumi în goană după noutăți, cînd aud ceva vechi, înțelegi cît de tare mă poate emoționa.

— Te-nțeleg prea bine, prietene, fratello, se încinse italianul, te-nțeleg prea bine ! Aceea, care cîntă, e soția mea. Nu cîntă rău, într-adevăr. Mă uitam pe fereastră și te-am văzut. Am simțit că ești un frate și am coborît să te aduc la noi. Fratello, te invit la mine, la un pahar de whisky. Soția mea are să-ți cînte cele mai vechi cîntece. Iar noi o să vorbim de toate. Haide, prietene, vino !

— Sînt fericit, prietene, nu numai de încîntătoarea dumitale invitație, dar mai cu seamă de felul ales în care îmi vorbești. Lucrul ăsta n-am să-l uit ușor. Pentru că, vezi, e mult de cînd n-am mai auzit, adică de la sosirea mea în America, un glas melodios și o sinceritate ca a dumitale. Îți mulțumesc, prietene. Cît despre încîntătoarea invitație, mă vei scuza, dar mi-e imposibil s-o accept. Precum vezi, e limpede că nu-mi lipsește nici dorința, nici plăcerea. Numai că e ora unu noaptea și soția mea, desigur, mă așteaptă de mult. Am întîrziat teribil și știi că de aici și pînă în celălalt capăt al celei de a 5-a Avenue, la Ritz, e o distanță respectabilă.

— A, locuiți la Ritz ?

— Da, și e, incontestabil, un hotel foarte bun. Am venit pe jos pînă aici, e o distanță. Dar am hoinărit un pic. Îmi place atît de mult să hoinăresc ! Așa că iată cum am ajuns în cartierul italian. Și, îți mărturisesc, nu-mi pare rău. Am găsit aici ceea ce-mi doream. Am găsit în dumneata un suflet. Și regret sincer că nu pot goli un pahar cu un prieten ca dumneata.

Italianul, însă, continuă să insiste.

— Haide, fratello, vino ! Cîteva minute, în plus sau în minus, n-au nici o importanță pentru dumneata și pentru soția dumitale. În timp ce, pentru mine, crede-mă, înseamnă foarte mult. Da, sînt trist în seara asta. Sufăr. Nici nu-ți poți închipui, fratello, cît bine mi-ai face, venind la mine, cîteva secunde. Să urcăm.

Rodolphe nu putu să reziste acestei cascade de cuvinte sentimentale. Avea în fond și el atîta nevoie de afecțiune, iar italianul era atît de simpatic, încît, în ciuda faptului că Jenny îl aștepta într-un *speakeasy*, se lăsă purtat printr-un culoar întunecos și intră în apartamentul italianului.

O italiancă brunetă, destul de corpolentă, îl primi cu surîsul cel mai dulce de pe lume. Lui Rodolphe îi dădură lacrimile. Familia aceasta îl emoționa în cel mai înalt grad, atît prin simplitatea ei, cît și prin felul cu adevărat binevoitor în care îl primea. Datorită acestor oameni, putea să-și continue visul de pe a 5-a Avenue, visul de a fi sărac.

— Doamnă, zise el, cîntați dumnezeiește. Permiteți-mi să vă felicit.

— Adevărat, domnule, credeți ? Dacă ați ști cît sînt de tristă, de cîte ori cînt, n-ați mai insista.

— Ba, da, Lidia, făcu italianul, ai să cînți pentru domnul. De asta s-a și deranjat. Haide, cîntă și dă-ne niște whisky.

Lidia aduse o sticlă de whisky și un sifon. Umplu două pahare, unul cu foarte puțin whisky și cu mult sifon, pentru bărbatul ei, celălalt, cu mult whisky și cu puțin sifon, pentru Rodolphe. Acesta nu băgă de seamă. Noii săi prieteni îi erau atît de simpatici, încît pentru nimic în lume nu i-ar fi bănuit cu ceva.

— În sănătatea dumitale, fratello.

— Pentru dumneata și pentru soția dumitale.

Erau amîndoi cu paharul la buze, cînd Rodolphe se cutremură. Un gust îngrozitor de ether îi cuprinsese gura și nările.

— De unde-ai cumpărat whiskyul ăsta, prietene ?

— Ha, ha ! Păi de la *bootlegger* [1], ca toată lumea. Nu-ţi place ?

— Dă-mi puţin paharul dumitale !

Italianul îi dădu paharul, iar Rodolphe, redevenit deodată circumspect, îl mirosi, şi chiar îndelung.

— De ce al dumitale nu miroase a ether ?

— Dar niciodată whiskyul n-a mirosit a ether, răspunse italianul, vizibil încurcat. Al dumitale, nu mai mult decît al meu.

— Cer iertare, dar al meu miroase din plin.

— Iar eu îţi spun că pînă la ora asta am băut cam mult şi acum nevastă-mea nu mi-a pus decît foarte puţin, are mult sifon, la dumneata e cu mult whisky, asta-i singura deosebire.

— Să ştii, prietene, că eu, zise John, cu mîndrie, mă pricep foarte bine în materie de alcool. Bootleggerul dumitale e o canalie şi, dacă continui să te aprovizionezi de la el, în cele din urmă te va otrăvi. Nu rîde, vorbesc foarte serios. Dealtfel, personal, refuz să beau din acest whisky.

Puse paharul deoparte, mîndru de descoperirea sa.

— Dar, bine, fratello, doar n-ai să mă refuzi cu un pahar de whisky. Sînt ani de zile, de cînd beau din alcoolul ăsta. Poţi să ai încredere în mine.

— Inutil insişti, prietene, nu beau, e otrăvit, ţi-o spun eu, crede-mă. Acela care ţi-l procură e un criminal. Perorînd astfel, Rodolphe se ridică şi dădu să-şi ia rămas bun de la Lidia, cînd, deodată, italianul îl împinse cu cotul.

— Tot ce se poate, bătrîne, nu-i exclus ca whiskyul ăsta să fie otrăvit. Şi chiar e, probabil, întrucît îl am de la patronul meu, Al. Macone. Văd că nu eşti chiar atît de prost pe cît pari.

La numele lui Al. Macone, Rodolphe abia de tresări. Fu, însă, timp suficient, pentru ca John să urce din nou la suprafaţă.

— Ia te uită, zise el, liniştit, stăpînul tău e Al. Macone?

---

[1] Contrabandist şi traficant de băuturi alcoolice, în timpul prohibiţiei (n.tr.).

— Da, imbecilule, și în numele lui am să te despoi de tot ce ai pe tine. Și chiar de ceea ce nu ai.

John surîse.

— Nu, zău, făcu el, devine amuzant.

— Ai să vezi tu amuzament. Lidia, i-ai revolverul, pe care dumnealui ar vrea să-l aibă-n mînă, dacă n-aș avea eu altul.

Rostind aceste vorbe, italianul îl și amenința cu revolverul. Lidia scoase arma din buzunarul lui John și i-o dădu bărbatului ei.

— Nu e rea deloc jucăria asta, zise el, seamănă cu a patronului. Ei, dar de ce zîmbești într-una, imbecilule ?

John, într-adevăr, nu avea un aer prea îngrijorat. Arma de foc nu-i mai făcea nici o impresie și, apoi, era convins, absolut convins de apropiata lui victorie.

— Perspicacitatea ta nemaipomenită, asta mă face să zîmbesc, zise el, pe un ton foarte ridicat și voit ironic. O, tu, cel mai admirabil și mai inteligent dintre bandiți !

— Da, sînt un bandit, idiotule ! Nu e greu de ghicit. Nu-i așa ? Dar ceea ce, probabil, nu știi încă... Tremură, imbecilule, căci o să afli îndată.

— Nu mă interesează. Dar, în fine, spune totuși.

— Ei, bine, află că sînt din banda lui Al. Macone.

John păli ușor. Se afla, prima oară, în mîinile celui mai crunt dușman al său, ale aceluia care-i dorea cu siguranță moartea și care n-ar ezita o clipă să-l omoare ca pe un cîine. Cuprins de îndoială în privința norocului, începu să caute o posibilitate de-a se salva. Nu vedea nici una. Deveni atunci și mai obraznic, în mod automat.

— Ei, și ce mai face prăpăditul ăla de Macone ?

— Ha, ha, ha ! Zi, așa, ai ? Prăpăditul de Macone. Imbecilul, mai e și caraghios. Ei, bine, să știi că vorba asta te costă foarte scump. Cel puțin două mii de dolari. Poate chiar mai mult. Să zicem, trei mii. Sau patru, dacă vrei.

— Ar fi cam greu, răspunse John, continuînd să-și păstreze calmul, nu-i am la mine.

— N-are nici o importanță, o să mi-i dai tu, mîine. Ha, ha ! Nu e numai caraghios, mai e și fraier. Crede că scapă numai cu ce are la el. Ha, ha, ha ! Ia fă-te-ncoa, cu portofelul. Pînă vine suma grasă, dă ce ai la tine. Lidia, scotocește-l bine prin toate buzunarele. Cred că patronul

o să fie mulțumit de mine. Firește, nu atît de mulțumit, cum ar fi fost de hoitul lui John O'Donnel, dar, în sfîrșit, în lipsă de ceva mai bun, nu e rea nici prada asta mică.

„M-am ars, se gîndea John. Cînd o vedea și cum mă cheamă... Iubite Rodolphe, ți-a mai rămas puțin. Dacă crezi în Dumnezeu, îți poți începe rugăciunile. Iar tu, dragă John, stăpînul stăpînilor, ei, bine, tu ce faci ?"

Stăpînul stăpînilor nu făcea nimic. Se resemna. Prea fatalist, ca să reacționeze în vreun fel, ajunsese să nu se mai teamă de moarte. Pe el, dealtfel, necunoscutul nu-l înspăimîntase niciodată. De ce, atunci, să-l înspăimînte acel necunoscut imens, care e moartea ?

Lidia îi deșerta cu grijă buzunarele și-i dădea bărbatului ei tot ce găsea în ele. Acesta se grăbi să numere dolarii, lăsînd deoparte hîrtiile într-adevăr periculoase, adică acela care ar fi trădat identitatea lui John.

— Una, două, cinci... Nu e rău, amice, nu poți să te plîngi că ești sărac. Cinci sute de dolari în buzunar, asta vrea să spună că acasă, la Ritz, ai pe puțin patru miare, aud ?

— Mult mai mult, răspunse John, liniștit. Mult mai mult. Și, dacă vrei să știi, ei, bine, n-ai decît să afli, la rîndul tău, că am o sută de mii, poate și mai mult, n-aș putea să spun precis ce sumă. Ei, ce zici de asta ?

— Te ții de glume. Dar n-avea grijă, asta n-o să ție mult și pentru tot ce-mi spui ai s-o pățești. Oho, și încă cum !

În timp ce vorbea, italianul continua să scotocească prin portofelul lui John.

— Opa, uite, un carnet ! Ia să vedem cum te cheamă, cocoșelule. Trebuie să ai un nume tot atît de caraghios, ca și tine.

„Acum începe agonia" se gîndi John, convins că totul e pierdut. Numai o minune îl mai putea salva. John, însă, nici măcar nu întrezărea posibilitatea vreunei minuni.

În clipa aceasta, se petrecu o întîmplare nemaipomenită. Citind în carnet numele lui John O'Donell, zîmbetul sarcastic al italianului îngheță pe buzele lui fine. Cinica sa voioșie pieri ca prin farmec, și în locul ei apăru un soi de

nelinişte amestecată cu groază. Palid ca moartea, privirea îi juca de la John la carnet şi de la carnet la John. Iar cînd, la rîndul ei, zări numele lui John, Lidia scoase un ţipăt de spaimă.

John surîse larg. Era acum sigur de victoria de care nu se îndoise niciodată, aşa credea acum, dar în care, de fapt, nu crezuse nici o clipă. Îi venea în ajutor miracolul ?

— Dar... dar... începu să se bîlbîie italianul. Eu nu... Dar eu nu... nu ştiam... De unde pu... de unde pu... puteam eu să ştiu ? Sînt pier... sînt pier... sîntem pierduţi.

Tremura ca o piftie. Ce se întîmplase oare ? Tot atunci Lidia căzu în genunchi dinaintea lui John.

— Îndurare, stăpîne, îndurare, se rugă ea. Dacă vreţi, intrăm în slujba dumneavoastră. Fie-vă milă de noi !

Izbucni în lacrimi. Lui John, tot nu-i venea să creadă. Nu pricepea absolut nimic. Italianul mai avea încă revolverul în mînă. O singură mişcare, cît de mică, şi John n-ar mai fi fost decît un cadavru. De ce, atunci, să-i ceară lui iertare ? De ce să tremure de frică ? De ce nu profită de ocazie, ca să se îmbogăţească ? Ar fi atît de simplu !

Cu toate acestea, cei doi soţi continuau să se văicărească, implorîndu-l să-i ierte. Nu e chiar atît de simplu, prin urmare, să te descotoroseşti de un John. El căuta în zadar să dea de cauza acestei groaze subite. Neizbutind să înţeleagă, se hotărî să fie neclintit şi dur. Înainte, însă, de orice, se duse liniştit şi-şi luă înapoi revolverul, pe care Lidia îl pusese pe masă. În urma acestui gest, văicărelile italienilor se înteţiră.

— Nu ne omorî, stăpîne ! Îndură-te de noi, stăpîne !

— Predă revolverul, canalie !

Banditul se grăbi să-i dea, nu doar un singur revolver, ci două. Îi mai dădu şi Lidia două. Abia atunci se simţi John în deplină siguranţă. Profitînd de ocazie, îşi luă înapoi şi portofelul.

*

Resemnaţi, cu capul plecat, italienii rămaseră îngenuncheaţi în faţa lui John. Total convinşi că vor muri

curînd, nu-i mai cereau iertare. Încetaseră cu tînguielile și, la rîndul lor, sperau și ei într-o minune. Știau bine că un tip ca John nu iartă, pentru simplul motiv că nu are dreptul să ierte. Ar fi considerat, altminteri, slab, și-ar pierde tot prestigiul, și-ar fi ucis el însuși, fără nici un scrupul.

În vremea aceasta, John continua să caute explicația acestei întorsături neașteptate. Crezu de datoria lui să se arate curajos.

— Ei, puișorilor, cum vă mai simțiți ?

— ...

— Ridică-te !

Italianul se ridică de jos, ca un automat. Avea figura descompusă și tremura într-una.

— Stăpîne, zise el, vă cerem o favoare. Nu ne-o puteți refuza.

— Ce favoare ?

— O știți foarte bine. Aceea pe care Macone, cu siguranță, n-ar fi refuzat-o nici unuia dintre locotenenții dumneavoastră. Acum urmează să murim, știm prea bine că nu se poate să nu ne ucideți. Dar puteți să nu ne torturați.

— Pfui !

— Merităm, stăpîne.

— Dacă toți locotenenții lui Macone erau niște lași, ca voi, prăpăditul ăla de Macone n-ajungea departe. Trebuia să luptați, mișeilor, nu să vă supuneți atît de prostește. Măcar erați victorioși o clipă. Ca și Macone, pentru că acum eram mort.

— Nu putem, stăpîne, să îndurăm tortura. Știți la fel de bine ca și noi ce ne așteaptă, dacă îndrăznim să vă clintim un fir de păr. Poate sîntem lași, dar, ce vreți, nu putem să îndurăm tortura. Mai ales, o săptămînă de tortură.

În sfîrșit, John pricepu de unde se trăgea minunea : cei ce-ar îndrăzni să se atingă de patron, riscă prea mult, ca să aibă curajul s-o facă. Pentru că, oricum, tot vor trebui să moară, ei preferă să nu se împotrivească, numai să scape astfel cel puțin de tortură. Lucrul acesta îi oferea lui John un nou prilej de a-și măsura puterile.

„Plictisitor acum e că, după imbecilul ăsta, trebuie, se

pare, să-i omor neapărat pe amîndoi. Cum să fac? Să omori, să omori, uşor de spus. Dar nu e la fel de uşor să o şi faci. N-am ucis în viaţa mea. Cum naiba să ies din încurcătura asta ?"

— Ascultaţi aici, canaliilor, le spuse el, subliniindu-şi cuvintele cu o dublă lovitură de picior. Luaţi bine seama ce vă spun. Ei, bine, mi-e milă de voi.

Cei doi bandiţi, schiţară cite un surîs uşor, de recunoştinţă. Puteau acum să spere că vor scăpa de tortură.

— Mi-e milă de voi, continuă John, aşa că doresc să vă las în viaţă. Sînteţi mulţumiţi ?

Surîsul de recunoştinţă al bandiţilor se transformă imediat într-un zîmbet de dispreţ. John îşi dădu seama că făcuse o mare greşeală.

— Ha, ha, mă faceţi să rîd, încercă el s-o repare. Asta e doar începutul torturii, ha, ha, ha! Băgaţi bine de seamă. A, nu, să vorbim serios, pînă acum am glumit. Ha, ha, cred că mi-e imposibil să vă scap de tortură.

Zîmbetul pieri de pe buzele celor doi condamnaţi. Chipul lor mai păstra totuşi un oarecare dispreţ, ceea ce John observă numaidecît.

— Cred chiar, zise el, că o să fiţi nevoiţi să treceţi prin toată gama. Da, în fond, dacă stau şi mă gîndesc, nu cred că e posibil să vă cruţ de toată această suferinţă, care, dealtfel, recunosc că e cumplită. Ce vreţi, asta e regula jocului.

Italianul se agăţă de ultimele cuvinte ale lui John.

— Nu, stăpîne, nu e vorba de regulă. Asta nu depinde decît de dumneavoastră. Deoarece puteţi considera, dacă vă lasă inima, că n-aţi fost atacat. Căci atunci noi nu ştiam că sînteţi dumneavoastră. Nu pe dumneavoastră, deci, v-am atacat. Da, dacă vă e milă de noi, ne cruţaţi de tortură. Aşa ar fi drept. Nu trebuie să uitaţi că, de îndată ce-am aflat cine sînteţi, ne-am şi plecat în faţa dumneavoastră şi a soartei. Da, soarta cea rea ne-a purtat spre dumneavoastră.

„Iată situaţia cea mai cumplită, din cîte-am cunoscut vreodată, îşi spuse John. Vitejii aştia ţin neapărat să-i omor, iar eu n-am nici un chef s-o fac dar absolut nici unul. Ce să fac, Dumnezeule bun, ce să fac ?"

Într-adevăr, John, dublat de Rodolphe, se afla într-o

situație mai mult decît încîlcită. El, care în viața lui nu ucisese o găină, se vedea întîia oară nevoit să omoare, altminteri l-ar ucide ei. Or, lucrul acesta era peste puterile sale, nu numai din punct de vedere moral, ci și material.

— Mă gîndesc la altceva, zise în cele din urmă. Mă gîndesc că s-ar putea să am nevoie de voi. Dac-ați intra în banda mea. Aș putea, la o adică, să vă las cu viață. Ha, ha, ar fi o bună farsă pentru Macone !

Era fericit de descoperirea lui. Situația aceasta nu numai că-l scutea de omor, dar, pe deasupra, îi aducea și doi recruți credincioși. Lidia, definitiv eliberată din coșmarul morții, se simțea fericită. Tocmai cînd nici ea nu mai spera decît într-o minune, care s-o salveze, atunci venise și minunea, simplu de tot, cum nici măcar nu bănuise : repulsia lui John pentru omor. Bărbatul ei, însă, avea un aer sumbru.

— Propunerea asta, zise el, poate să le ispitească pe femei, și îndeosebi pe nevastă-mea, dar nu pe mine. Nu, nu, poate sînt un laș, dar nu un trădător. Nu, stăpîne, n-aș putea primi. Ucide-mă. Ucide-o și pe ea, căci nu merită să trăiască. Și apoi, stăpîne, nu-i același lucru ? Dacă-mi trădez patronul, el, la rîndul lui, nu mă ucide ? Plus toate torturile.

La asta, John nu se gîndise. Evident, italianul avea dreptate. Macone l-ar supune la torturi mai crude chiar și decît moartea.

— Ei, aș ! Garantez eu că Macone n-o să se atingă de voi.

— Nu pot primi, în nici un caz. Încă o dată, nu cer altceva, decît să nu ne torturezi. Fă asta pentru noi !

— Bine. Dar cu o singură condiție. Spune-mi unde e Macone în clipa asta.

— Inutil să insiști, stăpîne, n-o să afli nimic.

— Știu eu, se grăbi să strige Lidia. Pot să spun eu. Se află...

Nu apucă să-și termine vorba. Bărbatul ei îi dădu o lovitură de pumn. Italianca se prăbuși, cu ochii îngroziți. Un rictus de blestem îi schimonosea buzele.

— Nici măcar nu și-a primit pedeapsa, a scăpat de tortură, făcu bărbatul, rîzînd. Iartă-mă stăpîne, că ți-am

luat-o înainte, dar era gata să trădeze. Nu puteam s-o las. Acum îți stau la dispoziție. Nu cer nici o favoare.

„În felul ăsta, se gîndi John, nu voi avea pe conștiință moartea unei femei. Măcar atîta".

Uitîndu-se la biata Lidia, care se zvîrcolea de durere, simți că-i vine să leșine. Ca să scape de amețeală, întoarse capul și își aprinse o țigare.

Contempla acum, prin fumul țigării, înfățișarea tragică și mîndră a viitoarei sale victime. De astă dată, mai mult decît oricînd, trebuia să ucidă. Nu știa însă precis în ce constau torturile, nu știa nici dacă trebuia să le aplice el însuși sau specialiștii în astfel de treburi. Și, îndeosebi, nu știa să omoare.

— Aștept, stăpîne.

— Ești drăguț, reluă John, nu mai meriți moartea. Și, în orice caz, fapta ta te scutește de supliciu.

Dar italianul nu se lăsă.

— Macone mă ucidea de mult, zise el, redevenind disprețuitor. Nu mai înțeleg de unde ți se trage forța asta, despre care se spune că e nemaipomenită.

„Pe omul ăsta, sînt obligat să-l omor", se gîndi John, în timp ce banditul îi arunca din nou o privire plină de dispreț, aproape reproșîndu-i slăbiciunea.

— Să isprăvim, exclamă John !

— Mulțumesc, stăpîne.

John apucă revolverul și-l îndreptă încet, cît mai încet cu putință, spre tîmpla italianului. Arma se apropia, tremurînd. John era furios. „Ia te uită la cretinul ăsta, nici nu se sinchisește". Dorea atît de mult ca celălalt să se salveze, să facă măcar o mișcare ! Dar nimic. Omul lui Macone nu voia să se clintească. Aștepta, liniștit și mîndru, moartea pe care credea că și-o merită.

Cînd însă revolverul fu doar la un centimentru de tîmplă, condamnatul se îngălbeni și avu instinctiv un gest de apărare, urmat îndată de încă o mișcare, ca și cînd ar fi dat să fugă. Exact în clipa aceasta, răbufni o detunătură. Omul căzu, țeapăn, cu un glonte în ceafă. Inmărmurit, John, își privi revolverul. Nu el trăsese. Se uită în jurul său. Un revolver fumega în mîna Lidiei.

— Am simțit că n-o să tragi, zise ea, adunîndu-și pu-

terile. Aşa c-am tras eu... Nu voiam ca eu să mor şi canalia asta să mai trăiască.

— Dar...

— Adio... Sînteţi un om bun... Păziţi-vă... Mor.

Cîteva clipe mai apoi, îşi dădu sufletul.

*

În faţa celor două cadavre, John căzu pe gînduri. Se gîndea la feluritele lui aventuri, fără să înţeleagă nimic. Se simţea, evident, mai puternic decît oricînd. La Paris, nu meditase niciodată asupra puterii, şi asta pentru bunul motiv că nu o poseda. Rodolphe Durant fusese întotdeauna o fire slabă. Pînă la nemaipomenita sa aventură de pe vapor. Pe urmă, însă, destinul nu i-a mai lăsat nici un răgaz, ca să-şi piardă timpul cu slăbiciunea şi cu nepăsarea. Iată de ce, în prezenţa cadavrelor, John se şi gîndea la ceilalţi duşmani ai săi şi la felul în care să se descotorosească de ei. Conta încă de pe acum pe moartea apropiată a lui Al. Macone, îl şi vedea îngenuncheat în faţa lui, plin de sînge şi cerîndu-i iertare. John îşi încordă muşchii. Cît se simţea de puternic !

Începu să cerceteze micul apartament al victimelor sale, fără a găsi însă nimic interesant.

Se uita astfel la o fotografie din perete, cînd scîrţîitul unei uşi îl făcu să tresară. Credincios tacticii sale, se mistui într-un dulap. Uşa se deschise în aceeaşi clipă, lăsînd să treacă patru agenţi ai poliţiei.

„De astă dată, m-am ars, se gîndi John. Şi încă cum, triplu idiot ce sînt ! În loc s-o fi şters imediat."

În faţa poliţiei, fără să ştie de ce, redevenise Rodolphe, şi o aprigă dorinţă de a fugi puse stăpînire pe el.

— Am sosit prea tîrziu, făcu unul dintre poliţişti.

— Evident, zise altul. A avut timp să se cărăbănească.

— Linişte, rosti şeful lor, aplecat asupra celor două cadavre. Asasinaţi, amîndoi. Oho, frumoasă captură, de cînd îi căutăm ! Şi n-au murit de mult, sînt încă proaspeţi, am avut baftă.

— Iar nouă ne era frică să intrăm. Ha, ha, ha !

— Nick, tu du-te şi telefonează. O să-ncepem percheziţia.

John se înfioră de spaimă. „Trebuie s-o şterg neapărat, altminteri, canaliile astea sînt capabile să mă omoare şi pe urmă să-i acuze pe morţi de această crimă mîrşavă."
Întredeschise uşa dulapului, dar, la vederea celor trei poliţişti, o închise la loc.

— Hai să vedem şi-n camera cealaltă, propuse unul dintre agenţi.

John răsuflă uşurat, ca scăpat de o mare povară. Cînd forţa publică trecu în camera învecinată, el profită de ocazie, ieşi pe nesimţite din dulap şi se îndreptă în vîrful picioarelor spre uşă. Din nefericire, cu cît eşti mai atent, cu atîta greşeşti mai mult. În virtutea acestei legi, eroul nostru se agăţă de o faţă de masă, răsturnînd pe jos un vas de porţelan. Cînd agenţii, atraşi de zgomot, năvăliră în încăpere, John o şi luase la fugă pe scări.

Focuri de revolver pocneau în noapte, însă nici unul nu-l atingea pe John, care alerga nebuneşte pe străzile pustii din Greenwich Village. Nevoind să scape prada, agenţii îl urmăreau îndeaproape, nelăsîndu-i timp nici să respire. Din fericire, pe cea de-a 5 Avenue, circulaţia începu să se îndesească. Ceea ce-i îngădui lui John să se oprească şi să răsufle niţel. Dar riscuri mai erau încă destule şi, pe deasupra, nu avea nici pardesiu, nici pălărie şi toată lumea se uita la el. Printr-o întîmplare fericită, dădu cu ochii, la doi metri mai încolo, de un taxi liber. John se aruncă în maşină şi o luă din loc, exact în clipa in care poliţia dădea să pună mîna pe el.

Cele zece minute ce-l despărţeau de Jenny, care-l aştepta în Harlem, i se părură fără sfîrşit. Dar în cele din urmă ajunse, şi taxiul se opri în faţa unei clădiri mari şi roşii. John pătrunse la subsol, unde se afla ascuns un vestit *speakeasy* al negrilor. Johnston, unul dintre locotenenţii săi negri, îi deschise uşa.

— Ce s-a întîmplat, patroane ?

— Nimic. Exerciţii.

— Dar pălăria ? Şi pardesiul ?

— Le-am uitat. Am fost atacat de bandiţi. New Yorkul ăsta e plin de bandiţi, e de-a dreptul dezgustător. Dar au murit amîndoi. Ha, ha, ha !

— Fără îndoială. Vă aşteaptă doamna încă de mult. Eram îngrijoraţi.

— Mă duc la ea. Spune să-mi aducă un cocktail cu șampanie, repede, mi-e o sete cumplită.

Jenny aștepta în fața unei sticle de șampanie pe jumătate goală. Era cam palidă și părea într-adevăr neliniștită. Nedînd nici o atenție îngrijorării ei, John luă loc alături de soția lui.

— Dar ce s-a întîmplat ? făcu Jenny. E o oră de cînd te aștept.

— Nimic extraordinar. Dușmanii, ca de obicei.

— Macone ?

— Da. Destul de important, ca rezistență. Firește, amîndoi sînt morți. Doi locotenenți de-ai individului.

— Mi-a fost frică. Dar de ce gîfîi așa ?

— Asta e cu totul altă chestiune, Jenny. Căci, vezi tu, i-am omorît eu, indiscutabil, dar a intervenit poliția și a trebuit s-o șterg.

— Trebuie să fi înnebunit de tot, ca să-ți fie frică de poliție, zise Jenny, rîzînd.

În momentul acesta, șase agenți, dintre care trei știuți mai dinainte, pătrunseră în sală. John își luă înfățișarea cea mai degajată, prefăcîndu-se că nu vedea nimic. Agenții, însă, veniră direct la el.

— Dumneata, zise șeful, ești Rodolphe Durant.

Gangsterul se mărgini să surîdă forțat.

— Inutil să negi. Hai la secție.

John simți, poate pentru prima oară în viața lui, cum îl cuprinde furia în fața autorităților.

— Mi se pare, zise el, pe un ton hotărît, că habar n-ai cine sînt.

Îi întinse șefului, cu dispreț, cartea sa de vizită. Agentul o luă, se uită la ea și, fără nici o tresărire, o dădu altuia. John era din ce în ce mai enervat. Nu știa ce să mai creadă. Nici unul dintre agenți să nu tresară, să nu se clintească, să nu se facă palid și asta, deși aflau cum îl cheamă ? Să nu se scuze nici unul, nimic ? Și zîmbetul acesta, ironic, pe buzele lor groase ! Se întoarse către Jenny. Era foarte palidă și părea că-i ocolește privirea. Se răsuci către subalternul său negru. Acesta, într-un colț, surîdea ironic, împreună cu reprezentanții forței publice. Singură, Jenny era înfricoșată, dar nu îndrăznea

să spună nimic. Cît despre clienţii ceilalţi, nu se interesau peste măsură de această scenă. S-ar fi zis că, preveniţi de ceea ce se va petrece, nu dădeau nici o importanţă întîmplărilor.

— Cartea de vizită e foarte bună, zise unul dintre poliţişti, n-are decît un singur cusur, anume acela că nu-ţi aparţine.

— Îndrăzneşti să spui una ca asta ?

— Bineînţeles, pentru că poartă numele lui John O'Donell, iar dumneata eşti Rodolphe Durant.

John o străpunse pe Jenny cu o privire plină de ură. Să-l fi trădat ea ? Abia avu timp să-şi spună că femeile sînt nişte canalii, cînd mîinile îi şi fură imobilizate, iar revolverul său dispăru în buzunarul unui poliţist.

— Aşa e cel mai bine, zise agentul. Acum o să ne faci plăcerea de a ne urma la secţie, fără scandal, nu-i aşa ?

— Nici nu mă gîndesc, răspunse repede John, cu îndrăzneală. Nu ţin deloc să fiţi victimele unei farse. În afară de asta, aş vrea foarte mult să ştiu de ce anume sînt acuzat, dacă pretindeţi că eu nu sînt John.

— De asasinarea lui Juliano Caballero şi a soţiei sale, Lidia, zise unul dintre agenţii care luaseră parte la urmărire.

— Cum ? ! Ai curajul să mă acuzi pentru că am ucis doi bandiţi periculoşi, doi locotenenţi de-ai lui Macone ? Nu găseşti că-i caraghios ? Adevărat, eu i-am ucis. Şi-am mai ucis şi pe alţii. Iar orice discuţie, dealtfel, e de prisos. Nu vedeţi că sînteţi jucăriile unei farse? Johnston, vino-ncoace.

Negrul, impresionat de siguranţa din glasul lui John, se şi grăbi să vină. De astă dată, nu mai zîmbea.

— Johnston, strigă John, cine sînt eu ?

— Nu ştiu, patroane.

— De ce-mi spui patroane ?

— Dar eu, eu... Eu nu ştiu. Mie mi s-a spus că dumneavoastră nu sînteţi dumneavoastră. Dar eu nu ştiu... De unde vreţi să ştie Johnston ? Johnston n-are cum să ştie.

— Bine, dar cine ţi-a spus că eu nu sînt John ?

Negrul abia cuteză să ridice ochii către Jenny. John se întoarse încă o dată spre soția lui și începu să rîdă ca un nebun.

— Ha, ha, ha ! De ce, farsa asta de prost gust, Jenny ?

În locul oricărui răspuns, Jenny lăsă ochii în jos. O mare neliniște îi apăsa acum pe toți, căci nimeni nu mai știa cu precizie unde-i adevărul. Cît despre agenți, ei erau pur și simplu uluiți. Nu îndrăzneau să scoată o vorbă. Pe cine să creadă, și de ce tace Jenny, și cum se face că John e singurul care nu pare să se teamă de ceva și care surîde ? Nu-e asta, oare, o dovadă strălucită că el e John O'Donell ? Pentru orice eventualitate, se grăbiră să-i dezlege mîinile.

— O țigare, Johnston, porunci John.

Johnston îi dădu în grabă o țigare, pe care i-o aprinse cu un gest servil. John trase un fum adînc și rămase pe gînduri. Agenții erau tot acolo, nu mai spuneau că vor să-l ducă la secție. Iar John încetă, dealtfel, să se mai ocupe de ei.

— Johnston, începînd de ieri, etherul a trebuit să scadă, făcu el, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Nu-i nevoie să urci prețurile. Așa vreau eu.

— Patroane, ordinul va fi executat.

— Iar voi, mai zise John, adresîndu-se agenților, voi puteți să plecați cu toții. Am să țin minte.

Cît erau de strîmtorați reprezentanții forței publice ! Convinși acum că Jenny îi înșelase, se temeau de răzbunarea șefului de gangsteri și căutau un mijloc de-a scăpa de ea.

— Ne-a înșelat doamna. Noi n-aveam cum să știm, îl imploră șeful.

— Trebuia să știți, strigă John. Doamna a făcut asta, ca să vadă dacă mă pot bizui pe voi. Văd că nu e nimic de făcut, cu atît mai rău.

Johnston începu să plîngă.

— Iartă-mă, patroane, iartă-mă, nu-l ucide pe Johnston...

— Ai să scapi de tortură, e tot ce pot să fac pentru tine.

Auzind sentința, Johnston începu să tremure din tot corpul, în timp ce ceilalți se îngălbeniră de groază.

— Cît despre voi, zise John, cu un deget întins către agenți, voi aviza. În orice caz, e inutil să vă lăudați în ziarele de mîine cu moartea complicilor lui Macone. Eu sînt cel ce i-a ucis, s-o știe toată lumea. S-a înțeles ?

— Înțeles, patroane.

Sub amenințarea cu moartea, cei șase agenți părăsiră localul, cu umerii încovoiați.

*

Johnston plîngea. Lacrimi de copil îi alunecau încet pe obraji. În timp ce sufletul zdrobit al lui John era năpădit de o mare dorință de a plînge, întocmai ca negrul. Se stăpîni la vreme. Nu avea dreptul să apară slab în fața acestei bande de ticăloși. Cît de mult ar fi dorit, totuși, să se umilească în fața acestui sclav, care-i cerea să-l lase în viață, spre a-l putea sluji mai departe ! Cît de mult ar fi vrut să fie el în locul lui Johnston ! Dar își dădea prea bine seama că, de astă dată, orice ezitare i-ar fi fatală. Era neapărat dator să facă dovada că Rodolphe Durant e însuși John O'Donell. Of, singurul mijloc era ca Johnston să moară și, poate, deasemeni, unul sau doi dintre agenții care cutezaseră să-l pună la îndoială.

— Johnston, porunci el, încă o țigare.

Johnston nu se clinti.

— Johnston, n-auzi ? O țigare.

Negrul însă nu voia să se miște din loc. Așezat pe scaun, avea aerul că disprețuiește ordinele lui John. Acesta se făcu roșu de mînie. Cum, adică, un simplu negru îndrăznește să-l înfrunte, și asta, după toate cele întîmplate ? Simți cum autoritatea i se prăbușește dintr-o dată. Toate privirile îl mitraliau. Ce să facă ? Cum să pedepsească această insolență ?

Împins de clocotul sîngelui, se îndreptă spre negru, cu revolverul în mînă. Fiind un prost trăgător, veni destul de aproape, ca să-l ucidă dintr-un foc, și Johnston nici acum nu se mișcă. Un om de serviciu îi dădu o lovi-

tură de pumn. Johnston se prăbuşi. Se repeziră cu toţii. Era mort. Temîndu-se, probabil, de tortură, în ciuda promisiunii lui John, negrul preferase să se sinucidă şi astfel să scape de cea mai îngrozitoare dintre suferinţe. În locul speranţei, pe care o clipă o nutrise, că va scăpa de moarte, preferase otrava. Un alb, cu siguranţă, nu s-ar fi sinucis, el s-ar fi agăţat de viaţă cu înverşunarea ateului. Un negru e însă altfel plăsmuit. Graţie credinţei sale, moartea e pentru el o eliberare sau. în orice caz. un sacrificiu nobil şi demn.

— Mort ?

— Da, otrăvit.

— Norocul lui, zise John, cu gravitate.

Se întoarse către Jenny. Cît era de palidă !

— Ce e, Jenny ? Haide, vino, plecăm.

— Nu, nu, făcu ea, înfiorată de spaimă, să mai rămînem. De ce să plecăm ?

— Pentru că e tîrziu.

— Nu, te rog, îl imploră Jenny, cu o voce tremurătoare. Rămînem aici.

— Ţi-e frică, Jenny ?

— Da, mi-e frică... Mi-e frică de tine, John !

El surîse, nu însă ca de obicei. Noul lui surîs era trist şi ascundea acea durere sceptică, pe care ţi-o aduce deziluzia. Căci John era un dezamăgit. Nu din pricina numărului mare de morţi, pe care simpla lui prezenţă într-un loc îl producea aproape matematic, ci din cauză că îl trădase Jenny, singura fiinţă în care avusese, pînă acum, cea mai desăvîrşită încredere. Or, Jenny îl trădase, şi încă în chipul cel mai odios. După toate regulile stabilite de către trustul bootleggerilor, reguli ce aveau putere de lege, Jenny trebuia neapărat să moară, şi încă în chinurile cele mai groaznice. Însă John, care-o iubea pe Jenny, nu-i dorea, desigur, moartea. Şi, dealtfel nici nu se gîndea s-o pedepsească. Nici o clipă nu-i trecuse prin minte una ca asta.

— De ce ţi-e frică de mine, Jenny ? o întrebă el, cu blîndeţe.

— John, nu vreau să mor. Sînt încă tînără, nu vreau să mor.

— Dar cine ți-a spus că o să mori ?

— Cum, nu vrei să mă omori ? Dar trebuie, o știi și tu, aşa e regula, John, ştii asta foarte bine. La noi, cine trădează, trebuie să moară. Or, eu am trădat. Ai fost atît de rău cu mine, aseară ! Atît de scîrbos ! În clipa cînd m-am despărțit de tine, jurasem să mă răzbun.

— N-am băgat de seamă, Jenny.

— Ba da, ai fost îngrozitor.

— Ei, aş ! Vezi că trebuie să fie vreo neînțelegere.

— Nici o neînțelegere. Dar să nu mai insistăm. Să nu începem iar cu cearta. Spune-mi, însă, e adevărat, n-ai de gînd să mă omori ? Într-adevăr ? Eşti drăguț, John. Să fim prieteni, vrei ? Văd că nu ţii decît la prietenia mea. Ți-o dăruiesc. Sincer. Dar să nu-mi mai ceri niciodată să te sărut. Şi să uităm totul... Ha, ha ! Tot ce nu s-a intîmplat.

— Jenny !

— Nu, nu, nu te mai iubesc.

Îi aruncă, la rîndul ei, un zîmbet, primul din această seară. Numai că zîmbetul acesta se spulberă sub o anume ironie. Jenny nu se mai temea de nimic. Fericită c-a scăpat, se ridică de la masă şi ieşiră împreună. Aveau, însă, un aer atît de îngrijorat amîndoi, atît de plictisit ! Erau însoțiți de un al treilea personaj : neîncrederea. Şi fiecare se întreba dacă lucrul acesta avea cum să dureze. Se va vedea că a durat.

În vremea aceasta, New Yorkul dormea în brațele reclamelor luminoase, căzut în visul sălbatic al puterii trecătoare.

Capitolul V

ÎN CARE SE POATE VEDEA CĂ UN REPREZENTANT AL POPORULUI ARE NEVOIE DE MULŢI BANI

Senatorul Smith era un bărbat uscăţiv, cu ochii de copil şi cu faţa zbîrcită înainte de vreme. Putea să aibă cel mult patruzeci şi cinci de ani. O mustaţă fină îi împodobea buzele subţiri, iar fruntea bombată îi era brăzdată de griji adînci. Privindu-l, ai fi putut spune că e un om vlăguit de o viaţă de muncă în slujba statului şi spre binele Republicii. Prin comparaţie cu el, John părea atît de tînăr, încît puteai să crezi că e un copil, în ciuda mustăţii sale mari şi false. Cu toate astea, bătrînul de patruzeci şi cinci de primăveri stătea cu umerii plecaţi ca pentru rugăciune, iar mîinile lui ciolănoase trădau un soi de nelinişte. Şi, în timp ce John vorbea cu o voce fermă, care nu admitea nici o replică, glasul senatorului Smith era şovăitor, ca şi cînd s-ar fi străduit să-şi înăbuşe o revoltă ascunsă.

— Deci, scumpe senator, zise deodată John, trebuie întărită legea prohibiţiei. Nu cred nici o clipă că n-ai s-o faci şi că n-o să rămînem, în consecinţă, prieteni.

Smith încercă să răspundă, însă nu reuşi decît să-şi frămînte mîinile împreunate. Se uita drept în ochii lui John, şi buzele sale subţiri luară, o clipă, forma cuvîntului. Dar nu putură să articuleze nici o vorbă, cît de neînsemnată.

— Înţeles, senatore Smith ?

— Chestiunea e că... Uite, eu... Dinspre partea mea... Eu... nu zic nu. Nici prietenii mei nu vor mai protesta.

Numai că nu trebuie să-i uităm pe democraţi. Teamă mi-e că nu se lasă duşi.

— Să nu-ţi pese de asta, răspunse John, bine dispus. Democraţii sau, cel puţin, o majoritate suficientă o să voteze pentru mine. Nu fi neliniştit, dinspre partea asta, mi-am luat toate măsurile.

— Da, dar... mai e şi Preşedintele Republicii.

— Asta te priveşte, Smith. Eşti prieten cu el, n-ai decît să-l convingi. Eu n-am timp să mă ocup de toate mărunţişurile.

— Asta e, că va fi destul de greu şi...

— Ba nu, n-are cum să fie greu, pentru că depinde de dumneata şi numai de dumneata. Aşadar...

— Aşadar, refuz.

— Refuzi ? Dumneata, Smith ?

— Eu, mă-nţelegi... eu... îmi iubesc ţara. Sînt patriot. Trebuie să fii şi dumneata. De cînd te-ai întors din Europa, nu mai iubeşti Statele Unite. Da, mi-am dat seama de asta, înainte îţi iubeai ţara, ca şi mine. Acum, ţi-ai schimbat accentul şi chiar timbrul vocii. Or, ceea ce-mi propui e împotriva intereselor ţării. Ar fi chiar sfîrşitul marii noastre republici... Nu, nu, serios, nu pot s-o fac.

John ascultase cuvîntarea senatorului Smith. Într-adevăr nu se aştepta la un refuz, nu se aştepta mai ales la un asemenea acces de patriotism din partea unui om aflat în slujba sa, pe care îl avea în mînă şi pe care, în consecinţă, îl putea doborî oricînd. Pe de altă parte, admira patriotismul acesta îndîrjit, acest patriotism care, pe el, John, nu-l încercase niciodată, nici chiar pe vremea cînd încă nu era decît Rodolphe. Şi cu atît mai mult, cu cît în nici o ţară din lume n-ar fi găsit, desigur, o astfel de canalie dublată de un atît de turbat patriot. Vedea, în acelaşi timp, că nu era nimic de făcut cu Smith, că el, John, n-ar putea domina această mare ţară decît în măsura în care nu s-ar atinge de interesele ei vitale. Îşi dădea seama că aici, chiar şi spre a fi un mare bandit, trebuia să fii un mare patriot şi că, prin urmare, nu va izbîndi niciodată, dacă, din întîmplare, i-ar trece prin minte să trădeze interesele supreme ale republicii. Acest bărbat uscăţiv şi cu conştiinţa pătată, care se afla în faţa

lui, se uita țintă la el, cu ochii săi de copil încăpățînat. În momentul acesta, senatorul Smith, fără îndoială, era cel mai mare dintre ei doi. Știa el asta? John se simțea oarecum jenat. Era prima oară, de cînd ajunsese puternic, că se lovea de o forță superioară. Și, deodată, deveni din nou Rodolphe, o ființă neprihănită. Buzele i se destinseră într-un rîs proaspăt și o expresie de tinerească frumusețe îi cuprinse trăsăturile feței.

— Crezi, așadar, zise el, cu naivitate, că ceea ce ți-am cerut e împotriva interesului vital al țării?

— Ar fi un dezastru.

— La asta nu mă gîndisem. Scuză-mă, senator Smith. Îți mulțumesc că mi-ai spus.

Fu acum rîndul senatorului Smith, să rămînă cu desăvîrșire stupefiat. Cum adică? John, celebrul gangster, un individ care să cedeze atît de ușor? Simțind că are de-a face cu un om mai slab decît el și de care trebuia să profite, se gîndi numaidecît la un mijloc prin care să-l stoarcă de mai mulți bani decît de obicei.

— Da, zise el, ar fi un mare dezastru pentru țara noastră. Și sînt sigur că un mare patriot, ca dumneata, n-ar admite una ca asta...

— Evident, îl întrerupse John, din ce în ce mai subjugat.

Smith, însă, continuă să-l măgulească, fără a-l slăbi o clipă. Voia cu tot dinadinsul să pună stăpînire pe el.

— Dacă insiști, firește, nu te pot refuza cu nimic. Aș putea, în orice caz, să mă văd cu Președintele...

— Nu, nu, protestă John, e inutil, acum înțeleg. Renunț. Ești un om de treabă Smith, voi ști să te răsplătesc.

Un rictus de fericire înflori pe buzele subțiri ale senatorului Smith. Se și vedea milionar, urcînd deodată pe scara socială, se și vedea dominînd nu numai Senatul, ci și lumea oamenilor de afaceri, care pînă atunci îl disprețuise, fiindcă era prea sărac. Își vedea, în fine, realizată această ambiție, care-l rodea de ani de zile. Smith închise ochii. Îi plăcea din cînd în cînd să viseze nițel, adică să-și calculeze viitorul strălucit. Adesea o făcuse, dar în van, totdeauna. Prietenia lui cu Președintele Republicii nu-i adusese decît dispreț, ca și cultura lui, și

el mai ştia că, prin politică, n-ar putea ajunge niciodată dincolo de o avere oarecare, iar lucrul acesta îl ducea adeseori la disperare. Acum, visul i se împlinise, sau era aproape împlinit, iar setea sa de putere se umflase într-atîta, încît se vedea chiar Preşedinte al Republicii şi proiecta un program de guvernămînt. Fireşte, primul punct al acestui program prevedea distrugerea gangsterilor.

Ochii lui John sau, mai degrabă, ai lui Durant îl priveau fără nici un gînd ascuns, ci, dimpotrivă, cu admiraţie şi recunoştinţă. Căci Rodolphe vedea în el un om cinstit, iar Rodolphe adora tot ceea ce era cinstit.

— Ei, bine, senator Smith, la ce te gîndeşti ?

Cuvintele acestea, rostite cu duhul blîndeţii, întrerupseră visul senatorului.

— Mă gîndesc, patroane, că şi dumneata eşti un om de treabă. Da... şi sînt sigur că mărinimia dumitale va fi demnă de dumneata. Pînă acum, nu ştiu de ce, mă dispreţuiseşi. Într-adevăr, cu ceea ce-mi dădeai, abia de puteam să duc o viaţă cuviincioasă. Am şi eu copii şi...

Surisul lui John reveni pe buzele lui Rodolphe Durant, acel surîs dezamăgit, pe care întîmplările vieţii i-l impuneau atît de des.

— Cit ? făcu el, simplu.

— Cinci sute de mii, răspunse Smith, fără să clipească.

Ochii senatorului rămăseseră larg deschişi, pentru ca să prindă cît mai bine răspunsul lui John. Dar John nu-i dădu nici un răspuns şi îşi lăsă pleoapele în jos, ca şi senatorul, adineauri.

Smith nu îndrăznea să curme această tăcere, care era un supliciu pentru el. John o lăsă deopotrivă să dureze, fără să se gîndească la suferinţa la care-l supunea pe senator.

Timpul se scurgea, gol de orice vorbă. Smith se uita în zadar la ochii închişi ai gangsterului. Nu putea să vadă nimic de partea cealaltă a cortinei.

La un moment dat, lui Smith i se păru că largul fotoliu, în care se instalase şeful său, începe să se îndepărteze de el, mai întîi încet, apoi din ce în ce mai repede. Senatorului îi trecu prin minte să-şi ucidă patronul.

Dar, o clipă mai tîrziu, rîse el însuşi de această idee absurdă. Ce-ar avea de cîştigat cu asta ? La ce i-ar folosi ? Îşi dădu repede seama de zădărnicia unei astfel de tentative şi se decise să rupă tăcerea.

— Patroane, hei, patroane !

John însă nu auzea nimic. Poate nu voia să audă.

Senatorul se gîndi atunci că e mai bine să-l bată pe umăr.

John deschise ochii.

— Dar ce s-a întîmplat, senator Smith ?

— Nimic, patroane. Dar sînt obligat să plec şi voiam să-ţi spun la revedere. Şi mai voiam, apoi, să-ţi aduc aminte de promisiunea cu... În sfîrşit, cei cinci sute de mii de dolari. Ştii, e foarte important pentru mine şi...

— Ţi-am promis eu cinci sute de mii de dolari ? Cînd ? Şi, mai ales, pentru ce ?

— Păi, pentru serviciile pe care ţi le fac.

— Ia te uită, ia te uită ! Nu-mi aduc deloc aminte să-ţi fi promis ceva, dar absolut deloc, Smith. Iar suma asta e, dealtfel, atît de mare, încît nu prea văd cum aş fi putut să ţi-o promit.

Bietul senator nu-şi mai venea în fire. Fusese atît de sigur de cei cinci sute de mii de dolari, încît refuzul lui John îi căzuse-n cap, ca un buştean, strivindu-l. Zîmbetul de mulţumire i se crispă pe buze şi se făcu atît de alb la faţă, încît John crezu că Smith e pe punctul de a leşina.

— Ei, Smith, ce-ai păţit ?

— Nimic, patroane... Nu ştiu, dar...

Gangsterului i se făcu milă de subordonatul său. Îi era atît de milă de el, încît fu gata să-i ofere cei cinci sute de mii de dolari. Îşi spuse, însă, că nu trebuie să dai niciodată ceva pe degeaba.

O idee genială străbătu inteligenţa aţipită a lui John, o idee cum nu mai avusese încă niciodată, dar care decurgea firesc din alta, care-l obsedase într-una : moartea lui Macone.

— Nu, senator Smith, zise el. Nu ţi-am promis nimic. Dar îţi fac o propunere. Iat-o : totul sau nimic. Cinci sute de mii de lovele sau nici un gologan. Îţi convine.

Ochii lui Smith se umplură de lacrimi. Nu se aşteptase, bietul bătrîn, la atîta bunătate din partea lui John. De astă dată fu gata să leşine de prea multă fericire. Abia de putu să răspundă :

— Dar cum să nu primesc ?

— Perfect. Am, însă, o condiţie.

Chipul senatorului se schimonosi de nelinişte. Cu privirea aţintită asupra lui John, aşteptă, ca şi acum un sfert de oră, fără să scoată o vorbă. Cum însă patronul tăcea, surprins probabil de savoarea acestui spectacol, îndrăzni să îngaime :

— Nu împotriva patriei, patroane...

— Dimpotrivă, răspunse John, răstit, fixîndu-l cu asprime.

Smith răsuflă, uşurat.

— În cazul acesta, rosti, se acceptă cu anticipaţie.

— Întrucît ai acceptat, iată şi condiţia : am neapărat nevoie de capul lui Macone. O să-i spui Preşedintelui, să dea ordin poliţiei sale secrete să mi-l aducă, viu sau mort. Nu e greu.

Entuziasmul lui Smith se prăbuşi.

— Dar asta înseamnă moartea mea.

— Puţin îmi pasă.

—Dar, patroane, e o adevărată condamnare la moarte, nu pot.

— Poţi, totuşi, să vorbeşti cu Preşedintele.

— Are să refuze.

— Ameninţă-l.

— Imposibil.

John începuse să se enerveze. Era aproape furios, deoarece a doua oară încasa din partea lui Smith un refuz aproape categoric. Îl ura, căci asta însemna pentru el o gravă încălcare a prestigiului său, lucru pe care nu-l putea admite. Cu cît se uita mai mult la senatorul Smith, cu atîta sîngele i se urca la cap. L-ar fi ucis cu plăcere pe reprezentantul poporului, supunîndu-l la cele mai grele torturi, într-atîta suferea în orgoliul său. Se ridică brusc de pe scaun.

— Senator Smith, strigă el, cu mine nu există imposibil. Îţi ordon să vorbeşti cu Preşedintele şi la nevoie să-l ameninţi, dacă refuză. Dacă-n zece zile Macone nu

e mort, o să-i iei locul. Mă înțelegi, senator Smith? Și, dimpotrivă, în cazul cînd Macone e mort, o să ai nu cinci sute de mii, ci un milion de dolari. S-a-nțeles?

Nenorocitului i se făcu rău. Cînd John se apropie de el și începu să-l zgîlțîie, în asemenea măsură era de furios, Smith nu simți nimic, era ca și mort de spaimă și de emoție. Gangsterul încerca zadarnic să-l ridice în picioare.

„Bietul ticălos, se gîndi John, cred c-am fost prea crud cu el. Acum chiar că merită cei cinci sute de mii de dolari.“ Îl zgîlțîii și mai puternic. Smith nici nu se clintea. John își aminti de celălalt, de pe vapor, și se înfioră. „Numai să nu fi murit, imbecilul, mai am nevoie de el“. Își duse urechea la inima senatorului și surîse, încîntat. Inima continua să bată, și încă al dracului de bine. John atunci se duse în camera vecină, de unde se întoarse cu niște săruri pe care le vîrî sub nasul senatorului. Acesta își veni în fire și deschise ochii, dar, văzînd chipul patronului aplecat asupra lui, se grăbi să-i închidă la loc. John îl îndopă cu săruri pe nări. Smith nu rezistă acestei energice doftoriciri și scutură din cap. Gangsterul însă, nemilos, nu-i lăsa în pace nările, așa că Smith se resemnă și-și reveni în fire. Deschise ochii, atît de mari, încît John se sperie. Dar nu putu să rostească o vorbă. Cu desăvîrșire năucit, nu îndrăznea să facă nici o mișcare, nici să clipească.

— Ei, Smith, acum ți-e mai bine.

— Nu... Nu, nu prea. Nu vreau să mor.

— Lasă, Smith, am glumit, zise John, rîzînd. Cum ai putut să mă iei în serios? Cum o să te omor eu, pe tine, care mi-ai fost întotdeauna atît de credincios? Haide, lasă.

— Mulțumesc, patroane, mulțumesc.

— Dar asta nu înseamnă că renunț la canalia de Al. Macone. A, nu, asta niciodată!

Bietul senator Smith, prin ce chinuri mai avea de trecut! În clipa în care credea că totul s-a aranjat, și nu mai are de ce să se teamă, exact în această clipă John se răzgîndi și-l făcu să recadă în cea mai cumplită neliniște. Numai că John nu făcea lucrul acesta într-adins, ci se gîndea la cu totul altceva decît la suferința compli-

celui său, aşa că nu observă paloarea senatorului, nici tremurul său nervos.

După ce-şi arătase o parte din gînduri, adică necesitatea ca Macone să fie nimicit, începu să măsoare încăperea în lung şi-n lat. Abia după cinci minute se hotărî, în fine, să pună capăt gîndurilor, ceea ce îl uşură în mare măsură pe bietul senator.

— Da, îmi trebuie capul lui Macone şi o să-l am. O să i-l iau eu singur. N-am nevoie nici de tine, nici de nimeni pe lume. Singur, singur. Sînteţi cu toţii nişte laşi şi nişte imbecili. Vă învăţ eu, cine-i John O'Donell. Ha, ha, ha ! Mie, cel puţin, nu mi-e frică, eu nu sînt o curcă plouată, ca tine şi ca alţii, din nefericire. O să-l am, jur că o să-l am. Uite, fac pariu cu tine, Smith, că în curînd va fi al meu. Pariezi ? Pe ce pariezi ?

Smith era din nou în culmea fericirii. Într-adevăr, nu se aşteptase să scape atît de uşor. Renunţase la toate, la bani ca şi la onoruri, doar să-i cruţe viaţa.

— Nici nu mă gîndesc să pariez, patroane. Nu cumva vrei să pariez împotriva unui lucru de care sînt absolut sigur. Nu, patroane, nu, mă faci să rîd. Bietul Macone, cînd mă gîndesc la ce-l aşteaptă... Ha, ha, ha !

Se ridică în picioare, cu mîna întinsă.

— Un singur om e în stare să-l răpună pe Al. Macone, zise el cu o voce puternică, de demagog. Iar, omul acesta, patroane, eşti dumneata. Lovitura e sigură, deşi foarte grea. Căci în divinele circumvoluţiuni ce-ţi brăzdează creierul de geniu, vei găsi cu siguranţă acea scînteie fulgerătoare, care să declanşeze explozia necesară morţii, dar ce zic eu, dispariţiei totale a acestui monstru terestru, al cărui nume, doar, e de-ajuns ca să chinuiască sufletul creştinesc al marii noastre ţări. Nu e nevoie să-ţi urez noroc, deoarece nu-i o chestiune de noroc. Cum îţi spun, lovitura e sigură şi mă întreb cum se face că pînă acum nu te-ai gîndit să te descotoroseşti de această canalie.

— Nu m-am gîndit la asta, Smith, făcu John, pe un ton nepăsător. Şi apoi, drept să-ţi spun, îmi era şi puţin milă. Dar acum, gata, m-am săturat. Începe să devină impertinent şi lucrul ăsta nu-l pot tolera. Am dreptate ?

— Ca întotdeauna, patroane.

— Ei bine, pentru că ești atît de sigur, să facem pariul următor : dacă ies învingător, primești cei cinci sute de mii de dolari, dacă nu, nimic. Bun, asta e tot. Dacă eu cîștig partida, tu cîștigi dolarii. Faci astfel o bună afacere. Îți convine ?

— Și încă cum !

Cit era de fericit senatorul Smith ! Putea acum să spere că va avea, fără riscuri mari, banii promiși. Cît despre John, își făcuse atîta curaj, decretînd moartea lui Macone, încît nimic pe lume nu l-ar fi putut împiedica să-și ducă planul la îndeplinire. Hotărî pe loc că, începînd din momentul acesta, viața rivalului său era în primejdie. Victoria lui căpăta astfel aspectul unei certitudini.

Fizionomia lui John se schimbase, de aceea, cu totul, atît de mult se schimbase, incît, în ochii senatorului, el lua înfățișarea eroului, un fel de invincibil Ulise. Smith, pentru care victoria patronului însemna în primul rînd un chilipir pentru sine, căzuse în admirația eroului său, sorbindu-l cu ochii dilatați de o adîncă bucurie. În această clipă, i-ar fi oferit fără nici o ezitare ajutorul său, atît de mare îi era entuziasmul. Își reveni însă numaidecît și se stăpîni.

— Ai un plan de bătaie, patroane ? Spune-mi și mie cîteva amănunte. Trebuie să fie magnific.

— A, nu, Smith, de astă dată îmi ceri prea mult. O să afli mai tîrziu, îți promit. Da, e magnific, dar zău că nu pot să-ți spun.

— Vai, patroane.

— Smith, te rog, nu mă iscodi. Niciodată nu mi-am dezvăluit planurile de bătaie față de nimeni pe lume. Nu. Nu și nu... Firește, mai întîi plec la Chicago.

— Cînd ?

— A, asta mă privește. Prea ești curios.

— Iartă-mă, patroane, e dintr-o mare admirație.

— Da, Smith, se îngîmfă John, ai dreptate să mă admiri. Numai că, vezi tu, cîteodată mi-e inima, cum să-ți spun eu, mi-e inima grea. Da, am ucis atîția oameni, atîția alții urmează să moară de mîna mea... Prea mulți morți, Smith. Nu-i plăcut. E, cum să spun, e enervant, da, ăsta e cuvîntul. Îi găsesc vinovați că n-au cedat la timp, îi găsesc vinovați că mi s-au împotrivit. Și totuși

ar fi trebuit să ştie că nimeni nu poate să-mi reziste. Da, Smith, uneori mi-e inima grea.

— Toţi erau nişte canalii, răspunse senatorul, şi-au meritat cu toţi moartea şi tortura. Oameni necinstiţi, nu merită într-adevăr să-ţi faci sînge rău pentru astfel de lepădături. Şi sînt şi imbecili, patroane, imbecili şi lepădături. Iată de cine se va curăţi total societatea, graţie marelui dumitale geniu. Da, da, va fi o operă frumoasă. Mai sînt încă vreo cîţiva din ăştia...

— Al. Macone, îl întrerupse John.

— Ha, ha, ha! În privinţa lui, întreaga Americă de Nord îţi va fi recunoscătoare. O, patroane, cu nerăbdare îi aştept sfîrşitul!

— Cu el va fi mai greu, zise John.

— O, cinci minute mai mult decît cu alţii. Ce înseamnă pentru dumneata, patroane, un Al. Macone? Un bandit în plus de doborît, atîta tot.

John urmărea cu atenţie surîsul senatorului Smith. Acum îl preţuia pentru frumoasa încredere pe care i-o arăta. Era atît de sensibil la linguşire, încît se gîndea chiar să-i ofere de două ori suma promisă. Tocmai dădea să i-o spună, cînd un nou gînd, izvorît din adîncurile fiinţei sale, îi înlătură prima idee: „E mult un milion. Nici atîta generozitate. Să păstrăm pentru la bătrîneţe."

În vremea aceasta, senatorul Smith îşi rumega dolarii viitori. Îi şi vedea, în mintea lui, cum se prefac în sute de milioane, deoarece Smith avea intenţia fermă de a juca la Bursă, speculînd asupra valorilor viitoare, spre a deveni în sfîrşit unul dintre cei mai bogaţi, deci dintre cei mai stimaţi oameni din Statele Unite şi din lume.

Astfel curgeau milioanele, fluviu plin de glorie, pe dinaintea ochilor săi fericiţi. Pleoapele i se închiseră asupra acestei viziuni mărețe.

Afară, zăpada curăţa Bursa din New York şi urmele de sînge.

Capitolul VI

ÎN CARE SE POATE VEDEA CĂ UN PRIETEN E ADESEA MAI PERICULOS DECÎT UN DUȘMAN

Un cer albastru se întindea, diafan, deasupra lacului Michigan. Era un cer blajin și se uita cu un zîmbet disprețuitor la marile buildinguri, care s-ar fi încumetat să se înalțe către el. Jos, lacul imita calmul maestrului său azuriu, și abia dacă lingea ușor digurile largului bulevard Michigan.

John se lăsa întrecut de mulțimea pururi grăbită. Lui îi plăcea mai mult să privească ușoarele unduiri ale apei și să uite nițel de treburile sale, îi plăcea să viseze. Era atît de departe de orice griji, încît uitase pînă și de faptul că purta mustață falsă și se numea John O'Donell. Pe cea mai frumoasă stradă din Chicago, el visa la cerul din Île-de-France, la ceața străvezie a Parisului, la ultima lui plimbare prin Bois de Boulogne. I se părea plăcută viața în orașul acesta mereu în mișcare, unde automobilele alunecau pe pavajul lucios, asemeni ideilor pe suprafața netedă a sufletelor americane.

Și, totuși, John venise la Chicago, spre a se descotorosi de dușmanul său de moarte, Al. Macone ; venise în orașul crimelor, pe deplin hotărît să comită el însuși o crimă. Toate ziarele îi anunțaseră sosirea, toate cotidianele, nu numai cele din Chicago, ci din întreaga America de Nord, erau pline de „Reîntoarcerea lui John

O'Donell în bunul său oraş Chicago". Iar bunul oraş Chicago aştepta cu adîncă nelinişte seria de omoruri ce trebuiau să marcheze această reîntoarcere. Automobilele mergeau mai repede ca de obicei, în timp ce pietonii îşi grăbeau pasul. Se simţea că aşteptarea irita oraşul. Cine-ar fi putut să bănuiască, însă, că tînărul paşnic, care hoinărea de-a lungul lacului, e cel mai teribil dintre gangsteri, stăpînul indirect al Americii, acela ce trebuia să ucidă spre a domni !

— Armand !

Strigătul, împins de puternicul resort al surprizei, scăpă de pe buzele lui John, care simţi cum îl străbate un curent electric. Îi apăruse în faţă silueta înaltă şi zveltă a lui Armand de Liguières, fostul său coleg de liceu. Armand avea o frunte largă, împodobită cu bucle de păr, şi ochii verzi şi visători. Bărbat frumos, nu purta pălărie şi era îmbrăcat într-un fel mai mult decît original. Se opri, mirat, că se aude strigat pe numele mic, iar John îi întinse o mînă umedă şi tremurătoare.

— Scuzaţi, făcu de Liguières, rece şi distant. E o eroare, nu-mi aduc aminte să ne fi cunoscut.

În faţa acestei atitudini glaciale, John îşi aminti numaidecît că e deghizat şi bătu în retragere.

— A, da, scuzaţi, v-am confundat... Se întîmplă ha, ha, ha !

Făcu greşeala de a rîde. Armand de Liguières îl recunoscu pe dragul său Durant.

— Rodolphe ! Desigur, nu mă-nşel. Eşti chiar tu. Cum era, însă, să te recunosc ?

Fericit, se repezi la John, îmbrăţişîndu-l.

— Totuşi, ce surpriză ! adăugă el. La celălalt capăt al lumii, să-l întîlneşti pe cel mai stupid dintre colegi !

John făcu un gest de supărare.

— Ei, Armand, zise el, furios, iar începi ?

— Am glumit. Dar, ia spune-mi, ce faci pe-aici şi ce e cu mustăţile astea ?

— Curios mai eşti ! Eu te întreb ce faci tu pe-aici ?

— Dar, pentru Dumnezeu, zise Armand, eu măcar sînt mai mult sau mai puțin bogat, în vreme ce tu... De unde ai bani ?

Vizibil încurcat, John bîigui niște vorbe neînțelese. După care, se scurseră cîteva minute bune, fără nici o explicație.

Din nefericire, curiosul și vorbărețul Armand ținea cu orice preț să clarifice misterul.

— Unde locuiești ? îl întrebă el, ca un judecător de instrucție.

— Bristol...

— Cum de poți plăti un asemenea lux ?

Din ce în ce mai încurcat, John chiar că nu mai știa ce să spună. Astfel că se mărgini la un :

— Bine, uite-așa...

— Cum bine, uite-așa ? Găsești că ăsta-i un răspuns ? Vrei să-mi spui de unde ai atîția bani, da sau ba ? La urma urmelor, puțin îmi pasă. Oricum, felicitările mele. Nu-ți fie teamă, Rodolphe, nu mai insist. Hai să facem o plimbare, azi e timp frumos.

John răsuflă ușurat și se grăbi să-l ia de braț pe colegul său. Își continuară hoinăreala împreună, braț la braț. În măruntul spațiu, de un milimetru, care-i despărțea pe cei doi vechi prieteni, domnea însă tăcerea, o tăcere plină de amintiri, de ciudățenii și totodată de enervare și de temeri. Nici unul dintre ei nu ținea s-o înlăture. De altfel și frumusețea cerului și a marelui bulevard le înlesnea această tăcere, ca și zgomotul străzii. Lucrul acesta, însă, nu putea să țină mult. Armand se simțea dator să vorbească. Prea era plin de idei, pentru ca să nu le debiteze, indiferent față de cine, mulțumindu-se, astfel, cu o simplă tăcere.

— Ce oraș frumos e Chicago, zise el, așteptînd cu aviditate replica lui John, replică pe care, dealtfel, o știa dinainte, dar care trebuia să fie pentru el un pretext, spre a-și expune ideile și entuziasmul.

— Crezi ? răspunse John. Dar e prea mult zgomot aici. Și, pe lîngă asta, prea e totul nou.

Armand de Liguières se repezi, ca un leu, asupra acestei fraze banale.

— Cît eşti de prost! exclamă el. Dar tocmai asta face frumuseţea acestui oraş. Punctul de vedere estetic s-a schimbat de mult, dragul meu, ai rămas în urmă. Uită-te la aceşti zgîrie-nori, sînt o minune. Şi zgomotul acesta asurzitor! Şi această mişcare fără de sfîrşit, şi această viaţă, pe care o simţi pretutindeni activă, niciodată oprindu-se, mergînd mereu înainte. Şi această tinereţe... În Europa, dragul meu, toată lumea, acolo, e bătrînă. Toate au devenit mărunte la Paris. Numai trecutul e mare, imens. Dar asta, pentru moment, nu mă interesează. Aici nimic nu e mort, nici chiar moartea, căci moartea aici nu există, aici moartea nu-i decît un caz întîmplător, pe care nu-l bagi în seamă, cel mult îl accepţi în treacăt.

John surîse.

— Tu, parizianul inveterat, vorbeşti aşa? îl întrerupse el. Tu, care jonglai cu ideile, tu, care adorai trecutul? Tu, cel căruia-i plăcea atît de mult să hoinărească? Nu te recunosc.

Voia să dea în felul acesta un nou impuls conversaţiei, să o lungească pe cît mai mult posibil, să o prelungească pînă la epuizare şi astfel să ocolească interogatoriul inevitabil al lui Armand. Acesta din urmă căzu în cursă.

— Da, dragul meu, eu îţi vorbesc aşa. Mă săturasem de Franţa, nu mai puteam trăi în atmosfera aceea apăsătoare, devenită într-adevăr prea meschină. Am dezertat. O criză de disperare, şi-am plecat. Am venit aici, ca să sorb puţină tinereţe. Ha, ha! N-am găsit mare lucru, dar, oricum, tot e ceva. E altceva, pe cînd la noi mereu e acelaşi lucru. Ce vrei, în Franţa tragedia a murit, ca şi marea comedie. Iar asta vrea să spună multe, da, da, multe. Tragedia e de esenţă divină, grecească sau catolică, nu-şi mai are locul într-un secol ca al nostru, nu e posibilă. Dumnezeu, care-a inventat Infernul, spre a înfrumuseţa creaţia, nu mai poate admite această tîrguială dintre Paradis şi Infern, acest concubinaj practic, această potriveală, această politică de mijloc, invenţiune a democraţiei, burghezia însăşi. Burghezia, dragul meu Rodolphe, nu-l putea vedea pe Dumnezeu decît prin prisma stăpînilor săi, regii, nobilii şi artiştii. Asta putea fi numită slăbiciune, dar în realitate era marea ei forţă. Acum, voind să fie independentă, ea caută să aibă un Dumnezeu

al ei. Fireşte, această căutare nu poate fi decît pozitivistă şi materialistă. În ultimă analiză, marxismul nu e decît căutarea Dumnezeului burgheziei. Lupta dintre capitalismul liberal şi comunism nu-i decît o farsă sinistră, o aparenţă înşelătoare. De fapt, ea nu există. Cel puţin aici, în America, problema nu se pune... încă. Aici cel puţin, din lipsă de idei, ucizi. Asta e.

— Şi găseşti că aşa e mai bine ? îl întrerupse John, din nou, de teamă ca prietenul său să nu tacă.

— Desigur, răspunse Armand, desigur. Viaţă, viaţă şi iarăşi viaţă, asta e America. Gîndeşte-te, de pildă, la acei bandiţi, de care ţie, cu mentalitatea ta burgheză, probabil ţi-e silă. Ei, bine, eu îi admir. Sînt mari, dragul meu, sînt uriaşi. Nişte tipi care-şi riscă viaţa în fiece clipă, nişte tipi care jonglează cu milioanele de dolari. Fiinţe alese, nu ca noi, ăştilalţi. Noi sîntem nişte prăpădiţi. Care dintre noi ar putea duce viaţa aspră a acestor viteji ? Nişte prăpădiţi, dragul meu, nişte prăpădiţi, asta sîntem noi.

John se simţi jignit.

— Tu vezi-ţi de tine, se răsti el, atins aproape în amorul propriu, vezi-ţi de tine !

Armand de Liguières izbucni într-un rîs nebun.

— Ha, ha, ha ! Ai haz. Dar te-ai privit vreodată într-o oglindă ? Rodolphe şi Macone. Rodolphe şi John O'Donell. Ha, ha, ha ! Mă faci să rîd.

— De ce l-ai pus pe Macone înaintea lui O'Donell ? zise John, supărat.

— Ştiu şi eu ? Poate pentru că-l consider cel mai puternic dintre ei.

John începea să se enerveze. Conversaţia cu prietenul său, sub cerul albastru din Chicago, lua o întorsătură care nu-i convenea deloc.

— În privinţa asta, te înşeli al naibii, zise el, iritat. Te înşeli şi-o să vezi curînd. Cît despre mine, hm ! Cred că e o idioţenie să-i compari, atît e de mare deosebirea dintre ei. Ţi-o spun sincer, Armand, eşti un caraghios, să nu mai susţii niciodată prostia asta. John e foarte mare şi...

— Tu nu ştii un lucru, Rodolphe, îl întrerupse Armand. Nu ştii că eu îl cunosc personal pe Macone. Aş putea afirma că e inteligent, fin şi încîntător. Şi te anunţ că duşmanul lui va dispărea curînd din lumea asta.

John păli uşor şi nu răspunse nimic. Se mulţumi să se uite la cei cîţiva nori mărunţi şi alburii, care alunecau pe cer. Armand privea cum zgîrie-norii se înalţă majestuoşi în faţa lacului şi cum acesta din urmă nu făcea decît să-şi desfăşoare pînă departe valurile largi şi rare.

Un automobil trecu razant cu trotuarul. Cîteva focuri de revolver izbucniră dinlăuntrul maşinii. Pălăria lui John zbură la pămînt. Armand abia de tresări. Automobilul îşi reluă drumul în viteză. John se aplecă şi culese pălăria găurită de trei gloanţe. Era palid, dar liniştit, ca de obicei.

Îi arătă colegului său pălăria.

— Am scăpat ieftin, uite... Taxi ! Taxi !

— Taxi !

Chemau taxiul amîndoi odată.

— De ce chemi taxiul, Armand ?

— De ce chemi taxiul, Rodolphe ?

Înainte de-a sosi poliţia, se aflau amîndoi în automobil.

— Înţelegi, nu ţin deloc să mă duc la secţie pentru un fleac ca ăsta. Mai ales că am o întîlnire urgentă.

— Aşa şi eu, dar...

— Dar unde mergem ? întrebă Armand.

— Să dejunăm.

— Şi întîlnirile ?

— Ei, asta e ! Dă-le-ncolo.

John îi dădu şoferului ordinele necesare şi maşina porni spre centrul oraşului. „Înseamnă că sînt reperat, deci în mare pericol“ îşi spuse John. „Trebuie să bag de seamă“. La ce se gîndea, însă, Armand ? Era prima oară în viaţa lui cînd se lăsa condus de către vechiul său coleg de liceu, Rodolphe Durant.

Taxiul se opri în faţa foarte luxosului hotel al lui John. În hol, directorul alergă în întîmpinarea clientului său.

— Aţi fost căutat, Sir, acum cinci minute.

— Ştiu, n-are importanţă. Iau masa cu prietenul meu, în camera mea. Nu sînt acasă pentru nimeni.

Directorul se înclină adînc în faţa celor doi colegi.

— Tot nu pricep atacul de adineauri, zise Armand de Liguières, vizibil îngrijorat.

John începu să rîdă.

— Te-au luat, probabil, drept Macone, zise el.

Cei doi vechi colegi tocmai terminau cu dejunul, copios, dar din cale-afară de anost. În tot timpul mesei, tăcerea ţinuse locul unui al treilea conviv. Era un dejun american. Surîsul lui John restabili tăcerea, întreruptă o clipă de curiozitatea lui Armand, curiozitate rău plasată, deoarece chelnerul zîmbea într-una, iar zîmbetul său semăna ca două picături de apă cu surîsul lui John. Lucrul acesta îl exaspera pe colegul lui Rodolphe Durant, ca și faptul că nu putea să vorbească deschis, din cauza aceluiași chelner, care era francez. Armand de Liguières se resemnă să aștepte sfîrșitul mesei, spre a putea să discute pe faţă cu prietenul său.

— Se mănîncă prost în hotelul tău, Rodolphe, se mulţumi el să spună.

— Da, ca peste tot în America, răspunse chelnerul, fără să clipească.

— Are dreptate, adăugă John.

— Ca în toate hotelurile, preciză Armand. Să nu confundăm.

— Toată bucătăria americană, domnule, e o bucătărie de hotel, zise chelnerul, la fel de imperturbabil.

Armand îl măsură cu privirea. I se părea extrem de ciudat ca un servitor să se amestece în discuţie.

— În orice caz, îl repezi el, nu ştiam că, în hoteluri, chelnerii se amestecă în conversaţia clienţilor. Mi se întîmplă prima oară.

Chelnerul zîmbi, apoi întinse o mînă către Armand.

— Poate să aveţi dreptate, rosti. Sînt însă francez. E mai bine de un an, de cînd mă aflu aici, şi e prima dată cînd văd un compatriot. Ce să fac ? Pentru mine e ceva

De atîta timp n-am mai auzit pe nimeni vorbind în limba mea... Pleci de-acasă frumușel, părăsești totul, familia, țara, în fine, totul. Cînd întîlnești ceva din toate astea, te cuprinde emoția și atunci, Doamne, vorbesc și eu. E un an, domnule, de cînd n-am mai vorbit, iertați-mă, pentru noi, ăștia, e foarte greu să nu vorbești un an.

Cu lacrimi în ochi, Armand se ridică și-l îmbrățișă pe chelner.

— Iartă-mă dumneata pe mine. Dar nu știam.

Iar dejunul, de astă dată, se sfîrși în conversații, multe conversații, într-un cuvînt, un dejun franțuzesc. Meridional de felul său, trăit multă vreme la Paris, bietul chelner nu mai putea de atîta fericire și își scotea pîrleala pe seama celor doi compatrioți, după îndelungata tăcere la care fusese constrîns mai bine de un an. John îi promise un loc bun în Mexic.

— Numai să pot vorbi, căci aici chiar că nu mai pot s-o duc.

— Nu-ți fie frică, zise Armand, acolo oamenii vorbesc și încă prea mult.

— Niciodată nu vorbim prea mult, afirmă sentențios chelnerul, părăsind apartamentul lui John. Și vă mulțumesc mult de tot, M'sieu dames, c-ați fost atît de buni cu mine. La revedere, M'sieu dames, și încă o dată, mulțumesc.

După plecarea chelnerului, Armand se întoarse către colegul său.

— Și acum să stăm de vorbă, zise el, sper că ai timp.

John avu un gest de iritare, ceea ce-l făcu pe Rodolphe să roșească din cap pînă-n picioare.

— Într-adevăr, răspunse plictisit, nu prea am timp.

— Ia te uită ! Și ce treburi ai ?

— E !...

— Ce anume ? insistă Armand.

— A, nu, nimic. În fond, dacă mă gîndesc bine, am timp. Desigur, Armand, am tot timpul.

Rodolphe, pe care John îl părăsise cu desăvîrșire, se înroși din nou.

— Dealtfel, adăugă el, foarte stingherit, nu pricep de ce ți-am spus că nu am timp să stau de vorbă cu tine.

Evident că am timp. Da, evident, evident... Ha, ha, ha, idiot ce sunt! N-am nici o treabă, Armand, te asigur, absolut nici una. De ce-aș avea vreo treabă? Ha, ha, ha! Ca să-ți spun adevărul... Ei, bine, uite, ha, ha, ha! Am vrut pur și simplu să te necăjesc nițel. Știam că te superi, dacă nu vreau să rămîn cu tine. Știi, am devenit foarte... Dar foarte, cum să-ți spun eu, foarte...

Se putea ghici că, fără o încurajare, nu va ajunge niciodată să-și termine fraza. Armand, pe care încurcătura colegului său îl distra teribil, îl supuse unei tăceri îndelungi, de cîteva minute.

— Ei, bine, ce-ai devenit? îi veni el apoi în ajutor, din simplă curiozitate.

Rodolphe începu să rîdă. Era un rîs forțat, care voia să țină locul gîndirii și al frazei ce trebuia să-i urmeze dar care, la cei timizi, dă greș aproape matematic. Așa încît, în cele din urmă se văzu nevoit să cedeze, rîsul său sfîrșind prin a-l intimida pe el însuși. Își luă atunci un aer caraghios de ironic, chiar stupid.

— Ei, bine, iubite prietene, zise el aproape grav, am devenit foarte cicălitor.

Firește, Armand nu-și putu stăpîni rîsul. Rîdea zdravăn, cu acel rîs sănătos, din care anevoie se oprește cineva și care degeneră în hohote smintite.

Starea aceasta dură destul de mult. Armand aproape că plîngea de atîta rîs, și lacrimi de bucurie picurau pe covorul adînc al hotelului. În vremea aceasta, John părea că e gata să se înfurie din nou. Colegul său își bătuse întotdeauna joc de el, încă din fragedă copilărie, iar acum, cînd ajunsese la o vîrstă matură și, pe deasupra, în America, acum, la o distanță de douăzeci de ani și, în plus, de opt mii de kilometri, același om continua să-și bată joc de dînsul, același om se încăpățîna să-i fie superior sau, cel puțin, să pară astfel. Nu, lucrul acesta nu mai putu să-l suporte, mai ales din clipa cînd își aminti că el e stăpînul stăpînilor. De astă dată, John era absolut hotărît s-o termine. Iar dacă celălalt se încăpățîna... Ei, bine, atunci va muri. „Nu de florile mărului sînt eu John O'Donell“, își zise. Ridicîndu-se de pe scaun, își aprinse o țigare, cu un aer grav. Armand, însă, rîdea într-una. Furios, gangsterul se duse la el.

— Armand, strigă John.

Armand de Liguières nu răspunse acestei sfîșietoare chemări. Probabil, nici n-o auzise.

— Armand !

John turba de mînie. Și simțea cum se apropie clipa în care colegul său, dacă nu se astîmpără, urma să primească un glonte sub piele. Instinctiv, Armand încetă să mai rîdă. Cuprins de îngrijorare și, în același timp, pentru că avea în fond o inimă foarte bună, îl luă în brațe pe prietenul său și-l sărută.

— Ce s-a întîmplat, Rodolphe ?

— Dacă... dacă nu încetezi și... și-ți mai bați joc de mine în felul ăsta, se... se produce o nenorocire.

Vorbea întretăiat, cu mîna în buzunar, inconștient încleștată pe revolver. Ca de fiecare dată, cînd tachina pe cîte cineva, pe Armand îl cuprinse mila.

— Dar ești nebun, Rodolphe, zise el, pe un ton foarte blînd. Haida de, cu tine nu se mai poate glumi ?

— Se poate glumi, Armand, dar nu în felul ăsta. Te rog, să nu mai faci niciodată una ca asta. Niciodată.

— Ei, haide, haide, nu te știam atît de susceptibil.

— Ba da, o știi de doisprezece ani.

Pe Armand, atitudinea colegului său îl dezgustă atît de tare, încît nu se putu abține de la o nouă ironie.

— De doisprezece ani mă faci să rîd, zise. Cu atît mai rău.

John se apropie de el.

— Cu atît mai rău pentru tine, Armand, îi spuse aproape rînjind. Pentru că data viitoare te ucid. M-auzi tu, Armand, te ucid.

De Liguières se mulțumi să-i arunce o privire plină de dispreț și de dezgust. Trecură astfel cîteva secunde.

— Rodolphe, zise el apoi, cu aerul cel mai firesc. De ce te joci de-a Macone ?

— De ce de-a Macone și nu de-a O'Donell ? se oțărî John.

— Fie și O'Donell. Văd că ai o preferință deosebită pentru el. Fie și John, mi-e perfect egal. Ce-mi pasă mie, de vreme ce nu ești tu acela ?

— Și cine-ți spune că nu sînt ?

Această replică neașteptată reaprinse rîsul pe buzele lui Armand, care-l luă de umeri pe fostul său coleg și-l pironi în fața unei mari oglinzi.

— Te-ai văzut vreodată într-o oglindă ? se hlizi el. Ei, bine, privește-te în oglinda asta. Haide, vino. Așa. Și acum, admiră-te. Cred că acum îți dai seama. Privește-te bine, ești, cel mult, un mic radical francez.

John se privi îndelung în oglindă. Își schimbă sau, mai curînd, încercă să-și schimbe înfățișarea timidă și modestă, cu o atitudine războinică și agresivă. Se admiră astfel un timp, din față și din profil, apoi un văl i se luă deodată de pe ochi și văzu atît de bine cît e de ridicol, încît se întoarse cu spatele la propria persoană.

— Ai dreptate, Armand. Sigur că n-am o mutră de gangster. Dar asta nu înseamnă nimic. Nu mutra lui l-a făcut pe Macone. Sau mai bine zis, pe O'Donell.

Terminară prin a se îmbrățișa, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat între ei.

— Îmi ești, totuși, prieten.

— Și tu mie, Armand.

— Iar acum, reluă de Liguières, să stăm de vorbă, ca doi vechi amici ce sîntem, vrei ?

John se văzu din nou în încurcătură. Ce voia să-i spună ? Ce putea să-i spună ? „Important e să cîștig timp“, se gîndi el. „Numai să plece, și nu mă mai vede curînd“.

— Vorba e că, începu el în cele din urmă, am o întîlnire urgentă, n-aș avea timp de discuții. Știi, povestea mea e foarte lungă, foarte complicată, mi-ar trebui ore întregi ca să ți-o istorisesc. Iar eu aș vrea să-ți spun tot. Înțelegi ? Totul.

— Cum vrei, zise Armand, dar spune-mi, cel puțin, cu cine ai întîlnirea. Sînt foarte curios.

— Ești un prost, Armand. Cum adică, n-ai priceput încă, nu-ți dai seama ? E totuși lucrul cel mai simplu din lume. Cu cine vrei să am întîlnire, dacă nu cu o femeie ? Da, dragul meu, am întîlnire cu o femeie. Și încă o femeie foarte bine, adăugă John, mîndru de sine.

— Tu, întîlnire cu o femeie ? Tu, Rodolphe ? Glumești. Nu te cred, minți.

— Cum să mint ? Ei, bine, jur. Pricepi tu, Armand, îți jur pe ce am mai scump în lume, că la ora patru, trebuie să mă întîlnesc cu o femeie, afirmă John.

— Eu nu spun că nu, replică Armand. Aveai însă aerul că întreții cu femeia aceasta anumite relații... În fine, mă-nțelegi tu.

— Am cu ea relații așa și-așa, răspunse John.

— E amanta ta ?

— Nu.

— Atunci ?

— Bine. E soția mea.

Armand de Liguières nu-și putu opri o exclamație de uimire.

— Tu, însurat, și nu-mi spui nimic ? Dar cu cine ? Vreau neapărat să-ți văd nevasta. Vino-ncoa, să te sărut. Ai, vasăzică, întîlnire cu soția ta ? Unde ?

— Chiar aici.

Armand era sincer emoționat.

— Dar o aștept, zise el, vreau neapărat s-o cunosc pe soția celui mai bun prieten al meu. Căci, să știi, Rodolphe, eu te consider prietenul meu cel mai bun. Vino, să te mai sărut o dată, cel mai bun prieten al meu, dragul meu Rodolphe ! Cît de mult te-am necăjit, cît de tare te-am înfuriat... Îmi pare rău, căci te-am iubit întotdeauna foarte mult.

John era, și el, din ce în ce mai emoționat. Îl iubea și el, în clipa asta, pe Armand, cu o dragoste reală.

— Amicul Rodolphe, însurat. Și încă în America. Viața îți trîntește asemenea surprize, încît rămîi înmărmurit. Soția ta e americancă ?

— Da, dar vorbește foarte bine franțuzește.

— Cum o cheamă, pe numele mic ?

— Jenny.

— Ia te uită, ca pe nevasta lui O'Donell ! Dacă și ea e tot atît de frumoasă...

John nu se mai putu stăpîni. Se ridică deodată, ca și cînd urma să ia o hotărîre gravă. Mai întîi, îl fixă îndelung pe prietenul său, care nu înțelegea nimic, apoi Rodolphe izbucni pe neașteptate în hohote de plîns și se aruncă, desperat, în brațele lui de Liguières.

— Ei, ce te-a apucat, dragă Rodolphe ?

Cum, însă, Rodolphe plîngea cu lacrimi fierbinţi, Armand nu avu ce-i face, decît să-l consoleze ca pe un copil.

— Spune repede ce s-a-ntîmplat. Ia te uită, ce copil ! Haide, spune-mi, de ce plîngi ?

— Pentru că eu... eu... eu sînt...

— Tu eşti ce ?

— Eu... eu sînt... Nu pot să-ţi spun.

— Eşti încornorat ? rîse Armand. Dar asta i se întîmplă oricui. De ce plîngi ? Te înşală nevasta, am ghicit ? Ei, bine, înşal-o şi tu la rîndul tău.

— Nu e asta. E că... e altceva.

— Haide, băiatule, spune-mi.

— Sînt... sînt... A, nu, nu vreau să-ţi spun ! Nu pot. Tu, unul, nu ştii. E groaznic să nu poţi vorbi. Dar nu pot.

Plîngea din ce în ce mai tare, iar prietenul său nu reuşea să-l liniştească. Armand, fireşte, ar fi putut să renunţe şi să plece. Rodolphe s-ar fi simţit astfel uşurat. De Liguières era însă prea intrigat şi, totodată, în clipa aceasta ţinea într-adevăr prea tare la fostul său coleg. Şi, apoi, era convins că, dacă ar reuşi să-l determine să-şi dezvăluie marele secret, i-ar lua de pe suflet o mare povară şi i-ar face, prin urmare, un bine imens.

*

— Ei, haide, unui prieten ca mine trebuie să-i spui tot. Eşti...

— Sînt...

Rodolphe făcu un efort nemaipomenit.

— Sînt... se destăinui el apoi, în sfîrşit. Eu sînt John O'Donell.

În momentul acesta, criza îşi atinse culmea.

— Sînt John O'Donell.

— Cum vrei tu. Şi pe urmă ?

— Şi pe urmă nimic. Sînt un gangster. Sînt un bandit.

— Îţi baţi joc de mine.

— Nu, nu, nu-mi bat joc de tine. Sînt chiar el, crede-mă, Armand.

Evident, Armand nu credea o iotă din toată această poveste. Își dădea totuși seama că prietenul său e sincer, căci îl știa incapabil să se prefacă atît de bine.

— Haide, băiatule, explică-mi.

În locul oricărei explicații, Rodolphe repeta într-una: „Eu sînt John. Eu sînt John". Iar Armand încerca în zadar să-l convingă că nu se poate ca el să fie faimosul gangster.

— Ba nu, băiatule, nu poți să fii John, pentru că tu ești Rodolphe Durant. Unul îl exclude pe celălalt. Crezi că e atît de simplu, să se transforme cineva, așa, din Rodolphe în John ?

Rodolphe surîse îndepărtat.

— A fost chiar foarte simplu, de o simplitate îngrozitoare.

„Categoric, a înnebunit, își spuse Armand. Dar, ce să fac acum, pe cine să anunț ? Desigur, toți bandiții ăștia, adăugîndu-se unei eredități, probabil, sifilitice, au avut o influență fatală asupra bietului netrebnic".

Din cale-afară de încurcat, nu mai știa ce atitudine să adopte față de prietenul său. „Cred că nu-mi rămîne decît s-o șterg". Apoi, după cîteva clipe de gîndire : „Nu, nu vreau, totuși. Ar fi o lașitate din partea mea".

Armand găsi că nu avea altceva mai bun de făcut, decît să încerce să-l potolească, iar pe urmă să discute cu directorul hotelului, pentru ca acesta să treacă la cele necesare. „În plus, aș vrea foarte mult să știu de unde are tot bănetul ăsta, cu care dă de-a azvîrlita ?".

— Uite, Rodolphe, pretinzi că tu ești John. Admit. Numai că, vezi, uiți de adevăratul John, dușmanul neîmpăcat al lui Al. Macone. Cu el ce faci ?

— Ăla nu mai există.

— Cum nu mai există ?

— A murit.

— N-a murit, de vreme ce toate ziarele sînt pline de el.

— Ba da. A murit, iar eu lucrez în numele lui. Eu l-am ucis pe John O'Donell. Eu i-am suflat-o pe Jenny, nevastă-sa, în fine, totul. Vezi ?

— Nu văd, se încăpățînă Armand.

Rodolphe izbucni din nou în lacrimi și din nou se aruncă în brațele colegului său, reluînd aceeași scenă de la capăt.

Pe Armand de Liguières, toate aceste tînguieli și copilărisme începeau să-l enerveze.

— Nu-l prea văd, pe John O'Donell în postura asta lamentabilă, zise el deodată.

Fraza își produse efectul. Ca plesnit cu biciul, John își reveni pe loc, șterse lacrimile lui Rodolphe și se înțepeni într-o atitudine imperativă.

— Ai dreptate, Armand, zise el, sec. N-a fost altceva, decît o farsă. Am vrut să văd pînă unde merge naivitatea ta. Ei, bine, da, dragul meu, eu, eu sînt John O'Donell. Nu-s nebun. Uite-aici, ține, toate actele lui John, uite pașaportul lui, uite fotografia nevestei sale, adică nevasta mea, uită-te la ele... Dar uită-te odată !

Armand se uită, împietrit de groază. Ce să creadă, ce să spună ? Simțea cum îl apucă amețeala. Fără nici o îndoială, în fotografie era însăși Jenny, pe care de atîtea ori o admirase prin ziare.

— Și, dealtfel, adăugă John, e timpul să vină și Jenny. Ai să vezi atunci. Dar ei să nu-i spui că mă cunoști de la Paris. Nu trebuie să știe nimeni, pricepi ? Așa că, iată, dragul meu, de unde am atîția bani. Iar asta, în timp ce tu, om superior, mucegăiești într-un hotel mărunt și scîrbos și mănînci prost. Și dacă n-ai avea nițel noroc, ai risca să tragi mîța de coadă !

Armand nu-i dădu nici un răspuns. Se mărginea să-l scruteze pe John, străduindu-se vizibil să nu-l creadă, în ciuda evidenței. Își cunoștea prea bine prietenul, ca să nu-și dea seama de totala lui incapacitate, indiferent în ce direcție și mai ales în materie de acțiune. Ce mister se ascundea aici ?

Deschise fereastra, ca să intre puțin aer. Căci îi venise și lui rîndul să se zăpăcească cu desăvîrșire și să se întrebe dacă nu-i pe punctul de-a înnebuni sau dacă nu cumva e victima unui coșmar îngrozitor. Închise ochii, apoi îi redeschise.

— Nu te simți bine, Armand ? Cît de palid ești !

— A, nu-i nimic. Fără îndoială, emoția, răspunse de Liguières. În fine, nu știu...

— Începi să crezi tot ce ți-am povestit ?

— Nu știu...

— Și totuși, e curatul adevăr. Ți-o jur. Așază-te. Vreau să-ți povestesc cum s-a întîmplat.

John se cufundă într-un fotoliu. Armand luă loc în fața lui.

— Dă-i drumul, zise el, te ascult.

— S-a intîmplat acum două luni, în Bois de Boulogne...

Capitolul VII

ÎN CARE SE POATE VEDEA CĂ SOMNUL E NECESAR ORGANISMULUI

Jenny, întinsă pe pat, rîdea în hohote, în timp ce John măsura încăperea în lung și-n lat. Jenny era în pijama și-i venea de minune. John, în halat, mai puțin marțial decît oricînd, se ruga de ea. În cele din urmă, exasperat de atîta ingratitudine, se opri locului.

— Și dacă te-aș ucide ? o amenință el, strigînd, în culmea mîniei.

— În cazul acesta, răspunse ea, rîzînd și mai tare, nu mi-ar rămîne decît să mor.

— Și dacă te-aș supune la tortură ?

— Atunci, ei, bine, tot aș muri. Ha, ha, ha !

El reîncepu să se plimbe prin odaie.

— Nu înțeleg de ce nu mai vrei să te sărut, zise John, de astă dată cu o voce mai blîndă, aproape calină. Dacă măcar mi-ai spune ce motive ai.

Ea, însă, tăcu.

— Îți jur că, dacă mi-ai spune motivul, reluă el, n-aș mai insista. Aș renunța la tine pe viață.

Jenny se ridică, semeață, de pe pat și înțepeni cu mîinile în șolduri.

— Pentru că ești un imbecil, îi aruncă ea în față. Pricepi ? Acum ai să mă lași în pace ? Da ori ba ?

John nu se supără.

— Nu, nu-i adevărat, îi răspunse, cu aerul cel mai firesc. Nu poate fi adevărat. Mi-ai spus de-atîtea ori că mă iubești. Cum vrei să te cred, Jenny, cum ?

— Te-am mințit. Și, apoi, mă dezgustă cum te porți cu mine. Sînt nevasta ta, spui tu. Cu toate astea, n-am fost nici măcar o dată, nici măcar o noapte n-ai vrut să rămîi cu mine. Sau poate ești impotent. Pricepi ? Iar în cazul ăsta, nu văd de ce ai atîtea pretenții.

Această ultimă frază îl umplu de furie. Cum ea reîncepu să rîdă, John își strînse pumnii, se repezi asupra ei și, pierzîndu-și capul, începu s-o lovească, mergînd pînă într-acolo, încît o apucă de gît. De îndată, însă, ce simți în mîinile lui mari gîtul ei gingaș, cu pielea fragedă, catifelată, îi dădu drumul, regretîndu-și pornirea. Tremurînd, cu nervii încordați, se uita acum la mîna lui, această mînă, care îndrăznise...

— Să știi, John, îi strigă ea, cu dispreț, nu e asta calea cea mai bună.

Din nou jignit de vorbele ei, pe John îl cuprinse iarăși furia și, repezindu-se la soția lui, o gratifică de astă dată cu o palmă. Prefăcîndu-se că plînge, ea tăie pe loc întregul avînt al agresorului.

— Iartă-mă, Jenny, n-am vrut să-ți fac nici un rău.

O cuprinse din nou rîsul. Rîsul acela iritant, care e în stare să declanșeze cele mai cumplite nesăbuințe. Însă, John nu săvîrși nici una. Lucrul acesta, ea știa bine, nu intra nici în temperamentul, nici în caracterul lui.

— Ai noroc, zise el, că sînt enervat. Dar așteaptă, numai, să-mi recapăt sîngele rece. Și, atunci, să bagi de seamă !

Jenny nu mai rîdea. Cufundată într-un fotoliu, se uita în tăcere la John, acest John unic după ea, și se întreba ce-o fi în mintea lui, pe care o clipă o găsise genială și care acum i se părea atît de mediocră. Căuta originea extraordinarei forțe a falsului său soț. Știa bine că el profită de prestigiul incontestabil al primului John. Însă, lucru ciudat, cel de-al doilea — cum făcea oare ? — nu numai că exploata acest prestigiu, dar îl mai și întrecea prin isprăvi la care niciodată celălalt n-ar fi riscat să recurgă și pe care, în orice caz, n-ar fi reușit niciodată să le ducă la capăt atît de strălucit. Și nu se îndoia nici un moment că John, cel în viață, se va debarasa cu ușurință de fiorosul său dușman, Al. Macone. De ce ?

Cum ? N-ar fi putut să spună. Căci părea atît de slab și atît de lipsit de prestanță.

Un lucru era totuși sigur : Jenny nu îndrăznea să-și părăsească soțul. Mai mult, chiar, se temea de el îndeajuns, spre a nu risca să-l înșele cu alt bărbat. Pe de altă parte însă, nu-l mai putea suferi. Îl detesta, cu atît mai mult, cu cît el nu voia să facă dragoste cu ea. Cel puțin, așa credea ea. Cum să-și explice altminteri comportarea lui ciudată față de ea, comportare din cale afară de rezervată, mărginită doar la declarații platonice ? Or, Jenny se simțea prea insultată și, în afară de asta, era prea senzuală pentru ca să poată suporta această stare provizorie, veșnic provizorie.

Dar nu cumva ar fi mai bine să recurgă la alte mijloace, decît violența și sarcasmul ? Poate, cu blîndețea...

Lăsînd de astă dată la o parte orice zeflemea, se ridică, se duse la John și-l sărută pe frunte. El nu știu ce să mai spună, atît era de fericit. Dar ea se apucă să-l mîngîie, iar John, atunci, se dezlipi de Jenny, cu ochii plini de lacrimi. Neînțelegînd motivul unei asemenea schimbări, nu îndrăznea să scoată nici măcar o vorbă.

Se scurseră astfel cîteva minute.

— De ce nu ești mereu atît de drăgăstoasă ? zise el, în cele din urmă.

— Iar tu de ce nu ești niciodată ?

— Cum, dar eu te iubesc, Jenny !

— Nu prea bag de seamă.

Înveselit, John își găsi din nou curajul.

— Nu știu cum să-ți spun, zise el. Vezi tu, e prima oară cînd iubesc. Și te iubesc în așa fel, încît sufăr la gîndul că poate tu iubești pe altul.

— John, îți jur pe ce am eu mai scump, că, de cînd te cunosc, nu m-am apropiat de un bărbat mai mult decît am făcut-o cu tine. Mă crezi ?

— Bineînțeles. Cred totul, mai cu seamă ce-mi spui tu. Și te iubesc atît de mult, încît nici chiar Macone nu mă mai interesează.

Jenny îl întrerupse scurt. Era o fire prea ambițioasă, pentru ca în această privință să-l lase de capul lui. Așa

că nu se da în lături de la nici unul dintre mijloacele prin care să-l împingă pe John la uciderea crîncenului său rival. Voia să fie ea regina, chiar și cu prețul de a renunța la orice relații cu regele. Și se temea ca nu cumva dragostea lui John să-l slăbească față de dușmanul său. Căci, înainte de orice, ea dorea victoria, victoria bărbatului enigmă, victoria închinată ei.

— Ascultă, dragule, zise Jenny, pe un ton dintr-o dată grav. Vreau să-ți spun ceva foarte serios. N-am să mă las sărutată de tine decît în ziua cînd îl vei fi învins pe Macone. Pînă atunci, să nu-mi mai ceri nimic. Înțeles?

Manevra reuși de minune. Într-o clipă, John deveni roșu de mînie, firește, împotriva lui Macone.

— Pun eu mîna pe acest Macone al tău! strigă el. Da, da, negreșit, pun mîna pe individul ăsta scîrbos, căci, într-adevăr, începe să mă calce pe nervi. Nu-ți fie teamă, iubito, pun eu mîna pe el!

— Am încredere în tine, John.

Ea pronunțase numele lui John cu dragoste, cu pasiune. Îl pronunțase ca și cînd ar fi vorbit cu celălalt, cu primul. John, însă, nu băgă de seamă.

— Acum trebuie să plec, îi spuse el, scurt. Am niște treburi. Ah, al naibii Macone!

Își puse paltonul și coborî în stradă. Era o vreme neguroasă, care anunța zăpada.

Cam la douăzeci de metri depărtare de hotel, John se mistui înlăuntrul unui automobil imens, blindat și înarmat cu o mitralieră, ultimul model. Credinciosul lui locotenent, Henry, surîdea la volan, fericit că se află din nou singur lîngă iubitul său șef.

— Ce mai e nou, Henry?

— Toate bune, patroane.

Automobilul demară și se pierdu spre acel cartier din Chicago, unde John avea un post de luptă. În ciuda tuturor amenințărilor lui Macone, ajunseră fără nici o greutate. Dar, în timp ce John pătrundea în sala de Consiliu, o ploaie de gloanțe se abătu prin cele două mari ferestre. Patru oameni se prăbușiră într-o baltă de sînge, morți sau grav răniți. Ceilalți, vreo zece la număr, o luară la fugă. Cît despre John, el scăpă cu pălăria ciu-

ruită și cu un glonte a cărui traiectorie fu întreruptă de portofelul său, pus în mod providențial în buzunarul din stînga.

Cum atacul venea din clădirea de peste drum, John, rămas singur în sala imensă, se lipi de peretele dintre cele două ferestre. Acolo, cel puțin, nu avea de ce să se teamă.

Dealtfel, împușcăturile încetară curînd. Liniștea însă nu dură prea mult. Din stradă, se auzi o detunătură, urmată de un țipăt sfîșietor. Încumetîndu-se să arunce o privire pe fereastră, John văzu pe unul dintre subalternii săi, care voise probabil să scape cu fuga, și acum se prăbușea, ucis de un glonte. „Asta înseamnă, conchise el, că nu pot pleca de-aici, decît pe ușa din dos". Or, această ieșire era de asemeni blocată, iar cei ce nu fuseseră răniți decît ușor sau deloc — numai doi scăpaseră neatinși — tremurau pe culoarul îngust.

— Iată ce înseamnă să vă fie frică, răcni la ei John. O să cădeți cu toții, iar eu o să fiu încîntat. Bandă de pungași, nu vă e rușine ! Iar tu, Henry, tu ce faci acolo ?

Prăbușit într-un colț, Henry gemea din ce în ce mai tare.

— Sînt rănit, patroane, zise el, cu glasul înecat în hohote de plîns.

— În ce loc ? întrebă John.

— La picior.

— Vino-ncoa, să văd.

Cu mare efort, Henry se ridică și se apropie de el. Nu șchiopăta deloc, era doar alb la față.

— Văd că umbli foarte bine, zise John. Cum o să fii rănit la picior ?

— Da, patroane, e ciudat. Totuși, am primit o lovitură. Mi-aduc aminte foarte bine.

— Dar unde-ai fost lovit ? Aș vrea să văd.

— Păi, nu știu...

Plin de dispreț, John le întoarse spatele acoliților săi.

— Descurcați-vă, le spuse el.

Apoi, reveni în marea sală, unde domnea o liniște înspăimîntătoare. Aici, John se așeză pe un scaun și

începu să caute cu mintea o cale de retragere, imposibil de găsit. Din timp în timp, alte împușcături sfîșiau văzduhul. „Încă un mort“, își spunea John, de fiecare dată. Iar după zece minute : „Ăsta e ultimul“.

Nu se clintea de pe scaun. Cînd, însă, la fereastra de peste drum, dădu cu ochii de țeava mitralierei, ațintită în continuare în direcția lui, îl cuprinseră fiorii.

„Nimic de făcut, se gîndi el. Cred că și dincolo e aceeași situație. Cît despre poliție, prin părțile astea nu te poți bizui pe ea. Cred că de astă dată Macone a pus mîna pe mine. Cu atît mai rău. Să așteptăm“.

Lumina zilei scădea cu repeziciune. John continua să aștepte. Cu mintea pustie, nici măcar nu mai încerca să găsească vreun mijloc de salvare. Îi devenise totul indiferent și se plictisea. Eforturile, pe care le depusese, ca să scape din încurcătură, îi obosiseră și trupul și mintea.

De afară, nu se mai auzea nici cel mai mic zgomot. Se scurse astfel un sfert de oră, apoi o jumătate de oră. Copleșit de această liniște și plictiseală și, totodată, incapabil să suporte multă vreme o situație fără ieșire, John începu să moțăie. Capu-i căzu în piept, apoi se ridică de două sau de trei ori, probabil sub amenințarea primejdiei, apoi căzu din nou și, în cele din urmă, rămase nemișcat, într-o liniște de moarte. Puțin mai tîrziu, șeful gangsterilor alunecă în jos, fără a se trezi, continuîndu-și somnul pe covor, somnul drepților.

Se întunecase cu desăvîrșire. John continua să doarmă, în timp ce țeava mitralierei îi amenința zadarnic, din același loc, pe cei morți, pe cei răniți, ca și pe cel adormit. Era o liniște deplină, de ambele părți ale baricadei. Lucrul acesta nu ținu însă, multă vreme. La un moment dat, ușa clădirii de peste drum se deschise, lăsînd să treacă șase indivizi zdravăn înarmați, care se îndreptară spre postul de luptă al lui John. Pătrunzînd în casă

unul după altul, se apucară să scotocească pretutindeni, însă nu dădură decît peste cadavre sau peste răniţii căzuţi în nesimţire. Despre John, crezură că e doar un mort în plus.

— O să fie foarte mulţumit de noi patronul, zise unul dintre bandiţi. L-am curăţat, în fine, pe blestematul ăla de John. Ha, ha, ha, bună pleașcă ! Probabil că el a căzut primul.

— Păi ! Sîntem acuma singurii stăpîni. Şi Henry e mort, l-ai văzut ?

John se deșteptă din somn, dar se feri cu grijă să facă vreo mișcare. Deschise pe furiș un ochi, apoi se grăbi să-l închidă la loc.

— Treaba cea mai caraghioasă, zise locotenentul lui Macone, e că nici unul dintre noi nu știe care din cadavre e al lui John O'Donell. Doar patronul știe cum arată cu adevărat. Umbla întotdeauna straşnic de bine deghizat. Dar asta n-are nici o importanţă, de vreme ce e printre morţi. Şi, pe urmă, i-am recunoscut mașina.

— Dacă am inspecta niţel portofelele ? zise unul dintre ei, rîzînd. Tare aş mai vrea să-l văd niței la mutră.

La auzul acestor vorbe, John îngălbeni și fu gata să leșine de emoţie.

— Care crezi că ar putea să fie ?

Unul dintre bandiții îl împinse pe John cu piciorul. Apoi, aplecîndu-se asupra lui, îi smulse mustăţile false.

— Nici scîrba asta nu e, zise el, în bătaie de joc. Chiar mă și întreb cum a putut unul ca John să accepte printre oamenii lui un cap de imbecil ca ăsta ? Ia uitaţi-vă la el, ha, ha, ha ! Patronul nostru nu l-ar fi ţinut nici pe de gratis. Să-l căutăm printre vlăjgani. Duceţi-vă mai bine în sala cealaltă, am văzut acolo unul, care s-ar putea să fie el. În orice caz, grăbiţi-vă, poliţia nu cred că e departe, și ne-au sfătuit să nu se găsească aici, cînd au să vină.

John, de fericire, oftă într-ascuns.

„Numai de nu s-ar întoarce, să mai caute o dată", se gîndi el. Apoi, spre a-și face curaj : „Am totuși noroc, își spuse. Căci, dacă se apucă să scotocească pe-aici, eu rămîn la urmă și cum poliţia, vorba lor, nu-i departe..."

— Cred c-am dat de el, strigă, din camera cealaltă, unul dintre bandiţi. Asta trebuie să fie. N-are acte, în schimb are trei mii de dolari asupra lui.

— Bagă-i în buzunar şi să ne cărăbănim, ordonă şeful. N-are rost să ne urcăm şi poliţia în cap. O să raportăm patronului. Mac, ai telefonat la ziare ?

— Da, lui Jimmy, răspunse glasul unui tînăr. Într-o jumătate de oră, iese ediţia specială. Iar doamnei O'Donell n-o să-i mai rămînă decît să verse o mică lacrimă pe marele ei bărbat.

Părăsiră, plini de voioşie, sinistrul locaş, luînd cu ei şi spaima lui John.

Obosit de joaca de-a cadavrul, John se ridică în picioare. Se întinse şi constată că n-ar strica să mai doarmă puţin. Gîndindu-se însă la oamenii săi răniţi, îşi alungă somnul şi căută să le vină într-ajutor. Din nefericire, bandiţii stinseseră toate becurile, iar în această întunecime John se simţea neputincios. Aşa încît, neîndrăznind să reaprindă lumina, se mărgini să cheme pe nume, în şoaptă, cîteva dintre victime, care puteau să mai fie în viaţă. Neprimind nici un răspuns, nu mai zăbovi.

Se grăbea acum să fugă din locul acesta, lipsit de ospitalitate, în care încă se mai simţea în pericol. Era nerăbdător să se vadă din nou, teafăr, în hotelul din Chicago, în camera sa obişnuită şi, cine ştie, în braţele adorabile ale nevestei sale. Îşi spunea că Jenny trebuie să fi şi citit în ziare povestea morţii sale şi înfrîngerea bandei. „Trebuie să văd, se gîndea el, cum a primit Jenny ştirea morţii mele şi mai ales ce efect o să aibă asupra ei învierea mea neaşteptată. Dar mai trebuie să fiu şi prezentabil, cînd reapar în faţa ei. Surpriza o să fie astfel şi mai mare".

În loc să plece, intră în cabinetul de toaletă. Îşi spălă mîinile de praf, îşi perie cu grijă hainele, îşi puse iar mustaţa, se pieptănă şi chiar se pudră. După care, aprinzîndu-şi o ţigare, mai întîrzie în faţa oglinzii; apoi,

mulțumit de sine, se îndreptă, surîzînd, spre ușa principală.

În momentul acesta, poliția, obligată să se agite de vreme ce ziarele răspîndiseră ultimele știri, năvăli în casă. John făcu cale întoarsă și scăpă pe ușa secretă, de care agenții nu aveau cunoștință. Odată ajuns afară, deci în siguranță, străbătu o bună bucată de drum pe jos, spre a se dezmorți, apoi un taxi porni cu el în goană spre Chicago.

Era atît de grăbit, încît i se părea că drumul nu se mai sfîrșește. Îl bătu atita la cap pe bietul șofer, pînă cînd acesta nu se mai sinchisi de nici o contravenție. La intrarea în oraș, John opri taxiul, ca să cumpere un ziar de seară. Toată pagina întîia era plină cu : „Moartea celebrului gangster John O'Donell și distrugerea bandei sale". Șoferul, aruncă și el o privire pe *Tribune.*

— Gogoși de-ale ziarelor, zise apoi șoferul.

— E totuși limpede, replică John.

— Un tip ca ăsta nu moare, hotărî șoferul.

John fu cît pe-aci să se arunce de gîtul șoferului și să-l sărute. Din fericire, își aminti că e incognito.

Un sfert de oră mai tîrziu, mașina, în care John se afla acum în mai multă siguranță decît în automobilul său blindat, se opri în fața hotelului. Șoferul salută și se înclină adînc, în fața unui bacșiș regesc.

Cu cîtă dezinvoltură își făcu John intrarea în hotel, pe dinaintea slujbașilor năuciți, cărora nu le venea să-și creadă ochilor și ale căror priviri alergau de la ziarul, pe care fiecare îl ținea în mînă, și de la ziar la John !

— Doamna e sus ?

— Cine ? Care doamnă ?

— Cum, care doamnă ? strigă John. Ei, drăcie, soția mea !

— Dumneavoastră sînteți ? Dumneavoastră, patroane ?

— Bineînțeles că eu. Ha, ha, ha ! Ziarul, nu-i așa ? Gogoși. Cum ați putut să credeți ?

Ceru o foaie de hîrtie, apoi scrise: „*Tribune!* Mă simt mai bine decît oricînd. Într-o jumătate de oră, sînt la voi. John O'Donell".

— Du asta repede la *Tribune*, îi spuse unui comisionar. Dă-i-o lui James și spune-i că e din partea mea. Haide, șterge-o!

Comisionarul plecă în fugă. Părea și el, de asemeni, fericit, că John nu murise.

John surise, triumfător. Directorul hotelului, complicele său, era în al nouălea cer.

— Doamna o să fie foarte emoționată, zise el.

— Aș! răspunse John, flegmatic, îndreptîndu-se spre ascensor. Știe ea ce pot.

Asta nu înseamnă că nu ținea, mai presus de orice, la surpriza pe care avea să i-o facă nevestei sale. Voia să vadă ce mutră o să facă la întoarcerea lui, să afle prin ce emoții a trecut, citind ziarele, în fine, cum primise ea toate astea. John era mîndru de persoana lui și nu se îndoia că și Jenny o să fie. I se părea, de aceea, că ascensorul urcă spre cel de-al treizecilea etaj, unde locuia el, cu o încetineală nemaipomenită.

John bătu la ușa apartamentului său, mai întîi încet, apoi, neprimind nici un răspuns, mai tare, cu lovituri grăbite. Deschizînd ușa, Jenny dădu cu ochii de soțul ei, care surîdea victorios. Izbucni într-un hohot de rîs, care gangsterului i se păru că e doar o descărcare nervoasă și pe care ea, dealtfel, și-l înfrînă cu ușurință.

— În felul ăsta ai murit, vasăzică!

O privi drăgăstos, deși cu o anume mîndrie amestecată cu dispreț.

— Evident! îi răspunse.

— Eram sigură de asta, zise ea, fără să se clintească din loc.

— Cum așa?

— Pentru că te cunosc, John.

Nu era nici pe departe surpriza, la care se așteptase John. Lucrul acesta îi cam displăcu, nu însă peste măsură. Căci era, altminteri, fericit de încrederea aproape oarbă,

pe care Jenny o avea în forțele lui, încredere ce o făcuse să nu ia în seamă știrile din ziare.

— Așa că, iată-mă, zise el.

— Da, iată-te, răspunse ea.

— Iată-mă teafăr, adăugă John.

— Teafăr și de asemeni bine pieptănat. Așa vin în general bărbații de la amantele lor.

Cuvintele acestea făcură din John bărbatul cel mai fericit de pe pămînt.

— Poate doamna e geloasă ?

Jenny se uită la el cu dispreț, și toată fericirea lui se risipi, prefăcîndu-se în tristețe, asemeni petalelor spulberate de vînt.

— Nu, dragul meu, sînt departe de a fi geloasă, îl repezi ea. Dar nu înțeleg și nu admit să-și bată cineva joc de mine în felul acesta. Și să trimeată ziarelor asemenea bombe. E de-a dreptul stupid.

Perorînd într-una, Jenny îi aruncă ziarul în nas. El îl prinse și i-l aruncă înapoi, rîzînd.

— Dar nu eu i-am pus să publice pelteaua asta, zise el.

— Atunci, cine ?

— Al. Macone.

— Nu putea totuși să inventeze astfel de lucruri. Sau, atunci, e nebun.

— Dar nu a inventat nimic, răspunse el. Sau, în orice caz, foarte puțin.

John simțea o plăcere cu totul deosebită să prelungească pe cît mai mult posibil această conversație și să-i ațițe astfel curiozitatea, spre a-i spori și mai mult entuziasmul față de isprăvile pe care avea să i le povestească.

— Nu mai pricep nimic, făcu ea, vizibil enervată.

— Nu pricepi nimic, pentru că ai mania de a suspecta pe toată lumea. Și mai ales pe mine, care nu mint niciodată.

— Atunci, spune mai repede.

Cu un aer grav, John se trînti într-un fotoliu, după care tăcu.

— Dar vorbește odată, zise Jenny, nerăbdătoare.

— Așteaptă. Eu, unul, nu mi-am petrecut întreaga zi pe un divan. După toate cîte s-au întîmplat, am și eu dreptul, înțelegi, să fiu cam obosit, nu-i așa ?

Jenny, însă, era din ce în ce mai nerăbdătoare, ardea de nerăbdare.

— Pentru numele lui Dumnezeu, strigă ea, dar ce s-a întîmplat ?

John nu se decise să vorbească, decît după ce scoase un oftat ușor.

— Scumpa mea prietenă, începu el, îți confirm în parte ce spune la ziar.

— Moartea ta ?

— Nu, a prietenilor noștri. Bietul Henry a murit printre primii. La ora asta, a și fost probabil înmormîntat. Iată o știre nu prea strălucită. Cît despre ceilalți...

— Ah, canalia ! il întrerupse Jenny, cu o voce aspră.

Crezînd că lui i se adresează, John sări în picioare.

— Dacă continui pe tonul ăsta, zise el, îndreptîndu-se spre ușă, eu plec și nu mai afli nimic.

Jenny îl atrase către ea, pe firul unui zîmbet plin de gingășie.

— Haide, John, nu te supăra. Nu pe tine te-am făcut canalie. Continuă, te rog. Așadar, ce s-a întîmplat cu ceilalți ?

— Morți și ei.

— Treaba asta mi se pare foarte ciudată.

— Dacă nu crezi, se înfurie John din nou, citește ziarele și lasă-mă în pace.

— Dar nu te înfuria atît de repede ! Căci, la urma urmei, doar n-ai vrea totuși să mă faci să cred că tot ce spun ziarele e adevărat.

— Totul, în afară de moartea mea și, firește, de cîteva amănunte pe care n-aveau cum să le ghicească. Și...

John tăcu.

— Te rog, John, povestește-mi mai departe.

Jenny veni lîngă el și-l mîngîie puțin. John, atunci, reîncepu să povestească.

— Bine, zise, poftim. După cum știi, plecasem cu Henry în automobilul nostru blindat. Pe drum, nimic anormal. Odată sosiți, coborîm din mașină și pătrundem în casă. Tot nimic. Prietenii noștri ne așteptau cu toții în salonul cel mare. Urc împreună cu Henry. Abia apucăm

să ne dăm bună ziua și, deodată, din clădirea de peste drum, o mitralieră începe să ne scuipe de la o fereastră.

John se făcuse palid de-a binelea. Se opri brusc din povestit și își șterse fruntea de sudoare. Toate aceste lucruri, el abia acum le trăia, în timp ce-și amintea de ele, abia acum îl cuprindea frica, pe care ar fi trebuit să o simtă cu două ore mai devreme. Era, totodată, furios pe sine, din cauză că se comporta astfel față de Jenny. Or, Jenny, văzîndu-l atît de tulburat, era convinsă, prima oară de cînd se întorsese, că spune adevărul. Îl mîngîie pe fruntea umedă.

— Ce ai, dragul meu ?

— Nimic. Probabil oboseala. Gata, a trecut. Ești drăguță, Jenny, mulțumesc. Oboseala, îți jur că nu e decît oboseala.

— Dar te cred, dragul meu. Ți-e mai bine ?

— Da.

— Bun. Atunci, continuă. Ziceai că o mitralieră...

— Nu, te înșeli, protestă John. Eu n-am spus o mitralieră. Nu, nu, uite cum a fost. Trei mitraliere pîrîiră și cinci dintre ai noștri se prăbușesc trăsniți. Henry e printre ei.

— Și tu ?

— Eu ? Uite pălăria, uite și haina...

Îi arătă nevestei sale pălăria găurită de cele patru gloanțe, apoi portofelul cu locul în care se oprise celălalt glonte.

— Cum se face că n-ai murit ?

— Pentru că s-a oprit glontele. Dar să trecem peste asta.

E un amănunt fără mare importanță. Pe urmă, ceilalți o iau cu toții la fugă. Eu rămîn pe loc, în virtutea legii că a fugi e mai rău decît a rămîne să înfrunți moartea. Mi-am dat repede seama că fusesem prins într-o cursă și că, în consecință, toate ieșirile se aflau în mîinile dușmanului. Ceilalți, din nefericire, și-au pierdut mințile și nu i-am putut opri. Am încercat, crede-mă, dar nimic de făcut. Uite cum au murit cu toții în mai puțin de cinci minute, lăsîndu-mă singur, lașii, împotriva celor

patru mitraliere și a vreo treizeci de oameni. Îți mărturisesc, n-a fost deloc plăcut.

— Iar atunci, zise Jenny, te-ai apărat, la rîndul tău, cu mitralierele noastre.

— Nu funcționau, replică John.

În realitate, el nu pusese niciodată mîna pe-o asemenea armă și, dealtfel, nici n-ar fi îndrăznit vreodată să se slujească de ea.

— Dar ce-ai făcut, atunci ?

— Am trăit. Crezînd că nu găsesc decît cadavre, dușmanii noștri dau cu toții năvală în casă, vreo patruzeci de inși, iar eu, de unul singur...

— Și ?

— Și gata. Uite-mă. Ha, ha !

John se opri aici cu povestirea. Încă se mai întreba, datorită cărei fapte extraordinare putuse el să scape de la o moarte inevitabilă, pe care inamicii săi se credeau datori să i-o aplice. Căuta acel mijloc eroic, de care se folosise, ca să-și doboare adversarii. Căuta, dar nu găsea nici o soluție. Așa că încercă să scape de întrebările pe care i le punea Jenny.

— Am trimis, zise ei, ca și cum deodată și-ar fi adus aminte, un comisionar la *Tribune*, ca să-mi dezmintă moartea. O să fie amuzant, ha, ha, ha ! Apropo, i-am anunțat că le fac o vizită. La revedere, am plecat, ha, ha !

— Dar nu mi-ai spus, îi atrase atenția Jenny, cum ai scăpat de la moarte.

— A, da, așa e, uitasem. E lucrul cel mai puțin important. Simplu. Pur și simplu, am părăsit clădirea. În timp ce ei se aflau în birou, eu am ieșit prin salon. Da, da, asta trebuie să fie.

— Cum, adică, nu te-au văzut ? Sînt atît de idioți, încît să nu păzească ieșirile ?

— Ba, da, zise John, ieșirile erau păzite, și încă cum ! Dar cei ce le păzeau... în fine, i-am doborît. Nu erau decît patru, a mers ușor. Au murit. Cel mai mult mi-e necaz că scîrnăvia aia de Macone mi-a ucis zece oameni, iar eu numai patru de-ai lui. E, totuși, o înfrîngere pentru mine. Ah, porcul ! Pun eu mîna pe el !

Cineva bătu la ușă. Era comisionarul. Aducea o nouă ediție a ziarului, care dezmințea moartea gangsterului. John îi smulse ziarul din mînă și începu să citească cu glas tare: „Primim în această clipă, din partea lui John O'Donell, un mesaj prin care moartea sa e categoric dezmințită. Sîntem fericiți să aducem, cei dintîi, la cunoștința publicului, această veste bună. Amănuntele și relatările lui John, în ediția următoare".

— Vezi, Jenny, că n-am murit?

Jenny îl sărută. Cînd însă el voi să-i întoarcă sărutul, ea îl respinse ușor. John nu insistă.

Capitolul VIII

ÎN CARE SE POATE VEDEA CĂ UN BANDIT ADUCE ŞI NOROC

Scumpă Doamnă,

Mă veţi ierta că mă adresez direct dumneavoastră, în această frumoasă limbă care e franceza. Iată despre ce e vorba :

Urmează, ca una dintre fiicele mele adoptive să se căsătorească. Ţin foarte mult ca această nuntă să se desfăşoare în linişte, căci dorinţa mea e să fie cît mai strălucită. Nu am nici o clipă îndoiala că scumpul dumneavoastră soţ, care în acelaşi timp e şi duşmanul meu de moarte, îmi va acorda un răgaz, duminica viitoare. Dealtfel, i-am şi scris în sensul acesta. Dar nu despre asemenea fleacuri vreau să discutăm. Cum nunta va fi urmată de o mare recepţie, m-ar încînta să fiţi printre noi. La această mare zi, care va fi un armistiţiu între noi, am invitat pe toată lumea, prieteni şi duşmani. Nu îndrăznesc, fireşte, să-l invit pe John, şi nici eu, dealtfel, nu voi fi prezent. Cît despre dumneavoastră, scumpă doamnă, veţi fi regina acelei seri. De prisos, să vă spun că, pentru această singură serată, cheltuiesc peste un milion de dolari ; vă spun lucrul acesta, pentru ca să nu vă gîndiţi la posibilitatea vreunui fiasco. Dealtfel, nu se poate să nu ştiţi cîte ceva în această privinţă ; amintiţi-vă de balul de binefacere pe care l-am dat acum un an. Serata va avea loc duminica viitoare, în castelul meu din Beverly-

Hills, castel magnific, pe care l-am importat din Europa. Simplu amănunt : serbare venețiană pe lac.

Mă bizui negreșit pe dumneavoastră, scumpă și frumoasă doamnă, și vă rog să primiți omagiile mele respectuoase.

Al dumneavoastră, foarte devotat,

Al. Macone

P. S. Odată cu castelul, am adus din Europa 100 de bucătari, pescăria, ficatul de gîscă și, firește, tot ce e mai bun acolo ca vinuri.

Scumpe inamice,

Duminica viitoare, îmi mărit fiica. Nu îndrăznesc să vă invit la nuntă, mai ales că nici eu nu voi fi prezent. V-aș fi, însă, foarte obligat, dacă ați consimți ca sîmbătă și duminică să suspendați orice ostilitate, spre a-mi permite să organizez în liniște căsătoria.

Sînt sigur, în același timp, că o veți convinge pe soția dumneavoastră să ia parte la această nuntă. Va fi regina sărbătorii și nu va avea de întîmpinat nimic neplăcut; palatul meu, cu personal cu tot, îi stă în întregime la dispoziție. Au fost invitați toți prietenii dumneavoastră.

Mulțumindu-vă cu anticipație pentru neprețuitul serviciu pe care, desigur, nu mi-l veți refuza, vă rog, scumpe și onorabile inamic, să fiți convins de întregul meu devotament și de perfecta mea inamiciție.

Al dumneavoastră,

Al. Macone

După ce citi scrisorile, Jenny începu să danseze de bucurie. Merse pînă într-acolo încît își sărută soțul și chiar se lăsă sărutată de el. Cît despre John, părea mult mai puțin încîntat.

— N-ai să te duci totuși la această nuntă, zise el.

— Şi de ce nu ? Nici nu-ţi poţi imagina cît de bine se distrează lumea la Macone. Petrecerile lor sînt întotdeauna strălucite. Au un fel nemaipomenit de-a le organiza. Cînd am fost ultima oară...

— Nu, o întrerupse el, nu poţi, totuşi, să te duci acolo. După toate cîte s-au întîmplat.

— Ce importanţă are asta ? Cînd am fost ultima oară, John mi-a dat voie. În ciuda aprigei bătălii, pe care o ducea împotriva lui Macone. Iar noi, cînd am dat balul cel mare, acum două luni, i-am invitat şi noi pe toţi. Aşa e obiceiul. Şi nu ai dreptul sîmbătă, nici duminică să te atingi de Macone ; e tot un obicei. Dacă nu-l respecţi, te părăsesc toţi prietenii. Nu trebuie să-ţi sară ţandăra, că nu eşti invitat. Şefii nu se duc acolo. Ai să-mi ţii, însă, companie, pînă la Los Angeles. Cu care ocazie ai să cunoşti California, o ţară minunată. Puţină schimbare nu-ţi poate face decît bine. Nu crezi ?

Lungul ei discurs avu darul de a-l convinge pe John.

— Da, desigur, aprobă, la rîndu-i, entuziasmat. Evident, o să-mi facă mare plăcere.

— Şi-o să plecăm cu avionul, adăugă ea. În felul ăsta, drumul n-o să fie lung.

Praful se alese din tot entuziasmul lui John.

— Nu, nu ! făcu el, înnebunit. Nu ţin deloc să crăp. Dacă vrei, merg frumuşel cu trenul sau cu automobilul. Dar cu maşini din astea, cu avionul, nu.

— Nu te-ai urcat niciodată într-un avion ?

— Niciodată. Şi nici nu ţin s-o fac.

Ea începu să rîdă din toată inima, căci era primul ins, din cîţi întîlnise, care nu pusese niciodată piciorul într-un avion. Cu cîţiva ani în urmă, şi-ar fi bătut joc de orice făptură omenească nedezvirginată încă de balada automobilului.

— Dar, dragul meu, eşti cea mai înapoiată fiinţă din cîte am văzut vreodată. Oare mai există pe lumea asta un singur om care să nu fi primit botezul aerului ? Ha, ha, ha ! Nu cred să fie doi ca tine.

— Poate, dar eu nu mă urc. Tu nu citeşti ziarele ? Zilnic poţi să vezi cîte o listă lungă de accidente.

— Nu pe vreme frumoasă.

— Nicidecum. E oricînd periculos.

— Dacă ar şti că eşti atît de fricos, Macone n-ar mai ezita, te-ar ucide cît mai repede. El e pilot şi posedă, numai pentru el singur, şase maşini zburătoare. Noi n-avem decît trei, o adevărată ruşine.

John se privi cîteva clipe în oglindă, apoi se întoarse către Jenny.

— Ei, bine, îi spuse cît se poate de decis, plecăm cu avionul. Dar, dacă mi se întîmplă o nenorocire, vina e a ta. Cu atît mai rău. Şi să nu crezi, Jenny, că e o chestiune de curaj. Ştii prea bine că sînt un om curajos. Dar mai sînt şi practic şi nu ţin deloc să-mi risc viaţa de pomană, găsesc că e stupid. Cît facem pînă la Los Angeles ?

— Cu avionul ? Cîteva ore. Dacă plecăm vineri la şapte dimineaţa, sîntem acolo pe la ora unu după-amiază. Cum vezi, nu e mult.

— În cazul acesta, hotărî John, plecăm vineri în zori.

În culmea fericirii, ea îl sărută, plină de recunoştinţă.

— Eşti drăguţ. Mă duc să pregătesc cuferele şi valizele. Nu mă mai plictisi acum, am de lucru. Îmi trebuie cel puţin trei zile, ca să-mi pun treburile la punct. La revedere, nu mai e nici o clipă de pierdut. Şi puţin îmi pasă de toate fasoanele tale şi de toţi Maconii tăi, pe care, dealtfel, te rog să-i laşi în pace pînă luni. Am plecat. La revedere.

Vorbind într-una, avusese timp să-şi pună pălăria, mantoul, să spună la revedere şi să plece. Cît de zorite sînt uneori femeile ! Şi cît de încete, cînd le grăbeşti !

După plecarea ei, John răsuflă uşurat. Simţea nevoia să rămînă puţin singur, să se gîndească la fericirea lui viitoare, să se odihnească. Începu să fredoneze : *Lîngă a mea blondă...*

Lîngă a mea blondă, e atît de bine, bine,
Lîngă a mea blondă, bine e să dormi.

În fond, John era destul de mulţumit de invitaţia lui Macone. Numai bolidul aerian îl chinuia, căci doar ce se gîndi la el, şi se şi opri brusc din cîntat. Îi zburase in-

treaga bucurie. „E, totuşi, o idioţenie, îşi zise, să-ţi rupi botul în avion. Dar cum să fac, s-o retez ?“

Ca întotdeauna, cînd se gîndea la ceva grav, adormi. Avu un somn uşor, şi visuri plăcute îi înmiresmară creierul năzdrăvan : Macone cădea în cursa pe care el i-o întinsese şi, odată inamicul său răpus, John rămînea în fine singur, stăpîn peste toţi gangsterii. Dădea atunci ordin ca toate avioanele să fie suprimate.

Un mare gol îi urmă acestui vis, golul acela, atît de voluptuos, care-l făcea întotdeauna să surîdă de fericire.

John nu dormi multă vreme. La deşteptare, însă, noi idei îi izvorau din creier. Între altele, mijlocul cel mai simplu şi mai eficace, de a scăpa de voiajul aerian. Cum de nu se gîndise mai demult la asta ? Era totuşi limpede. Să-l omoare pe Macone pînă sîmbătă. Macone odată mort, gata cu serbările, adio avion. Da, dar unde să-l găbjească pe Macone şi, chiar dacă-l reperează, cum îl omoară ?

„Anevoios plan de bătaie, îşi zise John. Ar trebui, înainte de orice să ştiu unde se ascunde. Îi dăm un telefon lui Walter.“

Walter devenise primul său locotenent. După moartea lui Henry, fusese însărcinat să supravegheze toate mişcările lui Macone şi trebuia să-i raporteze zilnic. Însă John, prea nerăbdător ca să mai aştepte raportul, îl chemă mai devreme decît de obicei. Află, astfel, că inamicul său avea să lipsească din Chicago pînă la amiază şi că plecase, cu automobilul blindat, afară din oraş.

John se înţelese cu Walter să-l ţină la curent, din oră în oră, cu mişcările lui Macone. Drept pentru care decise să rămînă deocamdată în hotel, de unde să organizeze, prin telefon, viitoarea bătălie.

Cineva bătea la uşă. John deschise şi se pomeni faţă în faţă cu Armand de Liguières. Avea aceeaşi înfăţişare delicată, aceiaşi ochi visători, dar trăsăturile feţei îi erau vizibil obosite.

— Vasăzică, merge treaba, Rodolphe, zise el, intrînd. Am citit ziarele şi m-am grăbit să vin după veşti, în

ceea ce te privește. A fost pur și simplu admirabil. Povestește-mi cum s-a petrecut totul, cu exactitate.

— S-a petrecut exact cum spun ziarele, răspunse John, mîndru de cuvintele prietenului său.

— Nici mai mult, nici mai puțin ?

— Absolut !

Armand de Liguières se adînci într-un fotoliu confortabil.

— Rodolphe, de ce minți ? zise el, luîndu-și un aer ironic.

— Nu mint.

— Ba, minți, și încă cum ! Te cunosc prea bine, ca să nu știu că nimic nu poate fi adevărat din tot ce-ai povestit ziarelor.

John se văzu din nou într-o situație încurcată. Pînă acum considerase relatările diverselor ziare și îndeosebi povestea proprie din *Tribune* drept o expresie a adevărului. Ba, atît de puțin se îndoia de ele, încît nimeni nu l-ar fi putut convinge de contrariu. Nimeni, în afară de afurisitul de Armand de Liguières. În fața neîncrederii, pe care o arăta acesta, John începu să-și dea seama că el, pentru cei de la *Tribune*, înflorise aventura din belșug. Care era însă, adevărul adevărat ? Uitase el însuși.

— Hai, amice, cum a fost ? reluă Armand, care, ca de obicei, nu-l slăbea deloc. Să recapitulăm, vrei ? După ce-au murit complicii tăi, tu ce-ai făcut ?

— Am așteptat. Ce puteam să fac ?

— Bine, dar pînă cînd ?

— Nu știu. Probabil, pînă au intrat ceilalți.

— Deci, au intrat ceilalți. Cîți erau ?

— Păi, vreo patruzeci...

Armand îl privi drept în față. John se înroși.

— Să presupunem că erau vreo zece, zise el, după două minute de gîndire. Știi că uneori exagerez puțin, dar nu mint. Eu nu mint niciodată.

— Deci, au intrat în casă, continuă Armand, imperturbabil. Ce-ai făcut atunci ?

— Nimic.

— Și nu te-au ucis ?

— Nu m-au găsit.

— Imposibil. În momentul ăsta, minți. Te mai întreb o dată, ce-ai făcut? Cred că le-a fost frică să te omoare, nu-i așa?

John ezită o clipă, apoi își aminti adevărul.

— Am adormit, zise el, decis să i se destăinuiască prietenului său.

Celălalt, însă, nu părea să-l creadă.

— Dormeam, insistă John. Îți jur, Armand. Adormisem, și asta m-a salvat. Nu mă crezi?

— Cum vrei să te cred?

— Și, cu toate astea, așa e, făcu John. Nu puteam, totuși, să le-o spun ziarelor. Pe deasupra, eu însumi uitasem. Da, înainte de-a sosi ei. Le-a trebuit cel puțin o jumătate de oră. Eram îngrozitor de obosit. M-a doborît oboseala și-am adormit pe jos, lîngă un cadavru. Astfel că, la sosirea lor, eu dormeam. Au crezut că sunt mort și m-au lăsat în pace. Iată cum am scăpat, ți-o jur!

Armand se uită la el cu ochi mari. Credea tot ceea ce îi spuse prietenul său, vedea bine că de astă dată îi spune adevărul, dar, pe de altă parte, i se părea atît de uluitor, încît, în fața acestei creaturi, pe care soarta mereu o ajuta, nu se simțea în largul său.

— Să vorbim despre altceva, zise el, enervat.

— De ce? Găsesc că-i foarte amuzant.

— Poate, pentru tine. Pe mine nu mă amuză deloc, nu mi-a plăcut niciodată norocul. Evident, sînt foarte bucuros pentru tine, însă pe mine stelele astea, care cad din cer, nici nu-ți închipui cît mă demoralizează. De asta și consider că omenirea se află într-un stadiu de inferioritate, pe care, într-adevăr, nu l-aș putea suporta ca atare. Mă revoltă aceste lovituri ale soartei. Se pune întrebarea, dincotro vin, de ce există? Nu înțeleg destinul. Îl admit pentru că există, dar mă revoltă tot timpul. Nu e vina mea, și nici nu e vorba, în cazul de față, despre o victorie care m-ar putea face invidios. Ai scăpat de la moarte datorită unui noroc nemaipomenit. Atîta tot. Îți poți imagina că sînt cum nu se poate mai fericit, găsindu-te încă în viață. Pe de altă parte, sînt însă dezgustat, deoarece sînt absolut sigur că, în locul tău, aș fi fost

mort. De ce? Pentru simplul motiv că niciodată n-aș fi adormit. Asta e.

— Ai dreptate, Armand, răspunse John. Recunosc că mă bucur de o inferioritate care, în multe cazuri, m-a scos din situațiile cele mai grave. Mă aflu sub semnul destinului. Sînt de asemeni convins că, deși Macone îmi e superior din toate punctele de vedere, ei bine, sînt sigur că pînă la urmă tot eu voi cîștiga. Fără discuție. Căci, dacă poate să lupte împotriva mea, nu are nici o putere împotriva destinului. Îi prevestesc moartea. Dar nu mai vorbim despre asta, dacă te supără. Ce-ai mai făcut în ultimele zile?

— Nimic interesant. Mă pregătesc să părăsesc orașul ăsta. M-am săturat de Chicago. Am nevoie de soare și de puțină viață la țară. Hai, vino și tu în California. Vrei?

— Dar, desigur, cade chiar foarte bine! Sîntem deciși să plecăm vineri. Te invit...

— Vineri nu pot, e prea curînd, răspunse Armand de Liguières, surîzînd. Îți mulțumesc, dar, în orice caz, nu pot veni la tine.

— Da, da, știu. Dar, ia spune-mi, avionul e o chestie sigură?

— Aș, de unde! Poți să te cureți.

— Ei, bine, Jenny și-a băgat în cap să plecăm în California cu avionul. Pe mine, treaba asta nu mă cam atrage. Așa că nu sînt foarte sigur că plecăm poimîine. Decît, dacă-l scap din mînă pe Macone. Deoarece, trebuie să știi, Macone e acela care mă obligă să plec în California. Își mărită una dintre fiice și dă o serată formidabilă. Așa încît sîntem forțați să mergem acolo, așa e obiceiul. Și facem pace pe toată durata petrecerii. Dacă însă reușesc să-l rad pînă atunci pe Macone, nu mai trebuie să plec. Pricepi tu de ce vreau să termin cu el.

Armand rîdea, cu lacrimi fierbinți, de ideea abracadabrantă a prietenului său. John, însă nu se sinchisea.

— Pentru că, Armand, reluă el, eu voi muri printr-o lovitură a destinului. De asta, vezi tu, sînt convins. Cîtă vreme, în luptă cu Macone, știu că nu risc nimic. Iată diferența.

— Fă cum vrei, însă

Soneria telefonului întrerupse fraza lui Armand. John ridică receptorul, apoi, după o discuţie scurtă, îl puse la loc, se duse repede la uşă şi o încuie de două ori. După care, anunţă direcţiunea hotelului, că nu e acasă pentru nimeni.

— Pari foarte tulburat, zise Armand. Ce se întîmplă ?

John era într-adevăr atît de neliniştit, atît de enervat, încît nu-şi mai nimerea scaunul.

— Închipuie-ţi, făcu el, că în clipa asta duşmanul meu, Macone, se află aici, în acest hotel. Ce zici de asta ?

Armand de Liguières schiţă un gest de surpriză neplăcută.

— Văd că eşti foarte bine informat. zise. Te felicit.

— Agentul meu, Walter, îl urmăreşte pretutindeni. E la curent pînă şi cu cea mai mică mişcare, pe care o face.

— Dar cum îl poate recunoaşte ?

— Îi cunoaşte pe cei din garda personală. Macone e în permanenţă păzit, ca şi mine, dealtfel. Riscăm prea mult, îţi dai seama. Cu toate astea, cîtă îndrăzneală pe el, să vină chiar aici !

— Aş ! Are de făcut, probabil, o vizită cuiva. Poţi să fii sigur, că nu pentru tine a venit.

— N-am de unde şti. E mai bine să iei întotdeauna măsuri de prevedere. Ştiu, în orice caz, de la un spion de-al meu, că pe la ora cinci va fi la Cicero. Voi încerca să pun mîna pe el. Începînd de la ora cinci, Walter mă aşteaptă. Vino cu mine.

— Nu, mulţumesc. Nu, dragul meu. Eu am prea puţin noroc. Dacă n-ar fi decît un singur glonte. şi acela rătăcit, tot pe mine m-ar nimeri. Nu, nu, tot ce pot face e să-ţi urez, din toată inima, victorie.

*

Tăcere. Pe John îl cuprinse zbuciumul acela, care precede întotdeauna gravele evenimente. În ciuda încrederii pe care o avea în steaua lui, în ciuda norocului care pînă acum îl favorizase, era neliniştit. După întîlnirea cu rivalul său, rămăsese oarecum îngrijorat. El, care niciodată nu ştiuse ce e frica, începea s-o simtă. Văzuse moartea prea

îndeaproape, o întîlnise de prea multe ori, ca să nu-i fie teamă de ea. Iar de cînd viața lui devenise numai acțiune, sensibilitatea îi crescuse pînă într-atîta, încît aproape că atingea culmea inteligenței. Destinul însuși îl făcea mai circumspect. Tot astfel, cum un om politic, fie el o nulitate, ciocnindu-se mereu cu adversarii săi, sfîrşeşte prin a dobîndi o experiență și o dibăcie, care-i dau fațada, aureola geniului. Lucru întîlnit adeseori, într-un regim democratic. Şi, iarăși adesea, indivizi demni numai de dispreț, din toate punctele de vedere, ajung în situațiile cele mai înalte, se cramponează de ele și rezistă pînă în momentul în care totul se dărîmă, de pildă, pînă izbucnește un război. Abia atunci se dau la fund, pentru ca să reapară după ce-a trecut pericolul, reluîndu-și micile intrigi și debitîndu-și marile discursuri.

Tăcere. Armand de Liguières era de asemeni îngrijorat, însă negreșit din pricini mai profunde și de natură diferită. Căci Armand era inteligent chiar și în neliniștile sale. Prin fumul de țigare, el contempla un soi de formă ciudată, care se numea Destin și care îi dădea mereu tîrcoale, fără însă a-l atinge. Povestea lui John îl impresionase atît de mult, încît nu putea să nu se gîndească intens la ea. Tînărul acesta, deprins să jongleze cu ideile și chiar cu sentimentele cele mai adînci, se găsea deodată, la capătul unei istorii de luptă, în fața unei materii căreia nu-i putea da un chip după potriva sa, ceea ce îl frămînta peste măsură.

Nu crezuse niciodată în Dumnezeu sau în vreo forță de esență divină ori miraculoasă. Asemeni multor francezi din generația sa, crescuse în spiritul aversiunii față de necunoscut, iar atunci cînd necunoscutul i se ivea în cale, nu-l putea suporta și se simțea descumpănit. Acum, însă, străbătîndu-i neliniștea, Dumnezeu se strecura în el, și-i tulbura sufletul ca niciodată. Cum nu se putea resemna să accepte că există Dumnezeu, îl irita ideea că trebuie să admită existența unui destin, în afară de inteligență sau de prostie, acel destin care lua înfățișarea admirabilă a perfecțiunii divine. Or, lovitura pe care, fără voie, i-o dăduse John, îl zdruncinase pînă la deznădejde. Se simțea atît de mic, în fața acestei forțe care nu-i

putea fi de nici un ajutor, incit întreaga lui ambiţie — şi avea destulă — se prăbuşi, zdrobită, la pămînt, sunînd a gol. În faţa lui, se înălţa deodată acel admirabil monument : Fiinţa lui Dumnezeu.

Armand fu cu desăvîrşire uluit. Scoase din buzunar carnetul de notiţe, de care nu se despărţea niciodată, şi scrise, în josul altor însemnări : „În civilizaţia actuală, în această civilizaţie a confortului, numai bucuria sau durerea te mai pot purta spre Dumnezeu. Inteligenţa nu mai e suficientă. Pe mine, inteligenţa mă ucide. Frumoasa scară, atît de minunat edificată de către catolicism, această scară rămîne pustie. E nevoie de explozia bucuriei sau de izbucnirea durerii, ca să ajungi în vîrful ei. Eu n-am nici bucurie, nici durere".

Tăcere. John se hotărî să mediteze asupra posibilităţii de a-l răpune într-o oră pe Macone. Treabă care nu dură mai mult de cinci minute. Pleoapele îi căzură, sub greutatea frunţii, şi adormi ca un copil. Adormi atît de profund, încît începu să sforăie. Armand se uită la el, îndelung. Apoi, deodată, luă o hotărîre, căreia, judecînd după fermitatea năprasnică a privirii sale, nimic pe lume nu i s-ar fi putut împotrivi. Părăsi fotoliul, scoase revolverul din buzunar şi îl apropie de tîmpla prietenului său. Nu-i tremura mîna şi se vedea că nu va ezita să tragă. Prin această iute şi directă lovitură voia oare Armand să învingă neapărat, să ucidă destinul ? Apăsă, apăsă, din toate puterile lui. Glontele nu porni. Coincidenţă ? Nicidecum. Uitase, pur şi simplu, să tragă piedica. O dădu în lături, liniştit. De astă dată, glontele va trebui negreşit să pornească, dacă nu, atunci va întoarce arma către sine însuşi. Or, se făcu în aşa fel că glontele nu se abătu nici asupra lui John, nici asupra sa. O muscă se aşezase pe tîmpla lui John, chiar în punctul ţintit de Armand. Şi Armand nu mai trase. Îi era milă de muscă ? În locul insectei, văzu o gaură, iar în această gaură, nu văzu nimic. Şi, dealtfel, John între timp se trezise. Încă buimăcit de somn, se uită la prietenul său, care ţinea în mînă revolverul, şi nu înţelegea nimic.

— Ce faci aici ?

— Voiam să omor o muscă. Te gîdila la tîmplă.

John găsi că gluma are foarte mult haz și merse pînă într-acolo, încît îi mulțumi lui Armand.

— Mulțumesc, bătrîne. mă deprinzi, astfel, să privesc arma drept în față, fără emoții. Altul în locul meu leșina de frică. Îți mărturisesc, sînt foarte mîndru de mine. Nici cea mai mică emoție, jur.

Armand era cît se poate de iritat și nu se ferea s-o arate. Acum avea poftă, nu să-și mai omoare prietenul, ci să-i atingă o lovitură zdravănă de pumn.

— Tii, dar nervos mai ești în seara asta ! zise John, ridicîndu-se.

— Tu mă enervezi, cu gugumăniile tale.

— N-am făcut nimic. Asta-i bună ! Eu dormeam.

— Tot, așa probabil ai adormit și-acolo, aud ?

— Nu-mi aduc aminte. Se poate. Cînd sînt foarte absorbit de gînduri, ei bine, adorm ! O oboseală bruscă mă apucă de umeri și mă aruncă în somnul cel mai adînc. Ciudat, nu ? Am asta încă din copilărie. Îți amintești ? La școală adormeam mereu. Medicii spun că trece cu vîrsta. Dar de ce, la o adică ? Pentru că mie îmi place starea asta de somnolență, starea asta de dincolo de mine însumi, care preia, atunci cînd e nevoie, responsabilitățile mele și mă împinge înainte.

— Da, dar asta, replică Armand, se mai poate și să-ți joace o festă păcătoasă.

— Nu cred. Pînă în prezent, de fiecare dată cînd am adormit, mi-a fost de folos.

Armand, de astă dată, se înfurie. „Amice, se gîndi el, ai să-ți primești pedeapsa pentru toate cîte mi le-ai spus".

— S-a făcut ora cinci, zise.

— Adevărat, trebuie să plec.

— Așadar, nu renunți ?

— Imposibil. Mă așteaptă Walter.

— Bine, Rodolphe, la revedere și noroc !

Spunînd acestea, Armand se ridică și părăsi în grabă apartamentul. Jos, în holul hotelului, se instală la o masă, își scoase carnetul și notă : „Atunci, Dumnezeu, voind să pedepsească omenirea, care agoniza în tihna ei, i-a aplicat cea mai teribilă dintre pedepse : Destinul. Asta, spre a

face să izbucnească bucuria unora, durerea altora, şi a-l aduce astfel pe toţi la El, pe căile cele mai simple. Mai pot eu să cred în inteligenţă, şi pentru ce?"

Apoi plecă.

*

Rămas singur cu sine însuşi, John simţi o uscăciune în gură. Bău un pahar de apă. Dar era încă foarte nervos. Expediţia aceasta, pe care hotărîse să o întreprindă, nu-i spunea nimic bun. Asaltat de presimţiri întunecate, ar fi renunţat bucuros la ea, dacă n-ar fi anunţat-o, în termeni atît de sforăitori, lui Armand şi lui Walter.

John măsura camera de-a lungul şi de-a latul, cînd telefonul îl opri din mersul agitat. Walter îl anunţa că Macone tocmai părăsise hotelul şi plecase cu automobilul blindat, la Cicero. Pînă acum, fără însă a-şi mărturisi nici sieşi, John sperase că Macone îşi va schimba itinerariul, schimbare ce l-ar fi scutit de toată această intreprindere periculoasă. Era, în consecinţă, foarte dezamăgit, dar nu putu decît să-i confirme lui Walter ardinul de a-l aştepta în faţa clădirii ce avea să-l adăpostească pe duşmanul său şi unde va sosi el însuşi, într-o jumătate de oră. Apoi, incepu să se pregătească de luptă. Îşi verifică revolverul, luă un tub cu dinamită, precum şi un pacheţel cu otravă. Se uită în oglindă şi văzu că e palid, ceea ce-l nemulţumi. Înainte de a pleca, îşi controlă portofelul, care se afla în buzunarul din dreapta al hainei şi, deci, nu-i mai apăra inima. Îl mută în buzunarul celălalt. După cîteva clipe de gîndire, mai luă un portofel, introduse în el o placă de oţel şi îl puse în buzunarul din dreapta. După care părăsi hotelul.

Ajuns în stradă, făcu o scurtă plimbare pe marginea lacului, ca să se liniştească. Cum însă curajul tot nu-i revenea, încercă să-l urce pe scara cuvîntului. Chemă un taxi şi-i porunci şoferului să-l ducă pînă la un punct aflat la un kilometru depărtare de casa lui Macone.

Afară era noapte. Cel mult trei sferturi de oră îl mai despărţeau de Cicero, orăşel pierdut dincolo de mahalalele marelui Chicago. Toţi locuitorii din Cicero, devotaţi lui

Macone, erau gata să-l apere împotriva oricui, chiar şi împotriva poliţiei. Prin urmare, spre a-şi răpune inamicul în propria fortăreaţă, John nu se putea bizui decît pe viclenia lui Walter şi pe norocul său. Dealtfel, nici nu se gîndise vreodată să recurgă la forţă, ca să-şi atingă scopurile.

Din această cauză era din nou foarte nervos şi, ca şi adineaori, la hotel, ar fi preferat să renunţe la luptă pe ziua de azi, chit că va pleca vineri cu avionul, împreună cu Jenny. Acum regreta că luase o asemenea hotărîre, iar gafa lui stupidă îl umplea de furie, căci era aproape sigur că va eşua.

Taxiul părăsi Chicago, străbătu cîteva mahalale scîrboase ale oraşului şi se avîntă în plină cîmpie.

John încă se mai gîndea la ale sale, cînd automobilul se opri brusc în mijlocul cîmpului. O pană, fără îndoială. John surîse fericit. „Numai de n-ar putea-o repara. Numai de-ar ţine cît mai mult".

Şoferul, într-adevăr, îl anunţă că a rămas în pană. Vesel, John coborî în noapte, în timp ce omul cerceta cu atenţie motorul negrului său Packard.

— E grav ?

— A, nu, chestie de cîteva minute, cel mult.

John îşi muşcă buzele. „Hotărît lucru, n-am nici-o şansă", constată el. Încercă zadarnic să străpungă cu briceagul unul dintre cauciucurile din spate. Veni atunci lîngă şofer, în speranţa că va putea să strice ceva la motor. Celălalt avea însă ochi buni, şi John nu se încumetă.

Cum stătea şi se gîndea alături de şofer, acesta, schimbîndu-şi brusc atitudinea, se răsuci spre John şi cît ai clipi din ochi, scoase un revolver, pe care-l aţinti asupra chipului senin al clientului său.

— Mîinile sus !

John nu se lăsă rugat. Ca şi cînd ar fi vrut să mulţumească cerului, pentru mila pe care i-o arăta, ridică amîndouă braţele către lăcaşul lui Dumnezeu.

— Banii sau viaţa !

— Nici nu discut, se grăbi să răspundă John. Ia banii.

La rîndul său, şoferul îl privi nedumerit. Nu pricepea cum e cu putinţă ca un individ, atacat pe neaşteptate şi

prădat, să-și păstreze calmul și surisul, ca și cum această aventură ar fi fost o distracție pentru el.

— Hei, de ce pari atît de fericit ?

— Asta, asta e treaba mea.

— Bună, n-o să te țină mult. Pesemne ești sigur de tine.

Cuprins de temeri, în fața fericirii suspecte a lui John, șoferul nu mai zăbovi. Îl doborî dintr-un pumn, lăsîndu-l aproape leșinat.

— Așa, acum sînt liniștit, zise șoferul, cu glas tare. Dumnezeu știe ce avea in cap canalia asta.

În același timp, se năpusti asupra victimei, pe care o prădă de revolver și de portofel. Se auzea, din ce în ce mai aproape, fornăitul unui motor. Tîlharul îl împinse pe John la marginea șoselei, se urcă în mașină și demară.

Cel puțin cinci minute, John rămase nemișcat. Cînd se trezi, se pomeni singur în beznă. Apoi, cînd reuși să-și adune gîndurile, nu mai putu de fericire.

— Hotărît lucru, își zise el, cu voce tare, am noroc. Ha, ha, ha !

Ridea în hohote de aventura aceasta care-l scăpase dintr-o dată de cealaltă aventură. Se ridică de jos. „Îl înțeleg pe bietul Armand, de ce e furios. Nu prea are noroc în viață. Să vii în America cu clasa a treia, ca să scrii o carte despre Statele Unite, să trăiești din expediente, să te tîrii de colo-colo, asta nu e viață. Am să-i fac cadou cinci mii de dolari în amintirea acestei zile memorabile. Merită, bietul băiat. Ei ! Nici de astă dată nu s-ar putea spune că nu m-am descurcat. Numai să fi reușit și Walter tot atît de bine ca și mine."

Se credea iarăși un erou de neînvins. Pe cînd se încheia la haină, simți, în buzunarul din stînga, portofelul doldora de dolari. Un surîs de mulțumire și de mîndrie îi înflori pe buze. Șoferul nu-i furase decît portofelul cu placa de oțel.

— Imbecilul ! N-o să aibă nici măcar de benzină. Ha, ha, ha !

Se îndreptă, fericit, spre Chicago. Mergea cu pași grăbiți, fluierînd încet *La Madelon*. Apoi, ca să se îndemne la drum, căci era departe de oraș, începu să cînte Marsilieza : *La-arrr-mee-ce-tă-țeni !*

Sfîrîitul unui automobil puternic îi întrerupse cîntecul. John se opri și, cînd îl bătu lumina farurilor, se implîntă în mijlocul șoselei, făcînd semne deznădăjduite. Dar automobilul nu părea să-l ia în seamă. Mergea atît de repede, încît John abia apucă să sară la o parte. Mașina îl atinse în treacăt, ușor, continuîndu-și drumul cu o iuțeală amețitoare. John îngălbeni de frică. Încă o mișcare și năprasnicul bolid l-ar fi zdrobit.

După ce-i trecu spaima, constată din nou că e norocos și se așternu la drum spre Chicago. De astă dată, nu mai cînta. Se gîndea la automobilul acela, care ar fi putut să-l omoare pe loc, și la sforăitul motorului: „Ciudat, își spunea el, s-ar zice că era automobilul meu blindat. Poate era Walter. Numai că..."

Nu mai trecea nici o mașină. Luminile unui sat licăreau în depărtare. John care începea să se simtă obosit, se grăbi într-acolo. După trei sferturi de oră, intra în sat, frînt de oboseală. Aici găsi cu ușurință un taxi, care-l duse, fără nici o piedică pînă la Chicago.

La hotel, aceeași primire, ca și înainte cu cîteva zile. Toți îl priveau nedumeriți și fiecare avea în mînă un ziar. John smulse ziarul portarului. Văzu din nou, în pagina întîia, anunțul morții sale. Era însă anunțată și moartea lui Walter.

— Idioții ăștia încep să mă plictisească cu moartea mea.

Întorcîndu-se din drum, sări într-un taxi și se duse la redacția ziarului *Tribune*. Directorul, un bărbat cam de vreo cincizeci de ani, se ridică în picioare, cînd intră John, și abia de îndrăzni să-i întindă o mînă prăpădită și tremurătoare, pe care căpetenia gangsterilor se făcu însă că nu o vede.

— Ascultă, directore, îți interzic să-mi anunți moartea în fiecare zi.

— Dar... Iartă-mă, patroane ! Eu... eu nu...

John lăsa să se vadă limpede că e furios. Ziarul primea din partea lui gratificații și, în același timp, John era, alături de Macone, acționarul principal.

Directorul, prin urmare, era numit de ei și depindea de ei.

— Nu există „eu“ ! De ce mi-ai anunțat moartea, cît încă mai trăiesc ?

— Dar nu eu, patroane.

— Atunci, cine ?

— Al. Macone.

— A fost aici ?

— Nu, Nick, locotenentul, mi-a adus scrisoarea asta din partea lui, ordonîndu-mi să anunț că ai murit.

Directorul îi întinse lui John o scrisoare concepută astfel : „Anunțați, în ediția voastră de la ora cinci, moartea, la Cicero, a lui John O'Donell și a locotenentului său, Walter. Către ora șase, știrea va fi controlată de poliție și de reporteri. Crima a fost comisă de banda lui Macone, care l-a atras într-o cursă pe John și pe complicele său, cursă în care și-au găsit moartea.“

Lui John nu-i venea să creadă.

— Ce interes are să-mi anunțe moartea în felul ăsta ?

— Era, probabil, sigur de el, patroane. Dealtfel, poliția s-a dus la Cicero, dar în zadar ți-a căutat cadavrul.

— Pe al lui Walter l-au găsit ?

— Da, patroane. Am anunțat în ediția de la ora șapte. Dar nu puteam încă să-ți dezmint moartea. O fac imediat.

John avea lacrimi în ochi. Deci, în locul său, fusese prins Walter și ucis fără milă. Înghiți cîteva lacrimi, apoi își reveni dintr-o dată.

— Poți să anunți că Macone va muri la începutul săptăminii viitoare. Ucis de John, personal, da, personal. Te autorizez s-o faci sub formă de interviu.

— Înțeles, patroane. Însă...

— Nici un „însă“, îl întrerupse John. Mîine dimineață, anunți ce ți-am spus. Dacă nu...

— S-a făcut, patroane.

John îi întoarse spatele și ieși în stradă, cu inima plină de tristețe și de ură. „De unde naiba a știut că trebuia să mergem la Cicero ? Cu siguranță, printre noi e un trădător își zise. Care-o fi ăla ?“

Ajuns la hotel, urcă direct în camera lui, se trînti pe pat și începu să plîngă ca un copil.

Capitolul IX

ÎN CARE SE VEDE CUM VINUL ÎNDULCEŞTE MORAVURILE

Pe aeroport. Un cer albastru, fără vînt, anunță o vreme frumoasă. În costum de aviatoare, rezemată de aripa unui avion superb, proprietatea lui John, Jenny se lasă fotografiată. Surîde, în timp ce reporterii se agită pe dinaintea ei, cu aparatele lor fotografice. Ceva mai încolo, John se plimbă, cu paşi nervoşi. Pare să fie îngrijorat, iar nicidecum în largul său. Exact pe dos decît Jenny. Evită din răsputeri să dea ochi cu reporterii, care ar vrea să-i smulgă un interviu. John se simte, însă, prea palid, ca să se încumete să apară în fața lor. Această lungă plimbare prin văzduh nu-i prevesteşte nimic bun şi o ură de moarte îl cuprinde împotriva lui Macone, care-l obligă s-o înghită şi pe asta. Aşa încît, la fiecare pas pe care-l face, îşi jură să termine cît mai repede cu acest „individ scîrbos".

Jenny se urcă în avion, în timp ce John se apropie încet, parcă în silă, de monstrul care-l aşteaptă, nerăbdător, cu aripile întinse.

Ajuns lîngă aparat, se uită la el cu neîncredere şi abia îndrăzneşte să-l atingă. Jenny îi face semn, din carlingă, să urce lîngă ea. John se urcă, apoi, pretextînd că-l doare rău capul, coboară şi reîncepe să se plimbe de colo-colo. Nepricepînd de ce patronul are o figură atît de descom-

pusă, pilotul îl privește cu ochi curioși. S-a întîmplat ceva grav ? Cu toții se gîndesc că înfățișarea aceasta, de om înfrînt, se trage de la moartea recentă a atîtor complici și mai ales a lui Walter. Căci nimeni nu-și imaginează, nici măcar o clipă, că lui John îi e frică să se urce în avion.

*

Nerăbdătoare, Jenny coboară și se apropie de soțul ei :

— John, de ce nu vrei să te urci ?

— Mă doare capul, rău de tot.

— Minți : ți-e frică.

— Și dacă ?

— Nu ți-e rușine ?

— Firește, nu mi-e rușine.

— Haide, vino ! Te rog.

— Nu, nu vin.

— Dragul meu, trebuie să vii. Uite cîtă lume e aici. Haide, nu fi caraghios, ce-au să creadă toți oamenii ăștia ? Hai, urcă-te, altminteri le spun că nu ești tu John.

— N-ai decît, nu mă urc.

— Dacă le spun, te linșează.

John se făcu și mai palid. Nu se aștepta la un asemenea răspuns.

— Ai să mi-o plătești scump.

— Vrei să te denunț ?

— Nu, uite că vin.

Apucîndu-se din nou, cu amîndouă mîinile, de curajul său nestatornic, o urmă pe Jenny, cu surîsul pe buze. Ziariștii dădură năvală. El le ținu piept.

— Așadar, patroane, plecați în California, la Macone ?

— Nu merg la Macone, răspunse John. Și, apoi, mă privește. Adică, nu vreau să merg la Macone.

Jenny se sui în avion, în timp ce John ținea cu disperare să prelungească discuția cu ziariștii.

— Vreau să mă odihnesc la soare, înainte de lupta finală, continuă el, întîrziind asupra fiecărui cuvînt. Vreau să spun, lupta care va hotărî soarta dușmanului

meu, Macone. Vreau să spun, în cursul căreia va părăsi această lume.

Nemaiputindu-şi stăpîni nerăbdarea, Jenny coborî din nou, ca să-şi grăbească bărbatul.

— Haide, vino, s-ar putea să izbucnească o furtună şi n-ar fi deloc plăcut.

Aceste ultime cuvinte fură decisive pentru John, care mai că se grăbi să ajungă în carlingă.

— Şi acum, la drum ! strigă el, cu o exaltare prefăcută.

Elicea se învîrtea, motorul uruia, dovedind puterea cea mai sigură.

Zgomotul era atît de infernal, atît de măreţ, încît îi înghiţi lui John întreaga frică. Simţi, deodată, cum se umflă de speranţă şi curaj. Brusc, motorul îi dădu tinereţea înapoi, iar cînd avionul se avîntă spre cer, era plin de entuziasm.

*

Pasărea nichelată scînteia sub săgeţile de aur ale soarelui californian, plutind pe deasupra coastei Pacificului. Oceanul era de un albastru cum John nu mai văzuse şi doar pe părinţii săi îi auzise lăudîndu-l, cînd vorbeau despre Coasta de Azur. Niciodată, însă, nu şi-ar fi putut închipui o asemenea splendoare, un cer atît de pur, o astfel de mare.

Avionul se aşeză în mijlocul unui şes, care vibra de căldură şi de viaţă. John sări, voios, din carlingă. Era vrăjit de călătorie şi de ţinutul în care se afla, iar în forul său interior îi mulţumea lui Macone că-l forţase să descopere două lucruri atît de frumoase : superioritatea avionului şi măreţia Californiei.

Jenny era la fel de încîntată, ca şi el, dar se gîndea mai ales la petrecerea pe care Macone urma s-o dea a doua zi. Cunoştea foarte bine California. Aşa că, pentru ea, nu existau surprize. În afară de asta, entuziasmul ei, în faţa naturii şi în faţa măreţei forţe a avionului, nu-l atingea pe acela al bărbatului. Pentru ea, însemna mai degrabă o distracţie plăcută.

Astfel că, atunci cînd John se aruncă de gitul ei şi o sărută, nu cu pasiune, ci cu recunoştinţă, ea rămase aproape rece.

— Mulţumesc, Jenny, că m-ai silit să plec, zise el. Îţi mulţumesc că m-ai forţat să mă urc în aparatul ăsta admirabil şi m-ai adus în ţara cea mai sublimă din lume.

— Aş ! La fel e şi pe Coasta de Azur.

— Dar eu, mărturisi el, n-am văzut niciodată Coasta de Azur. N-am ieşit niciodată din Paris şi din împrejurimile lui.

Ea rîse din toată inima. Americanii călătoresc atît de mult, şi încă de la vîrsta cea mai fragedă, încît ei nici măcar nu-şi pot imagina că, mai întotdeauna, un francez trăieşte şi moare în acelaşi oraş, adesea oraşul părinţilor săi.

— Mergem la Beverly-Hills sau la Los Angeles ? întrebă Jenny. Los Angeles e un oraş mare. Beverly-Hills e la ţară. Dar asta, ţin să te anunţ, nu înseamnă că Beverly e un sat. În realitate, e tot un oraş, şi chiar destul de mare. În America nu mai există sate.

John era atît de sătul de oraş, încît se hotărî numaidecît pentru satul trucat.

Un automobil elegant, de astă dată neblindat, îi duse la Beverly-Hills.

Pe tot lungul drumului, John se uită, uimit, cînd la marile case pierdute în parcurile imense, cînd la micile dar încîntătoarele vile în stil spaniol care, în întregime albe, surîdeau în soare şi cotcodăceau odată cu găinile.

De multă vreme nu se mai simţise John atît de bine. Totul îi plăcea, totul îl minuna, chiar şi lipsa de bun gust. Ar fi putut să rămînă şi să trăiască aici, toată viaţa, cu bani puţini, fără nici un fel de ambiţie, fără să se mai gîndească nici măcar o clipă la Macone. Cel puţin aşa credea el.

— Aici aş vrea să trăiesc. Cu tine, Jenny.

— Aş, de unde ! replică ea. Prefer marile oraşe. Şi, în orice caz, cu altul, nu cu tine.

— Într-o vilă din astea mici, continuă John. Aş vrea să am şi eu una.

Jenny izbucni în rîs.

— Dar uiți, iubitule, că ai aici trei palate, dintre care unul magnific. Cel mai frumos din toată țara, dacă nu din toată America de Nord.

— Vorbești adevărat ?

— Dar bineînțeles. Acolo și mergem. De asta te-am și întrebat dacă preferi Los Angeles sau Beverly-Hills. Căci și la Los Angeles avem o casă mare, cu o grădină imensă. Firește, aceea din Beverly-Hills e de o mie de ori mai somptuoasă.

— De ce nu mi-ai spus mai devreme ?

— Voiam să-ți fac o surpriză.

— Cît ești de drăguță ! Te ador, Jenny.

Acum nu mai erau înconjurați decît de pomi.

O sumedenie de grepuri, sori în miniatură, rideau în hohote printre lămîi și portocali. John îi privea și rîdea laolaltă cu ei. Era fericit, în fața acestei priveliști naturale, și se și gîndea la frumoasele plimbări pe care le va face, însoțit de Armand, ca și la sărutările voluptuoase cu care, sub pomii aceștia, o va copleși pe Jenny. Se plimbase adeseori, la Paris, împreună cu prietenii săi, prin pădurile de la Boulogne sau chiar prin parcul Luxembourg. Dar poate exista vreo comparație între această natură înflăcărată, plină de viață, și aceea, mohorîtă și artificială, a Parisului ?

— Aici, zise el, Armand ar face poezii frumoase.

— Dacă ai ști cît de puțin mă interesează în clipa asta... Nu știu măcar dacă toaletele mele vor ajunge în bună stare. Mă gîndesc și ce rochie trebuie să pun mîine la bal. Tu ce zici ?

— Ei. aș !

— Cum, adică, ei, aș ? Nu te interesează nici măcar cum voi fi îmbrăcată, și pretinzi că mă iubești ?

— Dar eu nu mă pricep.

Jenny îi întoarse spatele și nu mai zise nimic. Părea furioasă și prefera să se uite mai curînd la cer, decît la natura pe care John o admira atît de mult.

— Pune-ți, de exemplu, rochia albă, încercă John, cu timiditate.

Ea se prefăcu că n-a auzit nimic și deschise un ziar. Automobilul se opri dinaintea unui parc imens, din adîn-

cul căruia un mare castel răsărea printre arbori. Poarta parcului se deschise și mașina intră încet.

— E asta proprietatea noastră ?

Orice întrebare din partea lui John era însă zadarnică. Jenny nu voia să răspundă și stătea mai departe îmbufnată într-un colț al mașinii.

Automobilul străbătu aleile, care, străjuite de lămîi și portocali, treceau prin mijlocul unor minunății de flori, apoi ajunse în fața unui palat care, spre adînca uimire a stăpînului său, semăna leit cu Marele Trianon.

Trei servitori se repeziră și-i ajutară, întîi pe John, apoi pe Jenny, să coboare. Era mulțumit să se uite la tot ce vedea, cînd Jenny se îndură, în sfîrșit să-i vorbească.

— Nu uita, că nu vii aici prima oară. Ai mai fost adesesori.

— Nicidecum. E prima dată.

— A fost celălalt, idio...

— A, da, pricep ! Servitorii sînt aceiași ?

— Nu. I-am schimbat. Ceilalți erau niște hoți.

Intrară în castel. Era atît de vast și de luxos, încît John nu se simțea deloc în largul său. Parcul, însă, îl îmbia și-l aștepta cu nerăbdare. Și, în timp ce Jenny se ducea direct în camera ei, ca să-și aleagă rochia pentru a doua zi, John dispăru în grădină.

*

În fața castelului lui Al. Macone se opreau cele mai elegante mașini. Transportat din Franța, piatră cu piatră, castelul acesta, din împrejurimile Parisului, fusese odinioară celebru sub numele de castelul Pierrefonds. Chiar și acum, aici, în acest parc, în care nu mai era decît un cuib de bandiți, încă mai vorbea despre măreția prăbușită a unui moment de civilizație.

Sub farurile multicolore, care iluminau arborii, parcul era aidoma unui tărîm vrăjit, din basme.

Jenny descinse din cel mai frumos automobil, un Hispano din lemn de trandafir. Se decisese pentru rochia

albă, după sfatul lui John. Rochia, dealtfel, îi venea foarte bine.

Primii locotenenți ai lui Macone o primiră ca pe o regină. Cît despre Macone, după cum o anunțase, nu era acolo. Mirii veniră în întîmpinarea ei. Ginerele se înclină, iar mireasa făcu o reverență. Tocmai ieșeau de la celebrarea căsătoriei religioase, amîndoi fiind catolici fervenți.

Republica era reprezentată printr-un ministru, prin senatorul Smith și prin cîțiva deputați. Șeful poliției din Los Angeles, Wallace, era și el acolo și petrecea împreună cu locotenenții lui Macone, aceiași care, cu cîteva zile mai înainte, îi asasinaseră pe cei mai mulți dintre oamenii lui John.

Un supeu simplu, dar poate unic în analele gastronomice ale Americii de Nord, fericea pînă și pălătușurile cele mai delicate ce s-ar fi putut rătăci printre nuntași.

În vederea acestui festin, Macone adusese din Franța o sută de bucătari, avînd în fruntea lor zece șefi vestiți. Era un lucru știut de toată lumea, așa încît, cu mult înainte de ora supeului, toți convivii se găseau adunați în jurul meselor răspîndite printre arbori. Cu atît mai mult, cu cît Macone nu dăduse dispoziții să fie servite cocteiluri.

Fură servite păhărele cu vin de Xeres, importat direct din Spania, dar nici un chip nu se destinse de plăcere. Acestui vin, doldora de soare, nu-i dădu nimeni prețuirea ce i se cuvenea. Ar fi preferat cu toții, desigur, cocteilurile. Astfel că supeul fu precedat de o dezamăgire.

Odată așezată toată lumea, își făcură apariția icrele negre din România, mult superioare celor din Rusia, în compania stridiilor de Marennes, încă vii, în ciuda marii depărtări din care erau aduse. Un vin de Vouvray, fără egal, le deschidea calea, iar un reprezentant al poporului merse pînă la trei duzini, în timp ce ceilalți, mai puțin antrenați, rămăseseră sub această cifră. După stridii, o cremă bearneză, acea supă catifelată, cu opalescențe de smarald, își luă misiunea de a pregăti viitoarea poftă de mîncare și următoarea digestie. Din nefericire, i se acordă prea multă onoare. Drept pentru care, atunci

cînd păstrăvul-crăişor, zis : *à la gentillomme*, îşi făcu apariţia în faţa ministrului, acesta se văzu obligat să-l înece într-o sticlă întreagă de Chablis veritabil, din care în Europa nu se mai găseşte. Astfel putu să înghită — dar ştia să-l şi aprecieze ? — acel peşte subtil, care zîmbea atît de ispititor dintre ciupercile umplute cu vîrfuri de sparanghel, gratinate, şi dintre şniţelele de homar.

Celor ce lucraseră prea mult cu aceste bunătăţi, să le vină rău nu alta, căci greul supeului, fazanul umplut, flambat în vîlvătăile coniacului şi însoţit de vinul roşu, sublim, de Bordeaux, se şi arătă pe masă. Graţie bordoului, se duse şi el, aşa cum şi bordoul răposă, graţie renumitului fazan. Şi îşi făcu, atunci, reverenţa, încadrat în frunze de salată verde, ficatul de gîscă, în fruntea unui batalion de nobile vinuri din Burgundia şi Rhône. Această armată nu rezistă, probabil, multă vreme, căci intră în joc şampania pe care Macone o comandase direct de la un mare senior german, care făcuse războiul — împingînd pe masă un sufleu ciudat, invenţie a şefului general al bucătarilor. După care, brînzeturi sosite cu avionul din Franţa veniră să uşureze digestia, chemînd la timp spiritualul coniac Louis-Philippe, pe care îl dădură peste cap, cu barbarie, în felul băutorilor de cocteil. Cîţiva deputaţi prohibiţionişti se ocupară cam prea mult de acest coniac. Cît despre şampanie, continuă să curgă toată noaptea.

Opt dintre cele mai bune orchestre de jazz ale Americii delectau urechile nuntaşilor. Focuri de artificii brăzdau într-una cerul.

Jenny era bucuroasă şi fericită de strălucita primire ce i se făcuse. Toţi bărbaţii îi dădeau tîrcoale, iar ea era, netăgăduit, cea mai frumoasă dintre toate femeile. Se lăsa curtată, răspundea în dreapta şi în stînga, descreţea fruntea tuturor celor din preajmă, astfel încît, după o jumătate de oră, toată lumea căuta să facă cerc în jurul ei.

Nici o vorbă despre crime sau despre prohibiţionism, în această adunare de gangsteri : nimeni nu vorbea despre poliţie, nimeni nu făcea vreo aluzie nici măcar la cea mai măruntă aventură. Prin diferite colţuri, se discuta po-

litică externă, senatorii vorbeau despre femei frumoase, alți gangsteri despre ultima carte franțuzească cu privire la America, în fine, polițiștii discutau despre astronomie.

Toată lumea se distra la nebunie și fiecare sfert de oră aducea o nouă surpriză care stîrnea admirația tuturora.

Gangsterii nu băură mult, numai atita cît să nu facă notă discordantă. Singuri, deputații și polițiștii începură să se rătăcească, mai mult sau mai puțin, prin viile Domnului.

Petrecerea dură toată noaptea. Pe la ora cinci de dimineață, cei ce nu se mai țineau pe picioare fură transportați acasă. Printre cei dintîi, trebui să plece de la fața locului bravul senator Smith, în compania șefului poliției, el însuși „în avansată stare de ebrietate".

Către ora șapte, Jenny fu condusă la castelul ei de către primul locotenent al lui Macone. Era ca și vrăjită, căci de multă vreme nu mai avusese prilejul să se distreze atît de bine și să fie atît de anturată și de respectată. Zorile se înălțau la orizont, cînd Hispano-ul se opri în fața Trianonului lui John. Obosită, Jenny se duse direct în camera ei. Ațipi, în momentul în care John primea în plină față zîmbetul fără seamăn al soarelui. El, dealtfel, nu se gîndea nici o clipă la ea și părăsi Trianonul, ca un perfect celibatar.

Făcu înconjurul proprietății sale, apoi sări gardul, părăsind parcul, și o luă din loc spre Beverly-Hills.

Era o vreme atît de frumoasă, încît creierul său greoi se pomeni aproape inteligent. John, însă, nu-l băgă în seamă : prefera să tragă în piept, cu nesaț, aerul proaspăt.

Mari și frumoase, grepurile atîrnau în razele soarelui, în timp ce portocalele erau geloase pe asemănarea dintre verișoarele lor și luminosul astru.

John hoinări astfel, între cer și pămînt, mai bine de o oră. Nu mai știa nici măcar unde se află. Pur și simplu,

se plimba, fără să se gîndească la nimic, plin însă de meditații posibile, asemeni acelui celebru filosof căruia îi plăcea — nu fără motiv — să facă zilnic aceeași plimbare.

John nu gîndea. Căci la ce ar fi putut să cugete, dacă nu la Macone? Or, nu ținea deloc să se gîndească la el. Macone, evident, n-avea cum să fie prea departe, întrucît se afla și el la Beverly-Hills. Dar asta nu-l interesa pe John. Ar fi putut să se gîndească la Jenny, însă nici la ea nu ținea să se gîndească, deoarece — nu știa din ce cauză — de fiecare dată, cînd se gîndea la ea, îi apărea în minte și Macone.

Nici vorbă, deci, să mai cugete. Ceea ce se și întîmplă, iar lucrul acesta îi dădu o mare fericire, o mare ușurare, minunată senzație a vidului, ca și cînd trupul său cedînd în fața nevoilor spirituale, s-ar fi retras din el, ducînd cu sine însăși substanța gîndirii.

Capitolul X

ÎN CARE SE VEDE CĂ E MAI BINE SĂ MĂNÎNCI CA LUMEA

Era ora şase şi jumătate, seara, cînd John fu introdus la primarul din Los Angeles. Întreaga familie a înaltului funcţionar, ca şi şeful poliţiei, care făcea parte dintre invitaţi, se grăbise în întîmpinarea acestui *guest of honour* [1] al casei.

La cinci minute după sosirea gangsterului, dineul era servit. Paharele de apă, cu cuburi de gheaţă în ele, se uitau de pe masă, cu răceală, la chipurile şterse ce se instalau în faţa lor. Nici cocteil, nici vin. Lui John, care avea oroare de apă, nu-i prea venea la îndemînă. Dar nu îndrăznea să ceară nimic de băut acestei familii puritane, care respecta legile ţării.

Primarul era un bărbat bine făcut, complet bărbierit, încă tînăr. Ochii săi albaştri şi bulbucaţi păreau adesea că privesc în gol. Rîdea din toată inima şi din orice.

Nevasta lui, uscăţivă, cinstită şi ambiţioasă, vorbea puţin, atîta cît cerea politeţea, şi nu era simpatică decît atunci cînd se uita la soţul ei. Ochii, atunci, îi deveneau deodată languroşi, revărsîndu-şi dragostea asupra trupului masiv al primarului. Se spunea că e din cale afară de inteligentă, iar gurile rele pretindeau că ea conduce primăria: bărbatul ei îi cerea întotdeauna sfatul, nimic nu se făcea fără consimţămîntul ei.

---

[1] Oaspete de onoare (engl.)

Cei doi soți aveau o fiică, în vîrstă cam de șaisprezece ani. Era o fată drăguță, însă autoritatea mamei sale o strivea, o strîmtora atît de mult, încît tot timpul mesei, rămase mută și mîncă foarte puțin, cu nasul în farfurie.

Cît despre Wallace, șef al poliției, zdravăn băutor și om de viață, suferea și el, ca și John, de lipsa alcoolului, dar nu îndrăznea să se plîngă. Mîinile lui late se întindeau cu lăcomie după pîine, spre marea deznădejde a amfitrioanei, care nu voia să înțeleagă că, pentru a întreține o asemenea corpolență, e nevoie de o hrană bună și îmbelșugată.

Masa era servită de o subretă nemțoaică.

La început, John încercă să discute despre politică. Fraza i se înecă într-o groaznică supă de roșii. Nu insistă. Și, dealtfel, în jurul acestei mese, singură tăcerea nu era jenantă.

După supă, cinci minuscule felii de friptură în sînge se rostogoliră în respectivele cinci stomacuri.

— Îmi place mult orașul dumneavoastră, aruncă John, cu timiditate.

— *Well, you now...?* [1]

Primarul îngăimă, la rîndu-i, un început de frază. Numai că se văzu imediat întrerupt de privirea mai întîi severă, apoi tandră, a soției sale. Tăcut, ca și ceilalți, dar chinuit de foame, Wallace se mărginea să-i arunce subretei nemțoaice o privire iscoditoare. Aceasta îi răspunse printr-un rictus îngrozitor, așa încît surîsul îngheță pe gura largă a șerifului.

— *Well !* încercă John să mai spună ceva.

Dar nu continuă. Și din nou căzu o tăcere, apăsătoare, incoloră, ca întreaga atmosferă a casei.

Micilor porții de carne, le urmă o abundentă salată de cicoare. Odată cu ea, nemțoaica servi și brînza, un fel de rocfort searbăd, fabricat Dumnezeu știe pe unde. Amfitrioana începu să mănînce salată cu brînză. John încercă s-o imite, dar, prea puțin satisfăcut de amestecul acesta, renunță. Wallace, în schimb, înghiți totul, deșertînd chiar și paharul de apă, pe care încă nu-l dusese la buze.

---

[1] Bine, știți... (engl.)

— Îmi place foarte mult brînza asta, declară, după o clipă de gîndire.

Însă nu-i răspunse nimeni şi nu primi a doua porţie.

— Într-adevăr, insistă el, brînza asta îmi place foarte mult.

Well... you now...

John schiţă un zîmbet mai degrabă ironic. Amfitrioana îi aruncă o privire aprigă.

Obrajii gangsterului deveniră atunci de un roşu aprins, atît de mari erau eforturile ce le făcea, ca să scape de hohotele de rîs care simţea că-l năpădesc. Wallace era şi el roşu, însă de mînie, fără îndoială furios că nu putuse să mai ia o dată din brînză.

În faţa acestui spectacol cu totul străin de obiceiurile casei, subreta scăpă din mînă, din cauza emoţiei, farfuria în care se zărea o prăpădită de budincă din cereale. Accidentul produse o asemenea încurcătură, încît soţia primarului îşi pierdu capul.

— Wallace, îi spuse ea şefului poliţiei, nu găseşti că ai o purtare ciudată ?

Wallace tăcu, stingherit. Se simţea mai stînjenit decît oricînd, din cauza acestor întîmplări. Din fericire, superiorul său, primarul, repară totul, ridicîndu-se de la masă. Cina luase sfîrşit.

În salonul Empire, unde în chip de cafea li se servi o apă cenuşie, John îi făcu un mic compliment fiicei primarului. Rămase cu desăvîrşire uluit, cînd ea îi şopti : „Te aştept, mîine, la cinci, în spatele bisericii".

Ce voia de la el ? Abia după cîteva minute de gîndire, John decise — de ce ? că trebuia să fie ceva în legătură cu Macone. Fata mai veni însă o dată lîngă el.

— Şi-ai să-mi aduci un gin bun, zise ea. Al lui Macone e foarte bun. Ah, ce m-am beţivit alaltăieri ! Ha, ha ! Dar al dumitale trebuie să fie şi mai bun, nu-i aşa ?

— Ce ? zise John, buimăcit.

— Ginul... Şi încă ceva...

— Ha, ha, ha !

— Atunci, pe mîine.

Peste măsură de încurcat, John se grăbi să plece de lîngă această fată nemaipomenită şi se îndreptă spre stăpînul casei.

— Ei, domnule primar, merge treaba, merge ?

— *Well.* Numai că... Ce să-i faci...

Cum primarului nu-i ieşeau cuvintele din gură, John se întoarse către stăpîna casei.

— Dar dumneavoastră, doamnă ? Sînteţi mulţumită ?

— *Well.* Însă... Tare mult aş vrea, îşi dădu ea drumul deodată, aş vrea tare mult ca Edgard să fie guvernator.

„Prin urmare, de asta m-au invitat la ei", se gîndi gangsterul.

— *Well.* Numai că... răspunse el, la rîndu-i.

Ea surîse, fericită. John se întrebă, destul de multă vreme, care să fie explicaţia acestui surîs. Nu găsi nici una. Dar ea îşi reluă atacul.

— Ştiu, zise, că de dumneavoastră depinde.

— Oh !

— Dacă avem concursul dumneavoastră, nu încape îndoială, reuşita e sigură. Vă promit tot ce doriţi. Vom fi cu totul la ordinele dumneavoastră.

John îşi luă un aer de înfumurare şi mîndrie. Cum, însă, Jenny nu-l pusese cu nimic la curent, nu prea ştia ce să-i răspundă bietei femei.

— O să încercăm să ne înţelegem, zise el, la întîmplare. Dar...

— De ce „dar" ? Spuneţi-ne condiţiile dumneavoastră.

— Şi Macone ? şopti John.

— E de partea noastră.

În vremea aceasta, fiica lor flirta pe faţă cu şeful poliţiei. John îi văzu şi i se urcă sîngele la cap.

— În cazul ăsta, răspunse el, pe un ton ridicat, tot ce pot face pentru dumneavoastră e să nu mă amestec în alegeri.

Amfitrioana se uită la el, mai întîi cu asprime, apoi cu milă, căci îşi închipuia că de frica lui Macone refuză să-i sprijine. Diplomat iscusit, ea nu mai insistă, ci îi făcu un semn soţului său. Acesta se apropie, surîzător şi tăcut. Avea o privire, care cerşea, în timp ce buzele-i încercau zadarnic să pronunţe cuvîntul nimerit. Nu putu să spună nimic altceva decît veşnicul început de frază, veşnicul : *well.*

John, care se molipsise de boala tăcerii, mişcă din buze exact în acelaşi fel, ca şi interlocutorul său, ca să poată răspunde întocmai.

— *Well*... zise el.

Primarul îi întinse o mînă puternică în semn de solidaritate. John i-o strînse, plin de respect. Căci, deşi gangster, îşi păstrase totuşi teama faţă de autoritate. Aceasta îi impunea chiar şi mai mult decît banul şi pentru nimic în lume n-ar fi ofensat-o. În ciuda dispreţului său faţă de „copoi" şi faţă de armată. În aceeaşi ordine de idei, el dispreţuia şi femeia, fără a se teme însă mai puţin de ea. E de remarcat că indivizii slabi sînt în general misogini şi se lasă dominaţi de femei.

Din toate aceste pricini, John se simţea cît se poate de intimidat în faţa primarului, care nici el nu-şi găsea cuvintele. În cele din urmă, după un vizibil şi considerabil efort, John reuşi să articuleze cîteva cuvinte de circumstanţă.

— A fost o masă excelentă, zise. Nu i-a lipsit decît vinul.

— Ha, ha, ha ! făcu primarul.

— Sînteţi mulţumit, ca primar ?

— *Well*... Numai că... Aş dori...

— Guvernator al Statului, îl întrerupse John.

La cuvîntul „guvernator", obrajii lui Edgard îşi schimbară culoarea, iar trupul său, cu puternica labă întinsă către John în semn de mulţumire, căpătă forma unui uriaş semn de întrebare.

Cu totul stingherit, John profită de această ocazie, ca să-şi ia rămas bun. Se retrase însoţit de şeful poliţiei, lăsîndu-l pe primar plin de speranţă. La uşă, fata îi reaminti de întîlnire. John îi aruncă lui Wallace o privire dispreţuitoare.

Ajuns în stradă, răsuflă cu nesaţ. Nu ştia ce să creadă despre dineu, despre primar, despre primăvară, despre fată. Era pentru el un lucru nemaipomenit.

— Şi acum, patroane, zise Wallace, cu un glas înveselit, hai să ne refacem niţel.

— *Well...*

— A, te rog ! Nu-mi aduce aminte de primar. Mor de sete şi de foame.

— Şi de dragoste, adăugă John.

— Cu puştanca ? O s-o ai, patroane. E o nebună.

John nu insistă. Suferea el însuşi de foame. Aşa încît se decise să-l urmeze pe şeful poliţiei.

— Şi unde mergem să mîncăm şi să bem ?

— Bineînţeles, acasă la mine, răspunse Wallace. Avem acolo tot ce ne trebuie. Cînd mă duc să mănînc într-o familie burgheză americană, comand întotdeauna o masă. Te asigur că vom mînca mai bine.

John rîse din toată inima. Puţin mai apoi, maşina bravului Wallace îi depuse în faţa somptuoasei sale locuinţe. Îi aştepta o masă bună, cu şampanie. Se repeziră amîndoi asupra ei, ca doi lupi înfometaţi. Cît ai clipi din ochi, un curcan întreg şi două sticle de şampanie îşi dădură duhul.

— Ce onoare pentru mine, patroane, să fii musafirul meu, zise Wallace, înfulecînd un picior de curcan.

— Ce nu face omul, cînd i-i foame ? replică John, rîzînd. Şi, în afară de asta, îmi eşti foarte simpatic. Ţin destul de mult la tine, Wallace.

Wallace păru mişcat de aceste vorbe. Profită imediat de ocazie, ca şi senatorul Smith.

— Patroane, zise el, anul ăsta m-ai cam neglijat. Iar viaţa e grea. Macone s-a purtat foarte elegant cu mine. Dar eu pe dumneata te iubesc şi te admir. Prefer să mă adresez dumitale.

— Cît ?

— O sută de mii... Deocamdată.

— O să-i ai mîine.

Şeriful se repezi şi-i sărută mîna. Înroşindu-se de ruşine, John şi-o trase înapoi.

— Macone e tot la Hollywood ? întrebă el.

— Da, patroane. Vrea să-l facă pe primar guvernatorul Statului. În momentul de faţă, îi lucrează pe senatorii dumitale. Ar trebui, poate, să i-o iei înainte.

— N-are decît să-i lucreze. Pentru cît i-a mai rămas de trăit... Nu-l sfătuiesc să se obosească prea tare, poţi să i-o spui.

— Eu, patroane ? Dar eu nu-l văd niciodată.

— Dealtfel, și tu o să mori, dacă mai continui să mă trădezi, cum o și faci.

Wallace deveni alb ca varul. Fără să vrea, John nimerise în plin. Nu avea cunoștință de trădările șerifului, iar cele ce-i spusese nu voiau să fie decît o simplă glumă. Wallace, însă, se și cherchelise și, în consecință, era în stare de orice gafă. Spre marea stupefacție a lui John, se aruncă plîngînd în genunchi și începu să ceară îndurare.

— Iartă-mă, patroane ! M-a plătit atît de bine, că n-am putut să rezist ispitei. Dar le știi pe toate, așa că mă poți ierta.

— O să vedem, zise John, calm.

— Nu, patroane, te implor, iartă-mă și n-ai să regreți.

John surîse.

— Dacă moare Macone, zise el, și sînt aproape sigur că nu mai are mult, atunci am să te iert. În orice caz, deocamdată, n-are de ce să-ți fie frică.

Wallace răsuflă ușurat. Tremurase, o clipă, de teamă ca nu cumva John, la curent cu numeroasele sale trădări, să-l execute pe loc. Cu celălalt John sau cu Macone, lucrul acesta s-ar fi produs fără nici o tărăgăneală. Însă John Rodolphe găsea că e mai politic să amenințe într-una și să nu execute decît foarte rar. Spaima de sînge și de asemeni educația îl împiedicau să aibă energia confraților săi. Nu pricepea că execuția e singura care contează, prin exemplul pe care-l oferă.

Dealtfel, aceasta era și cauza pentru care începea să fie mai puțin respectat decît rivalul său, care continua să omoare, în dreapta și în stînga, spre a-și păstra prestigiul.

— M-am săturat de atîta moarte, zise John, la un moment dat.

Wallace îl privi, înmărmurit. Însă John, el însuși cam ciupit, se apucă să spună tot ce gîndea.

— Tu, nu ?

— Eu, patroane, nu ucid decît din ordin.

John își turnă încă un pahar de whisky, pe care-l înghiți dintr-o dată, ceea ce, mai mult sau mai puțin — ceva

mai mult decît puțin — îl îmbătă. Cît despre șeful poliției, era beat mort.

— Spune-mi, Wallace, întrebă gangsterul, ușurîndu-se de un sughiț, unde e Macone în momentul ăsta ?

Wallace se făcu palid.

— De unde să știu eu ? Eu, unul...

O clipă, gura lui John se schimonosi de furie.

— Nu vrei să-mi spui ! strigă el.

În același timp, își scoase revolverul și-l îndreptă asupra lui Wallace.

— Nu știu, patroane. Săriți, ajutor ! Patroane !

Glontele porni, iar șeriful poliției se prăbuși.

*

Nimeni nu auzise detunătura. În casă și în împrejurimi domnea liniștea. Cu arma încă în mînă, John se repezi la sticla de whisky și o deșertă în pîntecul său. După care, beat turtă, începu să cînte. Încercă să și danseze, dar căzu pe jos, cît era de lung. După cîteva secunde, dormea adînc.

*

Soarele inunda încăperea. John deschise binișor ochii și se simți bine în voioasa avalanșă de raze aurii. Fu o clipă surprins, văzîndu-se pe jos, și încă într-o cameră pe care nu o cunoștea. Dar, prea puțin curios, nu se întrebă nici de ce, nici în ce fel, cînd zări lîngă el cadavrul lui Wallace. Atunci, amintirea făcu deodată explozie în sufletul lui, iar John se simți atît de slăbit, încît, spre a se ridica, trebui să depună mari eforturi și să se agațe de fotolii.

„Am ucis ! Am ucis !". Cu părul zburlit, cu groaza întipărită pe față, John repeta într-una : „Am ucis ! Am ucis !" Și întreba zadarnic razele de soare, care să fi fost mobilul primei sale crime, al acelui moment de nebunie din care nu pricepea nimic.

Portofelul lui Wallace căzuse pe covor. Șeful suprem al gangsterilor abia găsi puterea de a-l ridica de jos, cu mîna tremurîndă, și de a-l inspecta. Printre alte hîrtii,

fără importanță, descoperi o scrisoare semnată Macone : „*Nu uita, dragă Wallace, diseară, după dineul de la primar. Trebuie să fie negreșit ucis. Începi prin a-l face să bea, iar apoi...*

Cu mulțumirile lui Macone.

P. S. — Cei cinci sute de mii de dolari vor fi, începînd de mîine, la dispoziția ta".

John citea și recitea scrisoarea, fără a ajunge să priceapă ceva. Apoi, deodată, se făcu lumină. Fu atît de fericit, încît marea lui desperare se transformă ca prin farmec într-un acces de bucurie nebună. Această veselie nefirească nu avea, însă, cum să dureze. Rîsetul se prăbuși tot atît de brusc, ca și desperarea de mai înainte, iar John, cuprins de o criză de furie, se repezi la cadavru, îi sfîșie vestmintele, apoi se năpusti asupra lui, lovindu-l cu picioarele. A, canalie, strigă el, voiai să mă omori ! Aha ! Ei, bine, uită-te la tine, ha, ha, ha ! Complice cu Macone, nu-i așa ? Uite ce-i așteaptă, pe toți, moartea, moartea ! Ha, ha, ha !

Începu din nou să danseze, pînă cînd, aproape vlăguit, căzu într-un fotoliu. Rămase astfel, năucit, fără să clintească, poate mai bine de un sfert de oră. După care, ceva mai înviorat, se hotărî în sfîrșit să plece. Ieși pe ușa principală, neîncercînd nici măcar să se ferească.

Acum crima nu-l mai răscolea. John era mulțumit și mîndru că, în fine, a ucis și el. Lucrul acesta îi dădea încredere în sine, îl făcea să creadă că era de o forță incontestabil superioară. Căci, din tot ce se petrecuse peste noapte, nu păstra decît amintirea faptei sale. Uitase de cel asasinat.

Părăsi, deci, casa crimei, cu pași hotărîți. Cînd însă îl limpezi răcoarea dimineții și cînd, din adîncurile lui, Rodolphe Durant țîșni din nou la suprafață, trăgînd după el amintirea cadavrului, Rodolphe se îngrozi de crima lui John O'Donell. O clipă, gîndul sinuciderii trecu prin mintea sărmanului Rodolphe, care-și duse mîna la buzunarul revolverului. Numai că, atunci, chipul mamei sale i se arătă atît de limpede, încît gîndul acesta își luă zborul, iar Rodolphe se decise să se întoarcă, pe jos, acasă

la John. Însemna un marş de cel puţin o oră. Dar simţea că e un lucru absolut necesar.

*

Pe străzile pustii, cu amintirea mortului după el, Rodolphe Durant căuta pe cineva căruia să i se spovedească. Sunetul unui patefon îl făcu să se oprească în dreptul casei din care răzbătea. Se apropie de fereastra întredeschisă şi se uită înăuntru. Se auzea numai discul, altminteri nici o voce omenească, iar perdelele erau lăsate. Rodolphe îşi adună curajul şi pătrunse în casă. Dădu, în salon, peste nişte bărbaţi şi femei, tolăniţi pe divane sau pe jos, dar care nu făcură nici o mişcare. Scoţîndu-şi revolverul, Rodolphe strigă cît putu el de tare: „Mîinile sus!“. Nimeni, însă nu-i răspunse bietului tînăr, care căuta cu deznădejde fiinţe omeneşti şi care mai cu seamă dorea să audă şi altă voce decît a sa.

— Mîinile sus! repetă el. Sau trag!

Acest al doilea ordin, pe care Rodolphe îl azvîrli, ca pe un apel sfîşietor, rămase de asemeni fără răspuns, ca şi primul. Veni şi mai aproape. Discul frămînta mereu acelaşi cîntec. Era un aparat electric, cu mers neîntrerupt. Pe Rodolphe îl năpădi o presimţire tulbure, nedefinită. Adunîndu-şi rămăşiţele curajului, înaintă pînă în mijlocul acestor trupuri tolănite. Nici o mişcare. Îi dădu unuia un picior, apoi altuia. Erau cu toţii ţepeni. Atunci trase, în sfîrşit, perdelele. Lumina zilei pătrunse în salon. Rodolphe îngălbeni. În faţa lui, se aflau cam la zece bărbaţi şi femei, cu chipurile livide, ca de cadavru. Pe o masă, la vedere, o foaie de hîrtie. Citi la repezeală, şi drama se dezvălui: *„Sîntem sătui de viaţă, prea e multă plictiseală, cocaina e o minune, nu acuzaţi pe nimeni“.*

Foaia de hîrtie îi alunecă din mîinile tremurînde, şi Rodolphe o luă la fugă, urmărit de jazzul patefonului.

Fără îndoială, faptul că, în ziua aceea, nu căzu pradă nebuniei, se datora robustei şi simplei sale constituţii nervoase. Dealtfel, Rodolphe nici nu era într-o stare normală. Străbătea străzile cu ochii rătăciţi, continuînd să caute o fiinţă umană, căreia să i se poată spovedi. Zdrobit de

cele întîmplate și îngrozit de atîta liniște, alerga în căutarea cuvîntului și a vieții. Nu părăsi însă nici o clipă drumul ce ducea la castelul său.

Astfel că ajunse acasă. În ușă, își aduse aminte că Jenny trebuia să-și petreacă noaptea la cazinoul din Aqua Caliente. Plecă din nou, cuprins de deznădejde, și se îndreptă, de asemeni în fugă, spre locuința lui Armand. Deoarece simțea că, dacă nu găsește numaidecît un prieten sau măcar un cunoscut, își va pierde mințile.

Pe drum, se încrucișă cu cîțiva indivizi beți, care-l luară peste picior. Alții, văzîndu-l, o întinseră la fugă. Încercă să oprească o mașină, dar șoferul nu voi să-l ia. În cele din urmă, ajunse totuși, teafăr, în fața modestei vile a lui Armand. Rodolphe sună mai bine de cinci minute, pînă cînd prietenul său, cu ochii umflați de somn, să vină să-i deschidă.

— Tu ? Cum așa ? ! Tu ești ?

Lucru ciudat, lui Armand aproape nu-i venea să creadă că se află în fața prietenului său. Avea chiar aerul că prezența acestuia i se pare de-a dreptul supranaturală. Rodolphe Durant nu băgă însă de seamă nimic.

— Bună seara, Armand, zise el, cu o voce stinsă. Bună seara... Dar de ce nu vorbești ? Vorbește odată, ce-nseamnă asta ? Ai murit și tu ? Te implor, Armand, vorbește... Erau atît de mulți acolo !

— Unde acolo ?

— La... Acolo...

Nu mai fu în stare să adauge nici un cuvînt. Se făcu alb ca zăpada și căzu, leșinat, în brațele lui Armand de Liguières, care-l duse în camera lui.

— Ei, băiatule, te simți mai bine ?

Armand îi întinse prietenului său o cafea cu lapte. John se trezise, după un somn greu, care urmase leșinului.

— Ești drăguț, Armand, n-am să uit asta. Dar ce s-a întîmplat ? Nu-mi aduc aminte.

— Nimic, băiatule, un simplu leșin, nimic serios. Bea cafeaua asta.

— Mulțumesc, Armand... A, da, acum îmi amintesc! Ah, a fost o noapte cumplită!

— Nu te mai gîndi la asta, nu e nimic. Lasă, îmi povestești mai tîrziu.

Rodolphe izbucni în lacrimi. Plîngea, ca un copil, în brațele lui Armand, care-l mîngîia.

— Am ucis, Armand, am ucis! Ce mă fac?

— Ei, haide, nu te mai gîndi la asta. E ceva firesc. Gangsterii...

Dar Rodolphe nu putea să scape de amintirea morților.

— Erau atît de mulți! Îi mai văd și-acuma. Mamă! Uite-i acolo, gemu el, acolo sînt... Și jazzul, jazzul...

Începu să fredoneze aria care-i legănase pe morți. Apoi își pierdu din nou cunoștința, în brațele lui Armand.

*

După un sfert de oră, cînd se trezi, morții dispăruseră din creierul lui Rodolphe. Colorat la față, John surîse și bău, de astă dată, cu plăcere, un ceai de mentă.

— Cît e ora, Armand?

— Patru. Trebuie să te mai odihnești puțin.

— Dacă vrei tu... Dar sînt cu totul refăcut. A, acum, cînd mă gîndesc, din nou m-a ajutat destinul. Dacă nu trăgeam eu, canalia aia de Wallace m-ar fi omorît.

— Desigur. Dar să vorbim despre altceva. Nu mai strigi după mama ta?

— A, am chemat-o pe mama? Îți mărturisesc, aș vrea foarte mult să o văd. I-am scris alaltăieri. I-am trimis și o mie de dolari, ca să-i pună de-o parte, pentru mine.

— Ia te uită!

— Da. I-am scris să-mi cumpere rente.

— Ești colosal!

— Nu-i așa? Dar n-am nici-o vină. Armand, trebuie să te părăsesc. Din nou, o întîlnire galantă, zise John, plin de sine.

— Nu insist, făcu Armand, care nu se putea stăpîni să nu rîdă. Dar nu te supăra și îngăduie-mi să rîd.

— Rizi cît poftești. Eu, unul, am plecat. La revedere și, încă o dată, îți mulțumesc. Ai fost atît de bun cu mine, că sînt într-adevăr mai mult decît mișcat.

*

Plecă, sprinten și voios, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Armand de Liguières trînti, furios, ușa în urma lui. Apoi, se duse direct la birou și scrise în carnet: „Norocul, norocul, norocul. Napoleon, John, Rodolphe Durant... Aici e totul".

După care, se lungi pe pat și rămase multă vreme astfel, fără să se miște, cu ochii larg deschiși.

*

John se întoarse acasă. În ciuda acestei nopți de groază, în ciuda crizei prin care trecuse, nu se simțea tocmai rău. Nervii biciuiți de așteptarea orei la care urma să aibă loc întîlnirea îi susținea trupul frînt de oboseală. Căci nici o clipă John nu uitase de întîlnirea cu fiica primarului. Această întîlnire îl interesa cu atît mai mult, cu cît avea oarecare speranță că s-ar putea să o facă astfel geloasă pe Jenny.

Se bărbieri, se pudră, își potrivi mustața, își schimbă chiar și cămașa și, cu mult timp înainte de ora cinci, plecă de acasă și se îndreptă încet, pe jos, spre biserica ce se afla, dealtfel, foarte aproape.

Abia dacă așteptă cinci minute în spatele templului protestant și o văzu pe fetișcană că descinde dintr-un Lasalle somptuos.

— Tu aici, John ?

— Dar, firește, te așteptam.

— Iar eu, care te credeam mort.

— Ei, aș ! Ia te uită ! Cum așa ?

— Nu știu, dar... Adică știam că trebuiau să te omoare chiar astă-noapte. Așa, cel puțin, îmi spusese Wallace

— Dar, atunci, de ce-ai mai venit ?

— Pentru că... Aveam întîlnire cu Wallace. Dar n-are nici o importanță.

— Wallace n-o să vină, a murit. Eu l-am omorît.

John îi anunţă această noutate cu un aer îngîmfat. Fetişcana, fără să se tulbure, îi sări de gît şi-l sărută cu pasiune.

— O! John!

El o respinse cu blîndeţe.

— Cum te cheamă?

— Mă numesc Liliane. Sărută-mă puternic.

El se execută. Îi plăcu, dealtfel, foarte mult, căci lucrul acesta îi amintea de sărutările pe care Jenny i le dăduse pe vapor. Astfel se amoreză rapid de Liliane.

Liliane era elegantă şi foarte frumoasă. Pe cînd îl îmbrăţişa, John ghicise că are şi un trup mlădios şi arzător. Pe deasupra, nu mai avea nici aerul acela, sfiicios, pe care-l arătase în casa părinţilor ei, iar ochii îi erau mai strălucitori decît oricînd.

— John, mi-ai adus gin?

El îi arătă o sticlă. Ea se topi de plăcere, ca o cocainomană în faţa drogului, şi îi smulse sticla din mînă.

— Trebuie să fie bun.

— Cel mai bun.

Timp de cîteva minute, nu făcu altceva decît să contemple şi să mîngîie sticla, iar sărutul pe care i-l dădu apoi lui John fu şi mai voluptuos decît celelalte.

— Eşti liber?

— Da, toată după-amiaza.

— Bine. Să mergem la plajă. Începem cu o baie bună.

Liliane îşi reluă locul la volan, cu John lîngă ea, şi automobilul porni ca o săgeată spre Santa Monica.

Liliane era demult în apă, cînd John apăru în costum de baie. Îi făcu semn să vină mai repede. Dar el nu avea nici un chef. Îi era frică de apă şi, în afară de asta, nu ştia să înoate. Căuta, plictisit, un mijloc, o şmecherie prin care să evite atingerea oceanului. Înainta cu paşi cît se poate de mărunţi, în timp ce ea îl chema într-una. Cum John se opri la marginea apei, Liliane veni la el.

— Dar ce e cu tine? Haide, grăbeşte-te.

El surîse, dar nu mai făcu nici un pas. Ea dădu să-l tragă în apă, însă John reuși să scape.

— Nu vrei să vii ?

— Imposibil, Liliane. Eu... Eu nu pot să înot.

Își dăduse secretul pe față, fără înconjur. Ei, însă, nu-i trecu prin minte că nu știe să înoate. Crezu numai că, în ziua aceea, nu poate, dintr-un motiv oarecare. Astfel că veni din nou lîngă el, în chipul cel mai firesc din lume, întrebîndu-l de ce.

— Nu pot, răspunse John atunci, prinzînd de veste. M-am luptat din greu cu Wallace. Mi-a răsucit un umăr, iar piciorul stîng mă doare încă foarte rău.

— Nu umbli, totuși, șchiopătînd.

— Crede-mă, Liliane, e din pură cochetărie. Dar sufăr îngrozitor. Du-te tu, o să te aștept aici. Mă întind pe nisip, o să-mi prindă bine.

Ea dădu crezare tuturor acestor vorbe și se aruncă în albastrul Pacificului.

John se uită cum se îndepărtează trupul minunat și grațios al Lilianei. Îl văzu intrînd în apă, apoi cum se scufundă încet, pînă la gît. Și curînd nu-i mai văzu decît surîsul, atît de atrăgător, atît de senin, atît de plin de viață. Apoi, nu mai văzu nimic. Liliane era acum departe, se distrau peștii cu ea.

„Ar trebui să învăț totuși să înot, se gîndi el. Sînt într-adevăr ridicol".

Cum Liliane nu reapăru nici după o jumătate de oră, John începu să se neliniștească. Înotătorii se retrăgeau unul după altul, iar soarele pleca spre China. În curînd, nimeni nu se mai scălda. Și Liliane tot nu apărea. John se ridică, dar, în aceeași clipă, auzi rîsul zgomotos al fetei.

— Mi-a fost frică, Liliane.

— Frică ? De ce ?

— Nu mai era nimeni în apă. Soarele se duce și el... Și apoi...

— Apoi ?

— Apoi, nimic. Eram îngrijorat, și atîta tot.

Liliane îl sărută.

— Hai pînă la piscină, zise ea, cu tandrețe. Vreau să plonjez o dată. Pe urmă plecăm. Vrei ?

La piscină, Liliane se urcă pe trambulina cea mai înaltă. Rămase o clipă nemișcată, cu picioarele încordate și cu brațele întinse, ca o statuie, apoi, descriind prin aer o minunată linie curbă, se aruncă. Dispăru sub apă. Reapăru îndată, dînd în lături apa, ca să-și elibereze capul și să înghită aer.

Picăturile de apă se rostogoleau ca perlele pe pielea ei bronzată, cînd Liliane se decise să părăsească piscina. Se îmbrăcă în grabă, apoi automobilul își reluă cursa în afara orașului.

— O să ne oprim ceva mai încolo, ca să bem ginul, zise ea, cu o figură lacomă. Știu undeva un parc, unde nu e nimeni.

Automobilul aluneca din ce în ce mai iute, spre parcul cu pricina. Mergea atît de repede, încît lui John i se făcu frică. Nu se produse însă nici un accident.

Liliane își opri bolidul în fața unui parc imens și aproape sălbatic.

— Am și o sticlă de whisky, zise ea, scoțînd o sticlă verde. Dar nu știu dacă e bun.

John se îngrozi.

— O sticlă de gin și una de whisky, zise el. Dar îmi propui o adevărată orgie.

Se înfundară în parc. Liliane destupă din mers sticla cu whisky și, numaidecît, pe aceea cu gin. Gustă din prima sticlă.

— Puah ! Infect ! Gustă și tu.

John gustă numai puțin și azvîrli sticla.

— Otravă, zise el. Nu cumva să bei.

— Ești sigur ? Doar mi-a dat-o Wallace. Au, au, cum mă arde ! Noroc că n-am băut prea mult. O avea de la Macone.

— Se poate, făcu John. Ca să scape de el. E limpede.

— În orice caz, am scăpat ieftin. Niciodată, de cînd beau, nu m-am gîndit la asta.

— Și bei de mult ? întrebă John, curios.

— O, da, de trei ani. La colegiu m-am deprins. Aveam paisprezece ani. Făceam aproape zilnic o orgie. Erau beții magnifice.

— Cîtă precocitate !

— Aș, de unde ! E la modă.

— Și bei întotdeauna mult ?

— Nu mai pot să mă lipsesc.

Mergeau la braț, pierzîndu-se în parc, din ce în ce mai adînc. John începea să simtă oboseala nopții precedente. Firește, nu-i pomeni nimic de asta fetei, care se îndopa cu gin și era din ce în ce mai bine dispusă. Îl forța pe John să bea cu ea, ceea ce pentru moment îl mai înviora.

Într-o jumătate de oră, Liliane se pili de-a binelea. John, doar pe jumătate. Avea creierul încă destul de limpede și, dacă n-ar fi trebuit să umble, n-ar fi putut nimeni să spună că e un om beat. Ea, dimpotrivă, mergea destul de drept, însă gesturile și vorbele îi erau cu desăvîrșire incoerente.

Din cînd în cînd, mînată de o furie sexuală, se năpustea asupra lui John, strigîndu-i toate viciile care o ardeau și conjurîndu-l, cu sălbăticie, să i le satisfacă. John se uita la ea, cu ochii dilatați, fără să priceapă.

Soarele dispărea, retrăgîndu-se din calea nopții răcoroase și domoale. Liliane se lungi în iarba deasă. Întreaga ei ființă nu mai era decît sex. Uluit, John rămase în picioare, tăcut, lîngă ea. În cele din urmă, obosit, se întinse și el, numai că la oarecare distanță de fată. Ceea ce nu o împiedică pe Liliane să se arunce ca o nebună asupra mădularului lui amorțit, dînd să-l trezească și să-l aducă la dulcețile amorului. Dar lui îi făcu atît de rău, încît o respinse cu o lovitură de pumn, aproape țipînd de durere.

— Liliane, ce te-a apucat ?

— Dragoste ! Dragoste ! Te doresc, John, te doresc !

— Cum ? ! Asta ce mai e ?

— Dar nu sînt virgină ! urlă Liliane.

John se uită la ea, cu totul îngrozit. Era atît de obosit, încît nici o clipă amorul, pe care nu-l cunoscuse niciodată, nu se deșteptă în el. Zăpăcit, se întreba cu nevinovăție ce-ar putea să facă, spre a o potoli pe Liliane. Nu ignora, firește, existența amorului, dar cunoștințele practice îi erau cu desăvîrșire necunoscute. În liceu, colegii săi rîdeau de el și voiau chiar să-l învețe acele amănunte necesare oricărui băiat. Însă Rodolphe, pe care mama sa îl crescuse cu groază față de toate aceste lucruri, nu voise nici măcar să audă de ele. Acum îi părea rău. Dar ce putea să facă ? Nu putea, firește, să-i mărturisească Lilianei. În fața ei, trebuia, dimpotrivă, să pară foarte experimentat, chiar nițel blazat. În afară de asta, avea un chef nebun să doarmă.

— Vino, gemu ea. Te vreau.

El îi răspunde printr-un surîs trufaș.

— John, tu mă disprețuiești, văd bine. Și e a doua oară.

— Nu, Liliane, dar sînt atît de obosit !

Toată această întîmplare îl dezmeticise de-a binelea pe John, care nu se mai gîndea acum decît la noaptea petrecută printre morți. Astfel că, lăsînd-o pe Liliane cu văicărelile ei de femeie nesatisfăcută, îi întoarse spatele și se pierdu în somnul cel mai nepăsător.

— Nu-ți place de mine ?

— ...

— A, mojicule ! Totuși, o să te posed.

El îi răspunse printr-un sforăit sonor, apoi printr-un pîrț enorm. Liliane se înroși, trezindu-se brusc, la rîndu-i, din beție. Căci, dacă admitea orice desfrîu, dacă ea însăși îl practica în mare parte, nu putea să tolereze astfel de zgomote scîrboase, astfel de gesturi inconștiente. Îi era atît de rușine că se găsește lîngă un asemenea bărbat, se simțea atît de dezonorată de pîrțul acesta necuviincios, încît îi venea să leșine.

În vremea aceasta, John continua să sforăie. Căzuse în somnul acela fără seamăn de adînc, acel somn de după marile oboseli nervoase, din care nu te mai trezeşti decît cu multă greutate. Astfel că scuipatul, pe care Liliane i-l aruncă în plin obraz, nu-l făcu nici măcar să tresară.

Îi mai strigă şi cîteva înjurături lipsite de importanţă pe care el, fireşte, nu le auzi.

— Dormi, spurcăciune !

Îi dădu o lovitură de picior. El abia de se mişcă. Atunci i se făcu frică, o frică ciudată, de moarte. Această imobilitate o înspăimînta peste măsură, în ciuda sforăielilor lui.

— John !

El nu zise nimic. Atunci, cuprinsă de panică, ea o luă la fugă prin parcul nesfîrşit, înfăşurat în bezna nopţii dar nu mai nimerea drumul. Rătăci astfel, prin hăţişuri un timp îndelungat, tremurînd la cel mai mic zgomot şi împiedicîndu-se de trunchiurile copacilor. Pînă cînd ajunse din nou, fără voia ei, lîngă nemişcatul adormit

— John !

— ...

— John, pentru Dumnezeu, răspunde !

De astă dată, John, care încetase să mai sforăie, nu-i răspunse însă nici măcar printr-un pîrţ. Şi cît de mult ar fi dorit ea, totuşi, în această linişte apăsătoare, să audă acel sunet josnic, însă atît de omenesc, acel sunet scump care, în aceste clipe de spaimă ce duhnea a moarte, putea s-o readucă la viaţă.

Viaţa !

Porni din nou la drum. Cînd ajunse în dreptul unui copac vînjos, simţi că o pîndeşte o fantomă, şi rămase locului, împietrită. Era, desigur, din cauza alcoolului. Liliane închise ochii, îi redeschise, apoi, ca un copil, începu să plîngă. Îi răspunse un glas sinistru de bufniţă.

Mai umblă încă puţin, împleticindu-se, cînd se pomeni deodată în faţa automobilului. Acum plîngea de bucurie. Fericită că scăpase dintr-o mare primejdie, se aruncă în maşină şi se duse.

John nu se trezi decît tîrziu, în toiul nopții. Ca în atîtea rînduri, norocul îi scoase în cale un suflet caritabil, cu automobil, care-l duse pînă la Beverly-Hills.

Jenny încă nu se întorsese de la Aqua Caliente. În locul ei, soțul ideal găsi însă următoarea scrisoare :

„*Află că mîine, după ora cinci, Macone se va întîlni cu Jenny în vila lui de întîlniri amoroase.*
Un suflet caritabil".

Încă obosit și uluit, John nu dădu nici o atenție acestei scrisori. Se culcă, mulțumit de sine și fudul că somnul e aproape.

Adormi și visă de dragoste. Iar visul îi dezvălui ceea ce el nu știa din realitățile amorului.

Numai că, atunci cînd se trezi, așa cum i se întîmpla adesea, nu-și mai aminti nimic din visul său frumos.

Capitolul XI

DIN CARE ÎNVAŢĂM CĂ SPRE A FACE DRAGOSTE, TREBUIE SĂ ŞTII CUM SĂ PROCEDEZI

A doua zi, de dimineaţă, Rodolphe, de care John uitase cu desăvîrşire, se trezi tîrziu. Cum dormise peste douăsprezece ore, se simţea împrospătat şi bine dispus, absolut eliberat de orice grijă.

Prin fereastra larg deschisă, pătrundea un soare orbitor, odată cu cîntecul păsărilor. Rodolphe se gîndea la cea din urmă zi pe care şi-o petrecuse în Bois de Boulogne. Se gîndea, de asemeni, la mama lui, şi inima i se umplu de tristeţe. Apoi, cum era un spirit practic, se hotărî pe loc să-i mai trimeată zece mii de dolari.

Pătruns de razele aurii, îi veni să se gîndească, de asemeni, la copilăria lui. Soarele frumos, de vară, îi aducea aminte de liceu, şi era atît de tînăr acest soare, încît Rodolphe se revăzu plimbîndu-se cu mama lui, prin grădinile palatului Luxembourg, pe vremea cînd avea doar patru ani şi cînd nu se mai sătura uitîndu-se la corabia pe care vîntul o purta pe apa marelui bazin. Îi dădură lacrimile.

Dorul de ţară şi regretul după casa lui îi puseră un nod în gît şi îl smulseră din patul prea larg şi prea moale, atît de deosebit de patul său de-acasă.

În ziua aceea, nu voi să facă baie. Acasă la el, nu făcea baie decît o dată pe săptămînă. Doar America îl obliga să facă baie zilnic. Astăzi, însă, Rodolphe era atît de departe de America, atît de departe de John !

Aplecîndu-se pe fereastră, trase cîteva înghițituri adînci din cerul albastru și pur. Toaleta și-o făcu în chip sumar, ca odinioară, în Franța. Apoi, cu mîinile în buzunar, ieși în parc, fluierînd încet un cîntec popular, pe care adeseori îl auzise pe străzile Parisului.

Însă mîna dreaptă dădu, în buzunar, peste o foaie de hîrtie. Era scrisoarea anonimă. Rodolphe o reciti și, deodată, fără nici o tranziție, era din nou în America, și din nou John O'Donell.

„E ceva bizar aici", făcu el, cu voce tare. Și se apucă, a treia oară, să citească ciudata scrisoare. Nu se îndoi nici o clipă, că e adevărat. Printr-un soi de intuiție, ce rareori îl înșela, el știa că Jenny, care mereu refuza să-l sărute, trebuia să aibă un amant, adică „unul pe care nu refuza să-l sărute". Pe de altă parte, își spusese, însă, că, dacă ea a consimțit să se arunce în brațele lui Macone, pe care-l detesta, e mai ales pentru a-i smulge secrete importante. Cine știe, poate se ducea la el, ca să-l omoare.

John, deci, nu era gelos. Cu toate astea, hotărî să nu-i spună deocamdată nimic soției sale, ci să lase lucrurile să-și urmeze cursul, într-o lume ca aceasta, cea mai bună din cîte sînt posibile. Evident, spre a se convinge de adevăr, ar fi mai practic, poate, să pătrundă în vila lui Macone, la ora fixată prin misteriosul bilet. În același timp ar fi, pentru el, un prilej de a cunoaște, in sfîrșit, adevăratul chip al dușmanului său. Această hotărîre luată, nu se mai gîndi la ea. Gîndirea, la John, se încurca arareori cu grijile. Și, dealtfel, plimbarea îndelungată printre flori și păsări îi împrospătase sufletul atît de mult, încît, uitînd de toate, se simțea cu totul alt om. Îl stăpînea acum acea tinerețe care te împinge la cele mai mari nebunii și care preface totodată făpturile umane în ceva frumos, aproape irezistibil. Acea năvalnică stare sentimentală, ce îți dă curajul de care ai nevoie, ca să înfrunți orice, chiar și femeia.

Mîndru că se afla într-o asemenea fericită stare, John se răsuci în loc și se îndreptă spre castel.

O găsi pe Jenny strălucind de frumusețe și de o bucurie tinerească, aproape ca a lui. În afară de asta, niciodată nu-l primise cu atîta căldură. De mulțumit ce era, putu

să-i povestească, întîia oară, lucruri frumoase. Atît de frumoase, încît ea îl sărută cu pasiunea care uneori le face pe femei să iubească fiinţele pure, să-i iubească pe poeţi.

În această atmosferă, albastră şi proaspătă, de la Beverly-Hills şi după ce îşi petrecuse două zile la Aqua Caliente, lăcaş de desfrîu şi alcoolism, Jenny se simţea în mod firesc atrasă astăzi către John sau, mai bine zis, către Rodolphe. John, însă, prea era Rodolphe, ca să profite de această dragoste neaşteptată, iar Rodolphe era prea John, ca să uite, fie şi numai cîteva clipe, de scrisoarea anonimă. Astfel că sărutul dat de Jenny, care închidea în el elementele necesare unei idile minunate, nu avu nici o urmare. Dar nici nu rămase, din această cauză, puţin întipărit în memoria ei afectivă.

Sentimentul de jenă al celor doi îndrăgostiţi fu repede împrăştiat de dialogul cel mai banal.

— Aşadar, te-ai distrat bine la Aqua ?

— O infecţie. E acolo o atmosferă de viciu, de care mi-e silă. Pe de altă parte, m-am distrat bine. Am dansat puţin, am jucat mult şi...

— Sper că n-ai pierdut ? o întrerupse John.

— Ba da, am pierdut.

— Nu, Jenny, nu. N-ai să te mai duci să joci. Cît ai pierdut ?

— Nu mai mult de două mii de dolari.

— Găseşti că e puţin ? Fă socoteala.

Jenny izbucni în rîs. În viaţa ei încă nu întîlnise un asemenea fenomen, atît de prevăzător şi atît de zgîrcit uneori.

— Aide, John, că eşti un caraghios ! Avem sute de milioane la dispoziţie, şi tu îmi faci reproşuri pentru două pîrlite de mii de dolari.

— Ba nu, nu de asta, îţi reproşez în principiu.

Îşi dădu seama că făcuse o gafă şi, ca să o repare, se porni şi el pe rîs. Fireşte, nu banii pierduţi îl necăjeau, dar John îşi fixase un anumit buget, pe care nu voia cu nici un preţ să-l depăşească. Or, din cauza acestei cheltuieli neprevăzute, nu-i mai putea trimite mamei sale decît opt mii de dolari, în loc de zece mii, cît hotărîse. Era

singurul lucru, care-l plictisea și pe care Jenny nu avea cum să-l priceapă.

— Iar tu, John, ce-ai mai comis în lipsa mea ?

El își luă un aer de o adorabilă nepăsare, care pe Jenny o amuză atît de mult, încît îl sărută încă o dată, cu și mai multă pasiune.

— Nimic extraordinar, răspunse John, aprinzîndu-și o țigare. Între altele, l-am curățat pe șeful poliției.

— Pe Wallace ? Dar ești nebun ? De ce și în ce fel ?

— Uite-așa, voia să mă omoare. Era de partea lui Macone, și gata, ce să-i faci ? A murit.

Ea nu zise nimic, dar o privire îngrozită îi zbură din ochi în direcția lui John, care nici nu o simți.

— Și altceva, ce-ai mai făcut ? îl întrebă, de astă-dată cu timiditate.

— Am luat cina la primar. M-am amuzat, altminteri, foarte bine. Știi, are o fată.

— Da, e o infectă, o cunosc, îi făcea ochi dulci Celuilalt.

— Și a continuat cu mine. Bea zdravăn, știi ? Și e și total nebună. N-am mai întîlnit o astfel de femeie.

— Ia te uită, drăcie !

— Nu mă crezi ?

— Ba da, te cred.

El nu observă că Jenny se lupta cu furia, pe care, din mîndrie, nu voia să și-o arate. Oricine ar fi remarcat schimbarea din glasul și din atitudinea ei. Oricine, în afară de John, care, în momentul acesta, era cu mintea în cu totul altă parte.

— Puștanca aia mă dezgustă, zise el, uitîndu-se pe fereastră. Vezi tu, sufletul meu e la fel cu cerul ăsta, sufletul meu e albastru. Ochii tăi, de asemeni, sînt albaștri. Cînd pătrund în ei, atunci, Jenny, te iubesc. Am impresia că mi-e sufletul în ochii tăi, așa cum cerul e în mare.

Deodată, se întoarse. Mîna lui dăduse din nou, în buzunar, peste scrisoarea anonimă.

— Ce faci azi după-amiază ? întrebă el, neliniștit.

— Azi după-amiază, răspunse Jenny, nimic special.

Fusese atît de sigur că urma să se intîlnească cu Macone, încît răspunsul ei îi sună mai degrabă neplăcut. Avu o clipă impresia că se înșelase.

— Dar tu ? Tu ce faci ?

— Eu, nimic. Adică, m-aș duce cu plăcere la mare. Nu vrei să vii cu mine ? Aș vrea să mă înveți să înot. Mergem amîndoi, pe la ora cinci. Mi-ar face o plăcere imensă. E atîta timp, de cînd n-am mai ieșit împreună !

Ea ar fi dorit să meargă cu John, față de care începea să aibă un sentiment ciudat, născut probabil dintr-o dorință de purificare. Dar nu putea la ora cinci.

— Ah, cît sînt de proastă ! zise. Imposibil, nu pot să merg cu tine. Am oră la coafor. Dar nu-i nimic. O să mergem mîine.

Mirat de răspunsul acesta, la care nu se așteptase, John o fixă drept în ochi. Ea îi ocoli privirea și se prefăcu, vorbind într-una, că face ordine pe masă.

— E mare plictiseală la coafor, zise mai departe. Dar trebuie să merg. Uite în ce hal mi-e părul. Îmi pare rău. Vorbești atît de frumos astăzi... ca un poet. Mai vorbește-mi despre cerul albastru.

John surise. Să vorbească despre cerul albastru ? Nu mai putea. Poezia îl părăsise brusc, ca o pasăre ce părăsește pomul. Și, pus în fața realității, John redevenise deodată el însuși. Acum, cînd știa că Jenny se va intîlni sigur pe seară cu Macone, era bucuros că poate să-și urmeze, punct cu punct, planul pe care și-l trasase la deșteptare. E întotdeauna plăcut, cînd te-ai hotărît asupra unui lucru, să constați că nu te-ai înșelat și nu ai de-a face cu neprevăzutul. Îl trăda Jenny ? Poate, da, poate, nu. Va vedea diseară, la ora cinci.

— Perfect, zise el, cu o voce foarte liniștită. Rămîne pe mîine. Cît despre mine, mă duc totuși să dau o raită prin Santa Monica.

Sincera ei părere de rău, Jenny și-o manifestă printr-un al treilea sărut, într-adevăr înamorat. Ar fi vrut atît de mult să-l însoțească pe John la plajă ! Dorea atît de mult, în momentul acesta, să-și încheie ziua în brațele soțului ei !

— Ai un aer trist, John.

În realitate, ea era aceea care se simțea cam tristă. John nu era nici mai vesel, nici mai trist decît de obicei. Era cu desăvîrșire neutru.

— Iei masa cu mine ?

— Da... Dacă n-ai vreo intîlnire.

Acest „dacă n-ai vreo intîlnire" o înduioșă pînă într-atîta. încît fu gata să renunțe la intîlnirea pe care o avea cu Macone.

— N-am nici una, în afară de aceea cu coaforul, și nu mi-e greu să renunț la ea.

Asta, însă, nu-i mai convenea lui John, care-și avea planul gata stabilit, în întregime.

— O să mergem mîine, protestă el. N-are nici o importanță.

— Poate mîine o să fii ocupat, insistă ea. Hai să mergem astăzi. Azi mi-e dor să fiu cu tine.

John nu voia să renunțe la planurile sale.

— Nu, nu și nu. Nu am mîine nici o treabă, îți promit.

Dezamăgită, Jenny își învinse lacrimile și își puse pălăria, ca să meargă la masă.

Ieșiră amîndoi, în soarele orbitor, ea întristată și descumpănită, el tînăr și înviorat, ea voind să evite o faptă care azi i se părea atît de urîtă, el împingînd-o într-acolo, cu încăpățînarea inconștientă a funcționarului ce se consideră dator să ducă pînă la capăt, cu orice preț, un referat. Ei îi era necaz pe el, pentru că o arunca într-o direcție pe care acum o disprețuia atît de mult, în timp ce el, bucurîndu-se întîia oară de plăcerile naturii, era excitat fără voie de ciudata curiozitate de a se vedea înșelat cu dușmanul său de moarte.

Masa se desfășură în tăcere. Jenny era prea enervată, ca să stea de vorbă, John era prea prevăzător, ca să se gîndească la altceva, decît la planul pe care-l pritocea din nou în minte. Mîncară amîndoi puțin și repede. Iar John, de îndată ce isprăvi, se grăbi să ceară nota de plată.

— Cît ești de zorit !

Fără a scoate un cuvînt, el se ridică și ieși la repezeală. Jenny rămase cu ochii ațintiți asupra ușii.

— Te rog, dragostea mea, zise ea încă o dată, ia-mă cu tine.

Dar John era acum departe și nici măcar nu auzi această ultimă și fierbinte rugăminte. Cîteva minute mai tîrziu, Jenny puse la loc, în poșetă, o batistă mică și umedă de lacrimi.

Ajuns în stradă, John se duse direct la bancă, de unde îi trimise mamei sale opt mii de dolari. Apoi chemă un taxi, care-l lăsă la o sută de metri distanță de Vila Dragostei, a lui Macone.

„Iar acum, la treabă“ își spuse el, apropiindu-se de faimosul lăcaș. Era atît de emoționat, incît umbletul îi devenise de o exagerată nepăsare, iar paloarea din obraji, peste măsură de albă. În fața micului grilaj, pe care trebuia să-l sară, se opri și ascultă. Nici un zgomot. Nu mișca nimic, nici măcar frunzele copacilor. Liniștea era atît de adîncă, încît lui John i se făcu frică să sară în grădină și dădu ocol grilajului, pînă cînd ajunse în dreptul unei portițe. O deschise. Tot nimeni. Înaintă cu teamă, cîțiva pași, apoi, cuprins deodată de curajul pe care ți-l dă uneori frica, începu să alerge, atacînd frontal casa inamică. Elanul său fu atît de puternic, încît John, ajuns în fața unei ferestre larg deschise, nu se mai opri, ci sări înăuntru. Se pomeni astfel, uimit, într-un salon oriental, cu divane și sofale, cu șaluri turcești și covoare persane. Începu imediat să caute o ascunzătoare. Nu era nici una, așa că John pătrunse, în vîrful picioarelor, în altă încăpere, un salon extrem-oriental, în stil chinezesc. Ambele încăperi dădeau într-o cameră de baie. Căută și aici un loc prielnic, care să-i permită să asiste, fără a fi văzut, la tot ceea ce avea să se petreacă. Nu găsi nimic potrivit, ca și în salonul persan. Pe deasupra, nu știa în care dintre cele două saloane avea Macone obiceiul de a-și primi femeile. Se gîndi un timp destul de lung, fără a decide însă nimic. Exista un cufăr, în camera chinezească. Dar Jenny și Macone, nu vor prefera ei, oare, cadrul turco-persian ? El, unul, l-ar fi preferat.

Un zgomot îl făcu atunci să tresară. O ușă, cu siguranță aceea de la intrare, se deschise cu putere. John simți că e pierdut. Se găsea, în momentul acesta, în salonul chi-

nezesc. Ce era de făcut? Chiar în fața lui, pe jumătate deschis, se afla un dulap în perete, căzut parcă din cer. Cum de nu-l văzuse? Se aruncă înăuntru, fericit, exact în clipa în care cineva intra în cameră.

O voce, pe care i se păru că o recunoaște, pătrunse pînă în adîncul ascunzătorii sale. Vocea dădea ordine. Din nefericire, John nu putea să vadă nimic, iar memoria lui auditivă era foarte proastă. Așa că renunță, pentru un moment, să mai afle cine e persoana care ajunsese la numai doi metri de el.

— Toată după-amiaza mi-o petrec aici. zise vocea. Nu lași să intre nimeni.

— Înțeles, patroane.

„El e", își spuse John, cu mîndria că descoperise ceva foarte important.

— Și, mai ales. băgați de seamă! Nu-l omorîți pe John, înainte de a pleca noi de-aici, Jenny și cu mine, amîndoi.

— Nici o grijă. patroane. o să fiu cu ochii pe el.

— Bun. Acum adu-mi un coniac de Champagne și lasă-mă singur.

John ascultă. nepăsător. întreaga conversație. Era însă departe de a se simți în largul său. „Iată-mă prins într-o capcană, se gîndi el. Cum fac să ies din ea? Dacă ascultam de Jenny...".

Lucru curios, nu avea nici un fel de pică pe Jenny. Nu avea cu nimeni nimic, decît cu sine însuși. Nu el făcuse tot posibilul ca să se vîre în această aventură?

Auzi. din fundul ascunzătorii sale. pașii lui Macone îndepărtîndu-se și profită de prilejul acesta, ca să întredeschidă dulapul și să chibzuiască la un mijloc de a fugi de-aici. Abia împinsese puțin ușa, cînd un bărbat pătrunse în salon. John își scoase revolverul. Dar intrusul se mulțumi să închidă ferestrele, de unde John deduse că individul acesta, mare și puternic de te treceau fiorii, nu avea cum să fie Macone, ceea ce. dealtfel. se adeveri.

— Am închis ferestrele, patroane. Ca să nu se poată aventura pe-aici.

— Foarte bine. răspunse vocea. despre care gangsterul își închipuia că e a dușmanului său. Dar pe celelalte lasă-le deschise.

Complicele părăsi salonul chinezesc, lăsîndu-l pe John în culmea bucuriei. De după o haină groasă, de iarnă, dușmanul lui Macone începu să rîdă aproape în gura mare. Știa acum că nu mai e nici o primejdie, cel puțin pentru moment.

Spre mai multă siguranță, închise bine dulapul. După care, făcîndu-se din nou liniște în vilă, se întinse cît era de lung, sub hainele atîrnînde. Fremăta de plăcere, amintindu-și de timpul cînd, pe vapor, fusese închis într-un cufăr, și își spuse că, dacă acel cufăr i-a adus atîta noroc, atunci un dulap de zece ori mai mare nu poate decît să-i aducă și mai mult. La Jenny nu se mai gîndea. Cu o oră mai înainte, odată cu poezia, îi ieșise din suflet și ea. În momentul acesta nu mai exista decît el, gangsterul John, pe cale de a-i juca o farsă dușmanului său de moarte. Inima îi bătea repede, obrajii i se îmbujoraseră. Iar dacă nervii lui nu îngăduiau nici unei picături de salivă să i se zvînture în gură, bunul simț, în schimb, îi spunea limpede că totul merge cît se poate de bine.

Ecourile îndepărtate ale siestei lui Macone răzbătură pînă la John. „Un singur gest din partea mea, și e mort" își spuse el. Nu făcu acest gest. Dimpotrivă, începu să se lupte, deznădăjduit, cu somnul, pe care-l simțea cum îl năpădește. Și luptă cu atît mai îndîrjit, cu cît știa că doarme zgomotos.

Se scurse astfel o jumătate de oră de chinuri, o jumătate de oră care lui i se părea că nu se mai termină. În vreme ce alături, chiar lîngă el, dezgustătorul său dușman se odihnea în pace. Și era atît de cald și atît de întuneric în blestematul acela de dulap!

Timpul trecu, așa cum trece timpul. O pendulă bătu, în sfîrșit, ora cinci. John se ridică încet, fără zgomot. Era leoarcă de sudoare, dar îi pierise somnul. În camera de alături, cineva îl trezea pe Macone. John ciuli urechile. Era nerăbdător să afle dacă nevasta lui e acolo. Nu-i auzi glasul. Avea să nu mai vină? Se temea că da. Lucrul acesta l-ar fi necăjit mai mult decît văzînd-o alături de Macone, chiar mai mult decît trădarea ei. Deranjul

și emoțiile sale ar fi rămas zadarnice, planul i s-ar fi prăbușit. Îi era acum necaz pe Jenny, că nu se află încă în brațele altuia.

— Ce-i cu el, n-a venit ?

— Nu, patroane.

— Băftosul ăsta e în stare să ne scape iar. Și Jenny, care nu mai vine odată.

În timp ce vorbea, Macone, urmat de complicele său, intră în salonul chinezesc.

— Dacă vine, adăugă el, o conduci direct aici. Iar dacă John e prin împrejurimi, bați de două ori în ușă.

Complicele părăsi salonul, Macone se apucă să măsoare încăperea. Era atît de nervos, încît John, deși nu-l vedea, își dădea totuși seama de asta, și-i veni să rîdă. Dar îi trecu repede pofta de rîs. În cele din urmă, începu el însuși să se enerveze, din cauza așteptării. „E capabilă să nu vie“ își zise, furios.

În aceeași clipă se deschise ușa și John auzi glasul melodios al soției sale. Rămase, o clipă, ca lovit de trăsnet. Apoi, deodată, urcîndu-i-se gelozia la cap, furia împotriva ei deveni atît de mare, încît abia se putu stăpîni să nu iasă din dulap și să-i omoare pe amîndoi. Obrajii nu-i mai erau îmbujorați, inima amenința să i se oprească. Bunul simț îi spunea limpede că e trădat. Din fericire, instinctul de conservare îl împiedică să facă o nebunie. Așa că John rămase liniștit, în dulap.

— De ce atît de tîrziu ? zise Macone.

— A trebuit să merg la coafor, *darling* !

Zgomotul unui sărut răsunător ajunse pînă la urechile lui John, care o înghiți și pe asta.

— Și bărbatul tău ?

— La Veneția, pe plajă, învață să înoate.

John îi auzea cum își bat amîndoi joc de el și spumega de turbare. Căci vedea acum bine că Jenny nu venise la Macone ca să-l spioneze și cu atît mai puțin să-l omoare. „Femeile sînt o rasă infectă“, conchise el în cele din urmă și se liniști.

— Puțin whisky ?

— Cu plăcere.

Pe John îl mistuia o asemenea sete, încît gîlgîitul din pahare fu încă o tortură pentru el. Deprins de la o

vreme cu suferința, îi lăsă pe cei doi dușmani să bea liniștiți, nu făcu nimic care să-i trădeze prezența la fața locului.

— Nu mă săruți ?

— Lasă-mă. Sînt obosită. Și, apoi, am totuși scrupulele mele.

— Scrupule, să iubești un bărbat inteligent și să-l înșeli pe cel din urmă dintre imbecili !

— Exagerezi.

— Nu exagerez. Te asigur că e cel mai mare imbecil. Îl ajută un noroc nemaipomenit. Dar asta n-are cum să țină mult.

John își mușcă buzele. „Cel ce rîde la urmă rîde mai bine“ se gîndi el, crăpînd cu un milimetru ușa dulapului. Putu să o zărească astfel în parte pe Jenny, pe care o mînă bărbătească dădea s-o dezmierde. Departe de a-l scoate din sărite, spectacolul acesta îi ațîță curiozitatea.

— Mă iubești, Jenny ?

„Vocea asta, vocea asta, își zise gangsterul. O cunosc. Cine naiba e ?“.

În sfîrșit, capul lui Macone își făcu apariția, în fața curiozității întărîtate a lui John. Acesta nu recunoscu pe nimeni.

— Nu-mi place să fii mereu deghizat, cînd ești cu mine.

— O fac din principiu, Jenny. Să nu ne certăm.

John văzu capul nevestei sale inclinîndu-se și dispărînd înspre Macone, în timp ce mîna rivalului îi descheia rochia. O nouă sărutare îi reaprinse furia. Era singurul gest care-l făcea gelos, singurul pe care nu putea să-l tolereze.

— Haide, fă-te comodă.

El se uită cu aviditate, ca să afle ce înțelege Macone prin a te face comod. Nu constată, pentru moment, decît că Jenny dispare și nu pricepu nimic, pînă ce ea se întoarse, într-un capot subțire, de culoare roz, abia acoperindu-i trupul gol.

Din ce în ce mai intrigat de tot ce vedea, John nu mai era atent nici măcar la sărutările care se succedau la intervale foarte scurte, din ce în ce mai scurte.

— Nu știu de ce, dar astăzi mi se pare că ești mai frumoasă decît oricînd. Cum faci, de te menții atît de ispititoare ?

— Curios mai ești !

— Și tu nu ești curioasă ?

— Eu, nu. Eu sînt americancă pur sînge. Noi nu sîntem curioase. E slăbiciunea noastră, dar și forța noastră.

— Poate să ai dreptate. Îmi regret sîngele italian. Adesea mă simt slab în fața acestor forțe pline de tinerețe. Dar cînd tu ești în brațele mele, nu regret nimic. Dealtfel, dacă eram de aceeași rasă cu tine, nu m-ai fi iubit atîta, nu ?

— Nu știu.

John zări cum Jenny își întinde trupul pe sofa. „Minunat e !" căzu el în extaz. Era atîta timp, de cînd nu mai privise acest trup — trupul soției sale ! — de atunci cînd, pe vapor, i se arătase goală în camera de baie. Vrăjit de ceea ce vedea, obrajii i se reîmbujorară de plăcere.

— Vino mai aproape. Ce piele fină ai !

Jenny nu mai zicea nimic. La doi metri de ea, un soț, pe care numai sărutările îl făceau gelos, admira cu nevinovăție picioarele desăvîrșite ale soției sale, care se înlănțuiau, în zvîrcoliri pătimașe, cu picioarele partenerului.

— Vreau să fac dragoste. Îmi place dragostea. E atît de bună dragostea, atunci cînd iubești.

Cuvintele delirante, pe care Liliane le pronunțase acolo, jos, în parc și pe care John nu le pricepuse, îi reveniră brusc în minte. Poate acum, în sfîrșit, avea să le priceapă.

Privea întărîtat, cu o curiozitate plină de neliniște. Ținea din răsputeri să risipească misterul. Văzu totul și deveni omul cel mai fericit din lume. Jenny gemea, dar, la un moment dat, gemetele ei se prefăcură în țipete. Crezînd că suferă, John fu cît pe-aci să se repeadă din ascunzătoare. Își dădu seama, la timp, că nevasta lui platonică țipa de prea multă plăcere și rămase pe loc, curios să vadă ce va mai urma.

Nu văzu nimic, decît cele două trupuri dispărînd în direcția camerei de baie. John era, însă, cum nu se poate

mai mulțumit și își spunea într-una : „Am să fac la fel. Am să iubesc și eu. Cît sînt de fericit !“.

După zece minute, Jenny se întoarse îmbrăcată. Se lăsă din nou sărutată de Macone, iar John deveni din nou gelos. De astă dată, însă, se stăpîni cu ușurință, într-atît era de încîntat de ceea ce descoperise.

— Jenny, nu pleca. Lasă, că te-așteaptă el.

— Bietul de el, n-aș vrea să sufere din cauza mea. Știi, mi-e foarte simpatic.

Mișcat de cuvintele ei, John îi mulțumi în gînd.

— E un imbecil, insistă Macone.

— Poate, dar mi-e foarte drag. Nu cumva ești gelos ?

— Asta ar mai lipsi. Nu, nu. Dar ia loc, puțin, avem de discutat ceva serios. Știi cumva ce planuri are John ?

— Nu știu nimic, replică ea, cu un aer semeț. Și chiar dacă aș ști ceva, nu l-aș trăda.

— Vrei ca eu să mor ? Știi cît e de norocos.

— Încă o dată, nu știu nimic. Ești destul de inteligent, ca să te aperi. La revedere.

Banditul nu mai insistă.

— La revedere, Jenny, pe cînd ?

— Poimîine, la aceeași oră.

În timp ce Jenny părăsea vila lui Macone, John, în dulapul din perete, abia se stăpînea să nu izbucnească într-un hohot de rîs homeric și victorios. Era atît de fericit, încît ar fi vrut să alerge după soția lui, să i se arunce de gît și să o sărute, plin de recunoștință.

După ce plecă Jenny, Macone părăsi, la rîndu-i, salonul chinezesc. Astfel că John putu să deschidă dulapul și să soarbă cu nesaț aerul din salon, care i se părea atît de proaspăt pe lîngă acela pe care fusese condamnat să-l rabde cît timp durase galanta întîlnire.

Din camera învecinată, răzbătu pînă la el o conversație, care îl umplu de bucurie.

— Tot n-a venit ? Are un noroc turbat.

— O fi mirosit capcana.

— Ba nu ! E prea tîmpit pentru asta.

— Nu ştiu, zău, patroane, de ce susţii într-una că John e un imbecil. E, totuși, cel mai tare dintre noi toţi.

— Am motivele mele, Alex. Ştiu eu ce spun.

— Asta nu mă împiedică să cred că e foarte puternic. Şi, atîta vreme cît n-o să-i ai și pielea, cum îi ai nevasta, nici unul dintre ai noștri n-o să spună că e un imbecil. Şi, apoi, patroane, să-ţi spun și părerea noastră, a tuturora.

— S-auzim.

— Ei, bine, noi credem că John cunoaște la perfecţie, și încă de mult, legăturile dumitale cu Jenny, care nu e, pentru noi, decît o spioană. Te trădează, patroane. Iar dovada e că John n-a venit.

— Ei, aș ! Îţi spun eu, e încă o lovitură a destinului.

— Trebuie să băgăm bine de seamă, patroane.

Însoțit de membrii gărzii sale, Macone părăsi în taină vila. John, la rîndul lui, aşteptă cam zece minute, apoi o şterse şi el.

În castelul său, de la Beverly-Hills, gangsterul avu surpriza de a-și găsi nevasta în pat, cu ochii înecaţi în lacrimi.

— Ce s-a întîmplat ?

— Eu... Eu am... Am avut o presimţire proastă. De patru ore te aștept. Mă temeam că n-o să te mai văd niciodată.

John trecu peste această minciună evidentă. Firește, nu credea în povestea cu cele patru ore de așteptare, căci Jenny avea mania exagerării, dar nu se îndoia de sinceritatea ei în ceea ce privește proasta presimţire, și asta, pentru că el însuși era sensibil la presimţiri. O sărută.

— După cum vezi, presimţirile tale erau false. Cum a fost acolo, la coafor ?

Jenny, într-adevăr, fusese la coafor și, pe deasupra, își mai aranjase și ea însăși părul, altminteri cu mult farmec. Era limpede că ţinea să arate cît mai bine. Se hotărîse, cumva, să-l seducă pe John și, cine știe, poate simţea, în sfîrşit, o afecţiune reală pentru soţul ei platonic ?

Cit despre John, al cărui chip era luminat de un surîs triumfător, părea să fie fericit. Neavînd încredere în sine, se străduia să-și aducă aminte cuvintele pe care le rostise Macone, în scurta, dar pasionata discuţie cu iubita lui. Căuta chiar să-l imite întocmai, de la gesturi, pînă la sunetul glasului. Jenny nu băgă de seamă și ea însăși, fără să știe, îi răspundea lui John cu aceleași vorbe și cu aceleași gesturi de mai adineaori, cînd era în brațele lui Macone. Nici John nu remarca nimic.

— Jenny, mă iubești ?

— Da, *darling*, mai ales că astăzi nu ești deghizat.

— O fac din...

Se opri brusc. Bună pentru Macone, fraza aceasta lui nu i se potrivea.

— O faci cum ?

— Nimic, răspunse el. Nu știu.

Și, spre a evita orice altă întrebare, care l-ar fi pus în încurcătură, îi închise gura frumoasă cu buzele lui groase.

Jenny îi răspunse cu o sărutare pătimașă, apoi își lăsă capul pe pieptul soțului ei. John însă nu știa ce să facă cu el. Nu putuse să vadă, prin crăpătura dulapului, cum se descurcase Macone în momentul acesta. Încercă să-i descheie rochia, cu mîna lui, ca și celălalt. Nu reuși decît s-o rupă. Văzînd că Jenny nu se supără, așa cum se temuse el, își luă inima în dinți.

— Fă-te comodă ! îi zise, aproape strigînd.

Ei nu-i venea să-și creadă urechilor. Uluită, îl fixă un moment cu privirea, apoi se îndreptă, ca un automat, spre camera de baie.

Se întoarse într-o clipă, avînd pe ea doar un capot subțire, de culoare albastră, și se lungi pe pat. „Fiecare cu culoarea lui“ își zise John, care-și aminti că, la Macone, capotul era roz. Făcu un pas spre pat, apoi se opri, nu îndrăznea să mai înainteze. Căci, vai, nenorocire, constatase că nu-i în pijama, ca Macone ! Ce era de făcut ?

— Dar tu ? îi veni ea în ajutor, surîzînd. Tu nu te faci comod ?

Dădu fuga în camera lui și se întoarse, de astă dată, în pijama.

— Iată-mă ! exclamă el, luînd loc alături de Jenny.

Mîinile lui mîngîiau acum carnea femeiască, și John îi dădu în gînd dreptate lui Macone, atît i se părea de dulce jocul.

— Nu știu de ce, dar astăzi mi se pare că ești mai frumoasă decît oricînd. Cum faci, de te menții atît de ispititoare ?

— Curios mai ești !

— Și tu nu ești curioasă ?

— Eu, nu. Eu sînt americancă pur sînge. Noi nu sîntem curioase. E slăbiciunea noastră, dar și forța noastră.

— Poate să ai dreptate. Îmi regret adesea...

John nu reușea să se agațe de restul frazei lui Macone. Se înroși și nu putu să meargă mai departe. Din fericire, ea se mulțumi să se înghesuie în el.

— Vino mai aproape. Ce piele fină ai !

Cînd se întoarse din camera de baie, John își reluă rolul de imitator.

— Nu pleca, zise el, întocmai ca și Macone.

— Unde vrei să plec ? Nu sînt la mine acasă ?

Răspunsul ei neașteptat îl ţintui locului.

— Da... așa e, ai dreptate.

Jenny îl luă în brațe.

— Ai să dormi cu mine, John. Da ?

— Dar...

Lui nu-i venea să creadă în această mare fericire. Era peste puterile sale și simți cum îl pătrunde oboseala. Adormi, ca un copil, în brațele ei. În timp ce ea îl mîngîia pe păr, cu o dragoste duioasă.

— Victorie pe toată linia ! izbucni John, intrînd în biroul simplu și dezordonat al lui Armand de Liguières.

Petrecuse o noapte plăcută alături de Jenny, iar acum — era ora unsprezece dimineața — părea în culmea fericirii.

Armand, care scria ceva, aproape că nu-i dădu nici o atenție colegului său.

— Ce te-a apucat? îl întrebă el, pe un ton plictisit, numai ca să spună ceva.

— I-am jucat lui Macone o festă nemaipomenită! O festă colosală, magnifică, sublimă...

De Liguières lăsă imediat creionul din mînă, întorcîndu-se cu totul către el. Cum? Din nou, o întîmplare norocoasă? Îl fixă pe John cu o privire interogativă și oarecum exasperată.

— Într-o oră, continuă acesta, idolul tău, Macone, va primi o scrisoare, care sună cam așa: „Amice, ești încornorat". Scrisoarea va fi semnată: John. Ce zici de asta?

Iar cum Armand tăcea:

— Ascultă, reluă John, și nu mă întrerupe. Macone are, și mai ales a avut relații cu nevasta mea. El își închipuie că nu știu nimic. E un încrezut! Căci eu știu tot. Ieri, i-am surprins pe amîndoi în splendidul lui salon chinezesc din Vila Dragostei. Eram ascuns într-un dulap din perete și-am văzut totul. Astfel l-am văzut pe Macone, iubindu-se cu nevasta-mea.

— Cretin nenorocit! exclamă Armand, aproape sărind din fotoliu. Dar, atunci, tu ești încornoratul!

— Uite că aici te-nșeli, afirmă John.

Surîse și se uită la Armand, cu o privire mai degrabă disprețuitoare. În sfîrșit, se simțea și el o dată superior aceluia care pînă acum îl tratase mereu ca pe unul mai prejos decît el.

— Nu, Armand, te înșeli. Nu cunoști amănuntele. Nu știi că eu, deși treceam drept soțul ei, n-am avut totuși niciodată, pînă ieri, relații cu Jenny. Pînă ieri, nici măcar nu știam ce va să zică dragostea. Or, am aflat-o ieri, de la Macone. Am văzut, din dulap, ce trebuie să faci. Seara am repetat întocmai cuvintele, pe care i le spusese Macone. Jenny mi-a căzut în brațe. Oho, și încă cum! Așa că uite în ce fel am aflat ce e dragostea, grație celui mai periculos dușman. Uite de ce încornoratul este el, Macone. Original, nu?

Aici, John se opri din povestit. Cu un surîs triumfător pe buze, aștepta acum felicitările prietenului său.

— Îți place, nu?

Armand, care pînă atunci rămăsese nemișcat, se ridică în picioare. Lui, desigur, povestea nu-i plăcuse, deoarece, alb ca zăpada, se năpusti asupra biroului și începu să smulgă din carnet toate foile cu însemnări. După care, în plină criză de furie, se apucă să arunce totul pe jos. John, care nu pricepea nimic din mînia prietenului său, încercă să-l liniștească. O lovitură de pumn îl trimise de-a rostogolul în mijlocul manuscriselor lui Armand.

— Haida, de, Armand !

— Ce haida de ? strigă Armand. Le rup. Nimic nu valorează toate astea, nimic, nici măcar cît tine.

John se ridică și încercă din nou să-și domolească prietenul. Mai încasă un pumn. Gangsterul, însă, nu se supără. Adînc mișcat, ținea cu orice preț să-l ajute pe acela care, cu cîteva zile mai înainte, îl îngrijise cu atîta duioșie.

— Dar ești nebun, dragul meu Armand...

— Da, sînt nebun și am de ce să fiu. Ia te uită, victoriosul idiot ! Victorios pe toată linia. Ieși afară și să nu te mai văd niciodată ! Niciodată... Cum adică, n-ai întins-o încă ! Dacă nu ieși imediat, îți vîr un glonte sub piele. Ieși, imbecilule, imbecilule !

De astă dată, John se supără. Amitea cu plăcere loviturile de pumn, dar nu ținea deloc să fie tratat mereu ca imbecil. Nu, asta n-o va mai admite niciodată.

— Nu știu, zău, replică el, care dintre noi e cel mai imbecil.

Acestea spuse, părăsi casa, trîntind ușa după el. Ajuns afară, încă mai auzea glasul lui Armand, urmărindu-l cu ocările, și își grăbi pasul.

În fundul parcului, la umbra unui lămîi înflorit, cu un maldăr de hîrtie albă pe genunchi, John ticluia versuri, pentru „preaiubita mea Jenny".

Capitolul XII

ÎN CARE SE VEDE CĂ HORAȚIU A FOST UN MARE SCRIITOR

Parturiunt montes: nascetur ridiculus mus. [1]

„MOARTEA LUI AL. MACONE!". Acesta era titlul, care, tipărit cu majuscule uriașe, strălucea în fruntea tuturor ziarelor. Celebrul gangster fusese găsit mort, în salonul persan din Vila Dragostei. Un glonte de revolver, tras în plin, îl dăduse gata. John O'Donell reușise astfel, după cum credea toată lumea, să se descotorosească de crincenul și unicul său rival. La New York și Chicago, ca și în alte orașe, într-o atmosferă înflăcărată, se desfășurară manifestații grandioase, organizate de prietenii lui. Marea Republică era în fierbere și toți se întrebau ce va face O'Donell acum, cînd rămăsese singurul stăpîn. La Beverly-Hills, zeci de ziariști așteptau zadarnic în parcul castelului *Trianon*.

În vremea aceasta, John, care se retrăsese cu Jenny într-o vilă necunoscută, examina în liniște noua situație.

Macone era mort. Cum, de ce? Nu știa nimeni. Nimeni, în afară de cei doi soți, care, cu o oră mai înainte, primiseră o scrisoare astfel concepută:

„Dragul meu Rodolphe,

Cînd vei citi această scrisoare, eu nu voi mai fi pe lumea asta. Ultima noastră discuție, dacă îți mai amintești de ea, îți explică totul. Dintre noi doi, recunosc, tu ești învingătorul. Toate felicitările mele. Îți cedez locul

---

[1] Munții sînt în fierbere: se va naște un guzgan caraghios (n.tr.). (Horațiu, *Arta Poetică*, cîntul 139.)

meu. Ia-l și profită de el. Ziarele îți vor aduce vestea morții lui Macone. Macone eram eu. Nu o spune nimănui, niciodată, niciodată. E singurul mare serviciu, pe care-l cer de la tine și de la Jenny. Între paranteze, țin de asemeni să vă spun că niciodată n-am ucis pe nimeni.

Asta e viața, dragul meu Rodolphe. Plină de surprize, deci merită să o trăiești. Și, totuși, eu o părăsesc. Încă o experiență pe care o fac? Nu, e un lucru mult mai profund. Și să nu crezi cumva că tu ești cauza morții mele. E mai profund și decît asta.

În două cuvinte, mi-am dat seama că, pe această planetă, nu e loc pentru mine. Eu sînt din alt secol, sînt de demult, foarte de demult. Să lupt, să încerc să schimb lumea? Nu e nimic de făcut. Sînt prea singur. Și, apoi, mai e și norocul, afurisitul ăsta de noroc. Astăzi el se află de partea opusă mie, de partea inșilor mărunți. Norocul, astăzi, s-a îmburghezit, ca și toate celelalte, în această lume josnică. El e de aur sau în bancnote, chiar atunci cînd se ascunde sub văluri ipocrite. Asta înseamnă că, oricum, aș fi fost învins. Atunci?

Am părăsit Franța liberală, am părăsit acea frumoasă țară, care nu se mai încumetă să creadă într-un stăpîn, pentru că nu se mai încumetă să creadă în Dumnezeu. Am venit în America cu speranța nestăvilită că voi găsi aici altceva sau, cel puțin, posibilitatea acestui altceva. Această posibilitate exista, pînă în clipa în care m-am izbit de colegul meu, Rodolphe Durant. Or, a-l învinge pe Rodolphe Durant e o imposibilitate, pentru că tocmai de el fugeam, cînd am părăsit Franța. Acum, mi-am dat seama că și aici, în America, e cam același lucru. De departe, acești vlăjgani semeți, cu părul blond, mi se păreau ceva nou. În fond, e o deosebire foarte mică. Nu, nicăieri în lume nu e loc pentru un cavaler. Cîntecul lebedei s-a auzit.

Învăluită în poleiala sclipitoare a norocului, această mediocritate nu poate fi decît victorioasă. Ți-o las moștenire. Și, crede-mă pe mine, atîta vreme cît vei fi așa cum ești, vei putea să faci ce vrei din ea. Dar bagă de seamă, nu o jigni. Trăim într-un secol de mici Napoleoni. E singurul rezultat incontestabil al marii revoluții franceze. Profită de el, dragul meu prieten, și nu uita să-i

asasinezi pe toți ducii de Enghien pe care întîmplarea ți-i va scoate în cale.

Adio. Îți las jurnalul meu. Publică-l într-o bună zi. Sau, mai bine, nu, lasă-l să moară. E prea frumoasă istoria Franței pentru omenirea contemporană. Poate, mai tîrziu, dacă lucrurile se vor schimba, jurnalul acesta va cădea în mîinile cuiva, care l-ar citi cu interes. Dar, acest mai tîrziu, va veni el vreodată? Stau și mă întreb. Iar tu, să știi: Al. Macone n-a fost decît un moment urît, de răzbunare, al cavalerului Armand de Liguières, cea din urmă zvîrcolire, cea din urmă încercare.

Adio,

Armand."

După ce parcurse scrisoarea și a doua oară, John desfăcu pachetul, care-i parvenise odată cu ea. Pe copertă, citi: *„Jurnalul, mai mult sau mai puțin sincer, al cavalerului Armand de Liguières"*. Începea astfel: „M-am născut în anul de grație 1543, dintr-un tată îndrăgostit de aventuri mărețe și dintr-o mamă, care prețuia tot ce-i frumos..."

John nu zăbovi prea mult. Trecu la finele manuscrisului, singura parte care prezenta, pentru el, un oarecare interes: „Încetez din viață astăzi, 17 martie 19..., în urma unui glonte de revolver tras în plin de către Majestatea Sa Destinul, unicul și ultimul meu dușman. Adio".

Gangsterul își ridică ochii de pe manuscris.

— Jenny, tu înțelegi ceva?

— Absolut nimic.

— Bietul Armand, și-a pierdut mințile. Să te sinucizi, așa, de pomană! În fond, un imbecil.

— Așa am spus și eu, întotdeauna, adăugă Jenny. Schițară amîndoi același zîmbet de dispreț. O lungă sărutare puse capăt cazului Armand.

— Iar acum, zise deodată Jenny, America e la dispoziția ta. Ce intenții ai?

John dădu din cap, cu hotărîre. Se vedea că, de astă dată, avea să ia o decizie serioasă. Aceea de a bate în retragere.

— Acum, zise el pe șleau, mă retrag din afaceri. Vreau să trăiesc în liniște, din rentele mele. Îți convine, Jenny?

— Cum, tocmai acuma, cînd eşti învingător ? Dar eşti nebun ! Dealtfel, nici nu poţi să faci una ca asta. După legea gangsterilor, cel ce dezertează e condamnat imediat la moarte.

John nu cunoştea această lege. Astfel că, o clipă, cînd Jenny i-o azvîrli în plin obraz, fu ca şi zdrobit. Ce putea să facă ? Îşi reveni curînd.

— O şterg în Europa, răspunse el, absolut decis să se retragă. Acolo, nici legea şi nici nimeni n-are vreo putere.

— Iar eu, John ? Pe mine mă cam uiţi.

— Dar te iau cu mine. O să fim foarte fericiţi, Jenny, nu-ţi fie frică de nimic. Şi-o să ne iubim mult de tot.

Jenny schiţă un surîs îndepărtat. Descoperea adevărata fire a lui John, adevărata fire a majorităţii bărbaţilor din vremea noastră. Şi, prin contrast, figura lui Armand de Liguières se înălţa măreaţă, aproape unică. Îl regreta. Căci îşi dădea seama că bărbaţii din ziua de azi nu depun eforturi decît spre a cădea într-un trai tihnit. Îi era limpede că nu va mai găsi decît inşi de felul lui John, care, odată ajunşi la o situaţie, se îngroapă într-o existenţă îmbuibată. Avea la îndemînă exemplul multor miliardari.

— Poate să ai dreptate. zise ea, dar nu te pot urma.

— Eşti soţia mea, Jenny, trebuie să mă urmezi pretutindeni.

— Te înşeli, replică Jenny, cu o mîndrie crudă, eu sînt nevasta lui John O'Donell. N-am fost niciodată nevasta lui Rodolphe Durant. Dacă se iveşte un nou John, bine, o să fiu nevasta lui. Pînă cînd şi el va începe să se tîrîie prin viaţă, ca şi tine. Şi aşa mai departe. Pricepi ?

Rodolphe nu pricepea decît foarte vag şi nu-i răspunse decît prin tăcere. Jenny se apropie de el.

— În consecinţă, zise ea, cu duioşie, mîine plecăm la New York. De acolo iei vaporul.

— Perfect, făcu John, cu o rămăşiţă de eroism. Şi-o să călătorim cu avionul.

— Nu, John, cred că pentru tine e mai prudent cu trenul.

El își lăsă ochii în jos.

*

A doua zi, într-o gară mică, de lîngă Los Angeles, Jenny, deghizată în mamă bătrînă, se urca în tren, ținînd de mînă un John fără mustață, fără machiaj, schimbat în Rodolphe Durant.

*

Douăsprezece fără un sfert, noaptea, pe puntea marelui transatlantic *Super Lafayette*. Rodolphe era în așteptarea plecării spre Europa. Sirena vuia.

— Iar acum, Rodolphe, ce ai de gînd să faci la Paris ?

Jenny avea cîteva lacrimi în gene. Rodolphe, dimpotrivă, nu părea deloc tulburat.

— Tocmai am luat o hotărîre, zise el. Acum, că am bani mulți, mă gîndesc să mă înscriu în partidul socialist. E visul meu dintotdeauna. Înainte, nu eram destul de bogat, ca să mi-l realizez. Cu ajutorul compatriotului și viitorului șef, Léon Giroflée, o să facem treburi frumoase, Jenny.

— A, da, știu ! Fericire, pace universală... Îți urez noroc, Rodolphe.

Nici măcar nu-l sărută. Plecă mîndră și disprețuitoare, așa cum o văzuse el întîia oară.

*

Jenny era încă pe pasarelă, cînd Rodolphe o ajunse din urmă. Se întoarse.

— Ce mai vrei de la mine ?

— Jenny, am uitat să te întreb ceva. Voiam de mult s-o fac. Spune-mi, de ce naiba m-ați răpit voi, tu și O'Donell, din Bois de Boulogne ? Ți-aduci aminte ?

— A fost o simplă confuzie, răspunse Jenny, rîzînd. Trebuia să răpim un tînăr, pe care-l chema tot Rodolphe Durant și care fusese numit secretar de ambasadă la

Washington. Trebuia să-l înlocuim cu un om de-al nostru.

Sirena le întrerupse conversația. Jenny fu rugată să coboare pe chei.

— Dar, pentru numele lui Dumnezeu ! strigă Rodolphe, în urma ei. Eu sînt Durant, cu „T“ [1]... Cît de proști pot să fie oamenii. Și, totuși, nu zău, să faci o astfel de confuzie.

Imensitatea neagră a marelui transatlantic se pierdea în depărtare, în timp ce New Yorkul creștea încet spre cer. Pe punte, în picioare, Rodolphe Durant se uita la orașul pe care refuzase să-l domine. O clipă, sufletul i se umplu de dorință, o clipă fu cuprins de amețeală. Apoi, nimic.

„Și, totuși, nu, zău, să faci o astfel de confuzie !“

Rodolphe Durant redevenise el însuși.

---

[1] În Franța, există mulți purtători ai numelui de Durand, cu terminația în *d*, spre deosebire de personajul acestui roman, al cărui nume se termină în litera *t* (n. tr.).

POLITICIANUL

1934

UBU : Căpitane Bordure, m-am hotărît să te fac duce de Lituania.
CĂPITANUL BORDURE : Cum, te credeam tare nevoiaş, Tată Ubu.
UBU : Peste cîteva zile, dacă vrei, voi domni în Polonia.

(*Ubu-Rege*, Actul I, scena IV.)

Capitolul întîi

ÎN CARE SE VEDE CĂ PĂRERILE ŞI CHIAR IDEILE SE POT SCHIMBA ÎN FUNCŢIE DE CELE MAI NEÎNSEMNATE ÎMPREJURĂRI

Trenul îi ducea în goana mare, spre Paris, pe călătorii descinşi de pe *Super Lafayette*. Pămîntul, îngrăşat de cirezile de vaci, defila sub ochii bovini ai celor care, sosind în Franţa, contemplau, de la ferestrele luxoaselor vagoane Pullman, peisajul bogat şi plin de viaţă al Normandiei.

Cuibărit într-un fotoliu larg şi confortabil, tînărul Rodolphe Durant citea *Era Viitoare*, bătrînul organ al partidului radical-social francez. Din cînd cînd, arunca prin fereastră cîte o privire scurtă, plictisită şi dispreţuitoare, apoi ochii i se întorceau la ziarul în mijlocul căruia o mare fotografie îl înfăţişa pe Narcisse Astric, preşedintele partidului radical-social, degustînd o cremă de lapte pe terasa unei cafenele pariziene. Urma un interviu al numitului Astric, pe care Rodolphe îl citea acum a treia oară, cu o plăcere crescîndă. La plecarea din New York, se hotărîse să se înscrie în partidul extremist de stînga, de sub prezidenţia lui Léon Latulipe. Pe drum, însă, îşi schimbase părerea. Extremismul, cu lipsa lui de supleţe, îl înspăimînta şi, odată aflat în tren, Rodolphe alese gruparea puternică, independentă şi oportunistă a radicalilor, al cărei preşedinte era bravul bravilor, şeful Astric.

Şeful ! Rodolphe zîmbi. Căci îşi amintea că el însuşi fusese şef, şi încă ce şef, al gangsterilor din America de Nord. La un moment dat, atunci cînd nu mai avea nici un rival, nu voiseră chiar să facă din el un fel de dicta-

tor ? Ce răspundere grea ! Dar Rodolphe Durant, care se săturase de conducere pînă peste cap, refuzase această onoare, iar sufletul său democratic, urmat îndeaproape de trupul neînsemnat, se ferise cu dibăcie, şi asta, în ciuda insistenţei depuse de Jenny Rould, amanta şi asociata sa.

Biata Jenny ! Cît îl iubea ! Şi iată că acum o părăsise, în vreme ce el se întorcea acasă, bogat, fericit şi în căutarea unui şef. Sărmană şi frumoasă Jenny !

Cu cît amintirile sînt mai frumoase, cu atît e mai mare melancolia pe care o nasc. Surîsul lui Rodolphe Durant se învălui, aşadar, într-o umbră de melancolie, trăsătură de unire între Jenny şi amintirea mamei sale. Dar apăru o întrebare : odată sosit la Paris, va trage la doamna Durant, în apartamentul din piaţa Batignolles, unde locuia de atîţia ani ? Se gîndea cu groază la odăiţa lui lipsită de confort, ca şi la pălărioara învechită şi caraghioasă, o „ciupercă de seră", pe care o purta, din obişnuinţă, doamna Durant. „Va trebui să se schimbe şi mama, altminteri..."

Dealtfel, de la un timp încoace, ori de cîte ori se gîndea la mama lui, o nelinişte ciudată punea stăpînire pe el.

Chibzuind bine, Rodolphe se hotărî să ocolească apartamentul familial, măcar două zile. Apoi o va convinge pe doamna Durant să se mute cît mai curînd, dacă se poate, chiar la prima chirie.

Şi trenul gonea într-una. În Normandia, ca pretutindeni, trenul aleargă după natură şi înhaţă cîte un oraş. Iar oraşul îşi vede de treburile lui.

Paris ! Rodolphe Durant se îmbujoră şi se repezi la uşă. După o absenţă de cinci luni, era nerăbdător să revadă Oraşul Lumină, oraşul său.

Coborî primul din tren şi tot primul sări în cel mai mare taxi decapotat, care-i ieşi în cale.

— Ia-o pe Marile Bulevarde, îi spuse şoferului, sentenţios. Pînă la Hotelul Americanilor.

Primăvara pariziană spumega de voioşie : spumă de şampanie, revărsîndu-se dintr-o măreaţă cupă fumurie. Capul lui Rodolphe se mişca într-una, cînd la dreapta cînd la stînga, asemeni unui pendul. Cetăţeanul din el voia să-şi revadă oraşul, pe care-l părăsise cu cîteva luni în urmă. Nu-l mai recunoştea. Căci oraşul rămăsese acelaşi, în vreme ce Rodolphe se întorcea de la New York. Casele i se păreau prea mici, automobilele prea mărunte, străzile prea înguste. Cerul, dimpotrivă, era atît de limpede şi de întins, încît Rodolphe se ruşină de capitala ţării sale, „această capitală cu înfăţişare atît de ţărănească".

Vederea turnului Eiffel, spînzurat de cer cu un drapel tricolor, îl mai învioră niţel. Dar era atît de solitar acest turn Eiffel ! Şi, pe lîngă asta, îşi aminti că, după cum citise prin ziare, urma să fie dărîmat în curînd.

Ce crimă ! În momentul acesta, Rodolphe ar fi vrut să fie dictatorul Parisului, spre a-l transforma într-un semeţ New York, gigantic şi posomorît, acoperit doar de acele fîşii inevitabile de cer.

Dezamăgit, trecu pe lîngă Operă, fără ca măcar să se uite la ea, iar bulevardul Madeleine îi făcu o impresie mai degrabă mizerabilă. Copacii, care îl umbreau, învăluind faţadele clădirilor, îl plictiseau peste măsură. În Place de la Concorde, ochii binevoiră să i se deschidă, în timp ce un surîs uşor, de mulţumire, îi înflorea pe buzele palide. Piaţa îl înveselea, pentru că era mare. Dar de ce Palatul Bourbon, din faţă, era atît de meschin ?

La intrarea în Champs Elysées, inima i se umplu de bucurie. În sfîrşit, un larg bulevard. Mai mare chiar decît „al cincilea" din New York, îşi spuse Rodolphe, în culmea fericirii.

Proaspăt bărbierit, spălat pe mîini — confortul american neizbutind să-l deprindă cu baia zilnică — Rodolphe privea, de la fereastra camerei sale de hotel, spectacolul plin de viaţă al bulevardului.

Mii de automobile se îndreptau spre Bois de Boulogne. Pe trotuoare, trecători gătiți ca de duminică. Era o zi de joi. Copacii, astfel rînduiți, încît să-i apere pe pietoni de lovituri. Copiii se jucau în jurul copacilor.

La vederea acestei animații, o dorință de plimbare puse stăpînire pe fostul gangster, care se și hotărî pe loc să-și reia, printr-o lungă hoinăreală pe jos, contactul cu Parisul. Admiră, după cum se și cuvenea, bulevardul „cel mai frumos din lume". Ceea ce, însă, nu-l făcu să se necăjească mai puțin, din cauză că-i lipseau uriașele buildinguri.

Rodolphe dădu o raită prin Place de l'Etoile, coborî pe bulevardul Bois de Boulogne și se abătu pe o mică alee lăturalnică. Primăvara pictase frunzișul cu un verde crud și cu bucuria de a trăi. Întreaga natură rîdea și, odată cu ea, întreaga omenire, pe care o stringea în brațele puternice ale începutului de vară.

Rodolphe fu el însuși cuprins de această poftă de viață, de această totală uitare a morții și de divina înlănțuire în care te aruncă primăvara. Se simțea liber și tînăr, tînăr și liber, mai gol decît oricînd, dar răscolit de o forță pe care, în momentul acesta, o socotea unică. Își mulțumea sieși, pentru admirabila idee ce-i venise, de a renunța la situația sa de gangster-dictator din America. Pentru că Rodolphe iubea, mai presus de orice, libertatea. Era, poate, singurul lucru din lume, pe care-l prețuia într-adevăr. Libertatea! Cuvîntul pentru care strămoșii săi făcuseră revoluția! Libertatea! A face numai ceea ce ai chef să faci și nimic altceva. Să nu faci, adică, nimic. A, cît e de bine, să nu faci nimic, cînd ai un gol in tine! Nici o grijă, nici o treabă, nimic.

La aceste lucruri se gîndea Rodolphe Durant, la avantajele vagabonzilor și ale funcționarilor, cînd ajunse, fără a-și da seama, chiar la locul de unde, cu cîteva luni în urmă, fusese răpit de către bandiții americani. Nu că dorea să revadă locul fatal! Dar făcuse, fără voie, exact plimbarea lui obișnuită, de odinioară. Rodolphe nu-și putuse schimba niciodată itinerariul cotidian.

Regăsi, astfel, aceeaşi bancă, în acelaşi loc şi, la fel ca altădată, se lăsă pe ea. Dar îşi aminti, după numai zece minute, că de aici fusese răpit şi cărat la New York. O uşoară durere în ceafă, amintirea, îl făcu să surîdă.

„Şi cînd te gîndeşti, îşi spuse el, înduioşat, că de-aici mi s-a tras norocul. Da, graţie acestui Bois de Boulogne, graţie acestui loc, am eu astăzi atîtea milioane !"

Amintirile dădură năvală, una după alta, şi el se văzu deodată transportat în transatlanticul care-l dusese în Statele Unite, închis într-un cufăr. Revăzu scena dezmeticirii sale de pe vapor, moartea celui ce-l răpise, o văzu pe Jenny Rould, femeia banditului, apărînd, frumoasă şi goală, în faţa lui. Revăzu toate acele aventuri, care-l siliseră să devină căpetenie de gangsteri, lupta cu Macone, fostul său coleg Armand de Liguières, devenit duşman, sinuciderea acestuia din urmă, despărţirea sa de Jenny.

Istovit de un trecut atît de încărcat şi de recent, Rodolphe se întinse, cît era de lung, pe bancă. Se mai gîndi cîteva clipe la norocul pe care-l avusese, apoi adormi, liniştit, în braţele libertăţii sale.

Soarele începuse să coboare, cînd Rodolphe Durant deschise ochii. Acum se simţea odihnit, era în stare, la nevoie, să facă faţă chiar şi unei lupte. Se ridică, înveselit, şi porni cu vioiciune spre marele bulevard. Sumedenia de automobile nu scăzuse încă, iar mulţimea de oameni era încă destul de deasă. Rodolphe, însă, nu mai lua seama la nimic. Nu-l vedea, deşi era chiar lîngă el, nici măcar pe acel bărbat cu ochelari mari în rame de baga, care-l urmărise încă de la hotel şi pe care l-ar fi recunoscut dintr-o mie. Într-adevăr, în momentul acesta, avea cu totul altceva de făcut, decît să se uite în jurul său. În capul lui, se şi închega un plan : se va înscrie în partidul radical-social şi îşi va spori, pe cît posibil, numărul milioanelor. Dorinţa de libertate trecu pe planul al doilea. I-o luase înainte realizarea acestui vis.

Deodată, se ciocni de un cerşetor. Inima i se umplu de milă şi se gîndi să-i dea o hîrtie de o sută de franci.

Dar, vîrîndu-şi mîna în buzunarul hainei, băgă de seamă că portofelul dispăruse. Îngălbeni pe loc. Să i-l fi furat careva în timp ce dormea? „Ţară de bandiţi“ mormăi el, furios. „Doar dacă n-o fi căzut sub bancă“. Era cît se poate de necăjit, căci în portofel se aflau hîrtii de mare importanţă. Un paşaport fals pe numele John O'Donell, precum şi alte documente, care dovedeau diferitele lui identităţi din America şi de care avea absolută nevoie, spre a intra în posesia averii sale.

Rodolphe dădu fuga înapoi. Omul cu ochelari de baga nu se mai ţinu după el. Preferă să aştepte, rezemat de un copac. Un zîmbet ciudat îi lumina buzele.

*

Rodolphe nu găsi nimic, nici pe bancă, nici în iarbă. Se întoarse, palid de emoţie, şi sări într-un taxi. Se grăbea să-i telegrafieze fostei sale amante. Numai ea mai putea să-i procure documentele dispărute. Cum însă el o abandonase, se gîndea să înceapă printr-o telegramă, care să-i îmblînzească sufletul răzbunător. A doua telegramă i-o va trimite mîine. Taxiul se opri la mijlocul frazei, pe care tocmai o ticluia.

După o jumătate de oră de chibzuinţă laborioasă, în holul hotelului, Rodolphe ajunse, în sfîrşit, la textul definitiv: „Foarte nefericit aici. Cred că nu pot să rămîn mai mult de trei luni. Curînd voi fi în braţele tale. Te iubesc“.

*

Ora opt seara. Tulburat, cu sufletul răscolit de presimţiri rele, Rodolphe cobora acum, abătut, cu paşi nesiguri, bulevardele care duceau spre piaţa Operei. Se gîndea la mama lui, ca întotdeauna, cînd i se întîmpla o nenorocire, şi o tristeţe grea îl apăsa. Îşi spunea că, în momentul acesta, mama lui e singură, îşi pregăteşte masa, cu gîndul la el, şi se simte, probabil, nefericită. Îşi mai spunea, de asemeni, că ideea lui, de a nu o revedea decît peste două sau trei zile, nu era dintre cele mai potrivite.

Ochii i se umplură de lacrimi. Pașii începuseră să-l poarte spre piața Batignolles. Dar, cînd fu gata să ajungă, Rodolphe deveni și mai șovăitor și avu curajul de a se întreba încă o dată dacă nu cumva săvîrșește o mare greșeală.

Foamea, însă, îl făcu să ia o hotărîre grabnică, amintindu-i de deliciosul stufat gătit de maică-sa, de nemaipomenita salată pe care o prepara de obicei și mai ales de acea tartă cu fragi, cum nu puteai găsi în altă parte. Ajuns în fața casei materne, aruncă o scurtă privire la etajul al patrulea. Se vedea lumină prin perdele. Cum sufrageria nu dădea spre piață, iar mama lui nu lăsa niciodată lumina aprinsă în urma ei, Rodolphe deduse că doamna Durant nu luase încă masa și, copleșit de emoție, pătrunse în clădire. Trecu în grabă pe lîngă loja portăresei, ca să nu poată fi zărit, și se avîntă pe scară.

Primele două etaje le urcă destul de repede. La al treilea, însă, începu să gîfîie. El, care, cu cinci luni în urmă, urca dintr-o bucată și fără nici o oboseală toate cele patru etaje.

Numai cîteva luni de confort, și rezistența de odinioară i se șubrezise. „Evident, francezii sînt niște sălbateci, iar eu n-aș mai putea locui în casa asta infectă. Chiar mă și întreb cum de poate mama să trăiască într-o clădire în care nu poți decît s-o sfîrșești printr-o boală de inimă ?" Avu astfel nevoie de un timp, care lui i se păru interminabil, pînă să ajungă la ușa apartamentului în care locuise vreme de un sfert de secol.

Sună, cu mîna tremurîndu-i de emoție. Nici un răspuns.

— Ciudat, își zise el, cu voce tare. Numai din sufragerie nu se-aude bine soneria. Și, totuși, am văzut limpede, în salon e lumină. Ciudat.

Sună a doua oară și totodată începu să bată în ușă. După cîteva secunde, auzi, în sfîrșit, niște pași. Însă pașii aceștia nu erau ai doamnei Durant. Ușa se deschise.

— Trebuie să fii nebun, de faci atîta gălăgie !

În fața lui Rodolphe, se afla o slujnică fermecătoare, îmbrăcată în negru și cu șorț alb. Rodolphe crezu că a greșit etajul și se scuză, bîlbîindu-se :

— Nu, domnule, nu te-ai înșelat, răspunse slujnica. Doamna Durant aici locuiește. Totuși, nu așa se bate la

ușă. Dealtfel, doamna e la masă și n-ar putea primi pe nimeni. În seara asta, doamna se duce la teatru.

Rodolphe înlemni locului, uluit de tonul insolent al slujnicei și, mai cu seamă, de prezența ei. Negăsind nici un răspuns, o împinse în lături, cu destulă brutalitate, și pătrunse în vestibul. Nu se înșelase. Era într-adevăr apartamentul mamei sale, apartamentul lui. Și, totuși, nu. Pe un perete atîrnau două tablouri, pe care Rodolphe nu le cunoștea. Și mai era ceva, un nu știu ce, care-i dădea vestibulului șters de altădată un aer cochet și primitor, de care deasemeni nu-și aducea aminte. Slujnica îl apucă de mînecă. Era palidă și tremura de frică.

— Dar, domnule, ce faci ? Cine ești dumneata, pentru numele lui Dumnezeu !

Era convinsă că avea de-a face cu un bandit, dacă nu cu un vampir, atît de la modă în Germania, și aproape leșină de groază în brațele lui Rodolphe, care, atingîndu-i fără voie sînii, avu o tresărire ciudată.

— Ei, hai, domnișoară, nu te speria. Nu sunt hoț. Liniștește-te. Eu sînt...

În aceeași clipă, un strigăt de bucurie izbucni din camera alăturată.

— Rodolphe !

Ușa sufrageriei se deschise, și în prag apăru, surîzătoare și îmbujorată de emoție, o femeie ce nu părea să aibă mai mult de treizeci și cinci, patruzeci de ani.

— Dar, Anna, e fiul meu, strigă ea. Ia te uită, fiul meu !

Și se azvîrli în brațul liber al lui Rodolphe, care, cu brațul celălalt, susținea trupul ca și neînsuflețit al subretei.

— Rodolphe, dragul meu Rodolphe, te-ai întors ! Vino repede. Trebuie să-ți fie foame. Anna, du-te și pregătește camera domnului. E fiul meu, Anna, domnul Rodolphe.

În cele din urmă, Anna se decise să-și vină în fire și se retrase, demnă, în sufragerie.

— Mamă !

— Rodolphe !

— Ce mai faci, mamă ?

— Dar tu ? Canalie mică, ce ești, și mare hoțoman ! Iată-te, în fine, te-ai întors acasă.

— Eu, foarte bine, mamă, după cum vezi.

— Da, văd. Elegant, ca un gentleman.
— Mamă, mi-e foame.
— Așa e, vino să mănînci. Îți face Charlotte la iuțeală ceva bun.
— Charlotte ?
— Bineînțeles, bucătăreasa.
Rodolphe nu mai știa ce să creadă. Mama lui avea, prin urmare, o subretă și o bucătăreasă. Ea, care, de douăzeci și cinci de ani, mătura prin casă și făcea de mîncare ! Pe deasupra, i se părea schimbată, chiar fizicește. O lăsase zbîrcită și îmbătrînită înainte de vreme, de o viață de muncă și de griji. Găsea acum o femeie încă frumoasă, bine făcută, fardată cu artă, într-o rochie de mătase foarte elegantă. Un șirag de perle, de care era sigur că e veritabil, și un zîmbet tînăr, tînăr, pe care niciodată nu i-l mai văzuse.
Cu ochii țintă la frumoasa lui mamă, Rodolphe pătrunse în sufragerie. Aici, deasemeni, descoperi schimbări. Tapiseriile erau noi și alese cu gust, scaunele nu mai erau aceleași.
— Rodolphe, de ce ai un aer atît de uimit ?
— A, nu, mamă... Dar găsesc atîtea schimbări !
— Am știut cum să folosesc banii, pe care mi i-ai trimis din America. Asta e tot.
— Da, mamă, dar...
— Să nu-mi reproșezi că nu m-am mutat, mă simt foarte bine aici. Vino să vezi salonul.
Cînd ajunse în salon, lui Rodolphe i se tăie răsuflarea. Nu mai era încăperea aceea bătrînească și clasică, pe care o lăsase cu cinci luni în urmă, ci un salon modern, de un gust ales și fără cusur, iluminat de o lustră superbă.
— Mamă, erai în salon ?
— Nu, eram la masă.
— Mi s-a părut că văd lumină.
— Uitasem, probabil, să răsucesc butonul. Foarte simplu.
— A !
Doar atît făcu Rodolphe, care dădea din surpriză în surpriză.
— Mamă, adăugă el apoi, după o tăcere. Te găsesc cu totul schimbată.

— Desigur, dragul meu. Destul m-am spetit patruzeci de ani, iat tatăl tău m-a silit îndeajuns să muncesc, pentru ca acum, cînd am şi eu ceva parale, să nu profit niţel, nu-i aşa ? N-am dreptate ?

— Da, mamă.

El, însă, nu părea convins. Eleganţa mamei sale, luxul rafinat al apartamentului, servitoarele, prospeţimea ce se răspîndea de pretutindeni, toate astea îl iritau profund. Era deprins să vadă în mama sa mai curînd un soi de guvernantă, iar în privinţa aceasta îi semăna răposatului Célestin Durant, tatăl său, care nu admisese niciodată că o femeie i-ar putea fi superioară, nici chiar aceea care, printr-o nenorocire a soartei, devenise într-o zi doamna Durant.

— Desigur, dragul meu, reluă ea. M-am folosit de banii pe care mi i-ai trimis, ca să aduc în casă ceva din atmosfera pe care am cunoscut-o cînd eram copil, la mama, şi, ca să reînnoiesc unele prietenii, pe care viaţa mă obligase să le părăsesc. Şi mă simt bine, Rodolphe, crede-mă. Şi-ţi sînt recunoscătoare.

Ea îi era, poate, recunoscătoare, însă el, Rodolphe, regreta amarnic că-i trimisese banii. Îşi spunea că eternul feminin e cu mult inferior eternului masculin. Se îndreptă, urmat de maică-sa, spre camera lui. O găsi întocmai cum o lăsase. Nimic nu era schimbat, nici măcar oala de noapte.

— Dar, mamă, de ce n-ai renovat şi camera mea ?

— Nu, puiule, camera ta, nu. Am lăsat-o aşa, cum tu însuţi ai lăsat-o. Zilnic veneam în camera asta, să stau puţin de vorbă cu tine. E singura încăpere în care te regăseam. Aşa că n-aş fi schimbat-o nici pentru un imperiu. Pricepi ?

El nu pricepea nimic. Se simţea atins în amorul propriu, necurat, şi făcu o mină supărată.

— Ciudat, i-o trînti ea, cît de tare semeni cu tatăl tău !

Rodolphe se supără cu atît mai mult, cu cît întotdeauna-şi admirase tatăl.

— Papa era un om cinstit.

— ?

— Şi, apoi, era un idealist. Lui nu-i stătea mintea la mobile şi la rochii. Papa iubea ideile. Iar eu sînt mîndru că semăn cu el.

— Adevărat, răspunse ea, zîmbind, nu-i plăcea să am rochii. Dar îi plăcea foarte mult ca alte femei să aibă.

— Iarăşi, născociri.

— Poate.

Cu un gest de nemulţumire, doamna Durant se ridică şi, fără altă vorbă, trecu în sufragerie, se reaşeză la masă şi începu să mănînce, ca şi cînd nimic nu s-ar fi întîmplat, ca şi cînd fiul ei n-ar fi revenit, după o absenţă de cinci luni.

— Haide, Anna, grăbeşte-te. Nu vreau totuşi să pierd teatrul.

Rodolphe tresări.

— Ba nu, zău, mamă, doar n-ai de gînd să te duci la teatru, tocmai în ziua cînd m-am întors acasă !

— Şi de ce nu ?

El încercă să o sărute. Sărutările lui întîlniră o piele îndărătnică. Iar cele cîteva lacrimi mărunte, ce broboneau frumoasele gene ale doamnei Durant, nu i se mai rătăciră pe obraji, astfel că Rodolphe nu le văzu.

— Mamă, nu-i aşa că nu te duci la teatru ? Sînt obosit de drum. Trebuie să mă ierţi, dacă-am fost niţel obraznic.

— Aşa ai fost întotdeauna.

— Ba nu, mamă, exagerezi. Şi, în afară de asta, nu înseamnă că eşti obraznic cînd îţi aperi tatăl.

— Dimpotrivă...

— Mamă, spune-mi că nu te duci la teatru !

— Dac-aşa vrei tu...

*

Cina se desfăşură în liniştea cea mai deplină. Rodolphe nu mai îndrăznea să spună o vorbă, iar doamna Durant părea hotărîtă să tacă. Dealtfel, ea mînca foarte puţin, în timp ce fiul său îşi umplea farfuria.

— Tu, încercă el, găteşti mult mai bine decît Charlotte.

Ea zîmbi, însă nu găsi de cuviinţă să răspundă. Iar Rodolphe nu insistă. În forul său interior, începea să

regrete că a venit să-și vadă mama. Dar își schimbă părerea, cînd Anna se ivi cu o mirobolantă tartă cu cireșe. Rodolphe își luă o bucată enormă.

— Știi, mamă, zise el, cu emfază, după ce o devoră. Tu o făceai mult mai bună.

Ea nu îi răspunse nici măcar printr-un zîmbet, ceea ce-l aduse pe Rodolphe Durant în culmea desperării.

— Nu mă-ntrebi ce-am făcut în America ? rosti. Cum am cîștigat toată averea asta ?

— Banii, tu știi, nu mă interesează.

— Da... Numai că a trebuit să lupt, ca să-i cîștig. Cu sudoarea frunții.

De astă dată, ea nu se putu stăpîni să nu rîdă din toată inima.

— Dar, apropo, zise după o clipă, unde-ți sînt valizele ?

Rodolphe se înroși pînă-n vîrful urechilor.

— La gară, răspunse el, la întîmplare.

Ea, însă, nu părea să-l creadă.

— Adică, le-am lăsat la hotel, adăugă Rodolphe. Un hotel mic, pe strada Vaugirard.

— Ți-a fost, adică, rușine să locuiești în piața Batignolles ? Ha, ha ! Și-ai preferat, atunci, hotelul, nu ? Să zicem, de exemplu, Hotelul Americanilor.

— De unde știi ?

Ea rîdea într-una, mulțumită de încurcătura fiului său. Au uneori și mamele duioasele lor răzbunări.

— Dar nu știam nimic, de unde vrei să știu ? Am spus și eu, așa, într-o doară.

De astă dată, Rodolphe deveni de-a dreptul furios, și-i era necaz că maică-sa nu e o persoană streină sau o amantă, în care caz ar fi luat-o cu siguranță la palme. Acum îi părea rău după liniștea atît de stînjenitoare de pînă adineauri.

Liniștea, însă, nu voia să se întoarcă, întrucît doamna Durant rîdea nebunește.

— E idiot, să rîzi în felul ăsta, mamă.

— Idiot ești tu...

După ce-i dădu acest răspuns, o umflă și mai tare rîsul. Cuprins de mînie, Rodolphe se ridică de la masă și se retrase în salon.

Ea veni în grabă după el.

— Ei, bine, zise, continuînd să rîdă. Vrei să mă duc la teatru ?

Imitînd atitudinea de mai înainte a mamei sale, Rodolphe nu răspunse. Dar ea, mult mai blajină și, dealtfel, mult mai delicată, iar pe deasupra mai fiind și mamă, se aruncă în brațele lui și-l sărută.

— Nu mi-o lua în nume de rău, dragul meu. M-ai făcut să rîd, tu ești de vină. De ce nu mi-ai spus de la-nceput, că stai la Hotelul Americanilor ? E așa de firesc... Eu la fel aș fi făcut, cu siguranță, dacă m-aș fi întors din America. Găsesc că e un lucru foarte natural. Și, pe lîngă asta, n-aveai cum să știi că schimbasem toate camerele...

— În afară de a mea, o întrerupse el.

— Sigur, în afară de a ta. Tu nu-nțelegi ?

— Nu, răspunse Rodolphe.

— Văd și eu, zise doamna Durant, de astă dată, pe un ton mai curînd îndurerat. Din nefericire, asta nu se poate explica. Nu, nu, astea sînt lucruri ce nu pot fi explicate.

— Și de ce ?

— Să schimbăm discuția, propuse ea. Spune-mi ce-ai făcut în Statele Unite. Povestește-mi totul.

Deși nu o înțelegea, simțea totuși o tulburare afectivă în glasul doamnei Durant, ceea ce-i merse la inimă.

— Să lăsăm pe mîine, mamă. Astăzi sînt prea obosit. Și, apoi, știi aproape tot, din scrisorile mele.

— Da, însă, cu toate astea...

Nu putea să-i povestească, totuși, mamei sale, că el fusese cel mai cumplit gangster din Statele Unite, că săvîrșise crime.

— Nu, nu, mai bine mîine. Și, dealtfel, nici nu am într-adevăr ce să-ți mai spun. Că am lucrat ? nu-i interesant. Că, la un moment dat, datorită unor afaceri bine învîrtite, am cîștigat ceva bani, nici ăsta nu-i un lucru extraordinar. Că am pierdut cea mai mare parte din averea pe care-o adunasem, e o chestie de noroc. Nu poți avea totul. Iar dacă vrei să cîștigi, trebuie să știi să riști. Poate am riscat un pic prea mult.

Doamna Durant continua să-l asculte, cu îngăduință. Un surîs imperceptibil îi aluneca din cînd în cînd pe buze.

— Și de ce nu, mamă? spuse mai departe Rodolphe. Evident, am riscat. Doar așa te poți lansa. Și, apoi, eu, unul, ador riscul. Am avut întotdeauna înclinația riscului. Numai tu n-ai băgat de seamă niciodată. Dealtfel, nici eu. Adeseori nu ne cunoaștem pe noi înșine.

— Se poate, zise ea, cu neîncredere. Uneori, omul se înșală chiar și în privința copiilor lui. Dar, fiindcă veni vorba, nu l-ai întîlnit cumva la New York, din întîmplare, pe fostul tău coleg de Liguières?

Rodolphe se înroși din nou. Căuta ceva prin aer, o minciună, o funie, de care să se-agațe. Căci, lucru curios, chiar și simpla pronunțare a numelui lui Armand îl împiedica să mintă.

— Ei, l-ai văzut?

— Pe cine?

— Pe Armand de Liguières. E a doua oară că te-ntreb.

Rodolphe simți, deodată, cum îi paralizează gura. Trebuia să-i spună mamei sale că Armand murise din vina lui? Putea să-i spună totul? De cînd plecase la New York nu se mai gîndise la Armand. Morții nu-l interesau. Și iată că, din pricina mamei sale, Armand, de care el atîta se ferise cît l-a știut în viață, reapărea acum — s-ar fi zis anume — ca să-l tortureze.

— Ei, bine, da, zise el, în cele din urmă.

— Ce mai face?

— Cine?

— Vezi bine că Armand.

— Dar nu l-am văzut, mamă. Niciodată.

Ea nu insistă peste măsură.

— Te întrebam, deoarece a scris o carte foarte bună. E, dealtfel, un tînăr foarte inteligent.

— I-ai citit cartea?

— Firește, de vreme ce-ți spun că e bună. Eu nu vorbesc aiurea.

— Nu știam că citești.

— Sînt multe lucruri, pe care tu, dragul meu, nu le știi. Le vei învăța, cu timpul.

Cu timpul, Rodolphe învăţă că toate cărţile sînt nişte bătrîni proaspăt bărbieriţi.

— Nu cred, zise el. Am cîştigat ceva experienţă. Cînd eşti singur, viaţa te învaţă o sumedenie de lucruri, cîte nici un părinte de pe lume nu te poate învăţa. Am plecat singur şi cu totul de bună voie. Ştiam că tu niciodată nu m-ai fi lăsat. Şi am reuşit, se poate spune, împotriva voinţei tale. Da, mamă, căci tu niciodată nu m-ai fi lăsat să plec, aşa cum am făcut-o. M-ai fi oprit. Nu-i aşa că m-ai fi oprit ?

Doamna Durant, însă, preferă să tacă. Îşi dădea bine seama, că fiul ei îi toarnă la minciuni. Nu ştia, desigur, ce anume îl împinsese pe Rodolphe să părăsească Franţa. Dar era convinsă că nu plecase cu totul de bună voie. Fireşte, nu-şi putea imagina că fusese răpit de gangsteri, însă niciodată nu l-ar fi crezut capabil pe Rodolphe să plece de capul lui, să-şi încerce norocul şi să muncească în America, şi cu atît mai puţin l-ar fi văzut avîntîndu-se în afaceri şi riscînd o mică avuţie, spre a face din ea o mare avere, aşa cum pretindea. În plus, îl cunoştea îndeajuns de bine, ca să ştie cu cîtă uşurinţă minte. De aceea, avînd o repulsie aproape fizică faţă de minciună, nu voia să insiste prea mult. Destul o minţise Célestin Durant, soţul ei, vreme de aproape treizeci de ani.

*

Vor exista întotdeauna fiinţe care se vor plînge împotriva minciunii, cu alte cuvinte împotriva fericirii lor.

*

— N-ai aerul că asculţi ce-ţi spun, zise Rodolphe.

În timp ce continua să îndruge la gogoşi, observase că mama lui nu mai era atentă la vorbele sale.

— Nu, nu, ascult. Dar mă cam doare capul.

Rodolphe tăcu. Pricepuse în cele din urmă că nu lua nimic în serios din toate aceste poveşti. Şi îi fu necaz pe ea, după cum îi era necaz pe toţi aceia, care îl simţeau, ori de cîte ori se încumeta să recurgă la cea mai

nevinovată minciună. Încercă să o dreagă și, printr-o fărîmă de adevăr, să-i recîștige încrederea.

— Ştii, mamă, pe Armand, l-am văzut la Chicago.

— Ştiam.

— De unde știai ?

— Pur și simplu, am ghicit. Sau, ca să-ți spun și eu adevărul, mi-a scris chiar Armand.

Rodolphe se făcu palid. Armand fusese, deci, în corespondență cu mama sa. Ce putuse oare să-i scrie ? Simți cum îi fuge pămîntul de sub picioare.

— Dar ce e cu tine, Rodolphe ?

— Nimic, mamă, nimic... Dar ce ți-a scris ? Arată-mi scrisorile lui.

— Nici nu mă gîndesc. Ce, nu cumva v-ați certat ?

— Da, așa e. Mă tem să nu fi umblat cu intrigi. Ştii cum e Armand, e cam intrigant.

— Ba nu, dragul meu, te înșeli. Dimpotrivă, nu-mi spune decît lucruri foarte bune despre tine. Da, lucruri admirabile.

Rodolphe răsuflă ușurat ca scăpat de o mare povară. Cu toate acestea nu era tocmai sigur de ceea ce-i spunea mama lui.

— Aș vrea să le citesc, mamă. Fii bună, arată-mi-le.

Doamna Durant fu din nou cuprinsă de un rîs nebun.

— Ha ! Ha ! Păi eu, abia putu să vorbească, n-am nici o scrisoare.

De astă dată Rodolphe nu se mai putu stăpîni. De mai bine de o oră, mama lui rîdea de el, iar el rămînea mai departe în fața acestei femei îngrozitoare și, colac peste pupăză, îi mai povestea și viața lui, fără ca ea să se înduioșeze cîtuși de puțin. Zămisli pe loc proiectul de a renunța să mai trăiască în această țară, unde toată lumea-și bate joc de el, această țară lipsită de seriozitate, în care totul e luat în glumă. Da, da, se va reîntoarce lîngă Jenny, care, la o adică, e nevasta lui și care crede tot ce spune el, și lîngă acei americani de treabă, care nu pun la îndoială cuvîntul dat. Niciodată, însă, cît va trăi el, nu-i va mai frecventa pe francezi, niciodată, nici chiar pe cei din America. Luă hotărîrea nestrămutată de-a părăsi imediat

apartamentul și de a se refugia cît mai grabnic în patul imens ce-l aștepta la Hotelul Americanilor. Se ridică.

Doamna Durant nu-i dădu nici o atenție. Nu mai rîdea, ci se uita undeva, în vid. Se gîndea la această teribilă lege a eredității, la această fatalitate, prezentă chiar aici, în fața ei. Găsea, cu toate acestea, în fiul său, multe trăsături de care-și dădea seama că sînt și ale ei. Anumite gesturi de-ale lui erau luate de la ea, numai de la ea. Dar cîte, altele, îi aminteau de tatăl lui ! De ce să semene atît de mult cu tatăl ?

În momentul acesta îi era silă de fiul ei, care, într-o seamă de apucături, avea cutezanța de a se lua după acelea, atît de vulgare, ale lui Célestin Durant. Şi nu voia, pentru nimic în lume, să admită ca o făptură atît de lipsită de calități ar putea să-i semene și ei. Or, această asemănare era totuși aici, de față, mică și slută. Doamna Durant aproape că se înroși de rușine.

Dinaintea ei, în picioare, cu pălăria pe cap, Rodolphe își lua rămas bun, cu un aer rece și prostesc. Îl fixă, cu ochii ei mari, verzi, și nici măcar nu-i întinse mîna. Rodolphe avu surpriza de a vedea în fața lui o ființă, pe care niciodată nu și-o imaginase, mama sa, frumoasă și plină de dispreț. Se simți cu atît mai umilit și, furios, îi întoarse spatele. Ea îl lăsă în pace, nu făcu nici un gest spre a-l reține.

Buimăcit de această atitudine, pe care nu o pricepea, Rodolphe se răsuci către ea.

— Mamă !

Ea avu o tresărire, și nimic altceva. Doamna Durant era o femeie de calitate.

*

— Nu-mi spui noapte bună, mamă ?
— Noapte bună.
— Asta e tot ?
— Da.
— Mamă !

Acest „mamă“ fusese aruncat ca o chemare desperată, ca o ultimă chemare. Doamna Durant rămase neclintită.

Cu ochii în continuare aţintiţi asupra fiului ei, avea un aer de dispreţ. de care, altminteri, Rodolphe îşi dădu prea bine seama.

— Mamă !

Ea nu se sinchisi.

Glasul lui îi aducea prea mult aminte de al răposatului. Or, nu putea să răspundă acestei chemări. Îndurase de-ajuns acest glas, vreme de mai bine de douăzeci de ani, ca să mai aibă puterea de a-l suporta. Nu, nu, acestui glas ea nu-i va mai răspunde niciodată.

Rodolphe se îndreptă încet spre uşă. Vedea foarte bine, că mama lui e nemulţumită de ceva, dar nu reuşea să priceapă din ce cauză. „Poate-mi ştie viaţa din America, îşi zise, şi probabil mă condamnă c-am fost gangster. Sigur, asta e. I-o fi scris canalia aia de Armand. Ah, ticălosule, bafta ta e că eşti mort ! Altminteri..."

Ajuns la uşă, se întoarse din nou către ea. Doamna Durant nu-şi schimbase locul, iar înfăţişarea, cu atît mai puţin. Părea că aşteaptă cu nerăbdare plecarea fiului ei, a cărui prezenţă nu mai putea să o suporte.

— Aşa e, mamă, zise Rodolphe, hotărît să-i descarce mamei sale întregul adevăr. Te-am minţit.

— N-are nici o importanţă, răspunse ea. Poţi să pleci. N-are importanţă.

— Ba, da, mamă, are importanţă.

— Nici una.

— Ba da, pentru că te-ai supărat.

— Nu sînt supărată, zise ea, rece.

— Dar...

— Du-te !

— Mamă !

Ea nu răspunse, iar Rodolphe ieşi, de astă dată mai decis decît oricînd să părăsească pentru totdeauna frumoasa ţară a Franţei.

Timp de cel puţin cinci minute, doamna Durant rămase nemişcată. Apoi, se ridică brusc.

— Rodolphe, băiatul meu, Rodolphe !

Nimeni nu-i răspunse la chemare. Atunci, ea coborî în stradă, alergînd.

În locul fiului său, găsi un individ cu părul bogat, de culoare întunecată și cu ochii ascunși îndărătul unor ochelari mari, de baga.

— Doamna Durant ? o întrebă el.

— Da... Dar...

— Fiul dumneavoastră a plecat cu un taxi.

— Dar dumneata cine ești ?

Necunoscutul îi întoarse spatele și se îndepărtă, tîrîndu-și pașii.

În noapte, se auzi un clopot care suna a liniște. Era luna.

Capitolul II

ÎN CARE SE VEDE CĂ TIMIDITATEA E PRIELNICĂ UNEI IUBIRI FULGERĂTOARE

Ora nouă, dimineaţa. Lipit de fereastră, soarele se desfăta, răscolind încăperea cu neruşinatele lui hohote de rîs. Rodolphe Durant îşi deschise ochii cîrpiţi de somn. Îi deschise plictisit, ca din obligaţie. În ciuda zilei aurite, care astfel răzbătea pînă la el, fostul gangster nu era în toane bune. Vise macabre şi coşmaruri pline de semne rele nu-i lăsaseră toată noaptea sufletul să doarmă. Pe deasupra, îi era necaz că o rupsese într-un mod atît de caraghios cu mama lui, după cum îi era deasemeni necaz că-şi părăsise iubita, a cărei lipsă abia acum o resimţea. Era prima oară, în viaţa lui, că Rodolphe, duşmanul femeilor, se simţea singur. Iar singurătatea aceasta îl apăsa mai greu decît oricînd, această nemărginită singurătate, în care e învăluit neantul. Niciodată, femeia. fie mamă, fie altceva, nu fusese într-atît de dorită. Pe întuneric, visele, cel puţin, se puteau desfăşura în felul lor, înlocuind realitatea. Cîtă vreme, soarele nu făcea decît să-i adîncească şi mai mult singurătatea. Astfel că Rodolphe se grăbi să-şi închidă pleoapele la loc. De plictiseală, însă, pleoapele devin transparente. Şi, în cele din urmă, eroul nostru se lăsă în voia crudei deşteptări.

Ochii i se redeschiseră şi făcură înconjurul camerei. În calea lor, zăriră, strecurată pe sub uşă, o telegramă. Gura lui Rodolphe se strîmbă într-un rînjet de bucurie. Părăsindu-şi într-o clipită proasta dispoziţie, sări din pat şi se repezi asupra mesajului albastru. Nerăbdarea şi

bucuria îi erau atît de mari, încît abia reuși să-l deschidă. După ce, însă, citi conținutul, se îngălbeni, iar voioșia inimii se stinse.

„Distrează-te bine Paris. Inutil revenire New York. Găsit bărbat. Banii tăi sînt ai mei. Nu mai răspund la telegrame și scrisori.“

Jenny

Rodolphe văzu, într-o străfulgerare, cum frumosul său palat de aur, construit cu atîta de puțină trudă, se prăbușește pe de-a-ntregul, asemenea unui castel din cărți de joc. Își dădea limpede seama de catastrofă, în toată cruzimea ei. Nu făcu, totuși, nici o mișcare, deprins cum era, încă de multă vreme, cu loviturile fatalității. Și era într-adevăr obișnuit cu asta. Oare nu fatalitatea, căreia el îi spunea noroc, îi adusese o avere uriașă, și nu ea îl făcuse, la un moment dat, omul cel mai puternic din America? Era, deci, normal ca el să pună prăbușirea lui brutală pe seama aceleiași fatalități, pe care o numea acum neșansă. Nici o clipă nu se învinovăți pe sine de ceea ce se petrecuse. Nu-i trecu prin minte, nici măcar o dată, că, lăsîndu-și toți banii sub un nume de împrumut, și încă în America, săvîrșise o mare prostie, și că Jenny, care nu aștepta decît ca el să plece, aranjase la iuțeală să i se plăsmuiască o procură falsă și să pună astfel mîna pe întreaga lui avere.

Nu, nu, totul se trăgea din vina nenorocului, care, deodată, se înverșunase împotriva lui, după cum, mai înainte, îl copleșise norocul. Așa încît, contînd pe faptul că nu putea să fie decît un lucru trecător și că, în curînd norocul va triumfa din nou, Rodolphe Durant, după o scurtă clipă de îngrijorare, își comandă un mic dejun îmbelșugat.

*

Nefericirea, adeseori, produce foame. Poate, de aceea o țară, care se crede nefericită, se revoltă, cerînd pîine. E greșit să crezi că un popor e nefericit pentru că-i e foame. Dimpotrivă, îi e foame, pentru că-i nefericit și,

mai cu seamă, pentru că i se spune că e nefericit. De aici pornesc aproape toate revoluțiile.

*

Așadar, Rodolphe ceru de mîncare. În așteptarea proviziilor, se vîrî la loc în patul moale și începu să se gîndească la noua lui situație.

„Prin urmare, își spuse, bani nu mai am. Din fericire, am pus de-o parte trei mii de franci. Așa încît, cel puțin, voi avea cu ce plăti hotelul. Bun. Dar pe urmă? Mama, datorită mie, e acum mai mult decît bogată. Însă cu mama stau prost. În consecință, trebuie să mă pun bine cu ea. Bun. Şi să mă mut din nou în piața Batignolles, după care vom vedea. Da, vom vedea...".

Mulțumit că rezolvase atît de repede o situație care, cu numai cîteva clipe înainte, părea mai mult decît alarmantă, Rodolphe surîse de plăcere și se răsuci în pat, cu fața la soare.

Da, vom vedea, însă...

— Jenny, gemu el.

Dar Jenny nu era acolo. Nici chiar soarele, deși atît de zglobiu, nu ajunsese încă pînă la ea. Rodolphe își spuse că luminosul astru călătorește spre iubita lui și se uită la el cu invidie.

— Jenny !

Acum, cînd o știa pierdută pentru totdeauna, se pomeni dintr-odată că-i pare rău după ea. Din întreaga aventură, unică și minunată, din America, el nu reținuse decît singura lui noapte cu Jenny, prima și ultima lui noapte de dragoste. Toate celelalte întîmplări, care, în chip firesc, ar fi trebuit să-l schimbe cu totul sufletește, erau ca și cum nici n-ar fi existat vreodată. Astfel, perspectiva de a nu-și mai vedea niciodată iubita îl făcu să se înfioare de neliniște.

— Jenny, Jenny, de ce mă părăsești, de ce ?

Scotoci prin sertarul noptierei și scoase de acolo fotografia unei blonde și tipice americance. Lacrimile prinseră să-l brăzdeze obrajii trandafirii și banali, strivindu-se de fotografie.

Cineva bătu la ușă.

— Intră.

Era chelnerul. Aducea șuncă, ouă, cafea cu lapte, dulceață, pîine prăjită și unt. Rodolphe se năpusti asupra lor, ca un lup hămesit. Întîmplările ce se succedaseră cu atîta repeziciune, întîmplările care-i răsturnaseră în întregime planurile și averea, avuseseră cel puțin darul, după cum am văzut, de a dezlănțui în el o foame feroce.

Mîncă, prin urmare, tot ce se afla pe masă. După care închise ochii și începu să viseze, treaz, că face dragoste cu Jenny, transformată în pernă. Rămase astfel multă vreme, cît mai mult posibil. Apoi, pleoapele i se redeschiseră, iar Rodolphe mai luă o dată telegrama și o reciti, de la un cap la altul. Abia acum îl cuprinse furia. „Tîrfă ordinară ! Dacă pun vreodată mîna pe tine..."

Rupse fotografia în mii de bucăți, se ridică, își făcu bagajele și, plin de energie și de revoltă, se hotărî să părăsească pentru totdeauna Hotelul Americanilor și dragostea. Fără părere de rău, căci Rodolphe se adapta oricărei situații și, prin însuși faptul că era sigur că nu se va mai duce niciodată în America, redeveni, ca prin farmec, parizianul de odinioară. Coborî, așadar, plin de speranță, își lăsă valizele în hol și ieși, cu mîinile în buzunar. De astă dată, însă, n-o mai apucă prin Champs Elysées, spre Bois de Boulogne, ca în ajun, ci se îndreptă spre Sena, pe care, după întoarcerea lui la Paris, uitase s-o revadă.

Abia atinge timpul florile, în treacăt, iar florile sînt triste. Atît de mult ar vrea să și-l păstreze pentru ele ! Timpul macină sufletele, iar sufletele sînt triste. Ar vrea atît de mult să-l îndepărteze de la ele ! Fluviile sînt niște suflete pe care timpul le atinge numai pe deasupra. Astfel trece Sena, cu apele-i întotdeauna tinere, fără să-i pese de nimic, prin istoria Franței.

Mulțumită ei, Rodolphe găsi că Parisul e frumos. Se simțea, totodată, pretutindeni acasă la el. Timpul, pe care, mai înainte, nu-l văzuse decît la prezent, îi apărea acum în întreaga strălucire a plenitudinii. Trecutul se

înălța în el, mai sus decît zgîrie-norii ; cît despre viitor, îi călca pe urme, uitîndu-se cum curge Sena, elegantă și puternică. Prezentul nu mai era decît o trăsătură de unire.

Rodolphe trecu podul Alexandru al III-lea, contemplă o clipă Invalizii și se gîndi la Napoleon. După care o porni de-a lungul cheiului.

Porumbeii de la Louvre îl întîmpinară, ca să-i ureze bun venit, în timp ce Notre-Dame îi silea ochii să se uite la cer, să iubească cerul.

Rodolphe își iuți pașii, salută în treacăt statuia lui Voltaire și ajunse în fața catedralei pe care, prima oară în viața lui, încercă să o admire. Fără, însă, a izbuti.

— Domnule, știți cumva cine a construit-o ?

Se întoarse. Dădu peste o destul de frumoasă anglo-saxonă, care, voind probabil să afle amănunte în legătură cu arta gotică, profita de pezența lui, ca să-l întrebe.

Deși știa englezește, el îi răspunse în franceză. Furia lui, de mai adineauri, împotriva femeii, se reaprinse brusc.

— Adresează-te în altă parte, doamnă, îi spuse el tinerei fete, scurt și necuviincios. Eu nu știu nimic.

Și-i întoarse spatele.

— Nu știam că francezii sînt atît de răi, zise tînăra femeie, indignată.

— Eu sînt american.

— Oh, *You speak english ?*

Rodolphe nu se osteni să-i răspundă. Se îndreptă, cu pași grăbiți, spre bulevardul Saint-Michel. Prea curioasa turistă se și adresa acum altui trecător.

*

Bulevardul, plin de studenți, trezea în Rodolphe amintiri din tinerețe, cu o vechime de cinci luni. Umbla acum încet, se uita la toate, își aducea aminte. Atomi intelectuali pluteau prin aer, îi atingeau în treacăt sufletul, poate, mediocru, dar civilizat.

Prin forța obișnuinței, intră în cafeneaua Mahieu. Era locul unde, altădată, își întîlnea colegii. Îi găsi și astăzi pe toți, ca și înainte, în afară de Armand de Liguières, adunați în același loc și discutînd probleme grave. Ca

de obicei, fără să spună o vorbă, Rodolphe luă loc la masa lor, şi nimeni, ca de obicei, nu-l întrebă nimic, ca şi cum n-ar fi trecut decît o oră de cînd îl văzuseră cu toţii. Iarăşi ca de obicei, Rodolphe îşi comandă o halbă brună şi începu să asculte, dealtfel fără a pricepe nimic, discuţia ce se desfăşura în jurul mesei. În ziua aceea, Jean Rimeau, André Fissot şi Charles de Liguières făceau filozofie. Dacă lui Rodolphe nu-i prea plăcea acest soi de conversaţie, la care, altminteri, niciodată nu participa, admira în schimb metoda de discuţie, iar lucrul acesta îi făcu plăcere, ca de obicei.

Dintre cei trei prieteni ai săi, Charles de Liguières fu singurul care-i trimise lui Rodolphe un zîmbet. Văr cu Armand, Charles avea aproape aceleaşi trăsături, aceeaşi privire inteligentă, dar mai potolită, acelaşi zîmbet fermecător pe buzele cu linii delicate. Rîdea însă mai rar şi mai puţin sarcastic, avea părul mai bogat, dar blond, fruntea mai mare, dar mai puţin revoltată. Rareori intervenea în conversaţie, dar, de fiecare dată, cînd spunea ceva, era ascultat. Poate, o anume timiditate ori, poate, un anumit dispreţ, datorit unei experienţe pe care veacurile i-o depuseseră în sînge, îl oprea de la o prea mare exaltare într-o discuţie fie şi profundă.

— Vorbeşti ca un Jupiter Ciclop, îi spuse el lui Jean Rimeau, care-şi apăra metafizica.

Gluma aceasta, Jean Rimeau, licenţiat în filozofie, nu o găsi pe gustul său.

— Poate, mai bine se vede cu un ochi, decît cu doi.

Dîndu-i replica, el rîse cam albastru şi îşi puse braţul, protector, pe umărul lui Rodolphe.

Bine făcut, brunet, Rimeau era de o inteligenţă vie, înclinat către efectele teatrale. Mîinile mari, de ţăran, îi punctau cu gesturi largi vocea gravă şi convingătoare. Cu profilul său aproape roman, era un bărbat frumos, fără nimic, totuşi, din aerul antipatic al filfizonului. Se îmbrăca neglijent şi nu părea să acorde vreo importanţă înfăţişării sale fizice. Jean Rimeau, dealtfel, obişnuia să spună că bărbatul e un animal atît de urît, îndeosebi prin comparaţie cu femeia, încît n-are rost nici să încerce măcar să facă pe frumosul.

— Un Jupiter Ciclop, ha, ha, ha ! Ce zici de asta, André ?

Un aer efeminat îl făcea pe André Fissot antipatic la prima vedere. Dar această impresie nu dura prea mult. Căci Fissot nu avea efeminate decît unele gesturi rare, repede înecate în vocea lui masculin , de bariton.

André era de-a dreptul urît. Urîțenia i se topea, însă, în felul său fermecător de a vorbi, de sub a cărui stăpînire era destul de greu să scapi. Se încingea și el în discuție, ca și Rimeau, dar găsea că, dimpotrivă, bărbatul e mult mai bine făcut decît femeia, pentru care nutrea un dispreț profund. Iar cînd discuția alunecă, așa cum alunecă discuțiile, de la Platon la subiectul femeie, André Fissot luă apărarea sexului tare, împotriva prietenului său, Jean Rimeau. Apoi se întoarse către de Liguières.

— Nu-i așa că am dreptate ? îl întrebă.

Charles zîmbi.

— Discuția e cu totul de prisos.

Dar Rodolphe înălță capul. În această chestiune se simțea capabil să intervină.

— Eu cred că André are dreptate.

Cei trei prieteni se răsuciră către el. Fissot era furios, în timp ce Rimeau triumfa, căci o aprobare venită din partea lui Rodolphe era privită mai degrabă prost.

Charles de Liguières părea să se distreze zdravăn de farsa pe care fostul gangster i-o juca fără voie prietenului său, și îl îndemnă să-și expună punctul de vedere. Rodolphe îi fu recunoscător.

— Sigur că da, reluă el, Fissot are dreptate, femeia e o ființă inferioară.

— Dar de ce susții una ca asta, pe ce te bizui ?

— Pe o veche experiență, pronunță Rodolphe, sentențios.

Dintr-odată, lui Fissot îi trecu supărarea. Amuzat, aștepta cu nerăbdare ca Rodolphe să dea explicațiile necesare, spre a putea să rîdă cu toții în hohote.

— Care experiență ? întrebă Charles. Se prefăcea că nu-l crede. Tu, care n-ai avut nicicînd vreo relație cu sexul slab ?

Fostul gangster surîse misterios, ceea ce avu darul de a-i face pe Jean și pe André să izbucnească într-un rîs nebun.

— Puteți să rîdeți, zise Rodolphe. Cine rîde la urmă, rîde mai bine.

Dar André Fissot, care avea o foarte bună memorie vizuală, își aduse aminte că nu-l mai văzuse de multă vreme pe Rodolphe.

— Apropo ! E cel puțin o lună de cînd n-ai mai fost văzut.

— Vrei să spui cinci luni, rectifică Rodolphe.

— N-are nici o importanță. Nu facem decît să ucidem timpul. Dar unde-ai fost ?

— Am fost în America.

— În America ? Dar cu ce... ? Vreau să spun, cu ce bani ?

— Asta mă privește.

Cei trei prieteni se uitară unul la altul, de-a dreptul uimiți. Nu le venea să creadă că Rodolphe Durant a devenit obraznic, atît de brusc. Căci niciodată, pînă atunci, nu îndrăznise să se exprime într-o manieră de-o asemenea energie. Știind ce influență are asupra amicului său, Charles de Liguières căută să-l tragă de limbă.

— Nu te supăra, bătrîne. Noi ne interesăm de tine, iar tu ne-o iei în nume de rău. Evident, nu ești obligat să răspunzi, dar găsesc teribil de scandalos să te simți ofensat pentru că vrem să știm ce-a făcut vechiul nostru prieten, Durant, timp de cinci luni.

Rodolphe nu putu să reziste acestei avalanșe de cuvinte înduioșătoare. Își zise că și-a jignit prietenii și, rușinat de propriul curaj, se hotărî să le dea cîteva lămuriri. Dar continua să se întrebe ce anume le-ar putea spune. Se întreba, îndeosebi, dacă nu cumva Armand de Liguières nu îl ținuse la curent pe vărul său, Charles, cu peripețiile lui din Statele Unite.

— Ai perfectă dreptate, Charles. Da, ai dreptate. Am fost un idiot. Recunosc.

— Dacă e un secret, pe care ții neapărat să-l păstrezi pentru tine, zise André, noi nu insistăm.

— Nu e nici un secret, răspunse Rodolphe, înroșindu-se. De ce vreți voi să fie vreun secret ? Am plecat în

America. Asta e. În ce fel ? Nu e greu să treci oceanul. Voi credeți că e mare brînză. Da de unde ! Și, apoi, nu e scump. Am întîlnit, din întîmplare, un individ, care avea destui bani, ca să-mi împrumute cei cîțiva dolari, cît face o călătorie cu clasa a treia pînă la New York. Ajuns la New York, m-am descurcat eu. Dealtfel, nu prea bine. Așa că iată-mă întors. Într-adevăr, nu merita osteneala să merg pîn-acolo. Îmi pare rău. Și uite-așa, încheie Rodolphe, cu un aer triumfător.

Nu-și dădea seama că nici unul dintre cei trei prieteni, care-l cunoșteau prea bine, n-avea cum să fie convins de ceea ce le spusese. Și, în primul rînd, Charles de Liguières.

— Nu l-ai intîlnit cumva, din întîmplare, pe Armand ? zise Charles.

Rodolphe păli, ca de fiecare dată, cînd cineva pronunța numele lui Armand.

— Adevărat, l-ai întîlnit ?

— Nu... Adică da, abia izbuti să articuleze Rodolphe.

— Ia te uită ! Spune-ne ce știi de el. De aproape patru luni nu mi-a mai scris, ticălosul.

Rodolphe se simți din nou în largul lui. Deci Armand nu-i scrisese nimic vărului său. În consecință, Charles nu știa nimic din ceea ce se petrecuse. Și, cum Armand e mort, nu va ști nimeni nimic. Niciodată. Singurul pericol e Jenny, dar ea e prea departe.

— Pe Armand... Da, l-am văzut la Chicago.

— Ia te uită ! Nu, zău !

— Îi merge foarte bine, zise simplu Rodolphe. Lucrează...

O lovitură de pumn în masă îi făcu pe obișnuiții cafenelei să tresară.

— Minți ! strigă Jean Rimeau, roșu de mînie. Nu l-ai văzut pe Armand.

Tonul obraznic al amicului său făcu să i se urce bietului Rodolphe sîngele la cap.

— Iar ca dovadă că l-am văzut, replică el, pot să vă dau un amănunt, pe care nici unul dintre voi nu-l știe.

— S-auzim.

Rodolphe ezită un moment.

— Ei, bine, zise el apoi, pe un ton grav și convins. Aflați că prietenul nostru, Armand de Liguières, a murit.

Privirile celor trei prieteni se înfipseră, toate deodată, în ochii înspăimîntați ai lui Rodolphe. Acesta din urmă nu mai adăugă nici un cuvînt la fraza lui hotărîtoare. I se părea că și așa spusese prea mult.

Jean Rimeau rupse cel dintîi tăcerea.

— Dovada, zise el.

— N-o am.

Rodolphe nu putea să le arate prietenilor săi scrisoarea pe care i-o lăsase Armand, înainte de-a se sinucide.

— N-o am, dar vă jur pe ce am eu mai scump pe lume, că e mort. Știți prea bine că nu sînt chiar atît de nebun, încît să mint într-o chestiune atît de gravă. V-o jur.

Glasul lui Rodolphe părea atît de sincer, încît, de astă dată, nici chiar neîncrezătorul Rimeau nu putu să-l pună la îndoială.

Un aer îndurerat se așternu pe masca blajină și jovială a lui Charles de Liguières.

— Nimeni nu m-a anunțat, zise el. Cu toate că sînt singura lui rudă mai apropiată.

— Nu te-a anunțat nimeni, pentru simplul motiv că Armand își schimbase numele. A fost ucis de gangsteri, iar ziarele spun că făcea parte din banda adversă. De asta nici n-am vrut să asist la înmormîntarea lui. Nu i-am văzut trupul decît din întîmplare. Era sigur el. Bietul Armand! Am cerut amănunte, însă nimeni n-a vrut să mi le dea. A fost înmormîntat la Los Angeles. Numele lui de împrumut era Smith. Înainte de plecare i-am depus flori pe mormînt. Bietul Armand! Asta e tot ce știu. Aș fi vrut să aflu mai multe amănunte, dar...

Tăcu. Ar fi putut, totuși, să-și debiteze minciunile la nesfîrșit. Ei credeau acum tot ce le spunea. Dar însuși Rodolphe se săturase și prefera să tacă.

Palid ca un cadavru, Charles își plăti țapul de bere și plecă fără a spune un cuvînt.

André și Jean nu se clintiră de pe scaunele lor.

*

Rodolphe îşi goli halba de bere neagră. Temîndu-se de întrebările supărătoare ale lui Jean, se pregătea să plece şi el, cînd o fată tînără, bine făcută, urîtă, dar plină de farmec, veni să se aşeze la masa lor.

Yvonne Cros, studentă la belle-arte, apărea întîia oară în fața lui Rodolphe Durant. Iar Rodolphe rămase pe scaun.

— Bună ziua, Jean, bună ziua, André, zise Yvonne, cu o voce degajată. Dar ce e cu voi ?

— Nimic.

Ochii lui Jean îi aruncară nişte priviri lacome. Prefăcîndu-se că nu le vede, fata luă loc lîngă André.

— Dar ce se întîmplă ? reluă ea.

— Am primit un pui de veste proastă. Atîta tot.

— Aş putea îndrăzni să vă cer să mi-o spuneți şi mie ?

— Dacă vrei... Dar vei regreta.

— Spune, totuşi.

— A murit Armand. La Los Angeles. Probabil, asasinat de gangsteri.

— Nu se poate !

O tăcere dureroasă se aşternu în jurul mesei, o tăcere grea de amintiri.

La auzul îngrozitoarei veşti, Yvonne Cros abia de mai sufla şi nu ceru nici un fel de amănunte în privința morții. Prefera probabil, să şi-o imagineze în felul său, atît de frică îi era să nu fi fost o moarte banală. Or, avea o asemenea oroare de banalitate încît ea însăşi devenea banală, căutînd într-una originalitatea cu orice preț.

Numai că, de astă dată, împotriva obiceiului, buzele ei nu rostiră nici o frază sforăitoare şi se abținură de la orice fel de citat din autori de avangardă sau din Shakespeare. Ceea ce dovedea că Yvonne Cros era foarte tulburată de moartea fostului său prieten. Poate, în momentul acesta, îi părea rău că nu fusese mai tandră cu bărbatul care, într-o bună zi, se descotorosise de ea, nemaiputînd suporta caracterul ei afurisit. Iar Yvonne nu

făcuse nimic atunci spre a-l reține. Dar nu găsise nici pînă astăzi pe nimeni capabil să-l înlocuiască. Și asta nu din cauză că n-ar fi căutat.

Poate, regreta, deasemeni, farmecul incontestabil al lui Armand, disprețul său față de lume, înclinația spre riso și mai ales noblețea lui.

— Dar e îngrozitor ce-mi spuneți...

Numai atita zise, iar ochii mari i se umplură de lacrimi.

— Da, îngrozitor, consimți André.

Jean Rimeau era nervos. De aproape trei luni, de cînd se da în vînt după Yvonne, încerca să-i cucerească inima și se vedea mereu disprețuit, în vreme ce André și, mai cu seamă Charles, păreau să aibă mai mult succes pe lîngă ea. Și iată că, acum, se mai amesteca și-un mort și reușea să tulbure, la rîndul său, sufletul tinerei femei. Vedea iubirea moartă a Yvonnei, cum renaște doar la vestea că fostul ei amant a dispărut. Așa că încercă să rupă această tăcere apăsătoare și să pună capăt, scurt, ravagiilor amintirii.

— Ești cam tăcută astăzi.

Yvonne Cros nu-și dădu nici o osteneală să-i răspundă. Poate nici nu auzise cuvintele lui Jean.

— Yvonne, de ce nu-mi răspunzi ?

Ea păru că se întoarce brusc la realitate.

— Ai spus ceva ?

— Bineînțeles...

— Iartă-mă, n-am auzit nimic. Ce ziceai ?

— Ei, bine, că te găsesc puțin mai tăcută decît de obicei. Cred că-i tot ce-am spus.

— N-ai spus mare lucru, răspunse ea sfidătoare.

O apucase, pe neașteptate, unul dintre accesele ei de semeție, care-o năpădeau din cînd în cînd și pe care Jean, altminteri, i le cunoștea foarte bine, de vreme ce se temea de ele. Mai prudent decît de obicei el tăcu.

În tot acest răstimp, Rodolphe nu încetă să contemple formele, atît de bine croite, ale Yvonnei. Privirile lui greoaie, de bou sentimental, îi devorau trupul. Era și el pierdut din plin în amintiri. Căci nu atita pe Yvonne o admira, cît asemănarea dintre ea și Jenny, dintre cele

două trupuri. Ura împotriva femeii se topise ca prin farmec. O dorință amoroasă se aprindea în el, îi subjuga simțurile, îl chinuia. Or, Rodolphe nu suferea chinul. În plus, timiditatea îi dădu un astfel de curaj că hotărî pe loc să-i facă Yvonnei Cros propuneri matrimoniale. Intervenția nefericită a lui Jean îl opri la timp, iar Rodolphe își dădu iute seama, datorită bunului său simț, că nu venise încă momentul pentru acest soi de cerere.

Se resemnă și el, ca și ceilalți, și tăcu. Or, se întîmplă că tăcerea lui timidă îi plăcu Yvonnei, care, în momentul acesta, nici nu putea să prețuiască altceva. Contrastul dintre înfumurarea lui Jean și purtarea rezervată și modestă a celuilalt, era în favoarea lui Rodolphe. Yvonne se convinsese repede că pe necunoscutul, care se afla în fața ei, moartea lui Armand îl durea cu mult mai mult decît pe nesuferitul Jean Rimeau, aproape tot atît de mult cît și pe ea. Astfel că privirile-i duioase — lucru rar din partea ei — se opriră cu plăcere asupra bietului Rodolphe, care, în locul oricărui răspuns, își lăsă pleoapele în jos. Yvonne găsi că e un gest admirabil. La rîndul ei, își spuse că momentul e prea grav, spre a-l face pe un tînăr atît de pur să creadă că dragostea dintre ea și el ar fi posibilă, însă nu se gîndea decît la asta.

— Nu fi supărată pe mine, Yvonne, se încumetă Jean.

— Nu văd de ce-aș fi supărată, răspunse ea cu aceeași semeție. Dacă nu poți pricepe o seamă de lucruri, asta sigur nu e vina ta.

— Ba, replică Rimeau, am priceput foarte bine.

— Ce-ai priceput ? Că, în clipa asta, te detest mai mult decît oricînd ? Că Armand, în clipa asta, înseamnă pentru mine tot atît de mult, pe cît mi-e de silă de tine ?

— Yvonne, interveni André. Lasă...

— Aș vrea atît de mult să fiu singură, André.

Ofuscat, Jean Rimeau se ridică, trăgîndu-l și pe André Fissot după el. Nici măcar nu-și luă rămas bun de la Yvonne. Cît despre Rodolphe, era atît de puțin luat în seamă, încît nici unul dintre cei doi prieteni nu se gîndi să-i întindă mîna. Ca de obicei uitaseră de el.

*

Rodolphe rămase singur cu Yvonne Cros. Ar fi vrut să se ridice şi să plece, ca şi prietenii săi, dar timiditatea lui îşi pierduse orice îndrăzneală. Preferă, deci, să rămînă pe loc, fără un cuvînt, aşteptînd ca fata să se decidă mai întîi să plece.

Yvonne, însă, nu avea nici un chef de plecare. Tăcînd într-una, înţepenise pe scaun, s-ar fi zis că incapabilă pînă şi de cea mai măruntă mişcare, în faţa lui Rodolphe, încremenit şi el de teamă să nu atragă atenţia fetei.

Rămaseră astfel mai bine de zece minute, Yvonne nedespărţită de Armand, în vreme ce Rodolphe ezita între Jenny şi Yvonne. Ea îşi retrăia acum, pînă la cele mai mici amănunte, viaţa petrecută cu Armand, timp de două săptămîni. Abia acum îi înţelegea delicateţea sufletească, precum şi marea lui inteligenţă. Nu-i mai părea rău după nimic, însă trăia momente de deliciu, pe care nu le avusese niciodată în realitate, dar le simţea atît de intens, ca şi cînd ar fi făcut parte cu adevărat din existenţa ei. Astfel o purtară amintirile înapoi, pînă la data cînd Armand plecase în America. Din clipa aceea vieţile lor se despărţiseră, iar Yvonne nu-şi mai putu imagina nimic. Atunci, cu totul firesc, privirea îi căzu asupa lui Rodolphe. Era sigură că ştie mai multe decît ea.

— L-ai cunoscut ?

Rodolphe tresări şi se făcu de culoarea unei roşii.

— Pe cine ?

— Păi... Armand.

— Da, l-am cunoscut. Am fost unul dintre cei mai buni prieteni ai lui.

— Curios. Nu mi-a vorbit, totuşi, niciodată despre dumneata. Care e numele dumitale ?

— Rodolphe Durant.

Ea zîmbi, înţelegînd de ce Armand nu-i vorbise niciodată despre prietenul său, Durant.

— Poate ştii cum a murit ? Trebuie să fi fost magnific.

— Eram acolo.

Yvonne se trase mai lîngă Rodolphe, aproape cu tandreţe.

— Spune repede. Trebuie să fi fost într-adevăr minunat.

Rodolphe își fixase din nou privirile asupra fetei. Și din nou, în locul Yvonnei, o vedea pe Jenny, cu trupul ei atît de atrăgător, din nou o dorea, din tot sufletul, dacă nu din tot trupul. Își spunea că, spre a o seduce, nu trebuia să laude prea mult calitățile lui Armand, dar, pe de altă parte, își dădea seama că dacă, din întîmplare, s-ar porni să-l defăimeze, ar sfîrși prin a-și pierde întregul avantaj. Vedea limpede că, dacă voia să se facă iubit de Yvonne, lucrul acesta nu era posibil decît prin prisma amintirii lui Armand de Liguières.

— A murit asasinat, zise el, surîzînd.

Yvonne fuma o țigare ordinară și avea mai curînd un aer de mihnire amestecată cu ură.

— Asasinat, repetă Rodolphe.

— De cine ?

— Eh, de gangsteri. Asta, în America, e riscul cel mai mic. Acolo e simplu să dispari.

— Dar ce interes aveau să-l omoare ?

— Nu știu nimic de asta.

Rodolphe voia să facă din moartea lui Armand un asasinat banal.

— Văd că nu știi mare lucru.

Rodolphe se gîndi să bată în retragere.

— Adică, începu el, adică nu știu exact. Înțelegi, n-am fost de față.

— Mi-ai spus că erai acolo.

— Da, la moartea lui, nu însă la asasinat. Oricum...

— A spus ceva ?

Rodolphe întrezări momentul prielnic și apăsă pe butonul cu minciuni.

— Dacă-mi aduc aminte bine, cred că a rostit numele dumitale. Te cheamă Yvonne, nu-i așa ?

— Da.

Cum ea nu-l cunoștea pe Rodolphe și cum ceea ce auzise îi convenea de minune, nu-l bănui nici o clipă de măsluirea adevărului. Faptul că Armand își amintise de ea, îi aduse o asemenea bucurie, încît uită de moartea lui și se apropie și mai mult de mesagerul acestei vești atît de bune.

— Pe mine mă cheamă Durant, zise Rodolphe, după cîteva minute. Da... Rodolphe Durant.

— A ? !

— N-ai aerul că mă crezi.

— Ba da, ba da. Dealtfel, mi-o spui a doua oară. De ce să nu te cred ?

Îl prinse de mînă. Neprevăzînd chiar un asemenea succes, Rodolphe nu reacţionă în nici un fel. Se lăsă în voia soartei, conform vechiului său obicei. Şi, fireşte, totul merse strună. După un scurt răstimp, îi luă la rîndu-i mîna şi i-o sărută. Cu gravitate, cu sinceritate.

Obişnuită mai degrabă cu impertinenţa masculină, şi încă zdruncinată sufleteşte de vestea morţii lui Armand, Yvonne rămase cum nu se poate mai mişcată de respectul pe care i-l arăta Rodolphe. Îi era recunoscătoare acestui tînăr atît de diferit de ceilalţi, îndeosebi atît de diferit de Jean Rimeau, care-o sîcîia cu neîndemînarea lui. Văzu în Rodolphe bărbatul pe care să i-l opună lui Jean.

— Eşti amabil.

— Aş !

— Da, aşa e, nu eşti o brută, ca alţii.

— Crezi ?

— Constat. Poate mă-nşel.

— Ai dreptate, se grăbi Rodolphe. Sînt lămurit în privinţa celorlalţi. Nici eu nu mă pot înţelege cu ei. Cu dumneata, Yvonne... Îmi permiţi să-ţi spun Yvonne ?

— Dar te rog, Rodolphe. Nici n-aş admite să-mi spui altfel.

El surîse triumfător. Un surîs enorm, măreţ. Din fericire, ea nu-l observă.

— Ce voiai să-mi spui, Rodolphe ?

— A, da ! Ziceam că... Voiam să spun...

Se străduia să-şi aducă aminte cu exactitate de cuvintele prin care crezuse că o seduce pe scumpa lui Jenny, cuvinte pe care într-o zi îl auzise pe Armand spunîndu-i-le aceleiaşi Jenny.

— Eşti frumoasă, Yvonne.

— Dar...

— Nu mă respinge. Uită-te la mine. Ai să vezi pînă-n adîncul sufletului meu. Ascultă, Yvonne...

Îi sărută odată mîna, privind-o drept în ochi, așa cum citise el într-un roman. Ea, amețită, n-avu cum să vadă, în privirile lui, decît sufletul acela magnific, pe care-l întîlnise doar în două rînduri : o dată, la Armand, și altă dată, într-un basm rusesc. Atît de mult o răscolise amintirea lui Armand, încît pînă și în contrariul lui îl regăsea într-una pe Armand. Or, dintre toți prietenii ei, Armand era pînă astăzi singurul care nu se purtase deloc brutal cu ea, singurul ce dovedise oarecare eleganță în dragoste. Purtarea lui Rodolphe nu putea să-i facă, în consecință, decît plăcere, mai ales în momentul acesta. Își lăsă, așadar, mîna în voia lui și, odată cu mîna, toată inima ei.

Cît despre Rodolphe, nu mai ținea seama de nimic. Se înfierbînta, sărind cu ușurință peste orice spectacol. Dragostea îl ajuta în asemenea măsură, încît ajunse pînă într-acolo că amăgea femeia, amăgindu-se pe sine.

Yvonne Cros căzu in cursă. Credea că întrevede, a doua oară în viața ei, adevărata iubire și, mai ales, adevăratul amant : exact bărbatul pe care îl găsise în Armand. Nu se îndoia nici o clipă de sufletul curat al lui Rodolphe, nici o clipă nu se îndoia de inteligența, de caracterul său neînfricat. Era o mare plăcere pentru ea să facă din Rodolphe o copie aproape fidelă a unui Armand de Liguières imaginar.

— În sfîrșit, zise Yvonne, înduioșată, te-am găsit. Te caut de atîta timp !

— Și eu, Yvonne. Nu crezi că te caut de o veșnicie ?

— Să nu crezi că sînt atît de perfectă. Mă tem că sînt departe de ceea ce-ți închipui.

O dorință crescîndă făcea din Rodolphe aproape un nebun. Aproape nebun, deci așa cum îi plăcea Yvonnei. O dorea atît de mult, încît ajunse pînă într-acolo că-i propuse să meargă amîndoi la ea acasă. A doua oară în viață, Yvonne nu refuză. Căci trăsnetul iubirii o lovise și pe ea, aproape la fel de puternic ca și pe Rodolphe.

— Unde locuiești ?

— Nu departe de-aici, pe strada Gay-Lussac. Dar tu ?

— La mama.

— Păcat.

— N-are importanță. Vino, Yvonne. Mergem la tine.

— N-o să ai decepţii, Rodolphe ?

— Vino repede.

Porniră, braţ la braţ, spre hotelul modest, în care locuia Yvonne.

Făcură drumul în tăcere, tăcerea iubirii, căreia nu-i lipsea decît lumina lunei. Cărnurile aţîţate de aşteptare şi amintirea morţii fremătau în speranţa plăcerii.

Cînd ajunseră la micul hotel, Yvonne se opri în faţa uşii. Părea că ezită.

— Yvonne !

— Vezi, mă gîndesc acum, zise ea, să nu-ţi închipui, poate, că sînt o pasăre de noapte.

— Eşti nebună, Yovnne.

— Nicidecum, însă...

Lui i se păru că desluşeşte în cohii ei cîteva lacrimi,

— Vreau să fii soţia mea, Yvonne.

Uşa hotelului se închise în urma lor.

Capitolul III

ÎN CARE SE POATE VEDEA CĂ UN ACCIDENT NU E ALTCEVA DECÎT NOROCUL CARE VINE ALERGÎND

— Ah, te ador ! Dac-ai şti, numai, cît te iubesc ! Dac-ai şti !

Atîrnată de gîtul lui Rodolphe, Yvonne nu-l mai lăsa să plece.

— Rămîi, rămîi, ai să pleci mîine.

Şi, cu toate astea, îşi petrecuseră întreaga după-amiază împreună, iar noaptea tocmai dădea să înghită seara. În dragoste, însă, timpul îşi pierde din prestigiu sau, cum ar zice un filozof destul de cunoscut, timpul se transformă în durată pură.

Înclinîndu-se peste umărul Yvonnei, Rodolphe se uită cît e ora la ceasul lui de mînă. Ora nouă. Se smulse din braţele ei.

— Alerg, Yvonne, lasă-mă, e vorba despre fericirea noastră.

— Mi-e teamă, mi-e teamă, că nu te mai întorci.

— Doar o oră, şi mama te va primi la pieptul ei.

— Niciodată n-o să mă primească.

— Imposibil. Eu fac ce vreau. Nu e decît o simplă chestiune materială. Sînt banii mei, eu i-am cîştigat. Nu mă poate refuza.

— Şi dacă te refuză ?

— Dar, îţi spun, e imposibil.

Rodolphe sărută din răsputeri gura destul de cărnoasă a iubitei sale, o depuse cu delicateţe pe tînăra femeie în patul răvăşit, îşi luă pălăria, uită pardesiul. Înainte de

a deschide uşa, mai contemplă o dată, îndelung, ochii straniu de negri ai Yvonnei. Citi în ei întreaga-i pasiune pentru el şi, deasemeni, ca şi cînd ochii ei erau nişte oglinzi, pasiunea lui pentru ea. După care, cu sufletul încătuşat, se hotărî, în fine, să părăsească încăperea.

Coborî aproape în fugă cele trei etaje şi nu se opri decît în piaţa Medicis. Negăsind nici un autobuz, începu să alerge pe strada Vaugirard. Trecu astfel de Senat, urmărit de ochii Yvonnei. Dragostea ţîşnea din el, prin toţi porii lui, strunindu-i picioarele să fugă din ce în ce mai iute. Yvonne îi intrase în sînge, cu atît mai mult cu cît lucrul acesta nu i se întîmplase, acum o lună, cu Jenny. Simţea că niciodată n-ar mai putea-o părăsi şi că viaţa i se legase pentru totdeauna de a Yvonnei Cros. Or, niciodată nu-şi spusese asta, în legătură cu Jenny. Ea nu-i dăduse decît primul demaraj, necesar oricărui tînăr spre a şti ce va să zică dragostea sau, cel mult, să mai aştepte ceva. Evident, o iubise. Însă numai ca acei adolescenţi ce nu ştiu bine ce e dragostea şi nici înfrîngerea. Pe cînd acum, nu mai era acelaşi lucru. Acum iubea ca un bărbat, precum în marile romane.

Gonind într-una, Rodolphe se gîndea la toate aceste lucruri atît de complexe, care-i apăreau acum atît de simple. În imaginaţia lui, Yvonne era o fiinţă fermecătoare, cu un caracter blajin, excelentă femeie de casă, pe scurt, cu totul altfel decît Jenny. Nici măcar nu-şi punea întrebarea cine e această fată, pe care el o adora, dar care putea foarte bine să fie un monstru, după cum putea fi un înger. Rodolphe nu se îndoia de Yvonne. Iar Yvonne, altminteri, se îndoise vreo clipă de el? Cunoaştem îndeajuns de tîrziu fiinţele pe care le iubim ca să rămînem, în privinţa lor, cu amintirea cea mai frumoasă. Aşa că sîntem fericiţi, atît înainte, cît şi după.

— Au, ajutor !

Pe strada Guynemer, un automobil apărut în plină viteză nu mai putu să oprească la timp, iar Rodolphe Durant se pomeni proiectat pe trotuar. Strada era pustie. Nimeni nu văzuse accidentul.

Un bărbat cam de cincizeci de ani, cu ochii ieşiţi din capul năucit, sări din maşină şi se aplecă în grabă, odată cu şoferul său, asupra lui Rodolphe, al cărui corp era în aparenţă inert.

— Nu cred să fie grav, domnule prezident.

— Sper. Haide, repede, apucă-l de picioare. Idiotul, ce încurcătură ! Mîine toate ziarele vor fi pline cu povestea asta.

Rodolphe închise ochii. Dincoace de pleoape văzu privirea duioasă a Yvonnei, ceea ce-i dădu atîta forţă încît începu să strige ca un nebun.

— La mama, duceţi-mă la mama, în piaţa Batignolles, vreau să merg la mama, auziţi ?

Făcu un efort şi se agăţă de pardesiul aceluia pe care-l socotea, în clipa aceasta, drept cel mai înverşunat duşman al său.

Acesta din urmă se văzu obligat să cedeze. Enervat, îi porunci şoferului să meargă în piaţa Batignolles. Rodolphe surîse de bucurie. Obrajii îşi recăpătară ceva din culoarea lor trandafirie, marcîndu-i astfel eternul noroc. Iar el nu uită să-şi spună că mama sa, înduioşată de accident, îl va primi mai frumos şi va accepta mai lesne să-i cedeze o parte din banii lui.

— Cred că te simţi mai bine.

— O, nu, domnule !

Bărbatul din automobil fu cuprins de îngrijorare.

— Simţi ceva ? întrebă.

— Mă doare capul.

— Are să-ţi treacă. Nu-ţi face griji, te iau sub protecţia mea. Am bani, am tot ce trebuie. Ţi-aş fi, însă, recunoscător dacă nu ai spune nimănui nimic. Eu sînt deputat, aş avea neplăceri. Ştii cum sînt ziarele.

Rodolphe, care pînă atunci nu se gîndise să se uite la interlocutorul său, se hotărî, în fine, să-l privească în faţă. Un surîs de mulţumire îi înflori pe buze.

— Domnul Astric, zise el.

— Mă cunoşti ?

— Fireşte. Cine nu vă cunoaşte ? Eu însumi sînt radical-social.

Şeful partidului radical-social păru încîntat.

— Cum te cheamă, tinere ?

— Rodolphe Durant.

Astric era fericit. În sfîrşit, un tînăr care-l preţuia, care-i împărtăşea ideile. Văzu în Rodolphe posibilitatea de a fi urmat de către tineret, de către tineretul intelectual, care, pînă acum, nu putea să-l sufere, lucru ce-i fusese adesea reproşat. Nu-şi definise el însuşi gruparea, nu mai de mult decît în ajun, ca fiind a celor dintre două vîrste, posedînd adică entuziasmul tinereţii şi înţelepciunea celor bătrîni ? Nu-şi dădea seama că, dinspre partea tineretului, partidul său nu avea decît credulitatea, iar de la bătrîni, cel mult senilitatea.

— Bine, zise el, sînt bucuros, Durant, că te-am cunoscut. Da, foarte bucuros.

— Mă doare capul rău de tot.

— Are să-ţi treacă, are să-ţi treacă, nu-ţi face griji, am eu bani şi tot ce trebuie.

Rodolphe văzu limpede folosul pe care l-ar putea avea de pe urma accidentului. Pentru şi mai multă siguranţă, îşi închise ochii, prefăcîndu-se că se simte rău, şi nu mai mişcă. Astric se înverzi de spaimă. O interpelare în Cameră, urmată de o campanie de presă bine susţinută, şi iată-l cu prestigiul zdruncinat, iată viitoarea sa prezidenţie de Consiliu ducîndu-se pe apa sîmbetei şi, odată cu ea, toate profiturile pe care le sconta.

În clipa, însă, în care automobilul opri în piaţa Batignolles, Rodolphe se trezi.

Aşa-zisul rănit se lăsă purtat pe braţele lui Astric şi ale şoferului. După un timp, care celui ce conducea partidul radical-social francez i se păru interminabil, ajunseră în fine, gîfîind, în faţa uşii de la etajul al patrulea. Astric sună. Cum era tîrziu, le deschise însăşi doamna Durant. În faţa acestui spectacol neaşteptat, mama lui Rodolphe abia dacă putu să scoată un ţipăt. Albă de emoţie, ea nu-şi pierdu totuşi capul. Dealtfel, obrajii trandafirii ai fiului său îi dovedeau că nimic prea grav nu se întîmplase.

— Nu-i nimic, doamnă, nu vă speriaţi. Un accident uşor, nu e grav. Vă asigur, doamnă, nimic grav, doar o ameţeală.

Doamna Durant nu răspunse.

— Mamă !

— Rodolphe, dragul meu, eşti rănit ?

Rănitul fu întins pe canapea.

— Mă doare capul, mamă.

— Nu-i nimic, puiule, zise doamna Durant. O să treacă.

Şi îl legă repede la cap cu un prosop muiat în apă. Însă Rodolphe se încăpăţina să ofteze adînc şi să geamă.

— Capul meu, capul meu, repeta el într-una.

— Un nefericit de accident, doamnă, insistă Astric. Dar, după cum vedeţi, nimic grav. Şoferul meu, dealtfel, n-are nici o vină.

— Călăule, făcu doamna Durant, indignată.

Astric fu cît pe-aci să leşine el însuşi de frică. Simţea că lupta cu această mamă, spre a-i obţine tăcerea, va fi anevoioasă. Încercă să o impresioneze pe doamna Durant, cu titlurile lui de nobleţe republicană.

— Eu sînt... Permiteţi-mi, doamnă, să mă prezint. Sînt Astric, deputat, şef al partidului radical-social francez.

Efectul fu exact contrariu celui aşteptat. Auzindu-i numele, doamna Durant se umplu de mînie.

— Te ştiam călău al poporului, izbucni ea. Dar nu-mi închipuiam să fii chiar în halul ăsta.

Îl străpungea cu privirea, palidă, necruţătoare, aproape măreaţă. Bietul Astric nu mai ştia unde să se ascundă. Ochii lui căutau zadarnic un refugiu. Se şi vedea pierdut, şi bîlbîi o scuză banală. Din fericire, Rodolphe era de faţă şi nicidecum în primejdie de moarte.

— Domnul Astric, zise el, a fost foarte cumsecade.

Avea glasul încă slăbit.

Prezidentul răsuflă ceva mai uşurat.

— Vedeţi, doamnă ? Sînt departe de-a fi criminalul la care vă gîndiţi.

— Asta mai lipsea, să fii brutal cu el. Eşti un neobrăzat !

— Iertaţi-mă, doamnă, dar vă înşelaţi. Iar ca dovadă, vă declar că am intenţia de-a mă ocupa de fiul dumneavoastră. Vreau să-l iau imediat ca secretar, pînă cînd să fac din el un deputat şi, cine ştie ? poate, chiar ministru.

Astric era încîntat.

— Se acceptă, aruncă Rodolphe.

Buzele i se lățiră într-un zîmbet voios.

Doamna Durant nu mai zise nimic. Își dădea seama că fiul său se simte foarte bine, iar durerea lui de cap nu era decît o născocire, menită să-l înduioșeze pe Astric, dacă nu și pe ea însăși. Și din nou îl văzu, în Rodolphe, pe răposatul ei soț. Iar sufletul i se umplu din nou de aceeași ură. Or, știa bine că nu e nimic de făcut, Rodolphe va deveni secretarul lui Astric. Nimic pe lume, nici chiar ea, n-ar putea să-l împiedice. Cunoștea prea bine voința celor din neamul lui Durant, spre a se îndoi măcar o clipă.

În ciuda profundului ei dezgust față de Astric, de partidul lui și de tot ce e Durant, luă, deci hotărîrea de-a nu se opune în zadar și de-a nu rosti nimic.

Între timp, prezidentul, care încă nu pricepea că victima lui e nevătămată, îi puse iar prosopul ud pe frunte, continuînd să-i dea curaj.

— Te iau ca secretar și... Îți jur, te voi împinge înainte și vei ajunge departe.

— Acum n-aș putea, gemu Rodolphe.

— Vorbesc pentru cînd te vei restabili. În fine, cînd vrei. Sînt la dispoziția dumitale.

— Acum nu pot, reluă Rodolphe, pentru că vreau să mă însor.

Fericit de această frumoasă întorsătură a întîmplărilor, Astric izbucni în rîs.

— Dar evident, evident ! strigă el.

— Și, adică, dumneata ce te bagi ? îl întrerupse doamna Durant.

— Păi, credeam că... O, aveți dreptate, doamnă, scuzați-mă ! Dealtfel, eu mă retrag. Domnule, poftim adresa mea, vino cînd vrei, ești angajat.

— Mulțumesc domnule Astric, la revedere.

Prezidentul părăsi, în sfîrșit, apartamentul. Era mulțumit. Un anume simț îi spunea că Rodolphe va fi fetișul său.

În timp ce dădea să se urce în automobil, un bărbat îi răsări în față. Iar bărbatul acesta era brunet și purta niște ochelari mari, în rame de baga.

— Ei, Astric, nu l-ai omorît ?

— ?

— Cum îi merge ?
— Ai văzut tot ?
— Ha, ha ! Evident !
Prezidentul își vîrî mîna în buzunarul hainei și scoase portofelul.
— Cît mă costă să taci ?
— Te bag în... Imbecilule !
După răspunsul acesta, bărbatul se îndepărtă.

*

— Iar acum poți să te ridici, zise, rîzînd, doamna Durant.
Ușa se închisese în urma lui Astric.
Rodolphe, mai întîi, o privi mirat, apoi surîse el însuși și se ridică. Se simțea cît se poate de bine, iar accidentul nu-i lăsase nici un semn, în afară de praful de pe haină. Prosopul jilav căzu pe jos, și fruntea lui Rodolphe, roz-alb, ieși la iveală.
— Așa e, mă simt mult mai bine.
— Nu ți-a fost deloc rău ?
— O, mamă, ba da !
— Poate, de frică. Semeni din ce în ce mai mult cu tatăl tău.
Rodolphe simți cum i se urcă sîngele la cap, dar se stăpîni pe dată, deoarece își aminti că are totuși nevoie de mama sa.
— Ești răutăcioasă, mamă, se mărgini să spună.
Doamna Durant tăcu. În vremea aceasta, Rodolphe, foarte stînjenit, nu știa în ce fel să-și înceapă tirada legată de apropiata sa căsătorie cu Yvonne Cros.
— Știi, mamă, eu mă-nsor.
Tăcere.
— E o fată încîntătoare... Și o ador.
Tăcere.
— Numai că... Uite... Nu e bogată.
Doamna Durant păru uimită. Evident, nu se aștepta ca fiul său, atît de practic, să se însoare cu o fată săracă. Efectul fu, prin urmare, dintre cele mai bune și, în ciuda așteptărilor lui Rodolphe, această veste îi făcu plăcere.

— Ei și ? Ce importanță are că nu e bogată ?

— Nici una. Mă temeam, doar, că n-o să-ți dai consimțămîntul. O fată săracă, fără o lețcaie...

— Cît de puțin mă cunoști, micul meu Rodolphe ! Chiar dimpotrivă, sînt încîntată. Căci asta dovedește c-o iubești și te iubește. Fiindcă, probabil, ea nu știe că ești bogat. Acum înțeleg eu de ce-ai primit oferta lui Astric. Șmecher ești, Rodolphe.

Rodolphe, care fusese departe de-a se aștepta la un asemenea răspuns, rămase cu gura căscată. Nu știa ce să mai spună, într-atîta mama lui avea și nu avea dreptate.

— Tocmai că, mamă... M-am gîndit că, poate, o să-mi dai ceva din banii pe care ți i-am trimis din America.

— Cum așa ? Tu nu ai bani ?

— Nu, mamă, ți-am trimis tot ce aveam.

Doamnei Durant îi venea greu să creadă că se află în fața fiului său. Așadar, se înșelase în privința lui. Căci e limpede că o ființă, care-i trimite mamei sale toți banii... O, atunci, da, de astă dată era într-adevăr fiul ei ! Izbucni în hohote de plîns și se aruncă în brațele lui Rodolphe.

— Iartă-mă, băiatul meu, iartă-mă ! Am fost atît de rea cu tine !

— Nu-i nimic, mamă.

— Dar îți dau tot, tot ce mi-a rămas.

— Nu, mamă, numai o parte, pentru călătoria de nuntă. În rest, mă descurc eu, cu Astric.

— Te implor, Rodolphe, renunță la Astric.

— Imposibil, mamă. Prea se potrivește cu ideile mele.

Ea nu mai insistă.

— Cum o cheamă ?

— Yvonne Cros.

— Frumoasă ?

— Superbă !

— Asta, de fapt, n-are nici o importanță. Tot ce contează, e dacă o iubești.

— O ador, mamă.

Din felul, în care rostise aceste cuvinte, ea înțelese că Rodolphe o adora într-adevăr pe Yvonne Cros. Și își spuse că totuși fiul său îi este mult superior tatălui. În

orice caz, iubirea lui sinceră dovedea că e capabil să fie şi dezinteresat.

— De cîţi bani ai nevoie ?

— Vreo douăzeci de mii, mamă.

— La dispoziţia ta. Oricînd îi vrei.

— Mulţumesc, mamă.

— De ce ? Sînt banii tăi.

— Nu, mamă, sînt ai tăi.

— În fine, să nu mai discutăm despre asta. Cînd aş putea s-o văd pe logodnica ta ?

— Cînd doreşti.

— Mîine dimineaţă ?

— Ţi-o aduc.

Cu lacrimi în ochi, doamna Durant îşi îmbrăţişă fiul.

— Rodolphe, îţi dai tu seama ce va să zică o căsătorie ?

— Dar, desigur, mamă. Asta-i bună !

Ea surîse, uşor indignată.

— Treaba asta în America ai învăţat-o ?

În locul oricărui răspuns, Rodolphe se mulţumi să roşească. Tulburat, se uită la ceas. Se şi făcuse ora unsprezece. Se gîndi că sărmana Yvonne trebuie să fie într-un hal fără hal şi se grăbi să-şi ia pălăria.

— Mamă, e tîrziu. Mă aşteaptă.

Capitolul IV

ÎN CARE SE VEDE CĂ NOROCUL ŞI NENOROCUL, PUTÎNDU-SE NEUTRALIZA UNUL PE ALTUL, NU TREBUIE SĂ CONTĂM PE ELE DECÎT ÎN MĂSURA ÎN CARE CIOCNIREA LOR SPULBERĂ ACCIDENTALUL ŞI NE LASĂ ESENŢIALUL

— Un milion pentru Alteța Sa, două sute de mii, pentru domnul Durant.

— Nouă la primul tablou, patru la al doilea, șase la bancă.

Un surîs glorios înflori pe buzele subțiri și palide ale lui Rodolphe. Dimpotrivă, Alteța Sa serenisimă, Maharadjahul de Cardala, rămase impasibil. Lui, milionul acesta, în plus, nu-i spunea nimic, și ar fi preferat să-l vadă zburînd în buzunarul crupierului. O pierdere, fie cît de mică, îi dădea cel puţin o anume emoţie, aproape o neliniște. Iar Alteţa Sa știa să preţuiască neliniștea. Sub imperiul ei, închipuirea putea să iasă mai ușor învingătoare, făcîndu-l să ajungă, prin voluptatea transelor, la gîndul că, ruinat, ar fi obligat să muncească, spre a-și cîștiga existenţa. Pe cîtă vreme, a cîștiga un milion sau chiar douăzeci, lucrul acesta, într-adevăr, nu merita nici o osteneală. Avea atîtea milioane! Astfel încît glasul crupierului, anunțîndu-i marele cîștig, în loc să-l facă fericit, îl lăsă rece, ba chiar îl plictisi. Cu atît mai mult cu cît avea în faţă surîsul stupid al lui Rodolphe, pe care trebuia să-l suporte.

Iată că era mai bine de o săptămînă, de cînd principele Indiilor urmărea jocul acestui tînăr. Îl văzu cum cîștigă, cu două mii de franci, o sută de mii, trei sute de mii și, în cele din urmă, o jumătate de milion. Or, de cîteva zile, Rodolphe miza cu regularitate pe același

tablou, ca și el, și astfel îl silea pe Maharadjah să cîștige. Și cît de mult ar fi dorit acesta din urmă să piardă, ca să-l vadă pe tînăr decavat! Părea să fie, însă, un lucru imposibil, căci, ori de cîte ori miza o sumă, fie mică, fie mare, Rodolphe cîștiga neapărat. Era, după toate aparențele, ocrotit de o misterioasă divinitate.

Iar fostul gangster profita, spre a-și face o avere frumușică. Se gîndea, chiar, să agonisească una și mai mare, dacă norocul se încăpățîna să-l ajue. Înainte de a pleca în America, nu-i trecuse niciodată prin minte una ca asta. Însă Wall-Street-ul și ușurința cu care făcuse avere în Statele Unite îi deschideau pofta după cîștiguri mari și ușoare. Și, deși înțelept, Rodolphe juca din ce în ce mai tare. Prudența lui consta, îndeosebi, în faptul că se oprea din joc, după ce cîștigase sau pierduse cu numărul pe care și-l stabilea în fiecare dimineață cînd se deștepta. Ajuns aici, se mulțumea să privească la jocul celorlalți și să trăiască astfel plăcerea, pe care-o simt făpturile omenești, cînd contemplă nenorocul semenilor lor.

Yvonne, de zece zile doamna Durant, nu-l însoțea decît arareori pe dragul ei soț, la cazino. Deși se aflau în călătorie de nuntă pe Coasta de Azur, tinerii căsătoriți nu se vedeau decît la masă, cînd nu schimbau între ei decît cuvinte banale. Cu toate astea, Rodolphe continua să-și adore nevasta, căreia era pe cale de a-i pregăti o frumoasă comoară, iar Yvonne stăruia în admirația față de bărbatul său, care se zbătea atît de mult pentru ea. Ștearsa mediocritate a lui Rodolphe ea o punea, răbdătoare, pe seama oboselii, neluîndu-i-o, deci, în nume de rău, și aștepta să se sfîrșească luna de miere, spre a-l cunoaște mai îndeaproape. Căci ea avea încredere în el, în ciuda lui Jean Rimeau, care, înainte de căsătorie, îi atrăsese atenția asupra firii, sărace cu duhul, a lui Rodolphe. Pe de altă parte, însă, Charles, om incontestabil mai subțire, n-o felicitase pentru admirabila ei alegere? Pe de-asupra, Yvonne nu mai era la prima tinerețe. Cererea în căsătorie din partea lui Rodolphe, după moartea

lui Armand de Liguières, și încă printr-o dragoste fulgerătoare, căzuse, așadar, la țanc. Latura practică a chestiunii rezolvase restul.

Yvonne Cros se căsătorise, prin urmare, cu Rodolphe, şi pînă în prezent nu regreta. Deşi el nu i se dezvăluise, ea simțise totuși, repede, că are o anumită experiență de viață, ceea ce era departe de a-i displăcea. Și îi admira latura practică, ea, care, ani de zile, nu trăise decît în mijlocul boemilor și al artiștilor. Avea nevoie, s-ar putea spune, de un fel de ordine, nevoie, altminteri, de ordin pur moral. Faptul, însă, că Rodolphe nu i se destăinuise niciodată și niciodată nu-i povestise viața lui, așa cum fac bărbații, o cam intriga. Rămînea, astfel, o enigmă pentru ea. E drept, nici ea nu-i povestise iubirile pe care le-avusese.

*

— Îți prezint pe Alteța Sa, Maharadjahul de Cardala, care ne face onoarea de-a ne invita la cină.

Yvonne abia de se înclină. Refuza, din principiu, să-i admită pe cei atotputernici în această lume.

Rodolphe, dimpotrivă, era încîntat. A fi în anturajul prințului indian, a cina la masa lui, însemna pentru el o nesperată onoare. Pe lîngă onoare, mai sesiza şi întregul profit pe care-l putea trage de pe urma unei asemenea relații. Maharadjahul cunoştea o mulţime de oameni, era, mai ales, foarte cunoscut şi respectat în lumea politică. Prin el, Rodolphe sconta să obţină o mare influenţă în partidul radical-social francez și asupra marelui democrat Astric, care nu-i refuzase nimic, niciodată. Alteței Sale indiene.

— Trei sute de mii, pe primul tablou.

Yvonne tresări. Crezu că soțul ei înnebunise brusc. Îl trase de mînecă.

— Rodolphe.

Rodolphe rămase neclintit. Urmărea, cu ochii spălăciți, mișcările încete ale crupierului, care dădea cărțile.

— N-aveți grijă, doamnă, interveni Cardala. Întotdeauna cîștigă.

— Dar e prea mult.

— E atît de puţin, doamnă. De-aţi şti, numai, cît e de puţin. Dac-aţi şti. Trei milioane de la mine Acum sînteţi mulţumită ?

Voia s-o dea gata ? Yvonne se gîndi că da.

— Alteţă, zise ea, asta cred într-adevăr că e foarte puţin. Sincer, mi se pare chiar meschin.

Maharadjahul nu se osteni să-i răspundă. El, dealtfel, nu răspundea niciodată sincerităţilor. Era prea oriental, pentru o treabă ca asta.

— Opt la primul, patru la al doilea.

Chipul destins al lui Rodolphe se ivi între acela, preocupat să piardă, al maharadjahului, şi al Yvonnei, dornică de cîştig.

— Şapte la bancă, iar am cîştigat, Alteţă.

— Nu mă miră, răspunse indianul, vizibil plictisit. Suficient, să pui orice pe masa de joc, ca să atragi norocul de partea dumitale.

— Poate că-i adevărat, răspunse scurt Rodolphe.

Şi le întoarse spatele celor doi interlocutori, spre a se duce să-şi adune banii pe care-i cîştigase.

*

Toate mesele de *chemin de fer* şi de bacara erau ocupate şi nu se auzea decît „banco“ şi „cărţi“. În afară de aceste două cuvinte, cînd murmurate cu o voce moale şi temătoare, cînd aruncate cu îndrăzneală, nimic altceva decît liniştea, plutind prin fumul ţigărilor.

— E, totuşi, oribilă o sală de jocuri, zise Yvonne. Nu pricep cum poate cineva să stea aici, ore şi ore de-a rîndul. Nu vă înţeleg, Alteţă. Ţineţi mult să cîştigaţi ?

— Nu tocmai. Dar pe mine jucătorii mă interesează mai mult decît ceilalţi oameni. Da, da, sînt amuzanţi jucătorii. Veniţi să-i vedeţi.

Se învîrtiră cîte puţin pe lîngă toate mesele verzi. Iar Yvonne constată, mai întîi, că Maharadjahul nu avea dreptate. I se părea că jucătorii sînt cu toţii la fel de banali, şi lucrul acesta n-o interesa nicidecum. Pe urmă, însă, pe măsură ce-l observa pe fiecare în parte, îşi dădu seama

că ei alcătuiau o lume eterogenă, cuprinzînd tot soiul de indivizi. Descoperi ființe timorate, necutezînd să meargă prea departe și care pierdeau totul. Apoi, îndrăzneții, care pierdeau, deopotrivă, pentru că riscau prea mult. Îi mai văzu pe cei cuprinși de desperare, care-și joacă ultima para, știind că a doua zi nu vor mai avea ce să mănînce. Se uită la acele mîini ce tremurau în timp ce țineau cărțile de joc și la acelea care rămîneau calme. Ajunse chiar să-i placă privirile surîzătoare ale celor ce totuși pierdeau și să deteste înfățișarea gravă a jucătorilor norocoși. Iar toate aceste lucruri o interesau acum foarte mult.

Între timp, Rodolphe își reluase locul la marea masă de bacara. Yvonne, urmată de Maharadjah, reuși să se strecoare în spatele lui, fără ca el să observe. Putu să-l vadă la lucru pe jucătorul de bun simț, care, în mod neabătut, cîștiga atîta cît îl ținea norocul, dar care nu pierdea, atunci cînd nenorocul începea să-l urmărească. Admira o astfel de prudență, cu atît mai mult cu cît acestei calități incontestabile ea i le adăuga pe celelalte, care-i încălziseră imaginația și sufletul în ziua cînd, la cafeneaua Mahieu, făcea cunoștință cu viitorul ei soț.

Astfel căpătă Rodolphe, în ochii Yvonnei, aspectul bărbatului perfect. Îi făcea plăcere să-l vadă cîștigînd banii, pe care o mulțime de străini, în ciuda norocului lor, nu știau să și-i păstreze. Ea, care denigrase cu atîta tărie meschinăria francezului, prețuia acum, mai mult decît oricînd, acel bun simț, pe care nu-l putuse suferi.

— Îl vedeți ? Cîștigă mereu.
— Bine face.
— Nu, doamnă, nu face bine.
— Cum așa ?
— Știu și eu ? Tot ce vă pot spune e că nu-mi place să-l văd cîștigînd. În fine, să lăsăm asta.

Ea se feri să-i răspundă și îl duse la altă masă.

— Uite-aici un tip... Ah, cum să-i spun ? Original.

Maharadjahul se afla acum în dreptul unui domn grav și preocupat, cu o mustață mică și cu marea panglică a Legiunii de Onoare. Insul risca din plin și pierdea din răsputeri.

— Îl vedeți pe individul acesta? reluă Cardala. Ei, bine, îl ador, e fostul dumneavoastră ministru de finanțe. Pierde zilnic sume enorme, iar Cazinoul îi avansează bani contra cecuri fără acoperire. Ha, ha! Îmi place de el. Știți, printre oamenii dumneavoastră politici sînt mulți care-mi plac. Și nu o dată mă întreb de unde se trage miracolul acesta, colosal, care face ca Franța să supraviețuiască, să domine? O, da, adeseori îmi pun această întrebare.

— Poate, zise Yvonne, de la popor.

Devenise deodată mîndră de originea ei.

— Da, asta trebuie să fie. Da, de la oameni ca soțul dumneavoastră și, probabil, de la femei ca dumneavoastră.

Yvonne surîse de plăcere. Era fericită auzind aceste adevăruri în care nu crezuse niciodată și care izvorau din sufletul invidios al unui străin. Patriotismul ei latent, pe care întotdeauna îl negase, luă locul admirației față de tot ce e străin și o făcu să înțeleagă ceea ce alții nu puteau pricepe.

— Un cocteil cu șampanie, înainte de masă?

— Cu plăcere.

Yvonne aruncă o scurtă privire în direcția soțului ei. Un bărbat în frac, după toate aparențele directorul cazinoului, sta în fața lui, îndoit din șira spinării, cît era de lung, ca un semn de întrebare. Deduse că Rodolphe cîștigă și se uită în altă parte.

*

Într-adevăr, cînd fu anunțat că-l așteaptă cineva la intrarea cazinoului, Rodolphe cîștiga. Surprins, deoarece nu cunoștea pe nimeni în afară de Maharadjah, se ridică și ieși. Undeva, în hol, dădu peste un bărbat vînjos, îmbrăcat într-un costum de sport.

— Domnul Durant ? zise acesta.

— Chiar eu. Însă...

— Scuzați-mă, domnule Durant, am o mare rugăminte. Mă veți ajuta, domnule Durant, nu-i așa ?

Avea o voce aspră, în ciuda efortului său vizibil de-a și-o îndulci. Rodolphe, însă, nu-i observa nici asprimea, nici efortul. Întrerupt în plin joc, era nerăbdător să se întoarcă în sală.

— Spune repede, zise el, pe un ton aproape repezit. N-am timp de pierdut.

Intimidat, necunoscutul biigui cîteva cuvinte neînțelese. Miinile îi tremurau.

— Iată despre ce e vorba. E în joc viitorul meu. Pe scurt, pun la cale o afacere. O afacere cu avioane. Am un avion foarte bun, un Bréguet. Pentru plimbări. Puteți să-l vedeți, e foarte aproape de-aici, pe drumul care duce la Cannes, douăzeci de minute pe jos. Mă adresez dumneavoastră, deoarece sînteți o persoană cunoscută aici. Așa că, dimineața, la ieșirea din cazino, se poate face o plimbare minunată prin văzduh pentru o sumă de nimic. Aș vrea să faceți dumneavoastră inaugurarea, mîine dimineață. Vă rog, nu mă refuzați. Vă jur, e vorba despre... despre viitorul meu. După dumneavoastră, îl voi ruga și pe Maharadjah. Dacă preferați, mă adresez întîi Alteței Sale, nu sînt decît două locuri, înțelegeți...

Rodolphe era mîndru de faptul că i se adresase în primul rînd lui. Lucrul acesta dovedea că el avea mai multă trecere decît Cardală. Bineînțeles, n-avea nici un chef de plimbare la ora cinci dimineața. Dar putea să refuze, putea el să renunțe la locul întîi ? Pe deasupra, își spuse că, pentru Yvonne, ar fi o surpriză cu atît mai plăcută, cu cît i-ar dovedi prin asta că-i place neprevăzutul și e un om curajos, pe scurt, că seamănă cu Armand de Liguières. Așa încît se grăbi să accepte propunerea aviatorului.

— Îți sînt recunoscător, zise el, că mi te-ai adresat în primul rînd mie. Și-ți promit că voi face tot ce-mi stă în putință ca să te ajut. Vin mîine dimineață, între cinci și șapte. Acum, scuză-mă, sînt grăbit.

Necunoscutul nu apucă nici măcar să-i mulțumească. Rodolphe o și luase la fugă spre sala de joc.

— Un milion pe tabloul numărul doi, la domnul Durant.

Yvonne se îngălbenise.

— N-aveți grijă, doamnă, va cîștiga.

— Carte, la primul.

— Așteptați.

— Opt, la al doilea.

— V-am spus, doar, că va cîștiga.

— Nouă, la bancă.

Yvonne se prăbuși pe un scaun, în timp ce Maharadjahul surîdea mulțumit. În sfîrșit, Durant al său pierduse, și încă o sumă zdravănă. Indianul se uită cu coada ochiului la jucător. Rodolphe se ridicase și venea încet spre el. Avea aerul că nici nu-i pasă. Surîdea, satisfăcut, ca și Cardala.

— Ei, Durant, nu mai merge ?

— Mi-e foame, răspunse Rodolphe, liniștit.

— Ai pierdut, totuși, o sumă mare, dacă nu mă-nșel.

— Aș ! Se repară. Și-apoi, în fond sînt tot în cîștig. Aș fi vrut să termin astăzi, dar văd că nu se poate. Da, trebuie să mai joc și după masa de seară. Dar n-aveți nici o grijă, Alteță, am pierdut din cîștig.

— Bineînțeles, din cîștigul de ieri și de-alaltăieri.

— Vă cer iertare, dar pierd din cîștigul de astăzi. Mă retrag chiar cu un beneficiu de două sute de mii de franci. Dacă dumneavoastră credeți că asta e puțin...

Maharadjahul nu-și venea în fire. Prin urmare, în ciuda acestei brutale pierderi de un milion, Rodolphe ieșise totuși biruitor. Simți că i se face rău, luă paharul cu cocteil de șampanie și-l dădu pe gît, dintr-o înghițitură.

Yvonne nu scotea o vorbă. Urmărea însă, cu o anume plăcere, fiecare trăsătură de pe chipul mereu schimbător al Alteței Sale, Cardala. Iar cînd acesta mai comandă un cocteil, pe care-l înghiți deasemeni dintr-o dată, îi veni chef să-l tachineze.

— Vedeți, Alteță, aici stă forța. A ști să te retragi la timp. Asta e totul.

— Poate e adevărat.

— Și să ataci la timp, insistă Yvonne.

— Se prea poate.

— Asta-i tot miracolul.

— Da, e simplu, dar...

— Însă nu oricine-l poate săvîrși, Alteță. Dumneavoastră, de exemplu, ca și bietul cap chilug de colo, pe care-l urmăresc de la începutul jocului. A cîștigat aproape două milioane. Pariez cu dumneavoastră că le pierde.

Se auzi glasul crupierului.

— Trei milioane la numărul unu, striga. Pentru domnul Zitler.

Omul meu, zise Yvonne.

— Un german, adăugă Rodolphe. Ciudat, individul ăsta, foarte ciudat.

— Carte la prima, carte la a doua.

Un minut de tăcere absolută, în întreaga sală. Se simțea că Zitler joacă totul pe o carte.

— Opt la bancă, bun peste tot.

Germanul se ridică asemeni unui automat și, cu pașii sacadați, cu privirea pierdută, ieși în grabă din cazino.

— V-am spus eu ! A pierdut mult mai mult decît a cîștigat. S-o fi ruinat.

— Probabil.

— Am cîștigat pariul ?

— Doamnă, ca de obicei. Aveți întotdeauna dreptate. Dar să mergem la masă, lui Durant i-i foame.

O masă împodobită cu flori, de la care se putea vedea marea și totodată sala de jocuri, fusese pregătită în imensa sufragerie a cazinoului, pentru Alteța Sa Maharadjahul de Cardala. O undă proaspătă de aer, ușor sărată, venea din larg prin ferestrele deschise și se pierdea în vacarmul îngrozitor al unui jazz negru. Imensă, abia bănuită, Mediterana disprețuia soiul acesta de tam-tam,

ce-i fusese oferit cîndva, în alte veacuri, drept mulțumire pentru civilizația adusă de ea umanității.

— Azi e calmă, zise Rodolphe.

— Din fericire, răspunse Maharadjahul, e noapte, nu se prea vede.

— Se pare, interveni Yvonne, surîzînd, că nu vă prea place Mediterana.

— Mdeh!

— Nu sînteți amabil.

— O, știți... În fond, aveți dreptate. Da, da, aveți dreptate. Să mîncăm și să discutăm despre altceva.

— Ba nu, ba nu, dimpotrivă, să continuăm. Eu tocmai că admir această mare, atît de admirabil mărginită. Întreaga civilizație contemporană nu e formată decît din stropii aruncați de ea. Nu sînteți de părerea mea, Alteță?

— Uitați Orientul, doamnă.

— Nu, nu uit Orientul. Mai mult decît atîta, îl cred chiar foarte necesar. Poate, fără el, ne-ar pîndi moartea. Dar civilizația, cred eu, e mai degrabă, o verificare decît o donație. De asta și spun că Mediterana e același lucru cu civilizația. E marea verificării.

Alteța Sa Maharadjahul de Cardala nu părea că se grăbește să-i răspundă. Ori că era de altă părere ori că, poate, nu găsea nimic de spus.

Cît despre Rodolphe Durant, el asculta. Vedea bine că nevasta lui avea dreptate, însă, din nefericire, nu găsea nicio frază potrivită, prin care s-o aprobe. Era prima oară, de la căsătorie, cînd se simțea inferior — și cît încă de inferior Yvonnei. Lucrul acesta îl irita. Pe de altă parte, însă, ea îl lămurea în privința unei întrebări, pe care nu și-o pusese niciodată, dar care, avea limpede impresia, era dintotdeauna ancorată în adîncurile lui. Căci, în ciuda apucăturilor și a inteligenței sale mediocre, în ciuda situațiilor de cele mai adesea ori inferioare în care se găsea, ei bine, în ciuda tuturor acestor lucruri, Rodolphe avusese întotdeauna senzația că el e o ființă mai civilizată decît mulți dintre străinii pe care-i cunoștea; avea conștiința că poartă în sine o forță care-l impunea în fața oricui, o forță misterioasă care-i făcea pe toți, pînă la urmă, să i se încline. De unde îi venea această

forță, el nu știuse niciodată, cel puțin, pînă în clipa de față. Or, tocmai chestiunea asta i-o clarifică Yvonne : civilizația e o verificare.

— Yvonne are dreptate, afirmă el, cu un aer firesc.

— Nu m-am îndoit nici un moment că vei fi de părerea doamnei, răspunse Maharadjahul. Dealtfel, mi-ar fi greu să dovedesc contrariul, deoarece mi-ați aduce toată istoria drept exemplu. Rămîn, totuși, la părerea mea.

— Și care e părerea dumneavoastră ? întrebă Yvonne.

— Îngăduiți-mi s-o păstrez pentru mine.

Yvonne nu mai insistă. Era fericită, datorită aerului sărat care-i năvălea în plămîni, fericită, deasemeni, că ieșise biruitoare în discuția cu Maharadjahul, fericită că se simțea mai mediteraneană ca oricînd, ea care, pînă atunci, nu putuse suferi această mare. Singurul lucru, ce-o deranja, erau vorbele inconsistente ale soțului său și, mai ales, tăcerea lui. Ar fi vrut să-l audă vorbind cu măreție, ca Jean sau ca André ; ori, dacă tace, atunci să tacă în felul lui Charles. Dar tăcerea lui Rodolphe era, din nefericire, atît de goală pe dinăuntru, încît aducea cu prostia. În van încerca ea să-l antreneze într-o conversație, care l-ar fi pasionat pe Armand sau pe Fissot. Rodolphe nu se lăsa atras. Astfel că, în pofida Mediteranei și a aerului proaspăt pe care-l trăgea în piept, în pofida chiar a frumuseții Coastei de Azur, Yvonne începu să regrete Parisul. Da, să se întoarcă la Paris, mai înainte ca decepția să fi devenit prea mare. Era ultimul ei vis.

— Mi-e dor de Paris, zise ea, pe un ton aproape răstit.

— A, nu, draga mea, încă nu.

— Ba, da. Cît mai curînd, cu atît mai bine.

Maharadjahul începu să rîdă cu lacrimi fierbinți.

— De ce rîdeți ?

El din nou nu răspunse.

„Cît mai curînd, cu atît mai bine“ De ce ? se întrebă Rodolphe. Intimidat de vorbele Yvonnei, nici nu se atinse de desert.

— Scuzați-mă, zise el, ridicîndu-se. Trebuie să-mi reiau jocul.

Părea îngrijorat și rău dispus.

— Atît de repede ? zise Cardala.

De astă dată Yvonne nu protestă. Părea, dimpotrivă, mulțumită de plecarea lui Rodolphe. Tăcerea lui prostească o stingherea atît de mult, încît pentru nimic în lume nu l-ar fi oprit.

— Și dumneavoastră, Alteță ? Dumneavoastră nu veniți ?

— Momentan, nu, tinere. Prefer să stau de vorbă cu doamna, soția dumitale. Despre lucruri agreabile, cum spun francezii.

— Vă las în seama lucrurilor dumneavoastră agreabile, zise Rodolphe.

Apoi se îndreptă în grabă spre mesele de joc.

Lucrurile agreabile fură, mai curînd, insignifiante. La început, Maharadjahul încercă să-i facă Yvonnei o bucățică de curte. Ea se lăsă curtată, însă cum își uitase pe buze un zîmbet oarecum ironic, principele indian nu insistă cu vagile sale declarații. Poate-și aducea aminte de vîrsta lui cam înaintată ori, poate, nu uita că Rodolphe Durant, datorită jocului, era în momentul acesta destul de bogat, spre a-i ține piept, în privința unei femei fermecătoare, care, cu siguranță, prefera bărbații tineri. Schimbă, prin urmare, conversația sau, mai bine zis, subiectul. Astfel, în loc să-i facă Yvonnei complimente, începu s-o descoasă în legătură cu Rodolphe.

— Ciudat om, soțul dumneavoastră, zise. Da, foarte ciudat. Îmi amintește de un servitor, firește, sclav, care semăna enorm cu el. Evident, la caracter. Un individ foarte inteligent, dar care n-arăta deloc.... Ce mai, avea chiar un aer de prost. Nasul coroiat, ochii stupizi...

— Ha, ha !

— Nu sînteți de părerea mea, doamnă ?

— Pfui...

Ea era cu totul de părerea lui ; dar de ce s-o spună ? Preferă să se uite la o stea căzătoare.

Şi nici Cardala, dealtfel, nu stărui. El îşi şi fixase ochii asupra altei femei, o femeie care avea, desigur, nevoie de bani. Iar prinţul se crezu iarăşi tînăr, frumos şi fermecător.

Ora cinci de dimineaţă. Soţii Durant părăseau cazinoul. Rodolphe îşi petrecuse toată noaptea pierzînd, cîştigînd şi din nou pierzînd. În fine, la răsăritul soarelui, îşi realizase visul. Cîştiga cele două milioane de franci.

— Sînt atît de fericit, Yvonne, zise el, radios.

— Şi eu, Rodolphe. Dar promite-mi că niciodată nu vei mai juca în viaţa ta.

— A, poate să mai risc vreo zece mii de franci. Poate voi face şi-al treilea milion. Dar, oricum, nu-ţi fie frică, nu voi mai juca serios.

— Sînt fericită, Rodolphe. În felul acesta vom putea fi mai des împreună, mai unul al celuilalt.

Deodată, fericirea se despărţi de sufletul lui Rodolphe. A fi mai unul al celuilalt, la asta el nu se gîndise. O voce obscură îi spunea că ar fi un dezastru. A fi mai unul al celuilalt, cu alte cuvinte, a-şi înlătura masca, pe care însăşi Yvonne îl silise s-o poarte, frumoasa mască a lui Armand de Liguières. Şi, deasemeni, a o demasca şi pe ea, care încă mai era pentru el un ideal. Dacă pentru asta muncise el şi cîştigase două milioane, ca să ajungă aici, atunci, într-adevăr, nu merita atîta osteneală. Nu, nu, dacă făcuse avere, era spre a-i dărui nevestei sale altceva decît sufletul, care nu-i putea fi pe plac, şi spre a primi în schimb trupul ei, pe care el îl adora. Or, a fi mai unul al celuilalt, asta însemna pentru Rodolphe să o piardă la sigur pe Yvonne, să o piardă pe femeia pe care o iubea dintre toate.

— Tare n-aş crede să avem timp de pierdut, zise el. Şi aşteptă să vadă ce urmează.

— Nu-nţeleg de ce. Presupunem, totuşi, că ne iubim.

— Fireşte, Yvonne...

— Fireşte... Numai că, de cînd sîntem căsătoriţi, aproape niciodată n-am stat de vorbă împreună. Vreau să spun, mereu ai fost ba obosit de joc, ba plin de griji,

ceea ce e foarte drăguț din partea ta, însă... Atît de mult aș vrea să fiu singură cu tine! Nu pricep de ce nu poți.

— Dar Astric?

— Cu atîția bani în buzunar, sper că nu mai ai nevoie de scîrba aia de Astric.

— Bineînțeles. Dar am visat adesea un partid pe care să-l conduc eu însumi. Acum, momentul n-ar fi rău.

— Ești nebun, zise ea.

Dar îl admira pe bărbatul acesta, care nu se gîndea decît la lucruri de folos societății.

— Nu sînt deloc nebun. Uite ce plan am: în ciuda ideilor mele radicaliste, mă înscriu mai întîi în partidul social. Natural, scot un ziar al meu, după care, Dumnezeule, nu mai am decît să rup partidul în două.

— Atunci, cum? Te faci radicalist de stînga?

— Nu, nu, pe urmă o apuc la dreapta. Spre putere.

— Scîrbos regim, făcu Yvonne.

— Nu găsesc. De vreme ce am un ideal, ei bine, caut să-l ating prin toate mijloacele. Necesitatea nu cunoaște legi. Nu ești de părerea mea?

— Nu, și nu mă vei putea convinge niciodată. Dar, în fine, prefer să nu mă amestec. Promite-mi, însă, că-ți vei petrece cîteva zile cu mine, în afara acestei puturoase bucătării politice.

Deși nu avea nici un chef, Rodolphe se văzu totuși nevoit să-i promită. Nutrea însă speranța că, între timp, ceva se va produce, vreo întîmplare care-l va obliga să scape de această jenantă petrecere în doi. Dar ce-ar putea să i se întîmple? Nu deslușea prea bine. Își amintea, doar, de viața sa aventuroasă din America, unde deznodămîntul dorit venea aproape fără greș. Iar asta îl mai liniști puțin. Foarte puțin, deoarece, în timp ce se îndrepta spre hotel, avea un aer atît de îngrijorat, se simțea atît de abătut!

Rodolphe nu mai vedea viitorul în roz. Ba, dimpotrivă, îl simțea întunecat de o mulțime de tulburări. Fără ca Yvonne să-i fi spus o vorbă, se vedea totuși umilit de ea, disprețuit de femeia pe care o iubea atît de mult. Un fel de ură surdă îi cuprindea mintea istovită de o noapte albă și de joc, o ură care n-o viza în mod direct pe Yvonne, dar o îngloba aceluiași grup de oameni, pe care

Rodolphe îi numea intelectuali, adică oameni cărora el nu le putea ține piept. Iar din acest grup făceau par Rimeau, Fissot și Charles și, mai presus de toate, mortu Armand de Liguières. O, pe acesta, îl detesta din toată inima, îl ura, chiar și mort. Rodolphe știa bine că Yvonne îl consideră drept un fel de Armand și că numai această asemănare făcuse posibilă căsătoria lor. Or, în ciuda tuturor eforturilor sale, nu ajungea niciodată să-l imite pe Armand. Ceva îi lipsea, pentru asta, îi lipsea mult. Vedea bine că nu era doar o simplă chestiune de inteligență. Nu, căci inteligența o poți ușor înlocui cu gogoașa cuvîntului și cu aceea a tăcerii.

Altceva era, și acest altceva era inimitabil, cu atît mai inimitabil cu cît constituia una dintre calitățile rasei sale, calitate pe care el însă n-o avea. N-o putea găsi în el, după cum nu putea găsi în el nici felul ilogic de a juca al Maharadjahului. Nu că Armand ar fi semănat cîtuși de puțin cu prințul indian, dar el avea acel nu știu ce, pe care Rodolphe îl remarcase și la alți prieteni de-ai săi și care lui îi lipsea cu desăvîrșire și iremediabil.

Lucru demn de admirat, Rodolphe nu ținea la această calitate. Avea chiar, uneori, o anume repulsie față de ea, repulsia micului democrat pentru tot ceea ce implică anvergură. Numai că, iată, Yvonne o prețuia, asemeni tuturor femeilor, iar atunci cînd va băga de seamă că lui îi lipsește, îl va părăsi. „Totul e să bage de seamă cît mai tîrziu“, își spuse Rodolphe, uitîndu-se la cer.

— Să ne plimbăm puțin pe malul mării, propuse Yvonne.

El își aminti deodată de propunerea aviatorului. O plimbare cu avionul, se gîndi, are să-i schimbe ideile.

Se întoarseră din drum și se îndreptară spre Cannes. Aerul era de-o prospețime minunată. Cerul albastru, cu pete trandafirii, se oglindea cu finețe în apele mării. Dimineața, foarte devreme, Mediterana nu e azurie. Are în ea ceva subtil, ceva ce aduce cu Île-de-France. Dar nu durează mult. Îndeajuns, totuși, pentru ca Grecia să fi săvîrșit un miracol, iar cele două Rome să fi statornicit, în mărginirea ei, o frumusețe fără de sfîrșit.

X

Nimeni pe drum. Natura își aparținea și părea că se bucură. O liniște desăvîrșită domnea asupra mării, această mare ce dăduse totul, din ceea ce putea să dea, și care acum părea că se odihnește pe o dormeză somptuoasă. Nu se auzea nici un zgomot. Însuși zgomotul se odihnea sau respecta odihna Mediteranei. Numai pașii celor doi soți îi tulburau, cu scîrțîitul lor, măreața frumusețe. Yvonne se opri.

— O clipă, zise ea. E atît de frumos. Liniștea e într-adevăr tulburătoare.

Rodolphe, însă, rîse. Atunci, surprinse în ochii soției sale acel dispreț de care se temea atît de mult. Și rîsul i se tăie brusc, iar privirile i se înecară în mare, de rușine.

— Rodolphe, tu nu înțelegi liniștea asta ?

— Ba da, o înțeleg.

Apoi el nu mai zise nimic. Îi era teamă chiar și să umble și imita toate gesturile Yvonnei. Gafa, însă, fusese săvîrșită, iar Rodolphe căuta s-o repare. Își văzu nevasta uitîndu-se la cer.

— Ce mai cer, zise, cu un ton admirativ.

— Trebuia să-l privești acum cinci minute, răspunse ea, arțăgoasă. Acum nu mai e același lucru. Acum e banal.

Văzînd că nu mai era nimic de făcut cu cerul, o întoarse pe chestia mării.

— Marea asta, Yvonne, ai dreptate, e într-adevăr unică în lume, iar Maharadajahul e un imbecil.

Ea nu-i răspunse decît printr-un zîmbet, în care lui i se păru că deslușește din nou același dispreț.

— Se pare că nu ești de părerea mea.

— Ba da.

— Ești supărată pe mine, Yvonne ?

— De ce să fiu ?

— Știu și eu ?

— Dar nicidecum. Nu văd de ce m-aș supăra pe tine. Trebuie să fii într-adevăr cam obosit.

— Da, așa e.

— Dacă vrei să te duci acasă, nu-ți face griji din cauza mea. O să mă plimb singură. N-are nici o importanță.

Rodolphe tresări. Era prima oară cînd Yvonne prefera să se plimbe fără el, cînd aproape că-l alunga. Nu-i răspunse, dar merse cu ea mai departe. „Să ajungem pe terenul aviației, și-i arăt eu cine sînt".

— Uită-te la munți.

— Sînt... cum să spun...

Rodolphe nu-și termină fraza. Dar se uită la munți, și munții îi plăcură. Erau învăluiți în acel unic movviolet, care-i plăcea atît de mult lui Claude Monet.

Își continuară astfel drumul spre Cannes, fără a-și spune nimic important. Rodolphe nu îndrăznea să se uite la soția sa de teamă să nu-i întîlnească zîmbetul exasperant. Cit despre Yvonne, ea nu binevoi să-și îndrepte nici măcar o singură dată privirea în direcția scumpului ei soț. Și foarte bine făcea, deoarece, în momentele acelea, Rodolphe era foarte urît. Oboseala, barba nerasă și înfățișarea lui ștearsă nu i-ar fi plăcut deloc. Cu toate acestea, el era singura ființă omenească pe care o respecta și ar fi respectat-o pînă la capăt. Ființa care biruia cu atîta ușurință.

În forul ei intim, începuse să-i și găsească scuze. Cum nu voia să se fi înșelat asupra lui, prefera să-și spună că, după zece ore de joc neîntrerupt — și încă ce joc — orice om, indiferent cine, nu putea fi decît abrutizat. Astfel că răspundea cu multă amabilitate la întrebările lui, altminteri, foarte rare, atît de rare, încît din cînd în cînd și uita că el e alături de ea sau, cel mai adesea, în urma ei.

În sfîrșit, hangarul. Un avion albastru părea că e gata de plecare. Rodolphe surise, satisfăcut.

— Ce-ar fi să facem o plimbare prin cer? propuse el, ca și cînd atunci i-ar fi venit ideea.

Mai întîi mirată, Yvonne găsi apoi că ideea lui e admirabilă.

— Ar fi foarte frumos, zise ea.

O clipă, el se simți victorios, ceea ce-i făcu o mare plăcere.

— Sînt atît de bucuros, cînd te văd fericită...

— Dar ție nu ți-e frică ? Crezi că nu pățim nimic ?

— Nici un risc. Știi, nu e prima oară cînd mă urc în avion. Am o veche experiență.

— Eu nu m-am urcat niciodată.

El rîse, amintindu-și de prima și ultima oară, cînd se înălțase în văzduh cu Jenny, și încercă să-și bată joc de Yvonne, așa cum Jenny își bătuse joc de el. Numai că Yvonne, mult mai curajoasă, nu se sinchisea și ținea cu orice preț să vadă cum e sportul acesta, nou pentru ea.

— Ai o idee minunată.

— Aș ! E pentru tine.

— E o vreme atît de frumoasă. Are să fie minunat. Dar crezi c-o să vrea să ne ia ?

— Cu bani se face orice, răspunse Rodolphe. Lasă-mă pe mine.

Părăsindu-și nevasta, se îndreptă spre aviatorul pe care-l cunoscuse la cazinou și care venea în întîmpinarea lui.

— Domnule Durant, îmi salvați viața. Nu eram deloc sigur c-o să veniți. Mulțumesc, domnule Durant, de o mie de ori vă mulțumesc. Dumneavoastră, barem, sînteți curajos. Facem o plimbare frumoasă, domnule Durant, o plimbare foarte frumoasă. Aveți să vedeți. Și, pentru că dumneavoastră faceți inaugurarea, nu vă iau nici un ban.

Propunerea aceasta îl încîntă pe Rodolphe, care, în ciuda averii sale, era întotdeauna bucuros să nu cheltuiască. Îl luă pe pilot deoparte.

— Spune-mi, prietene, aparatul dumitale e sigur ?

— Astăzi, domnule Durant, întrebarea asta nu se mai pune. Dacă nu eram sigur de aparatul meu, aș fi fost cel dintîi care nu se urca în el.

Pe Rodolphe, răspunsul acesta nu-l convinse decît pe jumătate. Primul său zbor, cel din America, nu-l scutea de oarecare emoție, pe care, dealtfel, se ferea să

și-o arate. Spre a-și face curaj, se apropie de avion, prefăcîndu-se că-l cercetează ca un cunoscător.

— Ei, Rodolphe ?

— E un aparat excelent. Putem să mergem fără nici o teamă.

Pilotul le împrumută cîte-o manta, apoi chemă un camarad de zbor, cu care discută ceva în șoaptă. Rodolphe îi văzu cum zîmbesc, cu un aer cam prea satisfăcut. Deși oarecum intrigat, nu căută să afle, totuși, cauza. Căci Rodolphe era omul care nu aprecia decît efectele.

— Sînteți gata ? întrebă el.

— *Al right !*

— A, vorbiți englezește.

— Nițel. Pentru mai multă siguranță, merge cu noi și camaradul meu, René.

„Pentru mai multă siguranță ! Cum vine asta, nu e chiar atît de sigur ?" Rodolphe ezită o clipă, înainte de-a urca. „Ei, aș, își zise în cele din urmă, haidem !" Și se instală lîngă nevasta lui, care murea de nerăbdare.

Pasărea albastră își luă zborul spre cerul albastru. Yvonne scotea țipete de bucurie. Văzîndu-se deasupra mării, Rodolphe, de emoție, își mesteca saliva. Se simțea prost, că nu vedea pămîntul sub el. Nu spuse însă nimic, nimănui. Ajutorul de pilot, René, ședea lîngă ei, într-un colț prea puțin confortabil și părea că moțăie.

Pămîntul abia se mai zărea, cînd René se ridică mai mult sau mai puțin brusc. Yvonne nici nu băgă de seamă. Dar Rodolphe își spuse că trebuie să se petreacă ceva grav și i se făcu frică.

— Ce s-a întîmplat ?

— Nimic. Mă simt anchilozat.

René își ținea amîndouă mîinile în buzunar și avea un aer ciudat. La un moment dat, una din mîini părăsi binișor buzunarul. Ținea un revolver.

— Mîinile sus !

Brațele Yvonnei rămaseră inerte.

— Mîinile sus, Yvonne, tu n-auzi ?

Ea își ridică mîinile spre cerul albastru. Deprins cu astfel de comenzi, Rodolphe nu se lăsă deloc rugat. Se întreba, doar, ce interes aveau bandiții, de erau atît de brutali.

— Și acum, zise René, să stăm de vorbă.

Rodolphe își păstrase tot singele rece. Nu același lucru se putea spune despre Yvonne, care, cuprinsă de panică, începu să țipe, ca și cînd ar fi putut să o audă cineva.

— Ci taci odată ! Nu vezi că n-are nici un rost ?

René și pilotul rînjeau. Țipetele Yvonnei păreau că mai curînd îi amuză.

— Dacă vă face plăcere, doamnă, puteți să țipați cît poftiți, nu ne deranjează deloc.

Ceea ce o decise pe Yvonne să se calmeze. Ochii ei întîlniră surîsul prostesc al lui Rodolphe. Asta îi dădu curaj.

René se apropie, în sfîrșit, de Rodolphe și, cu o mișcare bruscă, îi smulse revolverul, pe care fostul gangster îl purta întotdeauna asupra lui.

— Să stăm de vorbă, spuse el, cu un aer fioros.

— Nici nu cer mai mult, replică Rodolphe. Dacă vrei bani, poți să-i iei. Am la mine trei mii de franci. Sînt la dispoziția dumitale.

— Și Jenny ? zise pilotul.

Rodolphe tresări. De unde naiba puteau ei să știe de existența fostei sale amante ? De unde mai răsăreau și indivizii ăștia ? Se prefăcu a nu pricepe nimic.

— Faci pe idiotul, canalie !

— Dar te asigur că nu-nțeleg nimic din toate astea.

— Sînt locotenentul ei în Franța și am niște ordine de executat, spuse René, în englezește.

Din fericire, Yvonne nu înțelegea nici un cuvînt englezesc. Ceea ce, însă, nu-l făcea pe Rodolphe să se simtă mai puțin îngrozit. Era alb ca varul. Găsi totuși puterea de a-i face un semn, din ochi, dușmanului său, care păru că-l pricepe.

— Nu știu ce vrei să spui, zise apoi, spre a înlătura orice bănuială din partea Yvonnei, dar sînt cu totul la dispoziția dumitale.

— Bun. Mai întîi vei semna un cec.

— De cît ?

— Tot ce ai la banca Cazinoului.

— Dacă vrei... nu mă opun. Din fericire, nu am prea mult.

— Două milioane.
— Nu le am.
— Ba da, le ai. Ai și uitat că le-ai cîștigat la joc ?
— Minciună.
— Inutil să te fofilezi. Ne-am informat.
— Și dacă refuz ?
— Moartea. Mai întîi, evident, scumpa dumitale nevastă. O aruncăm în frumoasa Mediterană. Pe urmă, ha, ha, ha ! Cîteva torturi zdravene pentru dumneata.

La cuvîntul tortură, Rodolphe se decise pe loc să semneze cecul.

— Și dacă semnez ?
— Dacă semnezi, atunci colegul meu coboară pe drum și se duce să încaseze banii. În vremea asta, vă continuați frumoasa promenadă, care pare să vă placă atît de mult. După o oră, o să fiți depuși la Cannes. O să luați autobuzul sau tramvaiul, ca burghezii, și gata.
— Asta e tot ?
— Ce vrei mai mult ?
— Nimic, firește, nimic.

Fără voie, Rodolphe surîse, ciudat.

— De ce zîmbești ?
— De nimic... Un vechi obicei.
— Semnează.

Rodolphe scoase din buzunar un carnet cu cecuri, luă stiloul pe care i-l întindea René și semnă pentru două milioane de franci.

Între timp, avionul începu să se apropie de pămînt. Fostul gangster se simțea acum mai în siguranță și, lucru curios, nu avea nicidecum aerul că ar fi necăjit din cauza aventurii în care se pomenise. Dimpotrivă, era mai curînd vesel, iar din cînd în cînd se încumeta să mai arunce și cîte-o glumă, deloc potrivită cu situația în care se afla.

Yvonne, dimpotrivă, părea desperată, profund desperată. Nu se putea obișnui cu ideea că sînt din nou săraci. Acum ce vor face ? Pe deasupra, Rodolphe, dealtfel, ca și ea, rupsese definitiv relațiile cu doamna Durant, mama. Cum se va descurca Rodolphe ?

*

Pasărea albastră se pregătea să aterizeze pe o cîmpie. foarte aproape de Juan-Les-Pins. pe Yvonne o cuprinse ameţeala, iar cînd avionul se aşeză pe pămînt, dădu să sară afară. Dar o lovitură de pumn, destul de brutală, dată de pilot, o ţintui locului. Simţi cum i se urcă sîngele la cap.

— Brută, strigă ea.

Cît despre Rodolphe, el era mulţumit că se simte pe pămînt solid. Din nefericire, lucrul acesta nu dură mult, căci avionul porni din nou, în viteză, lăsîndu-l în urma lui pe René cu cecul de două milioane. De astă dată zburau în direcţia munţilor. Marea dispărea din ce în ce. Sate mărunte defilau sub ei, dar nimeni nu voia să le privească.

Rodolphe dormita într-un colţ. Din cînd în cînd se trezea şi-i făcea atunci Yvonnei cîte un semn enigmatic, din care ea nu pricepea o iotă. Zburară astfel peste Arles şi peste Nîmes.

— Avignon, anunţă pilotul.

Frumoasa cetate a papilor trecu neluată în seamă.

*

După o oră şi jumătate de zbor, avionul se aşeză din nou pe pămîntul solid.

— Sînteţi liberi, le spuse pilotul.

Avea pe buze un zîmbet de satisfacţie.

Rodolphe coborî cel dintîi.

— La revedere, îi aruncă el pilotului.

Îşi luă nevasta de braţ şi dădu să se îndepărteze.

— Un moment, te rog. Dacă se întîmplă să reclami la poliţie, eşti un om mort. Ordinul şefului. Asta e tot ce am să-ţi spun. La revedere.

Apoi, avionul îşi luă zborul şi dispăru în nori.

— Rodolphe ?

— Yvonne ?

— S-ar părea că nici nu-ţi pasă.

El aruncă o privire de jur împrejur. Constată că nu e nimeni.

— Vino repede, zise. Să luăm tramvaiul și-o să-ți explic.

— Mai bine, luăm un automobil.

— Nici gînd, e prea periculos.

Se îndreptară spre un tramvai, care tocmai era gata de plecare. Rodolphe se plecă la urechea Yvonnei.

— N-au să poată incasa nimic, zise rîzînd. Aveam la mine două carnete de cecuri. Unul din ele e nul, așa m-am înțeles cu banca. Ha, ha, ce festă le-am jucat! Spurcăciunile... Dar trebuie să fim atenți, sînt în stare să să răzbune.

Yvonne găsi că soțul ei e atît de sublim, încît nu se putu stăpîni, ea, femeia mai degrabă rece, să se agațe de gîtul lui și să-l sărute.

Cît despre Rodolphe, el era mîndru de sine și se simțea puternic, cît se poate de puternic.

Ajunseră la hotel, mulțumiți și bucuroși, ca niște copii. Rodolphe se repezi la telefon.

— Să rîd nițel cu tipii de la bancă, zise. Sînt curios să știu ce mutră a făcut René al nostru cînd l-au trimis la plimbare cu cecul lui de două milioane. Alo? Cazinoul? Spuneți-mi, ha, ha, trebuia să se prezinte la dumneavoastră un individ cu un cec de două milioane, ha, ha, ha! Cum? I le-ați dat?... N-are importanță; voiam doar să fac o farsă unui prieten. Mulțumesc.

Rodolphe devenise galben la față. Se scotoci în grabă prin buzunare, scoase un carnet de cecuri și se uită la el, îngrozit.

— Am greșit carnetul, Yvonne! Am dat un cec bun.

Pe Yvonne o apucă o criză de nervi.

Două ore mai tîrziu, cuplul Durant se urca în trenul de Paris.

PARTEA A DOUA

Capitolul întîi

ÎN CARE SE VEDE CUM ISPITA AURULUI ÎI POATE FACE INFERIORI FAȚĂ DE EI ÎNȘIȘI PE CEI FASCINAȚI DE PUTEREA LUI

Charles de Liguières dormea, cu pumnii strînși. În ciuda precauției sale de a trage perdelele cîteva raze de soare răzbăteau, zglobii, în încăpere și i se prelingeau pe frunte. Dar nici această blîndă și caldă mîngîiere nu reușea să-i risipească apăsătoarea oboseală. Îi preschimba, cel mult, somnul greoi, într-un somn mai ușor și-i destindea buzele posomorîte într-un zîmbet matinal. Conștiința lui reîncepea astfel să urce încet-încet pe povîrnișul, în josul căruia alunecase cu cinci ore mai înainte.

Cioc, cioc! Somnului muribund al lui Charles i se păru că aude o bătaie ușoară în ușă. Nu-i dădu, firește, nici cea mai mică importanță. Dar zîmbetul îi pătrunse pînă la suflet, în vreme ce un vis aproape treaz începea să-l atingă ușor.

Trecură astfel cîteva minute, o întreagă viață într-un strop de somn, cînd Charles auzi din nou, de astă dată și mai deslușit, bătăile în ușă. Atunci visul se trezi și trezi Ființa.

Charles se uită la ceas. Era ora nouă. Cine naiba putea să-l deranjeze la o oră atît de matinală? Bătăile reîncepură, acum exasperate de așteptare, dacă nu chiar desperate.

— Intră!

Ușa se deschise încet, cu sfială. De după ea se ivi silueta grațioasă a Yvonnei Durant. Gura ei foarte mare,

dar plină de farmec, schiţa un surîs intimidat de situaţia în care se găsea, în timp ce paşii urmau anevoie traiectoria trasată de ochii mari şi negri.

Trezit de-a binelea, Charles sări din pat şi dădu perdelele la o parte. O cascadă de raze aurii inundă încăperea, sărutînd florile şi luminînd frumoasa pijama galbenă a vărului lui Armand.

— Bună dimineaţa, bîigui Yvonne, în cele din urmă.

— Ia loc, Yvonne. Şi scoate-ţi paltonul, e atît de cald... Scuză-mă, dacă am un aer încă adormit, dar m-am culcat foarte tîrziu, la patru dimineaţa. Dar aşază-te.

— Mulţumesc... Da, e cald, ai dreptate. Permite-mi să-l scot... Mulţumesc. Dumneata nu eşti niciodată trist? Ce e drept, cînd te scoli într-un soare ca acesta... Camera noastră e atît de întunecoasă !

Charles se întinse pe divan.

— Ce necazuri ai, Yvonne? întrebă el. Căci, îmi închipui, nu de florile mărului ai venit să mă trezeşti la o oră atît de nepotrivită, nici pentru plăcerea de-a mă vedea. Spune repede.

Avea o voce mai degrabă aspră, în contrast puternic cu blîndeţea privirii.

— Am nevoie de o sută de franci, Charles. Rodolphe a trebuit să iasă, caută de lucru, aşa c-am venit eu, nu mi-o lua în nume de rău. Dar mama lui nu mai vrea să audă de el, iar de două zile, ca să zic aşa, aproape că nu mîncăm. În fine, nimic, decît pîine şi cafea cu lapte. Iar Rodolphe e atît de slab !

Charles se ridică, luă portofelul de pe birou şi îl întinse tinerei femei o sută de franci. Din greşeală, un bilet de o mie alunecă pe jos. Tînărul îl puse la loc, în portofelul pe care apoi îl aruncă, nepăsător, pe biroul din lemn de trandafir.

Yvonne contempla, însă, locul în care căzuse biletul de bancă şi care acum era gol. Deodată, văzu, într-o străfulgerare, cele două mii de hîrtii asemănătoare, toţi banii pe care i-ar fi avut, dacă banditul nu i-ar fi prădat. O desperare sălbatică puse stăpînire pe ea. Încercă să se uite în altă parte, ca să-şi alunge gîndurile. Zadarnic. Deoarece, admirînd frumoasa cameră a lui

Charles, nu se putea stăpîni să nu-şi spună că ea ar fi avut o cameră şi mai frumoasă.

Invidia o urmărea îndeaproape, cînd Yvonne se hotărî, în fine, să vorbească. Spera ca prin cuvinte să poată alunga înjositoarea desperare ce începea s-o tortureze.

— Mulţumesc, Charles... Dar ce flori frumoase ai, te invidiez. Şi biroul ăsta, ah, e magnific !

Timiditatea de la început îi dispăru, pe măsură ce se adîncea în contemplarea acestei plăcute încăperi.

Acum, Yvonne nu mai tăcea. Se extazia, rîdea, admira fiecare bibelou în parte, fiecare carte frumos legată. Exclamaţiile nu se mai sfîrşeau : Ah, oh ! Vai ! iar nevasta lui Rodolphe Durant părea că nu mai vrea să părăsească eleganta garsonieră a prietenului său de cafenea.

Se agăţă astfel, cu gestul şi cu vorba, de aproape toate lucrurile ce-i cădeau sub ochi. Apoi începu să-şi povestească viaţa, ca şi ceea ce ştia din viaţa lui Rodolphe, împreună cu necazurile prin care treceau, chiar şi iubirea lor ce se stingea, după spusele ei.

Căci una dintre cele mai mari fericiri ale fiinţelor omeneşti e aceea de a-şi povesti nefericirile.

Trecuse o oră şi Yvonne vorbea într-una. Bietul Charles se plictisise. Toate poveştile astea, el le ştia pe de rost. I le servise în atîtea rînduri Rodolphe, adică de fiecare dată, cînd venea să-l tapeze, de o lună încoace. Pe deasupra, în ciuda faptului că dragostea ei era pe punctul de a se stinge, Yvonne vorbea mereu despre bărbatul său. Or, Charles începea să aibă faţă de Rodolphe o adîncă antipatie, pe care dealtfel nu şi-o putea explica. Dimpotrivă, Yvonne îl atrăgea din ce în ce mai mult. Ce e drept, n-o crezuse capabilă de un ataşament serios faţă de soţul ei. Dar acest ataşament inexplicabil exista şi devenea din ce în ce mai puternic.

Ceea ce lui Charles nu-i convenea. Aceasta era, probabil, cauza pentru care tînăra femeie îi apărea astăzi

în culori mai curînd defavorabile. Chiar și accentul ei, care mai înainte i se păruse plăcut, acum i se părea vulgar. De ce deveniseră astăzi atît de mecanic-armonioase gesturile sale, altădată atît de nostime în lipsa lor de armonie ? Căci, de o bună bucată de timp, s-ar fi zis că Yvonne se forța, altminteri în van, să vorbească mai prețios decît oricînd și să-și însoțească vorbele cu gesturi corespunzătoare. Asta i se mai întîmplase și înainte de a-l cunoaște pe Rodolphe, dar astăzi această prețiozitate părea să ascundă o intenție suspectă. Şi, lucru și mai curios observat de către Liguières, cu cît descoperea vreun obiect mai de valoare, cu atîta cuvintele ei deveneau mai afectate. Şi cu cît florile o dezmierdau cu dulcea lor mireasmă, cu atîta gesturile sale erau mai lipsite de grație, din pricina falsei lor eleganțe.

— O țigare ?

— Cum să nu, dragă prietene ? Mai ales, că ale dumitale sînt dintr-un tutun atît de fin, atît de unduios !

— Dar e „Caporal“, ca de obicei, răspunse Charles, pe un ton repezit, întinzîndu-i un portțigaret de aur.

— A !

— Da.

— Scuză-mă...

— Ştiai, totuși, că eu nu fumez decît albastre.

— Uitasem.

Ea luă cu toate astea, o țigare, pe care începu să o fumeze într-un mod dizgrațios. Avea, în felul ei de a trage fumul în piept și de a-l da afară, acel soi de vulgaritate specifică fetelor în căutarea unui client, chiar într-o cafenea distinsă. Țigările trădează astfel, uneori, o anumită stare sufletească.

La rîndul său, Charles își aprinse şi el o țigare şi se decise, furios, să n-o mai asculte pe Yvonne. Ca să se distreze, începu să privească florile. Iar florile, din milă pentru stăpînul lor, prinseră să cînte în tăcere o poveste veche, stranie și subtilă, de multă vreme uitată și pe care numai trandafirii și-o mai aminteau.

Yvonne părea că tăcuse, ca prin farmec.

*

Întins pe divan, Charles savura povestea trandafirilor, în vreme ce albastrul ochilor săi urmărea, din miezul poeziei, jocul înmiresmat și elegant al fumului de țigare. Din cînd în cînd, prin cîte un gest în gol, mîngîia mireasma florilor și griul-albăstrui al fumului.

— Ce este ?

Charles de Liguières sări în sus. Așezată lîngă el, Yvonne Durant îl strîngea de mînă. Și-o retrase brusc, ca și cînd i-ar fi fost frică sau ca și cum contactul acesta i-ar fi displăcut.

— Dumneata, aici ?

— Dar...

Uitase de prezența ei acolo. Timp de aproape un sfert de oră, ea nu mai existase pentru el. Și, totuși, Yvonne nu încetase să vorbească, nu încetase să se apropie din ce în ce mai mult de el.

— Iartă-mă, Yvonne. Adormisem.

— Cu ochii deschiși ?

— Ca să te văd chiar și prin somn.

— Cît ești de fermecător !

Ea dădu, alintîndu-se, să-l mîngîie pe păr. Charles, însă, se grăbi să-și îndepărteze capul.

— Yvonne, nu mi-o lua în nume de rău, dar sînt obligat să-ți arăt ușa. Am o întîlnire urgentă. La ora zece. Și încă nu mi-am făcut toaleta.

Dintr-o dată, ea se simți zdrobită. I se topise tot curajul. și genele prelungi i se umplură de lacrimi. Charles îi întinse mîna.

— La revedere, Yvonne. Voi trece, zilele astea, să vă văd. Salutările mele lui Rodolphe.

Yvonne se retrase, cu aceiași pași și cu aceiași ochi timizi și temători, ca la sosire.

— La revedere, Charles... La revedere.

Dar, ajunsă în stradă, o apucă o criză de furie. Se îndreptă spre bulevardul Saint Michel, cu pasul pe măsura stării sale. Bulevardul era vesel și contrasta cu

mersul Yvonnei, care, astăzi, s-ar fi potrivit mai curînd cu Gara de Est — bulevardul Sévastopol.

În fața micului hotel, în care locuia împreună cu Rodolphe, se opri o clipă, suficient pentru ca sîngele să i se urce la cap, apoi se repezi de-a dreptul la scara veche și îngustă, pe care o urcă în goană pînă la al cincilea etaj. Pătrunse, gîfîind, în odăița lor. O dezordine scîrboasă domnea pretutindeni.

Rodolphe era acolo, tocmai lipea niște pătrățele albe de hîrtie pe tapetul albastru al peretelui. Pe un scaun, lîngă el, un ciocan și cuie. Agățase în perete cîteva caricaturi amuzante făcute de Yvonne, precum și niște ilustrate poștale, zise de avangardă. O cuvertură cenușie ascundea, pe pat, urmele lăsate de două trupuri.

Fără un cuvînt, Yvonne își azvîrli, furioasă, pălăria pe pat. Rodolphe sări ca ars. O pălărie pe pat, lucrul acesta anunță în general sărăcia. Se grăbi să o ridice, dar rămase cu o presimțire proastă.

— Nu ți-a dat nimic, zise. Parcă văd.

Ea îi azvîrli cei o sută de franci, la fel de furioasă și fără nici o vorbă, ca și atunci cînd azvîrlise pălăria.

— Ha, ha, se înveseli Rodolphe. Deci s-a fraierit. Eram sigur. Pe imbecili trebuie să-i duci mereu cu mila. Dar de ce ești prost dispusă ? Nu pricep... A, canalia ! Înțeleg, o fi dat să te posede, am ghicit ?

— Nu, răspunse Yvonne, sec.

— Ba da, ba da, văd bine că da ! Ai fost amanta lui, jură că nu. De asta ați rămas mai bine de două ore împreună. Acum văd limpede. Dar îl învăț eu minte, să știe cine e Rodolphe Durant. Profită de faptul că deocamdată nu am bani. A, canalia, știu eu ce am de făcut ! Da, știu...

Văzîndu-l în halul acesta, Yvonnei i se făcu milă de el, o milă prietenească, o milă pornită din bunătate.

— Nu, Rodolphe, îți jur, abia de s-a uitat la mine. Mi-a dat numaidecît o sută de franci. Ți-o jur, de ce nu crezi tu niciodată nimic din ce-ți spun eu ? Am stat de vorbă, de asta am întîrziat atît de mult. Adică, numai eu am vorbit, aproape tot timpul. Nu te supăra, Rodolphe, n-am făcut-o dinadins, ți-o jur.

— Dar atunci, o cercetă Rodolphe, de ce ești furioasă ? Avea pe buze un surîs viclean.

— De ce, dacă nu ți-a făcut nimic ?

— Asta mă privește.

— Idioato !

— Idiot ești tu.

Obrazul drept al recentei doamne Durant primi o palmă zdravănă. O clipă, Yvonne se clătină. Fu cît pe-aci s-o podidească lacrimile, însă, din mîndrie, ochii ei mari le înghițiră imediat. Atunci, sigură de sine, ea se înfipse pe picioarele cu mușchi de toată frumusețea și izbucni în hohote de rîs. Iar rîsul răsună în încăpere, cu și mai multă obrăznicie decît palma lui.

Rodolphe, care nu se așteptase la una ca asta, rămase cu o mînă țeapănă, în aer, iar cu cealaltă, încleștată pe biletul de bancă. Poziție sublimă și de actualitate. Astfel, o mînă încă mai păstra îndoiala cu privire la fidelitatea soției sale, pe cînd celeilalte îi făcea plăcere să păstreze banii. Dealtfel, în secunda următoare, brațul drept capitulă. Însă chipul lui Rodolphe, cu expresia lui searbădă și caraghioasă, nu se schimbă aproape deloc.

Yvonne rîdea într-una. Numai că, de astă dată, n-o mai făcea într-adins. Nu, acum rîdea din toată inima, căci îi trecuse prin minte să facă o caricatură nemaipomenită. Găsise chiar și titlul : „Tiranul democrat". O mînă revoluționară, țipătoare, insolentă ; cealaltă, conservatoare, avară, pipăind aurul. Ha, Ha ! Una, ajutînd-o pe cealaltă. Iar la mijloc, un trupușor meschin, susținînd un cap stupid, de clovn înfuriat. Da, da, o va face chiar diseară. Apoi, mîine, se va duce să i-o arate lui Charles. Are să-i placă și poate că...

— Să mergem la masă, zise Rodolphe, potolindu-se brusc. De ce rîzi așa ?

— Mă gîndean la Charles.

Yvonne continua să rîdă.

Pumnul revoluționar cuteză să se ridice și a doua oară ; de astă dată, însă, mai încet și fără curaj.

— Are bani, canalia ! Și îndrăznește să mă trateze, pe mine, ca pe cel din urmă muncitor.

Yvonne se opri din rîs.

— Nu la asta mă gîndeam, Rodolphe, zise ea, cu glasul îndulcit. Şi, apoi, nu cred că te tratează nicidecum ca pe-un muncitor. Nu, nu, dragul meu, te înşeli.

— Eu nu mă înşel niciodată.

— Pe deasupra, adăugă Yvonne, nu văd de ce e ruşinos să fii muncitor. Ce spui tu e o prostie.

— Eu nu sînt muncitor.

— Dar socialismul tău ?

El nu binevoi să-i răspundă. I-ar fi fost, dealtfel, destul de greu. Şi, apoi, Yvonne se pornise din nou pe rîs, din ce în ce mai tare.

— Ha, ha ! Tu nu eşti nimic. Uite, asta eşti, un nimic. Mai exact, o haimana, ha, ha, ha !

— O să vezi tu, cînd o să am bani ! strigă el. Haidem la masă, mi-e foame.

Însă tînăra femeie n-avea nici un chef să tacă. Ea considera cuvîntul ca pe-o armă prea de preţ, ca să nu se slujească de el, la o adică.

— Charles, cel puţin, reîncepu Yvonne, e un artist, în felul lui. Iar felul lui îmi place. Da, îmi place.

— Isprăveşte odată !

Redevenind răutăcioasă, ea era tocmai pe punctul de a-l tachina din nou, cînd se deschise uşa.

— Ţi-ai uitat umbrela la mine, zise Charles, intrînd. Cum treceam pe aici, m-am gîndit c-o să te bucuri dacă ţi-o aduc. La noapte s-ar putea să plouă.

Încă o dată Yvonne trebui să-şi înăbuşe un ţipăt de furie, care era gata să-i scape din piept. Cît despre Rodolphe, mascîndu-şi ura de mai adineauri într-un zîmbet lins, de subaltern, nu mai părea nicidecum supărat pe Charles de Liguières.

— Mulţumesc, Charles, zise el. Mii de mulţumiri. Dar nu era nevoie să te deranjezi, pentru o umbrelă. Să ştii că banii au picat la ţanc. Nu ştiu ce m-aş fi făcut dacă nu erai tu. Ţi-i dau înapoi, de îndată ce se întoarce Astric. Mă plictiseşte cu călătoria asta a lui prin America. Nu, zău, te porţi drăguţ cu mine şi nu ştiu cum să-ţi mulţumesc pentru prietenie. Prietenii, însă, trebuie să se ajute între ei. Pe vărul tău, bietul Armand, de

cîte ori nu l-am ajutat... A, nimic de zis, s-a purtat și el la fel, întotdeauna.

Charles era absolut convins că niciodată Rodolphe nu-l ajutase cît de cît pe Armand. De aceea nu putea să-l sufere, ori de cîte ori acesta, cu o încăpățînare deconcertantă, îi aducea aminte de toate cîte le făcuse pentru vărul său. Rodolphe, chiar, insista atît de mult, încît el începu să-l creadă răspunzător de moartea lui Armand, ceea ce, dealtfel, era adevărat în parte.

— Nu pot zăbovi, zise Charles. Trebuie să merg la masă.

În același timp, strîmbă din nas, în mod vizibil. Camera aceasta, nu se știe din ce cauză, mirosea a mucegai. Iar lui Charles nu-i plăcea mucegaiul. Totuși, nu părăsi imediat hotelul soților Durant. Yvonne era atît de bine făcută !

— Foarte bune caricaturile astea. Bravo, Yvonne.

— Dar hîrtiile de pe pereți ? întrebă Rodolphe. Cum le găsești ?

— Îți seamănă leit, răspunse Charles.

Yvonne îi aruncă un zîmbet recunoscător.

— Ce-ar fi să mîncăm împreună ? propuse ea.

— Imposibil, zise Charles.

N-avea nici un chef de compania lui Rodolphe.

— Ești invitat ?

— Nu, dar iau masa la Larue, răspunse el, fără obraz.

Camera se umplu de tăcere. Charles deschise ușa. Șuvițele sale blonde erau nerăbdătoare să dea din nou de aer proaspăt. Dar nici de astă dată nu plecă. Sufletul său, stingherit de această penibilă tăcere, fu deodată năpădit de milă. Se opri în prag.

Yvonne, în fața oglinzii, își punea pălăria. Cît de fermecătoare i se părea ! Simțindu-i privirea admirativă, ea se întoarse.

— Vezi în ce chichineață infectă trăiesc ? Un deliciu, nu-i așa ? Și asta, datorită dumitale.

Charles își luă o înfățișare naivă și mirată.

— Cum adică, ai avea tupeul să pretinzi că nu m-ai îndemnat să mă mărit cu individul ăsta ?... Căci, să știi, Rodolphe, Charles și-a bătut joc de mine. Dealtfel,

ca și de tine. Mi-a jurat, înainte de căsătorie, că ești un tip de seamă. Ha, ha, ha !

Rodolphe, deodată, nu mai știu ce să creadă. Așadar, Charles era un prieten adevărat. Iar el îl pusese la îndoială. Ochii i se umplură de lacrimi, în timp ce brațele i se deschideau spre a-l îmbrățișa pe „scumpul, pe cel mai bun prieten" al său.

Situația devenea de un comic jalnic, aproape insuportabil. Așa încît, după ce o fixă o clipă drept în ochi pe Yvonne, Charles de Liguières îi întoarse spatele și ieși.

— Charles, Charles !

— V-am mai spus că iau masa la Larue. Dar uite-l pe Jean. Mîncați cu el, dacă vreți. La revedere.

Într-adevăr, Jean Rimeau urca scara. Pașii lui greoi se auzeau pînă la ei în cameră. Încă din prag, privirea ascuțită îi căzu, ca din întîmplare, pe obrazul, încă roșu al Yvonnei.

— Ce se întîmplă aici ?

— Nimic... Charles vrea să ia masa de unul singur. Un capriciu.

— Atîta tot ?

Yvonne se înroși din cap pînă-n picioare, în așa fel, încît amîndoi obrajii se făcură de aceeași culoare. Rodolphe, care nu înțelesese nimic din scena de mai înainte, fu surprins.

— De ce ții neapărat să se întîmple ceva ?

— Pentru c-o văd pe Yvonne tulburată, răspunse Jean, cu asprime. Uite, ai o telegramă, ține-o. A sosit chiar acum. Am luat-o de jos.

Cu mîna tremurîndă, Rodolphe deschise mesajul albastru. Victorie ! Era o telegramă de la Astric : „Vino imediat Toulouse".

— Ura ! izbucni Rodolphe. S-a întors Astric. Plec chiar în seara asta la Toulouse.

Un surîs de fericire strălucea pe buzele lui Jean. În vremea aceasta, el se uita cu lăcomie la Yvonne, ca și cînd ar fi vrut s-o înghită.

Palidă, ea se agăță de brațul soțului său, același braț care se ridicase împotriva ei.

— Ia-mă cu tine, se rugă.

— A, nu ! protestă Rodolphe, e imposibil. Aș face o impresie proastă. Dealtfel, eu însumi nu știu de unde o să iau banii necesari pentru călătorie.

— Ți-i împrumut eu, se grăbi Jean.

Rodolphe acceptă pe loc. Avea acum atita încredere în prietenii săi, incît nu bănui nici o clipă că Jean nu aștepta decît plecarea lui.

Pe Yvonne o trecu din nou un fior de spaimă. Nu zise, însă, nimic.

— Haidem la masă, propuse Rodolphe. Jean ești invitatul meu. Ești un tip grozav. Dar nu-ți fie frică. De îndată ce mă-ntorc, îți și trimit banii. Pînă atunci, ți-o încredințez pe scumpa și dulcea mea Yvonne.

Capitolul II

ÎN CARE SE VEDE CĂ DACĂ IUBIREA E OARBĂ, IAR URA E SURDĂ, CREDINȚA LE BIRUIE PE AMÎNDOUĂ, CÎND FRUMOSUL ÎI VINE ÎN AJUTOR

Cînd, cu două săptămîni mai tîrziu, Charles de Lîguières pătrunse în camera lui Jean Rimeau, n-o mai recunoscu. Cărțile, de obicei împrăștiate, stăteau acum în ordine, în rafturile unei biblioteci minunate. Caricaturi amuzante surîdeau de pe pereți. Masa de lucru surghiunită într-un colț, era acoperită cu o velință nouă, iar o mică lampă, cu lumină palidă, lăsa în încăpere acel semiîntuneric atît de necesar unei atmosfere de intimitate, care amintea în chip ciudat de camera lui Charles. Un leneș miros de trandafiri răspîndea o undă de subtilitate. Nu mai era camera simplă, de student dezordonat, ci mai curînd aceea prin care a trecut o femeie.

Pe un divan, Jean Rimeau și Yvonne se strîngeau de mîini.

La vederea prietenului său, care intra întotdeauna fără să bată la ușă, Jean se înroși de rușine. Yvonne, dimpotrivă, surise de plăcere.

— Drăguț din partea dumitale, că ai venit să ne vezi, spuse ea.

Nu-și ascundea bucuria, în timp ce continua să țină prizoniere mîinile lui Jean.

Charles nu răspunse. Stătea în picioare, în mijlocul camerei, jenat și nemulțumit, și căuta o portiță de scă-

pare care să nu-l jignească pe Rimeau, vizibil plictisit. Dar Yvonne zîmbea într-una. O mînie surdă puse stăpînire pe Charles.

— Dar bravul nostru Rodolphe? rosti el, deodată. Unde e?

— La Toulouse, răspunse simplu Yvonne. Pe timp de o lună.

Jean se înroşi şi mai tare. Privirile sale, spre a nu le întîlni pe ale lui Charles, se fixaseră asupra unui colţ întunecos al încăperii. Acolo, măcar, se simţea la adăpost împotriva oricărui atac, prietenesc sau inamic. Adăpost provizoriu, cîtă vreme din gură nu-i ieşea nici un cuvînt.

Nemişcîndu-se din loc, Charles aştepta acest cuvînt, deopotrivă de nerăbdător şi de curios. El nu sosi decît după două lungi şi penibile minute.

— Drăguţ c-ai venit. Vrei o ceaşcă de ceai? Sau, mai bine, cu ciocolată?

Charles alese ciocolata. Dacă nu găsise un mijloc de plecare, cel puţin avea prilejul de a rămînea. Şi, dealtfel, privirile prietenului său se întorseseră, în fine, către el, dar atît de pline de nelinişte!

Vioaie, Yvonne se ridică şi se apucă să prepare ciocolata. Se simţea acolo ca la ea acasă şi lăsa ca asta să se vadă. Iar cum Charles, ca s-o înciudeze, se prefăcea că nu observă nimic, începu să cînte, apoi să fluiere.

— Jean, strigă ea, la un moment dat. Strînge de pe birou şi pune un şervet.

Docil, Jean părăsi divanul şi adună lucrurile de pe birou. Mişcările îi erau, însă, atît de stîngace, încît un pahar căzu pe jos. Charles nu se putu stăpîni să nu rîdă. Acum, abia, începea să se bucure de jena prietenului său.

— Imbecilul ăsta sparge tot, zise Yvonne.

Tonul acesta, de femeie legitimă, îl izbi neplăcut pe Charles. Se întoarse către ea. Yvonne profită de scurtul răgaz, ca să se arunce de gîtul lui Jean.

Rămaseră, înlănţuiţi astfel, un timp destul de lung.

— Ţi-ai transformat complet camera, Jean zise Charles.

Trebuia să întrerupă această încleştare prea jenantă.

— E mai bine-aşa, nu? întrebă Rimeau.

— Cu siguranţă.

— Eu am aranjat-o, interveni Yvonne. Nu mai puteam trăi aşa, era într-adevăr o dezordine din cale-afară. Nu eşti de aceeaşi părere ?

Charles îşi aduse aminte de camera infectă pe care Yvonne o împărţea cu soţul ei.

— Totuşi, la dumneata acasă, în strada Gay-Lussac...

— Nu-i acelaşi lucru.

— A, da ? În orice caz, sînt perfect de acord cu dumneata. În camera asta, înainte de venirea dumitale, era o dezordine nemaipomenită. Mie, care-mi place ordinea...

— Mie nu, replică Jean.

— Preferi, totuşi, camera aşa cum e acum.

— Asta nu e ordine. Eu asta o numesc dezordine elegantă. Nu trebuie să confundăm ordinea cu eleganţa.

Dintr-odată, Charles nu mai era deloc stînjenit şi uitase cu totul de mînia lui.

— Simt că pluteşte în aer o nouă discuţie, zise el. O discuţie importantă. Pentru că, ei bine, ceea ce spui e un sofism. Uite, Jean, dezordinea elegantă, cum o numeşti, nu e în fond decît o dezordine ordonată. Haida, de ! Nu stă în picioare. E o barbarie, chiar cea mai dăunătoare dintre barbarii. Faci întotdeauna pe barbarul!...

— Dar dezordinea universală ? îl întrerupse Jean. Grandioasa dezordine cosmică, nu de la ea îmi trag eu toată forţa ? Uită-te la mare.

Se încingea din nou, ceea ce, dealtfel, îi făcea plăcere lui Charles. Cu şervetul într-o mînă, cu o ceaşcă în cealaltă, Jean gesticula, vorbea, se plimba.

— Esenţa lucrurilor e mişcarea. Ordinea e stagnare, e moarte, în ordine nu există mişcare.

Charles tăcea. Îl admira pe omul acesta, care, în orice împrejurare, chiar şi în legătură cu o odăiţă de hotel, putea să discute despre esenţa lucrurilor. Cei doi prieteni erau adesea de păreri diferite ; cu toate astea, se înţelegeau bine. Poate, chiar, în fond, divergenţa dintre ei nu privea decît forma şi metoda. Căci Jean Rimeau, deşi detesta ordinea, o urma totuşi, fără să-şi dea seama, în tot ceea ce crea. În ideile sale, el păstra astfel o ordine desăvîrşită, care stîrnea admiraţia lui Charles. Numai prin vorbe îşi renega natura proprie, lucru, din păcate, foarte obişnuit printre oameni.

— Natura, natura, zise Charles, în cele din urmă. Dar numai natura își poate permite luxul dezordinii. Natura e patriciană, Jean. Ea ascunde în sine asemenea elemente ale ordinii, ale unei ordini atît de puternice, încît ai impresia că micile sale dezordini, dacă astea sînt dezordini, nu le provoacă decît spre a-și verifica și mai bine ordinea eternă. Şi, apoi, presupunînd că ordinea nu există, e cu atît mai admirabil că omul caută să o creeze.

— E gata ciocolata, anunță chiar atunci Yvonne.

Jean Rimeau strîmbă din nas.

— Ai putea să ai bunul obicei de a nu întrerupe oamenii în toiul unei discuții din care şi aşa tot nu pricepi nimic. Din cauza acestei femei nu putem vorbi niciodată serios, asta e limpede.

Yvonne păli. Surîsul ei, adeseori atîta de plăcut şi de fermecător, se schimbă ca prin minune într-un rînjet plin de răutate. S-ar fi zis că e cu totul altcineva, într-atît de rapidă şi neaşteptată fusese această schimbare. Astfel transformată, ea se îndrepta spre uşă, cu o țigare în colțul buzelor. Îşi părăsea amantul ?

După o clipă de gîndire, se întoarse către Charles, care jubila.

— Bine, zise. Uită-te la el, Charles, şi spune-mi dacă merită să trăieşti cu un om ca ăsta, cu un monstru şi un egoist ca ăsta. O, da, rău am făcut, că n-am plecat cu Rodolphe ! El, cel puțin... ei bine, da, e de o mie de ori mai bun. Bietul Rodolphe ! Şi eu, să-l înşel cu un astfel de neghiob. A, nu, am plecat. Dacă tu crezi că am nevoie de tine, te înşeli, amice.

Nu țipa, însă era îngrozitoare. Căci există pe lume ceva şi mai rău decît femeia furioasă, care țipă : femeia furioasă care nu țipă.

Secătuindu-şi furia prin vorbe, Yvonne începu să plîngă. Lacrimile sale păreau, însă, la fel de false, ca şi zîmbetul răutăcios de adineauri. „Femeile stau prost cu nervii“ se gîndi Charles.

Jean măsura odaia în lung şi în lat.

— Uite ce viață-mi face tîrfa asta ! vocifera el. Uită-te la ea ! În loc să se ducă după mîrșavul de bărbatu-său, se cramponează de mine, ca să mă chinuiască. Haida, de, nu plînge, nu vezi că lacrimile tale nu fac nici două parale ? Mare noroc a avut cretinul de Rodolphe, c-a plecat ! A, bineînțeles, e singurul lucru inteligent pe care l-a făcut vreodată. Iar eu, care mă bucuram, ha, ha, ha ! Mi-am luat pedeapsa cu vîrf și îndesat !

Yvonne izbucni într-un hohot de plîns, mai puternic decît celelalte. Apoi, deodată, o cuprinse un acces de mîndrie.

— Nu-ți permit să-l vorbești de rău pe Rodolphe, auzi tu ? Băiatul ăsta face de o mie de ori mai mult decît tine, are gingășii pe care tu ești departe de-a le avea.

De astă dată, Charles se făcu mic de rușine. Se temea atît de mult ca nu cumva Yvonne să se arunce iar în spovedanii, care, poate, l-ar fi demascat, încît încercă să-i împace. Zadarnic. Renunță, dealtfel, curînd, deoarece simțea că scena ar fi fost cu totul alta, dacă el, Charles, nu era de față. Jean, probabil, n-ar fi făcut-o tîrfă pe amanta sa și, mai ales, ea cu siguranță n-ar fi plîns. Jucau amîndoi, în mod inconștient, o comedie în fața spectatorului, care era el. Comedie scurtă, deoarece calmul reveni odată cu ciocolata.

Sfîrșitul vine mîncînd.

— Zău că e grozavă ciocolata, zise Jean Rimeau. Bravo, Yvonne ! Mi-e o foame... Dă-mi o felie de piine cu unt, vrei ?

— Ține... Și mai ce ? Adineauri credeam că ciocolata nu e destul de interesantă.

— Nu, draga mea, dar ai un fel într-adevăr jignitor de a-ți apăra bărbatul. Care e un imbecil, asta e, un cretin. Iar tu o știi la fel de bine, ca și mine. Mai umple-mi o ceașcă. Mai vrei și dumneata, Charles ?

— Da, zise Charles, ușurat.

Iar Jean vorbi mai departe, cu o tandrețe neprefăcută.

— Știi, ciocolata e întotdeauna bună cînd o prepară Yvonne. Nu-i așa, Vovonette ?

Se apropie de ea şi o sărută. Yvonne nu voi să-i întoarcă sărutul numaidecît, dar un aer de triumf îi înseninã obrajii.

— Dacă nu mă săruţi, Jean-Jean o să plîngă. Vrea Yovonette să-l vadă pe Jean-Jean plîngînd ?

Jean Rimeau se prefăcu că plînge.

Ea, atunci, îl sărută îndelung, apoi îi aduse o ceaşcă de ciocolată.

Charles de Liguière nu se putu stăpîni să nu pufnească în rîs.

— Iată-vă, în sfîrşit, împăcaţi, zise el. Zău că nu merita să vă faceţi atîta sînge rău. Dealtfel, vă mărturisesc, m-am distrat de minune.

Se străduia să-şi ia un aer degajat. În fond, însă, îl era necaz pe ei, se împăcaseră prea repede. Asta, nu pentru că-l distra, ci din pricina plăcerii pe care o simt oamenii, cînd se uită la o bătaie. Pe deasupra, contase pe o ruptură definitivă între cei doi îndrăgostiţi. Căci, în momentul acesta, Charles regreta că nu ştiuse să profite de atît de desele avansuri ale Yvonnei. Acum, cînd ea era a altuia, el o dorea. Un soi de dragoste ciudată punea stăpînire pe sufletul lui, altminteri cald din fire, un soi de dragoste cu ceva bestial şi vorace.

— Ce să-i faci, dragul meu ? îi răspunse Yvonne. Nu toată lumea e făcută să se amuze cu astfel de lucruri.

Devenea ironică şi zeflemistă. Împinsă de dorinţa de-a se răzbuna, îşi descărca întreaga ironie asupra lui Charles, şi avea de unde.

— Noi, adăugă ea, avem uneori nevoie de o sută de franci şi atunci sîntem obligaţi să ne ţinem scai de domnul de Liguières, la el acasă, dimineaţa. Iar Alteţa Sa îţi aruncă suta şi-ţi arată uşa. Ce să-i facem, sîntem oameni săraci.

Charles simţi cum i se urcă sîngele la cap. Îşi amintea scena de prostituată, pe care i-o jucase, vedea şi cum contemplă bancnota de o mie căzută pe jos...

Îl cuprinse o poftă nebună să-i arunce toate astea în obraz. Dar se stăpîni, căci îl văzu pe Jean Rimeau, cum, deznădăjduit de scena pe care-o presimţea, surîdea ca un copilaş, neîndrăznind să intervină. În afară de asta,

era sigur că, dacă, din întîmplare, o insultă pe Yvonne, nu-şi va mai vedea multă vreme prietenul. Fără nici o ezitare, Jean ar trece de partea amantei sale.

— Ţi-aş fi recunoscător, Yvonne, se mulţumi el să spună, dacă l-ai ruga pe scumpul dumitale soţ să-mi restituie nenorocita aia de sută. Asta limpezeşte lucrurile. Da, da... Pentru moment, cred că aş face mai bine să plec.

Era palid, iar mîinile îi tremurau de o mînie stăpînită.

— Ia te uită, Charles s-a supărat, zise Yvonne, rîzind. Dar am glumit, dragul meu. Haide, lasă !

Se apropie de el, cu totul schimbată la faţă. Unde îşi lăsase masca cealaltă ? Ochii adînci îi erau de o bunătate copilăroasă în timp ce pielea plăcută a mîinii mîngiia bărbia lui Charles.

— Haide, Charles, n-o lua în serios ! Din cînd în cînd, Vovonne mai şi glumeşte. Dar e atît de drăguţă, în fond, atît de bună... Uite cît de bună sînt, te mîngîi chiar de faţă cu Jean. Hai să facem pace.

Îl sărută. Jean rîse.

— Dar nu sînt supărat, zise Charles, uluit. Decît că e tîrziu... Şapte şi jumătate. Şi astă-seară trebuie să iau cina cu André. Vii şi dumneata Jean ? Mîncăm o ciorbă de peşte [1].

— Dar fireşte că venim...

— Numai că, îl întrerupse Charles, cred că André vine cu Paulette. Aşa că, mă-nţelegi, nu îndrăznesc să o invit şi pe Yvonne.

— Ba dimpotrivă, Paulette e o puştancă încîntătoare. Haide, repede, Vovonne, grăbeşte-te.

Cît ai clipi din ochi, Yvonne puse toate lucrurile la locul lor, apoi se drese pe obraji, după care-şi scoase rochia, în faţa lui Jean şi a lui Charles, care rămaseră extaziaţi. Apăru un furou negru, care, altminteri, îi venea mai bine decît rochia şi care făcea să cînte pielea ei de catifea. Jean nu îndrăzni să protesteze. Îi era, totuşi, mai mult decît neplăcut. Îndrăgostit, el suspecta în orice clipă fidelitatea nevestei lui Rodolphe.

---

[1] În original : *bouillabaisse*, renumită specialitate culinară, în sudul Franţei, pe coasta mării Mediterane (n.t.).

— Îmi place ca tot ce-mi place mie, zise în cele din urmă, să poată fi admirat de prietenii mei, oameni de gust.

— Atunci de ce n-o arăți în pielea goală ?

— Pentru că arată mai bine așa.

Charles își aprinse o țigară și luă o carte. Jenat, nu-și arunca decît din cînd în cînd privirea către Yvonne, și numai atunci cînd era sigur că nu-l vede Jean. Jean se uita, însă, atît de des la el ! Atît de des, încît, plictisit peste măsură, Charles preferă, cu ochii în carte, să dea frîu liber imaginației sale, acea imaginație ce-o dezbrăca pe Yvonne chiar și de furoul negru, care-i venea atît de bine.

La hanul „Găina care veghează", André se și instalase în fața unei ciorbe de pește, cu o puștancă blondă de-a dreapta lui. Era vesel, astăzi, vesel și ușor. Cu sufletul plin de un dulce optimism, el o săruta pe Paulette, între două linguri de ciorbă, arunca o vorbă de duh, liberă ca sine însuși, apoi din nou începea să mănînce, cu o plăcere din ce în ce mai mare. Totul îi surîdea, iar fetișcana de lingă el părea atît de fericită, atît de fericită că e cu el ! Nu-i mai lipseau decît cei doi iubiți prieteni de petrecere, Charles și Jean, pentru ca plăcerea să-i fie desăvîrșită. Căci André nu se gîndise nici măcar o secundă că Yvonne va veni să completeze grupul.

Așa încît, cinci minute mai tîrziu, cînd o văzu intrînd în restaurant, avu o clipă de dezamăgire. O clipă, dar pe care Charles, cu privirea lui pătrunzătoare, o zări numaidecît. Prietenul lui André își putu da astfel seama de gafa pe care o săvîrșise, aducînd-o pe Yvonne la o masă unde se mai afla o femeie. Dar, chiar dac-ar fi vrut, ar fi putut-o el împiedica să vină ?

Spre mai multă prudență și înainte chiar de a comanda ceva se așeză, ca o barieră, între cele două femei.

— Iar acum, zise el, tăcere, în așteptarea ciorbei.

Nu așteptară mult. Comandate din vreme, de către André, ciorbele fură repede depuse dinaintea noilor sosiți. Mai întîi Charles se pierdu în contemplarea ciorbei

sale, timp de cîteva secunde, cu ochii plini de soare. Sîngele de meridional se trezea în el, întotdeauna, în fața acestei mîncări strămoșești. Pe urmă, înghiți o lingură de ciorbă și așteptă nițel, pînă cînd frumoasa lui Provence lichidă îi ajunse în stomac. Făcu atunci cu limba un ocol al gurii, apoi degustă o înghițitură de Châteauneuf, în timp ce Jean își golea paharul dintr-odată.

Astfel, cei trei prieteni deveniră de o veselie ce se confunda, aproape, cu divina ciorbă. Jean uitase de „cosmica" lui suferință, André, de dulcea sa melancolie, Charles, de gîndurile, uneori, chinuitoare. Rîdeau din toată inima, ca în pragul unui chef pe cinste. Femeile nu mai existau pentru ei. Nu mai existau decît ei, ciorba și vinul cel bun.

Timidă, Paulette aproape că nu vorbea deloc. Privirea ironică și cîteodată disprețuitoare a Yvonnei o făcea să nu se simtă în largul său. Cît despre Yvonne, ea vorbea puțin, dar cu prețiozitate. Voia să facă pe intelectuala, față de midineta intimidată. Charles îi surprinse jocul și, între două replici, îi dădu o lovitură de picior pe sub masă. Manevra rămase, însă, fără efect.

— Ce lucru minunat e ciorba asta, decretă Jean, golindu-și cu minuțiozitate farfuria.

— Se zice că e mîncarea pe care Dumnezeu i-a servit-o lui Lazăr, ca să-l facă să învie, zise Charles, rîzînd. Presupun că n-a uitat nici sublimul Châteauneuf.

Veselia o cuprinse și pe Paulette, care începu să rîdă din toată inima și însăși Yvonne binevoi să zîmbească. Dar în zîmbetul ei era întipărită o dîră de dispreț.

— Ce părere ai despre ultima carte a lui Freud ? interveni ea, deodată, întorcîndu-se către Charles ?

— Puțin îmi pasă, replică acesta din urmă.

Furios, îi mai dădu o lovitură de picior pe care Yvonne, însă, n-o luă în seamă.

Ea ținea să strălucească față de Paulette și, neputînd s-o facă prin bunădispoziție, căuta un mijloc de-a le înăbuși veselia.

— Puțin îmi pasă de cartea dumitale, reluă Charles. Mai ales, cînd am pe masă o ciorbă ca aceasta.

Întreruptă un moment, veselia reveni, totuși. Yvonne înțelesese că făcuse o gafă, și acum tăcea. Dar tăcerea ei, de astă dată, era plină de venin.

— Chelner, ceru André. Încă o sticlă.
— Bună idee, exclamă Charles. Bravo !
Şi se porniră toţi trei, să cînte în cor :

La Gennevilliers sînt fete multe şi frumoase,
Una i-a dat gata, meşteră-n plăceri,
Pe toţi toboşarii, plus grenadieri.

Yvonne consideră, însă, din nou, că e momentul să intervină.

— Jean nu trebuie să bea, zise ea. Iar dacă bea, eu plec. Ştiţi foarte bine că doctorii i-au interzis alcoolul.

— Ba nu, draga mea Vovonne, un pahar sau două în plus nu-mi pot face nici un rău.

André nu zise nimic. Înţelept printre înţelepţi, găsea că e mai bine să facă pe surdul. Cind sosi, însă, sticla, el umplu toate paharele, inclusiv al lui Jean.

Atunci, o palmă răsunătoare se auzi în restaurant. André, cu obrazul roşu, se uita cu totul năucit la Yvonne, care, ea însăşi uluită, nu găsi puterea de a-şi cere scuze pentru un gest atît de necugetat şi nici nu încercă să-l reţină pe André. Acesta, revenindu-şi din năuceală, se ridică, achită nota de plată şi ieşi, însoţit de Paulette.

Ceilalţi trei se uitau unul la altul.

— Sînt nebună, decretă Yvonne.

Charles pufni în rîs. O palmă atît de neaşteptată, îndeosebi din partea unei femei, îl amuza la culme. Jean căzu, însă, pe gînduri. Căci, dacă, pe de o parte, era supărat pe Yvonne, avea, pe de alta, dovada profundei iubiri a tinerei femei. Iar această iubire exagerată îl enerva, în ciuda plăcerii pe care i-o producea altminteri.

— Hai să plecăm de-aici, zise el, în cele din urmă. Idioată poveste !

Palma avusese, cel puţin, darul de-a le dezumfla atît de bine nervii, încît cei trei prieteni părăsiră restaurantul într-un calm desăvîrşit.

Calm desăvîrşit sau acalmie între două bătălii.

Conversaţia uşoară şi banală, începută sub becurile de gaz ale unei celebre cafenele din Montparnasse, îşi

urma cursul normal, ca orice conversație la care sufletele refuză să ia parte. Destinderea, dealtfel, îi făcea pe toți mai mult sau mai puțin indiferenți unul față de altul. Yvonne surîdea fără răutate, Jean își degusta cafeaua cu frișcă, în timp ce Charles discuta despre diverși autori streini, pe care-i citise de curînd.

Or, se întîmplă ca unul dintre acești autori să intre tocmai atunci în cafenea și să se așeze la o masă vecină. Era un bărbat de vîrstă mijlocie, cu nasul mic, în vînt, sprijinind o frunte imensă, ce se prelungea pînă la ceafă și pe care mai avea doar cîteva șuvițe jegoase de păr, unse cu briantină. Ochii îi erau cruciși, se uitau în față și vedeau în lături.

— Ce cap interesant, zise Yvonne.

Jean strîmbă din nas. Acest cap interesant îi era de-a dreptul antipatic și ar fi preferat să nu-l mai vadă. Așa că se uită în altă parte.

— Tare-aș vrea să-i fac caricatura, adăugă Yvonne. Numai dacă n-ar mișca.

Aceasta zise, luă un creion și o foaie de hîrtie. Jean Rimeau se făcu atunci alb ca zăpada. Cu o mișcare neîndemînatică, răsturnă cafeaua pe masă. Nici nu-i păsă.

— Yvonne, zise el, pe un ton abia stăpînit. Îți interzic să faci caricatura asta. Tu m-auzi ? Îți interzic.

Mirată, Yvonne se uită o clipă la el. Nu rosti nici un cuvînt. În locul oricărui răspuns, se mulțumi să tragă o linie. Jean îi smulse creionul din mînă. Ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic, ea luă altul.

Charles încercă să intervină.

— Dragă prietene, replică Jean, cuprins de furie. Te rog să nu mă scoți din sărite, înțelegi ? Te rog foarte mult.

Se întoarse, apoi, din nou către Yvonne.

— Îți interzic. N-ai s-o faci. Că de nu...

— Ba da, am s-o fac, răspunse ea, calmă.

Și începu să deseneze gura.

Fără altă vorbă, Jean se ridică, își luă pălăria și ieși ca un nebun.

Charles trebui să facă un mare efort, ca să tacă. Izbuti să-și stăpînească și impulsul irezistibil de a se duce după ciudatul său prieten și rămase pe loc.

— Ducă-se, începu Yvonne, la rîndu-i. M-am săturat de papucul lui. Dacă-și închipuie c-am să alerg după el, ei bine, se înșală.

Prinse mîna lui Charles și o strînse într-a ei. Gest fără însemnătate, de femeie la mînie. Dar Charles găsi cu cale să se întrebe dacă n-ar fi bine să profite de ocazie. O clipă mai tîrziu, gîndul acesta îl făcu să roșească și își retrase mîna. Un surîs al tinerei femei o aduse la loc. Nu, însă, pentru multă vreme, căci după numai zece minute, Jean era înapoi.

— Uite-l, se-ntoarce.

Încă foarte palid, cu ochii rătăciți, dar cu pasul hotărît, Jean intra năvalnic în cafenea. Își reluă locul la masă. Nu observase joncțiunea amoroasă a celor două mîini.

Dealtfel, cînd îl văzuse că se întoarce, Yvonne lăsase mîna lui Charles. Întreaga făptură i se umplu de mila, pe care mama ei o uitase în ea, și începu să-și mîngîie iubitul pe părul lung și mătăsos.

— Ești așa de supărăcios, dragul meu.

Pe Jean îl străbătu un tremur nervos.

— Dragul meu, ai ? Ha, ha, ha ! Ascultă, zise el, pe un ton categoric, trăgîndu-se cu scaunul mai aproape. N-ai să faci caricatura. Nu vreau eu, înțelegi ?

O privea fix, amenințător, înghițindu-și saliva.

Dintr-un salt, Yvonnei i se urcă, în fine, sîngele la cap.

— Ba da, răspunse ea, cu tărie. Iar de mîine, îi cer o întîlnire. Și acum, dacă vrei să mă mai vezi, n-ai decît să vii la mine-acasă. La revedere.

Acestea zise, Yvonne se ridică, la rîndul ei, și plecă. Jean o urmări o clipă cu privirea. Un zîmbet straniu îi înțepeni pe buze.

— Ducă-se la naiba, dar caricatura n-are s-o facă.

Tăcu un moment, apoi se aplecă spre Charles.

— Știi unde vrea s-ajungă ? zise el, încet, apăsînd pe fiecare cuvînt. Dumneata mă-nțelegi, Charles, da, da, simt s-o să mă-nțelegi... Vrea să se culce cu el.

Își înălță capul.

— Dumneata n-o cunoști. Nu, nu, nimeni n-o cunoaște. Și, totuși, asta caută. Dumneata nu știi ce e în stare. Dar

eu o cunosc, are veșnic în cap gînduri necurate. Nimic nu pricepe din operele acestui om de treabă, dar vrea să se culce cu el. Da, ți-o spun eu, e purul adevăr. Uite, cu Armand, a făcut același lucru. Numai că Armand era un tip categoric, ha, ha, ha, el a trimis-o la plimbare. Eu sînt mai slab. Ca și cu bietul Rodolphe! A vrut pur și simplu să-și ispășească luxul de-a avea un soț imbecil.

Charles aruncă o privire către celebrul autor. Îl găsi și el, deasemeni, foarte antipatic. Simți, ca și amicul său, cum îl cuprinde un început de gelozie. Era de acord cu gestul lui Jean, însă, mai stăpîn pe sine, reuși să se stăpînească și nu zise nimic, spre a nu-i înteți ura. Cu toate acestea, ura punea stăpînire și asupra lui, ura împotriva Yvonnei și a tuturor acelora pe care ea i-ar fi putut iubi.

— Chelner, un gin, comandă Jean. Uite-așa, vreau să mă-mbăt.

Charles își dădu seama de pericol și încercă să-l liniștească.

— Nu e nimic de făcut, Charles, mă îmbăt.

— Dar pentru ce?

— Pentru că nu va face caricatura tipului, zise el, scandîndu-și cuvintele. Cît despre mine, am să beau toată noaptea. Da, toată noaptea.

— Nu, însă, cu mine.

— Mă lași singur?

— Nu, dar nu trebuie să bei alcool. Știi prea bine, că-ți face rău. Vino, mai degrabă, la mine. Stăm nițel de vorbă. Îți ofer și-o sticlă.

— Dacă așa vrei... Dar să mergem pe jos. Să mergem încet... pînă la dumneata. Pînă la...

Nu-și termină fraza, iar Charles nu-i ceru să o ducă pînă la capăt. Gravi și triști, stăpîniți de aceeași pasiune, mitraliați de aceleași gînduri, străbătură astfel veselia internațională a Montparnasse-ului. Se uitau amîndoi la cer, ca pentru a se elibera de sub imperiul puternic al urii. Dar cerul era de gheață.

În fața apartamentului lui Charles, Jean avu o clipă de ezitare și se uită la ceas.

— Unsprezece și jumătate, zise el.
— Ei, și ?
— E ora, la care ea...
Se opri din nou în mijlocul frazei.
— E ora la care, întrebă Charles, ce face ea ?
— Nimic. Să intrăm.
Privirea lui Charles se fixă asupra lui Jean, care se feri, ca un vinovat.
— Haidem, Charles, ce-aștepți ?
— Aștept sfîrșitul frazei dumitale.
— O să ți-l spun. Cînd intrăm în casă.
Pătrunseră amîndoi în salon. Jean nu dădu nici o atenție florilor, nici parfumului lor, iar Charles, împotriva obiceiului său, părea mai curînd iritat de această prezență a naturii. Așa că își pofti amicul în sufrageria mică și modestă. Aici, destupă o sticlă și umplu două pahare. Apoi se așezară amîndoi, unul în fața celuilalt.
Jean dădu pe gît, dintr-o dată, primul pahar. De Liguières nu făcu decît să-și moaie buzele.
În depărtare, se auzea din cînd în cînd lătratul sinistru al rarelor taxiuri.
Și din nou Jean Rimeau se uită la ceas.
— Poate, zise el, mai e încă timp.
— Ca să faci ce ?
— Ca s-o salvez pe Yvonne.
Se ridică, porni spre ușa rămasă deschisă, apoi se întoarse către Charles, care, cu ochii ațintiți asupra lui, nu se mișca de pe scaun.
— I-am schimbat cașetele, zise Jean, cu un aer penibil. Pe care le ia de obicei la ora asta. I-am pus cocaină, în locul medicamentelor obişnuite. Destulă... Mai mult decît destulă...
Charles de Liguières simți nevoia de-a se repezi la ușă, dar se stăpîni. Cramponat de scaun, se ținu de masă, cu o mînă, ca să nu sară în sus, iar cu cealaltă, apucă paharul, pe care-l înghiți, deasemeni, dintr-odată.
— Glumești, Jean. Haida, de, calmează-te ! Mai vrei un pahar ?
Încercă să rîdă. Cu toate astea, știa bine că Jean nu glumește. Ce interes ar fi avut ?

— Nu mint, se bîlbîi Jean, ăsta-i adevărul. Poate mai e încă timp s-o salvăm.

Charles, însă, nici acum nu se clinti. Îl cuprinse deodată o dorință atît de puternică, de-a o vedea pe Yvonne dispărută de pe suprafața pămîntului, încît pentru nimic în lume n-ar fi salvat-o.

— Bea paharul ăsta, Jean. Și odihnește-te o clipă.

Acestea zise, Charles se ridică, încuie ușa, apoi puse cheia în buzunar.

— Ce faci, Charles ? Nu cumva vrei să...

— Ba da, asta vreau !

Și Charles se așeză la loc.

Tăcere ! Jean încerca zadarnic să facă o mișcare decisivă. Se simțea ca într-un coșmar, legat de mîini și de picioare, incapabil de a se descătușa, țintuit locului de o forță invizibilă, care-l ținea acolo, dinaintea buzelor surîzătoare ale amicului său și a pielii catifelate, atît de plăcută la pipăit, a Yvonnei. Amintirea sînilor ei, ușor lăsați, îi înfiora vîrful degetelor, în vreme ce o gură mare i se lipea de buze, în sărutări.

Deodată, îl cuprinse un fel de amețeală și închise ochii. Atunci, creierii îi căpătară limpezimea diamantului. Avu brusc impresia că nu mai e dominat decît de inteligența proprie, care era mare, practică, ironică, hotărîtă și lucidă.

Paralizat de la gît în jos, pînă la picioare, Jean își simțea acum capul liber, și ajunse la o hotărîre. Își aminti că, într-un moment de nebunie, schimbase casetele pe care Yvonne trebuia să le ia, dacă nu cumva le și luase. Nimeni n-ar avea de unde ști, vreodată, cine-i vinovatul. Vor crede toți că a fost o sinucidere. Așa că putea să rămînă pe loc, fără nici o teamă. Să o salveze pe Yvonne ? Adică, de ce ? Nu era mai practic să profite de prilejul unic, ce i se oferea, ca să se descotorosească de făptura asta care-l distrugea ? Altminteri era pierdut. Știa bine. Charles nu va vorbi. E complice. Dealtfel, pare să fie de aceeași părere. De ce nu se clintește ? Nu cumva, din întîmplare, era și el amantul Yvonnei ?

Tăcere! O pulpă netedă se ivi din sticla mohorîtă, apoi un trup frumos, cu sînii de statuie și, în cele din urmă, surîsul unei Yvonne de vis, poate unic, sub cei doi ochi imenși ai ei.

Și, pe măsură ce o privea, pe atîta Charles se adîncea mai mult în adorația acestei statui imaginare, a acestui ideal vremelnic, pe care numai piatra îl putea face nemuritor.

De dorința sa, de-a o vedea pe Yvonne dispărută. nu-și mai aducea deloc aminte. Dar nu uitase el, pînă și de existența ei reală? Nu avea dinaintea ochilor o formă pură, singura de preț, în clipa asta, pentru el?

Jean era acolo, chiar în fața lui. Charles, însă, nu-l vedea. După cum nu se vedea pe sine. După cum nu mai vedea nici restul lumii.

Bătu ora douăsprezece și jumătate, după miezul nopții.

— Charles!

— Ce e?

— Cu siguranță c-a luat caseta...

— A, da?

Charles închise și deschise ochii de mai multe ori, pînă să revină la realitate, pînă cînd sticla absorbi statuia.

— Caseta... caseta... A, da, da, mi-aduc aminte! Eram pe altă lume. Dar povestea asta nu-i o glumă?

— Nu, nu e glumă. Nu-ți mai amintești? Dumneata m-ai oprit, totuși, să plec. Ai încuiat ușa. N-ai decît să cauți cheia. E în buzunarul dumitale.

De Liguières se căută prin buzunare, găsi cheia.

— Dar eu... eu nu pricep. Explică-mi, Jean!

— Inutil. Prea tîrziu.

Deodată, Charles își aminti totul. Se repezi la ușă. Degetele-i tremurau atît de tare, încît n-o putu deschise decît foarte greu.

— Să mergem repede, Jean. Vino fuga. Ce mai aștepți?

Jean Rimeau nu-i răspunse decît printr-un zîmbet

trist. Nimic nu-l mai putea atinge. Avea în suflet un pustiu. Îi era cu neputință, în momentul acesta, să facă vreo mișcare. Își dădea bine seama de ceea ce săvîrșise, dar nu-l impresiona cîtuși de puțin. Atitudinea lui Charles, revenit la realitate, nu-i spunea nici ea nimic, ca și paharul de vin roșu, de lîngă sticlă.

— Inutil, Charles, se mărgini el să repete. Prea tîrziu. E întotdeauna prea tirziu pe lumea asta josnică. Întotdeauna, prea tîrziu.

Vorbea cu blîndețe, ca un bătrîn care dă sfaturi, cu zîmbetul pe buze, palid și înfrumusețat de istovire.

Charles, însă, nu mai avea astîmpăr. Se vedea complice într-o crimă înfiorătoare și voia cu orice preț să o salveze pe Yvonne. Încercă să-și convingă prietenul, dar nu izbuti. „Prea tîrziu, prea tîrziu", repeta într-una Jean. Ce era de făcut? Pe de altă parte, Charles se temea să meargă singur acasă la Yvonne. Nu din cauză că s-ar fi pomenit amestecat într-o afacere cu stupefiante, lucrul acesta nu însemna nimic. Își păstrase, doar, destul sînge rece, spre a-și da seama de asta. Dar cum să-l convingă pe Jean?

— Vino, zise el, să ne plimbăm puțin pe cheiuri.

— Sînt foarte obosit.

— Se poate, dar eu mă sufoc aici. Am nevoie de aer. Haide, însoțește-mă, nu mă simt prea bine.

Jean nu se împotrivi. Se ridică anevoie și ieși, împreună cu amicul său, care încercă zadarnic să-l abată spre strada Gay-Lussac.

— Ai spus, pe cheiuri. Ei, bine, mergem pe cheiuri.

Merseră încet de-a lungul Senei, pînă la Notre-Dame.

— Ce zăpușeală, zise Charles.

— Vine o furtună, spuse Jean. Ce curios, adăugă el, aproape că nu-mi mai simt trupul. Dacă te-am urmat, cînd mi-ai cerut să viu, am făcut-o probabil printr-un efort strict intelectual. Îmi ești perfect indiferent. Dealtfel, ca orice s-ar întîmpla. Dac-ar fi să te arunci în Sena, te asigur, n-aș face nici o mișcare ca să te salvez. Curios lucru.

Jean tăcu. Charles, deasemeni, tăcea. Aerul proaspăt îl mai calmase, iar acum privea situația în față, cu încredere.

— Sînt ca Sena, reîncepu Jean, contemplînd fluviul. Uită-te la ea, cum curge de încet, cit e de indiferentă, nu-i pasă de nimic. *Panta rei*, zicea Heraclit... Da, totul curge. Viaţa însăşi nu mi se pare altceva decît o simplă transformare, indiferentă, firească. La fel ca moartea. Nici moartea nu-mi mai spune absolut nimic. *Panta rei*...

Trecură podul Notre-Dame şi ajunseră astfel în piaţa catedralei. În faţa lor, enormă masă neagră, catedrala contempla, nepăsătoare, maiestuoasă şi inertă, curgerea Senei.

— E frumoasă, zise Charles, ca să spună ceva.

— Da, răspunse Jean, cu simplitate, e frumoasă.

Marea furtună, ce se adunase încă de la căderea serii, era acum pe punctul de-a se dezlănţui. Un fulger decupă, o clipă, masa neagră a catedralei. Un tunet îi urmă numaidecît.

— Jean, să ne-ntoarcem acasă.

— Eu nu mă-ntorc.

— Doar n-o să stai aici, în ploaie.

— De ce nu ?

— În orice caz, eu nu rămîn.

— Nu te obligă nimeni.

Jean Rimeau rămase pe loc, cu ochii la basilică.

— Într-adevăr, e minunată. Ai dreptate, Charles, e atît de minunată, pentru că-i făcută de oameni. Tot ceea ce fac oamenii e statornic. Sau, în orice caz, neclintit. Ca Dumnezeu. Natura e contrariul. Uită-te la Sena. Catedrala asta seamănă cu un poem minunat, care nu are nimic comun cu ce ne oferă natura. E frumoasă, ca tot ce e anevoios. Cred că Platon e acela care-a spus că frumosul e anevoios. Da, da, anevoios. Ca Dumnezeu. Iar Dumnezeu e tot ce poate fi mai anevoios pe lume.

Începea să plouă din ce în ce mai tare. Fulgerele şi tunetele se înteţeau.

— Ei, bine, Jean ?

— Ei, bine, ce ?

— Uite că plouă.

— Nu mă interesează natura.

— Bine, însă...

— Nu există însă. Du-te, Charles. Să nu răceşti. Eu sînt solid, mult mai solid ca dumneata. Du-te, du-te !

Iar Charles se duse. Dar, în loc să se adăpostească într-o cafenea, începu să alerge din răsputeri spre strada Gay-Lussac.

*

Ploaia deveni torențială. Cerul vuia și se frămînta, strîns între norii grei și negri, pe care încerca zadarnic să-i spintece cu fulgerele.

Cu capul descoperit, fără pardesiu, Jean era tot acolo, lîngă Notre-Dame, neclintit sub potop, asemeni catedralei. Căzut într-un fel de extaz, nu simțea ploaia, nu voia să simtă nimic din ceea ce venea de la natură. S-ar fi zis că e o statuie, statuia sfîntului care închipuise sanctuarul sau, mai precis, sufletul acelor arhitecți care-l realizaseră.

— Da, ordinea, vorbi el cu sine însuși. Iată ordinea. Lucrul pe care, în fond, omul l-a creat împotriva naturii. Măreață e această luptă a omului cu natura. În ea e întreaga civilizație. Poate, însuși Dumnezeu e tot o invenție contra naturii. Da, da, înțeleg, antinatura, nu există altceva cu adevărat vrednic de luat în seamă. Doamne, Dumnezeule! se porni el să strige, deodată. Da, cred. Eu nu fac altceva decît să cred. Nu pot decît să cred.

Se repezi la portalul bisericii și începu să bată în ușă. Bătea cît îl țineau puterile.

— Deschide-mi, Doamne, deschide-mi! Vreau să mă rog.

Ușa rămase neclintită. Fulgerele deschideau porțile cerului. Jean căzu în genunchi, pe caldarîmul scăldat de șuvoaie, în fața catedralei.

Ploaia se întețea, odată cu vacarmul tunetelor.

*

Trecuse mai bine de un sfert de oră, cînd Jean se hotărî — de ce? — să se ridice în picioare. Cu pasul domol, traversă piața și urcă pe bulevardul Saint Michel, înspre Luxembourg. Era ud leoarcă, dar lucrul acesta nu-l supăra deloc. Simțea, dimpotrivă, o plăcere nemai-

pomenită, un soi de bucurie, lăsîndu-şi trupul martirizat de satanica natură, el, cel ce reuşise să se lepede de satana.

În fața hotelului din strada Gay-Lussac se pomeni nas în nas cu Charles şi Rodolphe. Fără a-i spune o vorbă lui Rodolphe, îl luă de-o parte pe Charles.

— A murit, nu-i aşa ?

— Cred că ești cel mai mare farsor din cîți am văzut vreodată, răspunse Charles. Farsa e totuşi nițel cam sinistră.

— Nu pricep.

— Las-o baltă, Jean. Yvonne a înghițit de mult faimoasa dumitale caşetă. Şi, totuşi, nu se simte mai rău. Ba îi merge chiar foarte bine şi e foarte fericită că scumpul ei Rodolphe s-a întors.

În vremea aceasta Rodolphe zîmbea. Nu pricepea mai nimic din ceea ce se petrecea. Charles îi vorbise despre o farsă, pe care i-o făcuse Jean. Dar acum, în fața seriozității amicului său şi, mai cu seamă, în fața atitudinii lui de neînțeles, nu mai vedea nicicum unde începea şi unde se termina farsa.

— Te-ai udat rău de tot, Jean, zise el. Vino la mine, să te usuci. Nu mai stau mult, să știi, în porcăria asta de hotel. Sînt bogat, Jean.

Drept răspuns, Rimeau porni în josul străzii. Charles îl însoți o bucată de drum. Cît despre Rodolphe, el rămase locului cu gura căscată.

— Jean, făcu Charles, îngrijorat. Dar unde te duci pe ploaia asta ?

— Dacă n-a murit... Venisem să mă rog pentru sufletul ei.

— Eşti de-a dreptul nebun ! Haide, bătrîne, vino la mine. Să știi că nu i-am spus nimic lui Rodolphe. N-ai de ce să-ți fie frică. El crede că-i o farsă. De asta mă făceam adineauri că rîd.

— Nu, răspunse Jean. Eu mă întorc acolo, unde mi-e locul. Nu mă interesează Rodolphe. Mă duc înapoi. Am ajuns să înțeleg o mulțime de lucruri. Pe tine, te iubesc Charles, pentru că... pentru că... Lasă-mă acum. Du-te şi te culcă. Trebuie să fii frînt de oboseală. Cît despre Yvonne... nu mă interesează natura.

Se îndepărtă încet, tîrîndu-şi paşii. Charles nu mai stărui, dar îl cuprinse o dorinţă aprigă de a-l îmbrăţişa. Înţelesese şi îl admira.

— *Panta rei*, Jean, *panta rei*, strigă el, pentru ultima oară.

Văzu cum, în noapte, Jean făcea un gest larg şi negativ. Apoi, Charles se întoarse lîngă Rodolphe.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă acesta, neliniştit.

— Nimic. Nu ştiu...

— Dar trebuie să vorbesc neapărat cu el. Astric îi poate face rost de o slujbă. O slujbă foarte bună, mi-a promis.

Şi, la rîndul său, Rodolphe începu să alerge după Jean. Îl ajunse.

— Jean, îi spuse el, gîfîind. Îţi dau o veste bună. Astric mi-a promis o slujbă strălucită pentru tine...

— Imbecilule, îl întrerupse Jean Rimeau.

Şi îi întoarse spatele.

Ploaia, din ce în ce mai deasă, îi despărţea pe cei doi tineri, ca o perdea. Iar Rodolphe se întoarse la Charles, pe care-l apucase rîsul.

— Ha, ha, ha ! Ei ! I-a plăcut propunerea ta ?

— Da de unde ! E nebun.

— Te înşeli, nu-i nebun. Atîta, că Jean a devenit credincios, înţelegi ? Crede în Dumnezeu.

— Şi eu, care voiam să-i fac rost de o slujbă bună... E un idiot. Dacă ştiam...

Charles fu cu desăvîrşire uimit.

— Dar ce te împiedică ?

— Bine, amice, dar laicitatea ? Nu uita, că eu ţin la principiul acesta. O, da, uităm prea uşor laicitatea.

Capitolul III

ÎN CARE SE VEDE CĂ ACELA CARE-I CONFUNDĂ PE ALEGĂTORI CU POPORUL, RISCĂ SĂ PRIMEASCĂ UN PICIOR ÎNTR-UN LOC DESTUL DE RUȘINOS

— Am să fiu deputat în viitoarea legislatură, îi spunea Rodolphe nevestei sale.

Se plimbau pe Champs Elysées.

Părăsiseră de cinci zile strada Gay-Lussac și se instalaseră la Hotelul Americanilor, în așteptarea unui apartament în cartierul L'Etoile sau în Champ-de-Mars.

Rodolphe avea acum, din nou, buzunarele bine garnisite. La Toulouse cucerise repede inima lui Astric. Acesta, la rîndul său, nu întîrziase să vadă în el pe omul care-i trebuia. Așa încît îl însărcinase cu tot ceea ce, într-o politică democratică, putea să aibă vreo legătură cu interesele alegătorului, făcînd din el un fel de secretar-financiar al partidului radical-social francez, partid de centru-stînga, în anul de grație 19... Iar Rodolphe aștepta cu nerăbdare viitoarele alegeri, care, după cum se părea, urmau să-l aducă la putere.

— Ar trebui totuși, zise Yvonne, să te ocupi un pic de viitorii tăi alegători.

Îl ținea de braț, drăgăstoasă.

— Ești o proastă, draga mea, zise Rodolphe. Încă n-ai înțeles ce e politica. Tot îți mai închipui că eu, însărcinatul cu afaceri al lui Astric, director politic al băncii sale, mai trebuie să-mi dau pe deasupra și osteneala de-a mă ocupa de alegerea mea. Ești într-adevăr naivă, foarte naivă. Dar pentru treaba asta există marii electori. Și banii. Da, da, banii, o organizare bună și promisiunile.

— Are să fie amuzant, zise Yvonne.

— Cum adică, amuzant ?

— Vreau să spun, sosirea aviatorilor.

— A, da, da, eram cu gîndul total în altă parte, scuză-mă. Sigur c-o să fie amuzant.

Într-adevăr, în ziua aceea, doi vestiți aviatori, care reușiseră să facă ocolul lumii în două zile, urmau a fi primiți, cu toate onorurile, de către oficialitățile orașului Paris. O mulțime imensă începuse încă de pe acum să tropăie în Place de la Concorde, mulțimea aceea, așezată și nerăbdătoare, căreia îi plac eroii.

Ținîndu-și nevasta de mînă, Rodolphe izbuti să se strecoare pînă lîngă Obelisc, de unde socotea că va putea să vadă cortegiul.

Așteptarea nu dură mult. După cinci minute se ridică o rumoare crescîndă, din miile de piepturi izbucni Marsilieza. Toate capetele se descoperiră, instinctiv. Un singur craniu găsi de cuviință să rămînă cramponat de pălărie, acela al lui Rodolphe. La început, cineva îi atrase atenția în mod politicos. Apoi, însă, cîțiva tineri se porniră să protesteze cu violență. Rodolphe, dușman al acestui cîntec naționalist și patriotic, nu voi nici acum să se descopere, cu nici un preț.

Yvonne îi făcu un semn discret.

— Lasă-mă-n pace, nu vreau.

— De ce ?

— De aia.

— Fii atent !

În aceeași clipă, smulsă de niște mîini necunoscute, pălăria se rostogoli la pămînt. Îmbujorat la față, dar stăpinindu-și furia, Rodolphe o culese de pe jos. Se și vedea erou, dacă va putea să reziste acestei mulțimi patriotarde. Așa că se acoperi din nou, în chip ostentativ. Dar alte mîini se și grăbiră să-i smulgă pălăria. El o puse la loc.

— Descoperă-te, Rodolphe, îi șopti Yvonne, nu fi idiot.

— Eu am convingerile mele !

Un picior bine plasat în fundul lui, și Rodolphe își pierdu toate convingerile, așa încît își scoase pălăria. Lumea din jurul său își bătea joc de el. Secretarul lui

Astric dispreţuia însă prea mult vulgul, spre a-şi pierde vremea cu vorbele pe care i le aruncau.

Ruşinată, Yvonne se uita în sus. Nu văzu decît un cer nenorocit, care se adăpostea în dosul soarelui, atît era de sufocantă căldura.

— Cred că am face mai bine să mergem acasă, zise Rodolphe, după o scurtă chibzuinţă.

— Ei, aş ! De ce ?

— Cu atîţia inşi in jurul nostru...

— Eşti un laş.

Ea ar fi vrut să-l vadă cum îşi pune din nou pălăria pe cap. Ceva pervers o îndemna să-şi împingă bărbatul la repetarea gestului. Din nefericire, secretarul partidului radical-social nu voia să ştie de nimic. Era chiar uimit de curajul pe care-l arătase şi se întreba ce rost avusese comportarea sa de adineauri. Ceea ce, altminteri, nu-l împiedica să fie mîndru de faptul că se putuse opune, cîteva minute, mulţimii în delir, cum îi spunea el. Era, însă, foarte hotărît, să n-o ia de la capăt.

— Tu nu vezi că nu-i nimic de făcut ?

— Încă de la început, zise Yvonne, nu era nimic de făcut. Trebuie să fii un erou, ca să te opui mulţimii.

— M-am opus.

— Ai cedat.

— Dar tu nu pricepi, Yvonne ? Nu vreau ca aceşti oameni cumsecade să mă recunoască. Uiţi cam repede că, peste cîteva luni, mă prezint pentru un loc în Parlament.

— Aştia niciodată n-au să te voteze.

Rodolphe zîmbi. El făcea, instinctiv, o deosebire între popor şi alegători. Şi avea dreptate. Toţi oamenii aceştia, care cîntau Marsilieza şi care, cu o lovitură de picior, îl forţaseră să-şi scoată pălăria, toţi aveau să voteze — în orice caz, marea lor majoritate — pentru el şi pentru partizanii lui.

Deşi mai inteligentă, Yvonne nu reuşise totuşi să discearnă profunda antinomie, pe care creierul lui Rodolphe o desluşise fără voie. Ea nu avea să o remarce decît mai tîrziu, atunci cînd, din nefericire, o va fi învăţat experienţa.

— Pune-ţi pălăria, insistă ea.

— Eşti nebună.
— Aş vrea atît de mult să te văd înfruntînd mulţimea !
— Nici nu mă gîndesc. Hai să mergem.
În rîsul general, perechea ajunse în cele din urmă, după mari eforturi, să-şi despice o cărare spre Champs Elysées.
Scăpat din mulţime, Rodolphe redeveni vesel şi trandafiriu. Nevasta lui, dimpotrivă, era morocănoasă. Nu-i putuse vedea pe cei doi aviatori, după care, fireşte, se aprinsese, ca toate femeile, iar pe deasupra, lucru întru totul neplăcut, mai fusese şi obligată să asiste la, aproape, linşajul părţii posterioare a soţului său.
— Eşti supărată ?
— Nu.
— Ştii, am scăpat de la moarte. Idioţii ăia nu ţin seama de nimic.
Un gînd urît fu gata să izbucnească din gura Yvonnei, dar veni o adiere de aer proaspăt şi i-l alină. Iar tînăra femeie preferă să tacă, pînă la hotel.
Cînd pătrunseră în hol, un individ corect îmbrăcat strecură o scrisoare în buzunarul lui Rodolphe, pronunţîndu-i la ureche cuvîntul „Jenny".
Deodată, omul lui Astric păli. Se uită la Yvonne. Ea, din fericire, nu auzise nimic.
— Cine-i ăla ? întrebă Yvonne.
— Ei ! Încă un şomer. Nu mai e chip să scapi de oamenii ăştia.
Se temea atît de mult să nu dea peste încă vreun necunoscut, încît nu se opri nici măcar ca să ia cheia şi se îndreptă aproape în fugă spre ascensor.
— Ce te-a apucat ? Aşteaptă-mă. Dar ce palid eşti !
— Nişte crampe groaznice, răspunse Rodolphe, cînd se văzu în ascensor.
— Dar...
— Nu-i nimic.
Se ţinea de burtă, simulînd o durere îngrozitoare, iar cînd ajunse sus, se încuie în closet. Astfel că putu să citească în linişte scrisoarea.

Scumpul şi dragul meu John,

Îţi mai aduci tu aminte de mica ta Jenny? A fost odată, în America, un tînăr şi foarte bine bărbat, foarte curajos, pe nume John O'Donell, alias Ronell, alias Rodolphe Durant. Şi se făcea că Rodolphe devenise căpetenia gangsterilor din America, iar graţie acestui titlu era cît pe-aci să fie obligat a deveni chiar dictator al marii Republici. Nevasta lui, Jenny Rould, era să devină ea însăşi mare doamnă, cînd Rodolphe Durant, amintindu-şi brusc de firea sa adevărată, fugi în Franţa. Iar Jenny, atunci, rămase singură de tot. Acum, ea a venit în Europa, spre a-l găsi pe fostul ei soţ, Jenny ştie foarte bine că el e însurat. Şi nu vrea să-i tulbure în nici un chip liniştea căminului. Dar are absolută nevoie de ajutorul lui Rodolphe Durant, într-o chestiune de primă importanţă. Pentru asta, şi numai pentru asta, i se adresează lui.

Am asupra mea şi acasă la mine toate documentele ce te privesc şi cu ajutorul cărora ai putea uşor să faci cunoştinţă cu puşcăria. Departe de mine, gîndul de a-ţi face rău. Am nevoie de tine, şi atîta tot. Aşa că te aştept mîine dimineaţă, la ora unsprezece, la cafeneaua Napolitaine. Dacă se întîmplă să nu vii, vei avea de-a face cu mine şi cu banda mea. Căci nu trebuie să uiţi, că ţi-am luat succesiunea.

Nevasta ta să nu ştie nimic despre această întrevedere. Nimeni nu trebuie să afle de prezenţa mea la Paris, nici de întîlnirea noastră. În consecinţă, să arzi imediat scrisoarea. Şi nu uita că eu am pretutindeni ochi ca să ştiu dacă ai ars-o, aşa cum ştiu şi în ce loc anume o citeşti.

Adu-ţi aminte, a ta,
Jenny

Rodolphe se uită peste tot, în jurul său. Nu văzu nimic şi se făcu şi mai palid. Cum putea ea să-l vadă, tocmai acolo? Brusc, îl apucară crampele, de astă dată, cu adevărat. Şi Rodolphe începu să se lupte cu ele.

Cînd ieşi de acolo, mai tremura încă de frică.

Yvonne îi observă imediat schimbarea. Crampele erau de natură mai curînd nervoasă, decît fizică. Se gîndi la lovitura de picior pe care-o primise și îi veni să rîdă. Rodolphe i-o luă înainte și rîse el primul. Rîdea fără motiv, cum făcea adeseori, în fața unor situații încîlcite.

— De ce rîzi ?

— He-he ! Uite-așa. Ha, ha, ha ! Sînt vesel.

— Nu cumva crampele te fac să rîzi atîta ?

— A, da ! Adevărat, crampele... Dar mi-au și trecut. Da, da, trecut...

— De ce ești, atunci, atît de palid ?

Rodolphe, încurcat, nu răspunse. Scrisoarea trimisă de Jenny îl zăpăcise de-a binelea. Îl cuprinse o poftă nebună de a se mărturisi, de a-i spune totul Yvonnei. Dar, în ultima clipă, îl opri frica. Amintindu-și că întotdeauna gangsterii americani își îndeplinesc amenințările, nu îndrăzni să spună nimic. Ceea ce, însă, îl sîcîia cel mai mult, era pretextul pe care trebuia să-l născocească spre a se întîlni a doua zi cu Jenny. Căci, Astric fiind plecat la Lyon, iar el, drept urmare, în vacanță, îi era greu, dacă nu imposibil, să se folosească de mijlocul acesta ca să părăsească hotelul la ora unsprezece, adică exact la ora plimbării lor cotidiene. Încetă să mai rîdă și își luă un aer meditativ.

— La ce te gîndești ? întrebă Yvonne.

— La nimic.

— Atunci de ce nu vorbești ?

— Pentru că mă gîndesc.

— Dar zici că nu te gîndești la nimic.

— Pardon. Ziceam că mă gîndesc la nimic. Asta nu vrea să spună că nu mă gîndesc. Dimpotrivă... ha, ha, ha !

În fața acestui argument de o forță excepțională, Yvonne se mărgini să zîmbească. Se întrebă, însă, care să fie cauza acestei incontestabile și vădite schimbări ce se produsese în Rodolphe. Aranjă cîteva fotografii pe o măsuță, apoi, deasemeni fără să spună nimic, își puse pălăria și se îndreptă spre ușă. Rodolphe, care nu contenea să se gîndească la scrisoarea primită de la Jenny, nu-și văzu nevasta decît în momentul cînd ea era gata de plecare.

— Unde te duci ?

— Nu te privește.
— Ești supărată ?
— Nu, dar mă plictisesc cu tine.
El era fericit la ideea că va rămîne singur, măcar cîteva clipe. Va putea, astfel, să se gîndească la ziua de mîine. Așa că nu căută s-o oprească.
— Ai dreptate, zise. Du-te și te distrează puțin. Eu astăzi nu sint prea distractiv, recunosc. Mă frămintă o mulțime de gînduri și...
— Și nu te gindești la nimic, îl întrerupse ea. Ca și cum ai fi în stare să te gindești la ceva. Imbecilule !
Rodolphe nu-și dădu nici măcar osteneala de a se simți jignit.
— La revedere, Yvonne, la ce oră te întorci ?
Yvonne rămase, însă, pe loc, cu mîna pe clanță. Uneori femeile au nervii teribil de tari, ca să te plictisească cu prezența lor, atunci cind te simt, și te simt întotdeauna că nu le dorești.
— Ei, bine ? zise Rodolphe.
— Nimic...
— Dar nu mai pleci ?
— Ba da... Mă duc să-l văd pe Jean. Și, poate, pe Charles.
— Ai înnebunit.
— De ce-am înnebunit ?
— Păi, nu spuneai tu, că n-o să-i mai vezi în viața ta pe Jean și pe Charles ?
— Pur și simplu, mi-am schimbat părerea. Vezi tu... Tu ești, poate, foarte drăguț, dar îți lipsește ceva... În sfîrșit, cu tine mă plictisesc. Și, apoi, lumea asta politică, pe care mă obligi s-o frecventez, e de-a dreptul infectă. Odioasă. Indivizi vulgari, care nu se gindesc decît la situația și la punga lor. Ca să-ți spun sincer, ii detest. Da, mi-e scîrbă de ei. Cu cît îi cunosc, cu atita regret mai mult mediul intelectual în care mă scăldam altădată. Sînt dezgustată. Iartă-mă că ți-o spun, dar încep să mă sufoc, nu mă simt în largul meu.
— Poate ai dreptate, Yvonne. La revedere.
— Ai aerul că abia aștepți să mă vezi plecată.
— Eu ?

De la paloarea lui, Rodolphe trecu brusc la roșul cel mai aprins. Yvonne izbucni în rîs.

— Te-ai înroșit pînă-n vîrful urechilor. Vezi c-am avut dreptate ?

— Mă gîndesc la ceva foarte grav.

— Pe care nu poți să mi-l spui ?

— Secret profesional.

Yvonne deschise ușa. Dar nici acum nu plecă.

Rodolphe începu să se enerveze. Iată că trecuseră mai bine de zece minute de cînd aștepta ca nevasta lui să plece, iar ea se încăpățîna să rămînă pe loc. O poftă nebună îl cuprinse să-i întoarcă lovitura de picior pe care o primise el în Place de la Concorde.

— Dar, Yvonne, în sfîrșit...

— Dacă vrei, îl întrerupse ea, îi aduc pe băieți să mîncăm împreună.

— Ia te uită, ești nebună ! Nu țin totuși să mă compromit.

Ea nu mai zise nici da, nici ba, și plecă rîzînd.

Rămas singur, Rodolphe încuie ușa de două ori, apoi, trîndindu-se pe pat, se apucă să recitească scrisoarea primită de la Jenny.

Îi era din nou frică, din nou se gîndea, din toate puterile sale, la un mijloc de-a o vedea pe Jenny, fără știrea Yvonnei. Căci Yvonne, și aici era partea cea mai plicticoasă, îl prindea întotdeauna cu minciuna, ca și Armand, altădată. Atunci, cum să facă ?

Atunci, încrezător în visele sale, Rodolphe adormi.

Capitolul IV

ÎN CARE SE VEDE CĂ ÎN LOCUL FEMEILOR CARE LE CÎRPESC CHILOŢII, BĂRBAŢII LE PREFERĂ PE ACELEA CARE LI-I SCOT

La ora unsprezece fix, Rodolphe se afla în faţa cafenelei Napolitaine. Emoţia îi dăduse o înfăţişare destul de bună, iar paşii îi erau purtaţi de o ţinută degajată.

Terasa cafenelei era pustie. Rodolphe se uită înăuntru. Încă nimic, numai femei brunete. Or, Jenny avea darul de a străluci, de obicei, prin părul ei frumos şi auriu.

Contrariat, Rodolphe luă loc în colţul cel mai gol, comandă o apă de Vichy şi deschise *Era Viitoare*. În realitate, mai mult se făcea că citeşte. Emoţionat peste măsură de iminenta întîlnire, privirile îi fugeau neîncetat spre uşă.

Trecu astfel o jumătate de oră. Rodolphe începuse să-şi piardă răbdarea. Pe deasupra, era şi neliniştit căci se temea ca nu cumva Jenny, dintr-o pricină sau alta, să se fi supărat pe el. Cine ştie dacă nu-l văzuse în ajun cu Yvonne şi dacă gelozia nu o împinsese la răzbunarea de care lui îi era atît de frică.

Sub stăpînirea acestei temeri crescînde, obrajii săi îşi cam pierdură din culoare, iar Rodolphe începu să se gîndească la torturile inventate de gangsteri şi pe care aceştia aveau prostul obicei de a le pune în aplicare. Ah, cît de groaznice trebuiau să fie aceste torturi ! Se mai gîndea şi la faptul că el, Rodolphe Durant, trădase o dată, acum cîteva luni, legea gangsterilor, dezertînd din mijlocul lor. Iar părul său luă direcţia tavanului, la amintirea tuturor acelor reguli şi acelor legi, pe care el le uitase în chip

atît de fericit, de îndată ce marele transatlantic părăsise rada New York-ului.

Ziarul îi căzuse sub masă. Pentru privirea înfricoșată a lui Rodolphe nu mai exista decît ușa de la intrarea în cafenea. Iar această ușă se încăpățîna să nu se deschidă dinaintea tinerei femei, așteptată cu atîta nerăbdare. Se încăpățîna să nu dea drumul înăuntru unei fermecătoare și blonde americane cu talia zveltă, cu privirea vioaie, cu sînii obraznici.

— Bună ziua, John.

Rodolphe întoarse capul. Jenny surîdea, la o masă învecinată cu a lui. Dar era brunetă, ca o spaniolă. Rodolphe nu se simți în largul său. Prezența bruscă a femeii care ar fi trebuit să intre pe o ușă prin care însă nu intrase, misterul ce-o învăluia, toate astea, îl tulburau peste măsură. Nu mai era stăpîn pe sine, iar răspunsul îi înghețǎ în gîtlej.

— Hei, John !

Ea îi întinse mîna. El i-o strînse în mod automat.

— Pe unde ai intrat ?

— Pe ușă, *boy*.

— Nu te-am văzut.

— Pentru că eram în cafenea cu mult înaintea dumitale.

— Te-am căutat peste tot.

— Curios. E totuși mai bine de-o jumătate de oră de cînd sînt aici, lîngă dumneata. Dar cum nu făceai altceva decît să te uiți la ușă și, cum eu mi-am schimbat culoarea părului, nu mă puteai vedea.

Jenny vorbea cu o voce atît de caldă, încît lui Rodolphe îi dispăru orice teamă.

— Și de ce părul ăsta ?

— Ca să mă amuz, răspunse ea sărutîndu-l.

Rodolphe se simți stînjenit, foarte stînjenit. Îi era atît de penibil s-o înșele pe Yvonne, fie și numai moralmente, încît se îndepărtă cu cîțiva centimetri.

— M-ai și uitat, zise Jenny.

— Nu, dar înțelegi că...

— Adevărat, ești căsătorit.
— Îmi iubesc nevasta.
— Ia te uită !

După o lungă și penibilă tăcere, Rodolphe se apropie de Jenny, abia îndrăznind s-o privească în ochi. În afară de părul negru, nu se schimbase deloc. Semăna atît de bine cu ea însăși, încît, copleșit de amintiri, sufletul lui Rodolphe se înfioră. Își amintea de dragostea înflăcărată, pe care el, cu cîteva luni mai înainte, o simțise pentru această femeie-enigmă. Își mai aducea aminte, deasemeni, de toate primejdiile prin care trecuseră împreună, de necazurile, de victoriile lor. Regăsea cît se poate de limpede, în ochii ei albaștri, aceeași expresie de duioșie, pe care ea i-o arătase, într-o noapte, la Beverly-Hills. Și fu pe deplin convins că niciodată nu încetase să o iubească pe Jenny.

— Nu, Jenny, nu te-am uitat.

Un zîmbet de triumf străluci pe buzele delicate ale tinerei femei.

— E bine că nu m-ai uitat, zise ea. Dar n-avea teamă, n-am venit să te iau înapoi. Nu, nu, e vorba doar de-o afacere importantă, în care am nevoie de ajutorul tău.

Rodolphe era cu gîndul, în momentul acesta, atît de departe de afaceri, încît îi păru sincer rău că ea nu venise decît pentru asta. Deoarece, acum o iubea foarte mult pe Jenny. Era atît de fină pielea mîinii ei, iar amintirile, pe care ea i le trezea, atît de vii ! În vreme ce Yvonne nu-i mai spunea nimic. Nu se mai gîndea la ea, decît oarecum cu silă și ajunse chiar să se întrebe cum de putuse părăsi America și pe americancă. Așa că singura lui grijă, la această oră, era aceea de a relua contactul cu inima și trupul femeii ce-i fusese amantă

Jenny nu avea, însă, aceleași intenții. Dacă mai păstrase oarecare duioșie pentru fostul său amant, în schimb uitase dragostea. Pe de altă parte, puterea de a evoca

trecutul era la ea atît de slabă, încît ar fi trebuit să facă un efort prea mare, spre a-l declanșa.

— Să discutăm despre afaceri, hotărî ea. E foarte important.

— Nu mă îndoiesc. Numai că, dacă e vorba despre afaceri cu gangsteri, eu nu mă mai amestec.

— Nu e tocmai asta. Dar, în orice caz, va trebui să te amesteci. Ai și uitat că ești condamnat la moarte? Un gest de-al meu, și s-a zis cu tine.

Rodolphe păli. Nu terminase, deci, cu gangsterii. Va fi toată viața urmărit de ura lor sălbatică, toată viața și în orice colț de pe pămînt. Îl trecu un fior de groază. Ce era de făcut? Luă hotărîrea de a părea puternic. Veșnicul său rîs, rîsul din situațiile excepționale, își făcu atunci apariția. Era fantastic rîsul lui Rodolphe!

În fața acestui rîs, Jenny rămase năucită. Nu putuse înțelege niciodată rîsul acesta ciudat, fără nici un sens, acest rîs de nepătruns. Își aminti, la rîndu-i, de situațiile tragice în care se aflase adeseori Rodolphe, își aminti îndeosebi de rîsul acesta, care izbucnea întotdeauna în astfel de împrejurări și care era mereu încununat de o victorie miraculoasă. Cum ar fi putut să-l uite?

— Vorbește, zise Rodolphe.

Jenny își luă un aer timid și totodată sincer.

— Uite despre ce e vorba, începu ea. Dar, mai cu seamă, ascultă-mă cu atenție. E foarte important, e vorba despre un lucru care...

Se opri și rîse scurt, mai degrabă temător. Rîsul lui Rodolphe o tulburase în asemenea măsură, încît nici ea nu se simțea în largul său.

Rodolphe avu deodată senzația clară că el e cel mai tare, întocmai cum se simțise cîndva în fața uriașului dezechilibru pe care i-l oferise New York-ul. Și, tot ca atunci, cînd, cu cîteva luni mai înainte, considerase că e un lucru cît se poate de firesc ca el să fie stăpînul celui mai mare oraș din lume, numai spre a face ordine, se simțea acum, din nou, la fel de puternic față de Jenny, care întruchipa întregul haos al citadelei americane.

— Aștept, făcu el, de astă dată, pe un ton mai degrabă neplăcut.

— Ai timp ?
— Evident.
— Dar Yvonne ?
— Nu mă așteaptă mai devreme de ora șase, diseară. Nu-ți bate capul cu ea. Continuă.
— Bine, zise Jenny. Am putea lua masa împreună, la amiază.
Părea că ține morțiș să-și amîne povestea.
— Sigur. Dar, mai întîi, spune-mi despre ce e vorba.
Ea îi luă mîna într-a ei. Și nu se hotărî să-și continue istorisirea decît atunci cînd simți cum, prin degetele lui Rodolphe trece o ușoară înfiorare amoroasă.
— Așadar, uite, începu Jenny. Peste patru zile, ca urmare a unui vot al Camerei, guvernul francez va fi pus în minoritate.
— E o afirmație fără temei, o întrerupse Rodolphe.
— Nu, nu, îți prezic că va cădea în patru zile.
— De unde știi tu ?
— Asta mă privește.
— Bun. Mai departe.
— Deci, continuă Jenny, peste patru zile Astric va fi însărcinat cu formarea noului guvern. Asta înseamnă că vei ajunge la putere. Ca secretar al partidului, tu vei ști totul și vei putea să-ți impui punctele de vedere.
— Mă foarte îndoiesc. Dar, în sfîrșit...
— Bine. E vorba, acum, ca influența ta s-o aduce pe calea cea bună. Și gata, asta e tot.
— Și care a calea cea bună ?
— Aceea pe care ți-o voi indica eu.
— Mă îndoiesc. Ținînd seama de mediul în care trăiești, ținînd seama și de cine ești tu însăți, nu văd cum... Dar, în sfîrșit, vorbește.
— Mai tîrziu, zise ea, în altă zi. Deocamdată, n-ai de făcut decît să-l chemi pe Astric la Paris. Nu glumesc. Poți să ai încredere în mine. Și, nu uita, noi sîntem mai puternici decît tine și Astricul tău. Băncile vor răsturna guvernul francez. Tot ele îl vor aduce la putere pe Astric și pe Latulipe, ca adjunct.
— Protestez, se indignă Rodolphe. Astric nu-i vîndut băncilor.

— A, nu, departe de una ca asta, dimpotrivă. Numai că alții sînt vînduți. În toate țările e la fel. În fine, asta n-are nici o importanță. Tu vei fi, în orice caz, un om mare. Vei ajunge orice vrei în Franța, înțelegi ? E interesul nostru să ajungi. Singurul mijloc, de a nu ajunge niciodată la putere, ar fi să nu asculți de sfaturile mele. Ai mai părăsit odată puterea, cînd ți-a fost oferită în America. N-ai s-o iei acum de la capăt, cu aceeași prostie.

Rodolphe era destul de emoționat de ceea ce-i spunea Jenny.

— Aș vrea, totuși, să știu și restul, zise el. Mi-e greu, înțelegi, să întreprind ceva, indiferent ce, dacă nu știu unde vrei să ajungi.

Jenny își dădu seama că nu o va scoate la capăt cu el, dacă nu va născoci un plan oarecare. Cum, însă, știa că Rodolphe e un mare mincinos, se întrebă dacă ar crede-o. Îndoindu-se de asta, preferă să-i pună o întrebare.

— Rodolphe, zise ea, pe un ton foarte grav. Care-i idealul tău ? Și, mai întîi, ai vreunul ?

El se miră cînd auzi cuvîntul „ideal", ieșind din gura acestei femei, care niciodată nu-i vorbise decît despre dragoste și despre bani.

— Nu pricep întrebarea, zise Rodolphe.

— Mă rog, care-i idealul tău în politică ?

— În politică... În politică... Visez o libertate totală. Vreau să spun, fără nici o opreliște. De pildă, să nu mai facă nimeni serviciul militar. Eu sînt împotriva nebuniei înarmărilor.

Jenny surîse.

— Și pe urmă ?

— Pe urmă... Phe ! O să vedem. Legi sociale, care să asigure liniștea muncitorului. În fine, ca tot omul să fie liber. Și să... Mi-e greu să-ți explic, înțelegi ? Da, da, foarte greu...

Jenny înțelese că, spre a măguli un om mic, n-ai decît să-i spui că e mare.

— Rodolphe, zise ea, vei fi un om mare, îți garantez. Toată lumea va avea interesul ca tu să fii cineva.

El simţi o mare plăcere la auzul unor astfel de vorbe ce-şi luau zborul de pe buzele femeii, pe care din nou începea s-o iubească. Şi cît de mult admira inteligenţa aceleia care-l dăruia cu atîtea complimente!

— Idealul meu, reluă Rodolphe din ce în ce mai înflăcărat, idealul meu e pacea. O, da, eu sînt împotriva războiului. Războiul, vezi tu, e o chestie barbară. Ar trebui ca întreaga omenire să dezarmeze. Dacă va fi să ajung cineva, am să ştiu eu bine cum să împiedic războiul. Dealtfel, sînt convins că idealul păcii are să învingă. Sînt sigur că, dacă toată lumea dezarmează, n-are să mai fie război.

O, pace, cîte războaie nu se comit în numele tău!

Jenny nu se putu stăpîni să nu admire înverşunarea cu care acest cumsecade „francez mijlociu" apăra pacea. Fireşte, îl găsea naiv.

Naivul acesta, însă, o intriga, o descumpănea chiar. Deşi îşi dădea bine seama că e un mediocru. Asta n-o împiedica să se simtă atrasă, în acelaşi timp, de o anume omenie, ce se desprindea din vorbele lui, ceea ce făcea ca, în ciuda defectelor sale, Rodolphe să o domine. Şi, la urma urmei, îi era superior. Aceeaşi tulburare o stăpînise şi alături de Armand de Liguières, cu care-l înşelase pe Rodolphe în America. Da, da, în pofida acelor lucruri, care-i deosebeau pe cei doi bărbaţi, ea simţea legătura inexplicabilă ce-i înrudea.

Frumoasa imagine a bietului Armand se înălţa dinaintea ochilor ei, aproape uluiţi. Îl revedea, plin de înfocare şi de inteligenţă, îi vedea fruntea revoltată, entuziasmîndu-se în apărarea unor idei greu de înţeles pentru ea. Şi, prin contrast, figura mai curînd ridiculă a lui Rodolphe, dar apărînd şi ea un ideal, insensibilă faţă de aspectul strict material al vieţii. În seminţia celor doi tineri bărbaţi ea întrezări ceva din însuşirile patricianului, şi avu sentimentul micimii sale. E adevărat, Rodolphe nu era un ins cutezător. El aparţinea acelei categorii de oameni cărora le lipseşte cutezanţa. Pe de altă parte, însă, n-ar fi admis distrugerea, pentru nimic în lume. Armand, dimpotrivă, era cutezător în toate. El făcea parte din clasa acelora care-i conduc pe inşii de soiul lui

Rodolphe. Dar și lui îi era groază să distrugă, fiind prea uman pentru asemenea decizie. Era un reacționar.

— Rodolphe, ți-aduci aminte de Armand ?

Lui Rodolphe nu-i plăcea să-i amintească nimeni de omul acesta, care-i era superior.

— Ce întrebare ! Firește că da.

— În clipa asta mă gîndesc la el.

Rodolphe se simți atins. Hotărît lucru, Jenny se gîndea prea adesea la Armand, în opoziție cu el. Și, deasemeni, prea adesea se gîndea la el, opunîndu-i-l lui Armand.

— O idioțenie, zise Rodolphe.

— Mă gîndeam la el, continuă Jenny, pentru că, în ciuda tuturor lucrurilor, vă asemănați enorm.

Nimeni, niciodată, nu-i mai spusese una ca asta lui Rodolphe. Se simțea atît de măgulit, încît, prima oară în viață, îi părea sincer rău de moartea prietenului său. Ar fi dorit să-l vadă acum pe Armand lîngă el și să-i asculte sfaturile. Un val de amintiri, care nu voiseră să izbucnească atunci, cînd prietenii săi erau îmbibați de ele, în cafeneaua Mahieu, îi inundă sufletul, și lui Rodolphe îi dădură lacrimile. Jenny observă și fu din nou nedumerită. Căci, în materie de lacrimi, ea nu le pricepea decît pe acelea de dragoste și de mînie.

— Ciudați oameni sînteți voi francezii. Vă iubesc foarte mult. Uneori, înțeleg de ce vă iubește lumea. Și, totuși, meschinăria voastră... În sfîrșit, da, sînteți ciudați. Aș vrea să...

Era gata să-i dezvăluie totul lui Rodolphe. Să-i spună că, împreună cu mulți alții, fusese trimisă de către guvernul american spre a încerca să șubrezească, pe cît va fi posibil, situația Franței. Nu că America ar fi dorit distrugerea acestei frumoase țări. Dimpotrivă. Numai „economicul în primul rînd“, după cum cerea o parte din alegători.

— Ai vrea să ce ?

Jenny se dezmetici la timp.

— Nimic deosebit.

— Atunci ?

— Atunci, nu uita să-i telegrafiezi lui Astric.

— După masă.

Deși încrederea lui Rodolphe în Jenny nu era nemărginită, el se decise, totuși, pe loc, să-i urmeze sfaturile, cel puțin o bucată de vreme. Era mulțumit de pronosticul ei politic, care-i dădea cele mai frumoase speranțe. Se simțea mîndru, cu anticipație, și se vedea de pe acum, nouă Eminență Cenușie, conducînd politica franceză, politica lumii. Vedea universul, complet dezaxat, și se vedea pe sine, Rodolphe Durant, impunîndu-i propriul echilibru. Din nou, precum odinioară, la New York, „pax romana" sălășluia în el. Singurul lucru care-l supăra era războiul. Această barbarie, el n-o putea admite și nu reușea să priceapă cum de-o acceptă celelalte popoare. Ca bun radical-social el vedea lumea după chipul și asemănarea Franței. În ciuda tuturor experiențelor istoriei, nu-și dădea seama că se poate ca o națiune să dorească războiul.

— Să mergem la masă, zise Jenny.

— Cum vrei tu.

Pe Boulevard des Italiens, Rodolphe, cuprins deodată de frică, începu să se uite în toate părțile. Îi era frică să n-o întîlnească pe Yvonne. La un moment dat, i se păru că vede doi ochi negri, fixîndu-l în chip ciudat, de pe trotuarul celălalt. Rodolphe se ascunse după Jenny.

— Ce te-a apucat ?

— Nimic. Dar, ia spune-mi, tu, care ai ochi buni, o vezi pe femeia aceea, din față, care ne fixează. Cine e ?

— Ești nebun, nu se uită nimeni la tine.

Se simți nițel mai ușurat, dar continua să-i fie foarte frică. Spre a nu fi recunoscut, își înfundase pălăria pe ochi și își schimbase umbletul. Făcea niște pași enormi și se legăna de la dreapta la stînga, întocmai ca un muncitor care citește ziarul *L'Humanité*. Era aproape sigur că, astfel, nimeni n-ar putea să-l recunoască.,

— În sfîrșit, iată-te !

Rodolphe rămase năucit. În fața lui, se aflau, nu Yvonne, ci Jean Rimeau și Charles de Liguières. Roși de rușine. Într-adevăr, din seara discuției cu Jean, el se străduise să nu-și mai întîlnească prietenii. Ca om politic de stînga, îi era neplăcut să se expună alături de un credincios și de un aristocrat reacționar. Atît de neplăcut, încît fu gata să traverseze bulevardul și s-o părăsească pe Jenny și întregul său viitor politic imediat. Un autobuz se înfipse drept în fața lor, iar Rodolphe se văzu obligat să pună frîu acestui prim imbold la fugă.

— În sfîrșit, iată-te !

— Mda.

— Și Yvonne ? întrebă Jean.

— Foarte bine, mulțumesc. E foarte bine. Jenny, dă-mi voie să ți-i prezint pe doi dintre prietenii mei. Ha, ha ! Jean Rimeau și Charles de Liguières.

Jenny îl recunoscu imediat, în Charles, pe vărul cel blond al lui Armand de Liguières. Emoționată adînc, se apropie de el.

— Charles de Liguières ? Mi s-a vorbit adeseori de dumneavoastră, domnule. Vărul dumneavoastră...

— Domnișoara, o întrerupse Rodolphe, e o prietenă din America. L-a cunoscut foarte bine pe Armand.

— L-ați cunoscut pe sărmanul meu văr, domnișoară ?

Rodolphe îi făcu ei un semn discret.

— Da... nițel, zise Jenny.

— Era un băiat cum astăzi nu mai sînt, zise Charles. Bietul Armand.

— Da, repetă ea, un băiat cum astăzi nu mai sînt.

Nu-și mai putea lua ochii de la acest Armand cu părul blond. Trebuia, cu orice risc, să-l rețină.

— Vreți să luați masa cu noi, domnule de Liguières ? Mi-ar face o plăcere imensă. Și dumneavoastră, domnule Rimeau.

Charles se grăbi să accepte. Voia să dezlege cu orice preț misterul acestei tulburătoare întîlniri.

Primise, chiar în dimineața aceea, un bilețel anonim, prin care era rugat să vină la terasa cafenelei Napolitaine. Cine să i-l fi trimis ? Curiozitatea îl îndemnase să se ducă la această întîlnire. Spre a evita, însă, neplă-

cerea unei înșelăciuni, îl rugase pe Jean, să-l însoțească.

— La Café de Paris ?

— *All right.*

Lui Rodolphe nu-i convenea. Dar ce putea să facă ? Pe de altă parte, nu voia cu nici un chip s-o lase pe Jenny singură, cu cei doi amici ai săi, îndeosebi cu Jean, care avea aerul că nu-l poate suferi.

— Sînteți invitații mei, zise el, rîzînd.

Rîsul i se stinse, scurt, cînd întîlni privirea lui Jean, care-l întrebă din nou unde-i Yvonne.

— Dar nu-i aici, replică Rodolphe, exasperat. Vezi foarte bine că nu-i aici. Mănîncă acasă. Adică, cu niște prieteni.

Ce idee, să-l întrebe ce face Yvonne ! Rodolphe își spuse că Jean e astăzi mai nesuferit decît oricînd. Doar vedea și el, nu era momentul să arunce asemenea aluzii. Ori, poate, o făcea dinadins.

— Nu iau masa cu voi, zise brusc Rimeau.

— Ba da, veniți, îl rugă Jenny.

— Nu !

Fusese un „nu" atît de categoric, încît nimeni nu mai insistă, iar Jean se simți el însuși destul de stingherit. Își reveni, însă, numaidecît. Găsea că gestul său, de dispreț, față de Rodolphe, care nu-l pricepea, și față de Jenny, care nici nu se sinchisea, nu avea nimic deplasat. Era satisfăcut.

— La revedere, zise, pe un ton burzuluit.

Și plecă.

Rodolphe era fericit că scăpase de prezența unui camarad pe care îl considera dușman.

— Lăsați-l, zise el. Inutil să insistați. N-are să vină. L-a schimbat cu totul afurisita aia de credință ! În sfîrșit...

Charles se mulțumi să zîmbească. Îl cunoștea acum atît de bine pe Jean Rimeau, încît îi știa dinainte orice gest. Așa că nu încercă nici o clipă să-l oprească.

De cînd cu furtuna de la Notre-Dame, Jean își dobîndise credința. Dar, în același timp, se învăluise într-o intransigență, adeseori, exasperantă. În afară de asta, Rodolphe nu-l interesase niciodată în mod deosebit. Cît despre femei, renunțase cu desăvîrșire să le mai pre-

ţuiască. Avea, desigur, oarecare compătimire pentru aceste ființe slabe. Dar atîta tot.

Singurul lui prieten era Charles de Liguières. Acesta îl înțelesese și chiar, cu tot ateismul său, îl împinsese pe drumul credinței.

Charles, deci, care-și prețuia prietenul în mod deosebit și găsea că-i foarte mare, îi prevăzuse criza de proastă dispoziție, ca și plecarea. Așa încît se strădui să-i scuze gestul, care fusese destul de inelegant.

— Da, zise el, Jean s-a schimbat foarte mult, dar în avantajul lui.

— Nu găsesc, răspunse Rodolphe.

— E, totuși, bizar, interveni Jenny. Înainte cum era ?

— Înainte, doamnă, era un veșnic revoltat.

— Atunci, nu găsesc că s-a schimbat prea mult.

— Ba da, doamnă. Căci înainte era revoltat împotriva întregii omeniri. Acum, doar lucrurile mărunte îl mai revoltă, lucrurile foarte mărunte, ca, de pildă, faptul că Rodolphe își înșală nevasta, care nu arată rău, cu o ființă atît de fermecătoare ca dumneavoastră. Veți recunoaște, e o revoltă sănătoasă. Dealtfel, vă promit, Jean se va lecui în scurtă vreme de orice fel de revoltă, sănătoasă sau nesănătoasă.

— Ha, ha, ha ! hohoti Jenny. Cît e de ciudat !

— În America, zise Charles, nu vi se întîmplă niciodată astfel de lucruri ?

Era cam supărat.

— Ce anume ? întrebă Jenny. Să fii credincios, cum spui dumneata ? Poate... nebunii.

Charles nu-i mai răspunse. Începuse să se gîndească la altceva, iar misteriosul bilet anonim, pe care-l primise, îl interesa mult mai mult decît părerea ei despre credință.

Ajunseră astfel lîngă Café de Paris.

— Dar dumneata, domnule de Liguières, nu ești credincios ?

— Nu, doamnă. Și e regretul vieții mele.

Jenny tăcu, nedumerită. Nu pricepea necesitatea și, mai ales, superioritatea credinței. Dar era din nou tulburată sufletește de tinerii aceștia, care o sileau să se ridice în sfere prea înalte, atît de înalte, încît începea s-o apuce amețeala.

— Dar Armand ? El era credincios ?
— Da, afirmă Charles.
Intrară în restaurant, se instalară la o masă. La întrebările și cu ajutorul lui Rodolphe, care ținea morțiș să schimbe conversația, chelnerul își începu de îndată savurosul discurs asupra bucatelor zilei.
— Prefer o friptură de vacă, cu sos, zise Jenny.
Dar friptura de vacă nu o abătu de la gîndurile ei.
— Atunci, dacă era credincios, de ce s-a sinucis ?
Uluit, Charles se întoarse către Rodolphe, care nici măcar nu auzise întrebarea pusă de Jenny.
— Ce te uiți așa, Charles ?
— Tu n-ai auzit ce întreabă doamna ?
— Zău, că nu, eram cufundat în lista de mîncare.
— Se pare că Armand s-a sinucis. Iar tu mi-ai spus c-a fost asasinat de gangsteri.
Rodolphe fu atît de încurcat, încît, în primul moment, nu putu să scoată un cuvînt.
— Așa se vorbea, zise el apoi, după cîteva clipe de tăcere. Ha, ha ! Dar eu, unul, n-am crezut niciodată. Înțelegi, cîte nu se spun ?
— Ar fi de necrezut, afirmă Charles. Încep să nu mai cred în moartea lui. Dumneavoastră, doamnă, l-ați văzut ?
— Nu, dar te asigur c-a murit.
— Totuși...
În fața acestei situații, ce se complica, Rodolphe se grăbi s-o ajute pe Jenny.
— L-am văzut eu, cu ochii mei l-am văzut, întări el. Se spunea că s-ar fi sinucis, e și ăsta un fel de-a măslui crima. Nu o dată poliția recurge la asta. Dealtfel, ca și pe-aici. Așa că în America, trece drept sinucis. Dar nu-i adevărat. Armand se ocupa nițel cam mult de politică. A fost pedepsit, din cauza asta. E întregul adevăr.
— Cred că John are dreptate, zise Jenny.
— John ?
Rodolphe făcu fețe-fețe. Gafele ei începeau să-l calce pe nervi.
— Așa îmi zice ea, John, rosti el.
— Curios.
— E mai scurt, adăugă Jenny, ea însăși fisticită.

Într-adevăr, Charles de Liguières nu mai credea nimic din ceea ce-i spuneau. Era acum convins, că amîndoi, atît Jenny, cît și Rodolphe, știau mult mai multe cu privire la soarta lui Armand și ajunse chiar să se îndoiască de moartea vărului său.

„Afară, doar, de cazul, se gîndi el, că tocmai ei sînt mizerabilii care l-au ucis".

Spre a nu le trezi vreo bănuială, se prefăcu că trece cu destulă ușurință peste întreaga întîmplare.

— În fine, încheie el, n-are importanță. Pentru că, oricum, e mort. Evident, aș fi vrut să aflu ceva mai multe amănunte. Dar, cum nu știți mai mult... Dacă știați, sigur că mi-ați fi spus, nu-i așa ?

Fericiți că scăpaseră atît de ieftin, încuviințară amîndoi, dînd din cap.

— Charles, îl întrebă Rodolphe, iei o friptură de vacă cu sos ?

— Dacă vrei tu, o mănînc la iuțeală. E tirziu, iar la ora două am niște treburi.

Cu cîtă bucurie savura Rodolphe apropiata plecare a amicului său ! Jenny era, deasemeni, mulțumită. Nu-i mai convenea deloc prezența lui Charles. Nu pentru că acesta i-ar fi devenit deodată antipatic. Dimpotrivă. Dar era puțin cam prea curios și prea îi aducea aminte de Armand. Iar Armand, cel puțin pentru moment, îi era destul de nesuferit.

În fine, Charles își luă rămas bun.

— Sper să te mai văd, zise Jenny.

— Dar, desigur, doamnă.

— La Hotelul Americanilor. Mă numesc Jenny Rould.

— Perfect, doamnă. Pe curînd.

Charles părăsi restaurantul. Rodolphe îl urmări din ochi, pînă cînd ușa se închise în urma lui. Abia atunci răsuflă, ușurat, ca și cum ar fi scăpat de un mare pericol.

— Uf ! făcu el. Era și timpul. Tu, cu gafele tale...

Dar își aduse aminte, că uitase să-i ceară lui Charles să păstreze, față de Yvonne, secretul acestei întîlniri, și se repezi după el, ca un nebun.

— Am uitat, să te rog să nu-i spui nimic Yvonnei. Și nici lui Jean.

Charles de Liguières îi zîmbi, oarecum disprețuitor.

— Firește, zise el. Nu-i vom spune nimic.

Și-i întoarse spatele.

Rodolphe reveni în restaurant.

— I-am cerut o carte lui Charles. Cum îți place de el ? E un tip bine, nu-i așa ?

— Ca și vărul lui, zise Jenny.

Ceea ce îl izbi neplăcut pe Rodolphe, care nu putea să uite că Armand fusese amantul ei, chiar în momentul cînd o credea fidelă. Ce e drept, pe atunci, el nu cunoștea sensul cuvîntului fidelitate. Cu toate acestea, suferea de fiecare dată cînd Jenny pronunța numele lui Armand. Era unicul soi de bărbat pe care fusese gelos, și iată că, acum, Charles îi lua locul.

— De ce i-ai dat adresa ta ?

— Păi, ca să vină să mă vadă.

— Doar n-ai să faci ce-ai făcut și cu Armand.

— Asta mă privește. Tu acum ești însurat, nu ? Cred că te amesteci nițel cam mult în treburile altora.

Rodolphe nu zise nimic. Dar simți cum îl cuprinse un sentiment ciudat. Era întiia oară cu adevărat gelos, ceea ce-l făcea să sufere.

— Dar te iubesc și astăzi, zise el, după o tăcere îndelungată.

— Iar începi ?

— Locuiești în același hotel cu mine. Asta e grozav, de ce nu mi-ai spus ?

Ea nu-i dădu nici un răspuns și amîndoi plecară din Café de Paris.

— Iar acum, să mergem la poștă ca să-i telegrafiezi lui Astric.

— Am și uitat.

O luară prin spatele Operei. Nu-și dădeau seama că Charles îi urmărea. Dar nici Charles nu vedea, la rîndu-i, că e filat de un bărbat tînăr, cu ochelari mari, de baga.

*

Rodolphe expedie telegrama către Astric.

— Tu ce faci acum ? o întrebă apoi pe Jenny.

— Am treabă. Dar tu ?

— Mde, eu mă duc acasă.

— La revedere. Șeful tău vine mîine. Poimîine, guvernul va fi la pămînt. Sfătuiește-l pe Astric, care sigur va avea încredere în tine, să-l ia pe Raoul Devet la Finanțe, și pe Larbaissé la Interne. Pentru el, își va păstra Instrucțiunea Publică, tot îi place atît de mult. Între timp, însă, ne mai consultăm. Stau la camera 303, alături de a ta. Voi fi acasă, zilnic, între trei și patru. Fă în așa fel ca să mă poți vedea în fiecare zi. Altminteri, aș fi obligată să te amenint, și mi-e neplăcut.

— Dar nu mi-ai spus încă tot ce-aveai să-mi spui.

— N-avea nici o grijă. Va fi totul cum e mai bine. Vorba e că vei putea să-ți pui în practică idealul. La revedere, te voi ține la curent. Nu fi neliniștit.

Cu pas domol, Rodolphe o părăsi pe Jenny. Era evident, tot o mai iubea, și încă destul de puternic. Dar, în timp ce mergea astfel, îi apăru în minte imaginea Yvonnei. Nu o putea suferi pe aceea, pe care, cu cîteva ore mai înainte, încă mai credea că o iubește. Jenny i-o luase limpede înainte. Faptul, însă, că Yvonne era nevasta sa legitimă, îl determină să facă semn unui taxi, pentru ca ea să nu fie prea îngrijorată. Căci, în ciuda dragostei împuținate, îi era milă de ea. Or, mila e adesea mai chinuitoare decît iubirea.

Înainte de a intra în camera lui, își lipi urechea de ușa unde locuia Jenny. Cît de mult ar fi dorit să fie cu ea în momentul acesta ! Deodată, desluși un zgomot anumit, mai curînd un fel de geamăt, care-l făcu să i se urce sîngele la cap. Recunoscu suspinele ei, în brațele amorului. Îl cuprinse o poftă nebună de a sparge ușa, dar se stăpîni și intră în camera lui.

Yvonne era acolo. Tocmai îi cîrpea niște chiloți. Fu atît de înduioșat, încît se înroși de rușine. Uită, ca prin farmec, de Jenny și își spune că Yvonne a lui e cum nu se poate mai drăguță. O sărută cu zel.

— De unde vii ?

Rodolphe nu avea să știe niciodată de ce, în momentul acesta, se simțea atît de stingherit, el, care mințea cu atîta ușurință. Din fericire, își regăsi numaidecît sîngele rece.

— Întrunire politică, zise pe un ton hotărît.

— Curios.

— De ce, curios ? întrebă Rodolphe, din nou stingherit.

Se temea ca nu cumva Yvonne să-l fi urmărit ori, mai degrabă, Jean să-l fi trădat. Îi era atît de ciudă pe Jean, încît zise, fără voie :

— Jean e o canalie.

— Jean ? Dar de ce ?

De astă dată, se încurcă de tot. Spre a face față, se porni pe rîs.

— De unde vii ?

— Ha, ha ! Ți-am spus, întrunire politică. Ha, ha, ha ! Mîine venim la putere. Astric, Președinte al Consiliului. Eu, factotum. Ha, ha, ha, ce-au mai răcnit ! Nici nu-ți închipui ce tărăboi au făcut.

— Cine ?

— Păi... tipii ăia, cu întrunirea. A fost înghesuială mare, ha, ha, ha, dar pînă la urmă i-am băgat în cofă ! Am intervenit cu o vigoare...

Turnă, astfel, vreme de un sfert de oră, o clădărie de minciuni, fără să tacă nici măcar o clipă, aproape convins că tot ceea ce spune e purul adevăr.

Yvonne asculta, îl vedea înfierbîntat, nu spunea nimic, dar simțea minciuna peste tot, cît se poate de limpede. Era atît de evidentă, încît pînă și Rodolphe își dădu seama și încetă cu pălăvrăgeala.

— Nu mă crezi ?

— Nu, răspunse categoric Yvonne.

— Și de ce ?

— Nu știu.

— Ai să vezi mîine, cînd guvernul are să fie la pămînt.

Îi era acum necaz pe ea pentru că nu-l crede, şi din nou se întoarse la Jenny. Care, măcar, nu-l bănuia niciodată. Încîntătoare femeie! Şi, în afară de asta, nimic din prostul caracter al celeilalte.

Auzi cum se deschide uşa camerei învecinate şi se repezi pe culoar. Un bărbat ieşea de la Jenny.

Capitolul V

ÎN CARE SE VEDE CĂ SOARTA UNEI ŢĂRI, ÎN ANUL DE GRAŢIE 19..., DEPINDE NU DE MARE LUCRU

„Căderea Guvernului! Ediţie specială! Luaţi *L'intran*, căderea Guvernului!"

Strada, năpădită, cît ai clipi din ochi, de patima politică, deşerta casele, aspira mulţimea pariziană. Zgomotele automobilelor, ca şi tăcerea îndrăgostiţilor, se pierdeau în vacarmul vînzătorilor de ediţii speciale.

Nedumerind-o pe Jenny, la care se afla în momentul acela, Rodolphe refuză să coboare în stradă. Foarte calm, el se mulţumi să ceară ziarul prin telefon. Cele două ore de dezmierdări amoroase îi goliseră în suficientă măsură circumvoluţiunile politico-sociale, spre a-l lăsa îndeajuns de rece faţă de treburile statului. Astfel că, în timp ce deschidea ziarul, o săruta pe Jenny.

„În urma unui vot asupra bugetului şi a chestiunii de încredere, ridicată de ministerul de Război, guvernul a fost pus în minoritate şi răsturnat cu 256 de voturi, contra 254".

— Două voturi, nu e rău, zise Rodolphe, bravo, mititico!

— Iar acum dă fuga la Cameră şi impune-i şefului tău lista pe care ţi-am dat-o.

Rodolphe se ridică, fără tragere de inimă. Idealul lui politic îl ustura atît de puțin, încît Jenny fu silită să-l dea pe ușă-afară.

*

— De unde vii ?

Era Yvonne, care tocmai ieșea din ascensor, în clipa în care Rodolphe se pregătea să coboare. Crezîndu-se surprins în flagrant delict, el se zăpăci și nu știu ce să răspundă.

— Ci răspunde odată.

Rodolphe își regăsi cumpătul.

— Tocmai veneam să-ți aduc o veste bună. A căzut guvernul.

Ea îl crezu. Femeile au o asemenea încredere în lucrurile pipăibile, încît bărbații pot cu ușurință să profite, spre a le dovedi pretinsa lor superioritate. Ele cred, de-altfel, pînă într-atîta în geniul soțului sau al amantului, încît îl caută chiar și în decăderile și în imbecilitățile acestora. Greșeală ușor de săvîrșit și, cîteodată, cu urmări plăcute.

— Alerg la Cameră, zise Rodolphe, de astă dată, sigur pe sine. La revedere.

O părăsi, lăsînd-o fericită, convinsă nu numai de fidelitatea, ci și de superioritatea lui.

*

În fața Parlamentului, mulțimea aștepta, răbdătoare, ieșirea guvernului căzut, ca să-l poată fluiera după pofta inimii. Rodolphe nu dădu nici o atenție publicului și pătrunse în istoricul palat.

Un tărăboi de nedescris domnea pe culoare. Deputații se ocărau unii pe alții, reproșîndu-și reciproc prăbușirea guvernului, atît de puternic, totuși, înlăuntrul țării, ca și în afară. Dintre aleșii națiunii, mulți se înjurau, în vreme ce aprozii îi despărțeau pe alții, care se încăieraseră.

La bufet, membrii opoziției se strîmbau de rîs, „masacrînd" pahar după pahar.

Rodolphe, însă, nu avea timp de pierdut printre cei de care atîrna viitorul țării. Se duse, deci, de-a dreptul la Astric. Acesta, în mijlocul unui grup, perora, combina, dădea sfaturi în dreapta și în stînga și se lăsa, îndeosebi, convins. Aproape două sute de deputați erau siguri, încă de pe acum, că vor colabora cu viitorul cabinet.

De îndată ce-l zări pe Rodolphe, șeful partidului radical-social își părăsi colegii și se grăbi spre cel care știuse să prevadă atît de bine totul. Avea acum deplină încredere în el și pentru nimic în lume n-ar fi acceptat ceva, indiferent de ce natură, fără prețioasa lui părere. Îl îmbrățișă, deci, pe scumpul său secretar, care nu-și putu reține un gest de satisfacție.

— Ai fost admirabil.

— V-am spus eu, iubite domnule prezident.

— A, da, pînă-n prezent, toate previziunile tale s-au realizat. Mă întreb, doar, dacă președintele va face apel la mine, așa cum pretindeai tu ieri.

— Cît despre asta, n-aveți nici o teamă.

— Totuși, mă tem. Deși țara are nevoie de un guvern de stînga. Vom face lucruri frumoase, dragul meu Durant. Iar tu îți vei primi răsplata. Da, da, am de gînd să fac lucruri frumoase. Pacea, în sfîrșit, va fi pace pe lume. Se vor plînge nițel militarii, dar îi vom consola. Ha, ha, ha ! Ca și fabricanții de tunuri. Finanțele nu vor mai conduce lumea. Pacea, pacea și armonia socială ! Muncitorul nu va mai avea de ce să se plîngă. Cîte lucruri frumoase sînt de făcut, da, cîte lucruri frumoase ! Germanii cei mari își vor da seama și ei de voința noastră de pace și vor fi alături de noi...

Bunul Astric vorbea cu o sinceritate neprefăcută. Era atît de convins, încît, nici chiar pentru o împărăție, n-ar fi renunțat la înfăptuirea imediată a visului său.

Neghiobul în adîncul său.

*

— Are să fie frumos, zise Rodolphe.

— Da, răspunse Astric, numai dacă preşedintele nu-i dă altuia sarcina guvernului.

Încă se mai îndoia, cînd un aprod veni la el în goană.

— Vă pofteşte domnul preşedinte al republicii.

De astă dată, un surîs prostesc însenină figura prezidentului. Astric nu rosti nici un cuvînt. Dar obrajii îmbujoraţi ai lui Rodolphe primiră din nou sărutările băloase ale şefului său.

— Durant, eşti un geniu.

Doar atît putu articula Astric, după o clipă de tăcere.

— Domnule prezident ! exclamă Rodolphe.

Se grăbiră spre ieşire. Rodolphe era, însă, hotărît să-i impună prezidentului său ceea ce-i ceruse Jenny.

— Domnule Astric, zise el, păşind cu gravitate. În clipa de faţă, trebuie să fim foarte circumspecţi. Guvernul trebuie alcătuit în aşa fel încît să nu poată fi răsturnat de la o zi la alta. La Finanţe, de exemplu, am avea nevoie de Raoul Devet.

— Imposibil. A votat pentru fostul guvern.

— Fiţi fără teamă. Dar vom vedea cum e mai bine, după ce preşedintele republicii vă va fi însărcinat cu formarea cabinetului. Aveţi, în primul rînd, încredere în mine.

— Cît despre asta, dragul meu Durant, am mai multă decît în mine însumi. Şi numai Dumnezeu ştie cîtă încredere am.

Se aruncară amîndoi în limuzina prezidenţială.

Din mulţime, izbucniră cîteva urale şi cîteva fluierături.

*

Conversaţia, în automobil, încetase. Astric se gîndea îndeosebi la opera pe care o avea de îndeplinit. Îşi alcătuia cu imprecizie guvernul, vedea cum omenirea se şi schimbase în bine. Auzea şi declaraţia guvernamentală. Trebuia să înceapă cu cuvîntul Pace şi să se termine prin Război războiului.

Cît despre Rodolphe, viitoare Eminență Cenușie a noului regim, o luase și el razna, hoinărind prin lumea himerelor sale. Dar gîndurile lui năvalnice zburară dincolo de frontiere și părăsiră Franța. Revăzîndu-se în America, luă hotărîrea de a înnoi această frumoasă țară, pe care o iubea atît de mult și care, cu ajutorul Franței binevoitoare, și-ar putea răsturna regimul supercapitalist. Era nespus de mulțumit că el, Rodolphe, putea să-i tragă astfel clapa dragii sale Jenny. Şi cît de mult îi deplîngea pe bieții politicieni de peste Atlantic, care credeau că un guvern de stînga, în Franța, le-ar aduce lor vreun folos! Închipuindu-și că duce o politică de mare anvergură, sărmanul președinte al Statelor Unite nu făcea decît să sprijine politica Franței. Acesta, cel puțin, era visul redeșteptat al lui Durant, care, în această zi de grație, avea convingerea că-l va putea realiza, odată ajuns la putere.

Visurile maestrului erau, astfel, aproape aceleași cu ale învățăcelului.

Automobilul opri în fața palatului Elysée. O gloată de ziariști îl luă cu asalt pe prezidentul Astric. Fotografii intrară în horă. Astric luă o poză de circumstanță și se lăsă fotografiat, cu bunăvoință. Zîmbetul prostesc nu-i dispăruse nici o clipă de pe gura largă.

— Domnule prezident, îl întrebă un ziarist, acceptați?

— De ce nu? Cînd ai de îndeplinit ceva bun, nu trebuie să te dai în lături niciodată.

— Cu ce echipă?

— Veți afla la timp și amănuntele.

În ciuda dorinței sale, Astric era prea grăbit, ca să poată zăbovi cu ziariștii.

— Dragă Durant, așteaptă-mă aici.

— Mult succes, domnule prezident!

În timp ce șeful partidului radical-social dispărea în palatul șefului de stat, Rodolphe se lăsă, la rîndu-i, intervievat de către ziariști. Mîndru de rolul său, el avu totuși tăria de a începe prin a nu divulga nimic și repetă, doar, cuvintele prezidentului.

— Nu știți nimic în plus?

— Nimic, zise Rodolphe. Sau, poate, da, însă prefer să tac. Rostul meu, înţelegeţi, nu e de a divulga secretele. Mi-e imposibil.

În faţa insistenţei reporterilor, sfîrşi prin a le expune, mai mult sau mai puţin limpede, programul partidului său.

— La cine va face apel ?

— Poate, la Raoul Devet şi, deasemeni, la Larbaissé, dacă nu mă-nşel.

În momentul acesta, Rodolphe simţi o pişcătură în fesă şi se răsuci în loc. Dinaintea lui, se afla unul dintre foştii săi locotenenţi, de pe vremea cînd era gangster.

— James !

James îi făcu un semn să-l urmeze, iar Rodolphe îl urmă.

— Patroane, mă găsesc aici, ca să te pîndesc. Erai gata să scapi prea multe secrete. Nu trebuie. Şi, nu uita, să te impui faţă de Astric. Trebuie neapărat ca Raoul şi Larbaissé să intre în guvern. Cred că n-o să fie greu.

— A, nu, James.

— Pentru că, altminteri, ştii, guvernul nu poate să dureze.

— N-avea nici o grijă. Dar ce faci pe-aici ?

— Am venit cu ea. De cînd ai plecat dumneata, trebu-rile nu mai merg la fel de bine. Dar, după cît se pare, eşti mai de folos aici. Sînt la ordinele dumitale, patroane.

— Îţi mai aduci aminte de Macone ? întrebă Rodolphe.

— Ei, frumoase vremuri, patroane !

Strălucitor, ca o frumoasă pătlăgică roşie, Astric ieşea de la Elyssé. Ziariştii îl înconjurară.

— Preşedintele mă însărcinează cu formarea noului cabinet. I-am răspuns preşedintelui că aş primi această grea sarcină. Caut, deci, să formez un guvern durabil.

— Cu cine ?

— Cu... Dar mergeţi la Cameră, veţi afla acolo noutăţi. Eu trebuie să-mi încep imediat consultările. Nu vă pot spune, prin urmare, nimic precis. Dar unde e Durant ?

În spatele lui, Durant se despărțea de James.

— Uite-mă, patroane.

Se urcară amîndoi în limuzina care-i duse înapoi, la Cameră. Pe drum, Rodolphe își instrui prezidentul, în ceea ce privește componența viitorului cabinet, întocmai cum îl sfătuise James.

— Raoul Devet, la Finanțe. Fără el, nu obținem majoritatea.

— Da, dar e un financiar, zise Astric. N-aș putea să-l accept.

— Trebuie.

— Bun. Îl luăm pe Devet. Dar la Război ?

— Un general.

— Care n-ar fi de acord cu dezarmarea.

— Dimpotrivă, domnule prezident.

— Cît despre mine, îmi rezerv Externele.

— A, nu ! se opuse Rodolphe. Dumneavoastră luați, mai bine, Instrucțiunea Publică. Lăsați-i Externele lui Larbaissé. La Instrucțiune, dumneavoastră veți face o operă măreață și veți avea, totodată, o majoritate sigură.

— Ești genial, Durant. Da, ai dreptate, vreau ca și săracii să se poată instrui și nu voi uita că eu însumi am pornit de jos. Niciodată nu voi uita cît m-am zbătut pînă să-mi iau bacalaureatul. Bunica mea, o femeie cumsecade, îmi făcea plăcinte cu mere, erau grozave. Nu voi uita niciodată, Durant.

Rodolphe avea lacrimi în ochi. El, în tinerețea sa, nu se zbătuse niciodată, niciodată nu muncise. Liceul îl urmase în silă. Îi făcea și mama lui plăcinte, de care își mai amintea și astăzi, cu deliciu, dar uita mereu de maică-sa. Cît de mult îl admira pe omul acesta, care alesese studiile în locul oricărui alt lucru ! Îl înțelegea acum, cît nu se poate mai bine.

— Și, apoi, adăugă Astric, toate gunoaiele alea de licee catolice, care vă slutesc copilăria, toate trebuie să dispară. Ah, ah, cît sînt de fericit, dragul meu Durant ! Da, da, așa voi face, cum bine mă sfătuiești. Evident, nu-mi place de Devet, dar, cînd e vorba despre salvarea republicii, trec peste orice.

*

La Palais-Bourbon, aceeași zarvă, pe care o lăsaseră cu o jumătate de oră mai înainte. Deputații își puneau cu toții întrebarea cum va reuși Astric să-și formeze guvernul.

Cînd șeful partidului radical-social își făcu apariția, se înclinară toți, destul de respectuos, fie că erau de dreapta, fie de stînga. Se vedea limpede, după chipul lor, că orice guvern e posibil, cu condiția să facă și ei parte din el.

Devet trecu pe lîngă viitorul prim-ministru fără măcar să-l privească. Era un bărbat elegant, îndeajuns de fin și cu gesturi repezite. Zîmbetul lui avea ceva respingător. Astric se apropie de el.

— Devet, am ceva să-ți spun.

— Nu văd nici o nevoie.

— E vorba despre portofoliul Finanțelor. Aș vrea să ți-l încredințez.

Devet se întoarse, ca un automat, cu zîmbetul pe buze.

— Ar fi cam greu, zise el, după o clipă de gîndire. Dar, dacă-mi dai un răgaz de două ore, s-ar putea să nu refuz.

Astric i le acordă cu plăcere. Știa, acum, că poate conta pe el.

— V-am spus eu că are să primească, zise Rodolphe.

Nu-și slăbise prezidentul nici un pas.

— Durant, ești genial.

— Iar acum, iubite domnule prezident, trebuie să vă părăsesc. Sînt obosit și, în afară de asta, mă așteaptă soția mea. Nu mai aveți nevoie de mine, în mod sigur, pînă mîine. Și nu fiți îngrijorat, au să accepte toți.

— Da, ai dreptul la odihnă, Durant, răspunse Astric. cu emfază. O meriți.

— Atunci, pe mîine.

— Cum vrei tu, dragul meu Durant. Și află că ești numit șef de cabinet la Prezidenția Consiliului. Respectuoasele mele omagii, doamnei, și roag-o să mă ierte, că te-am ținut atît de mult.

Rodolphe se retrase. Ajuns afară, se hotărî să facă drumul pe jos, pînă la Hotelul Americanilor. Era în culmea fericirii. Totul mergea ca pe roate. Dar prea mergea bine. Tot ceea ce-i prezisese Jenny se împlinea în chip matematic. Prea era ușor, prea limpede. Limpezimea aceasta îl cam tulbura pe Rodolphe. Ce putea să se ascundă, oare, dincolo de toate astea? Începu să-l cuprindă o neliniște. Umbla încet, spre a putea gîndi. Dar, cînd izbutea să gîndească, tot nu ajungea la nici o concluzie. O teamă ciudată îi puse stăpînire pe întreaga ființă.

Lumina zilei scăpăta, dincolo de l'Etoile.

Rodolphe avu senzația clară că e urmărit. Nu se îndoi nici o clipă că era un țuțăr pus de Jenny și se răsuci pe călcîie. Nimeni, suspect. Rodolphe își iuți pasul. Mergea acum repede, ca și cînd s-ar fi zorit să ajungă undeva. Din timp în timp se uita brusc în urmă.

Pe șosea, se încrucișă cu Jenny, care era însoțită de un individ foarte elegant, cu monoclu. Ea trecu pe lîngă el fără să-l vadă.

Rodolphe nu dădu nici o atenție acestei întîlniri. „Pfe! își zise, încă un complice". Dar, după cîteva minute, i se urcă deodată sîngele la cap. Căci era prima oară, în viață, cînd descoperea că e înșelat. Întărîtat, se întoarse din drum și porni în urmărirea cuplului. Coborî, astfel, pe Champs Elysées, pînă în Place de la Concorde. Era acum la doi metri de Jenny și cel ce-o însoțea și tot nu putea încă să deslușească ce-și spun, atît de încet discutau.

Abia în clipa despărțirii ea se decise să vorbească mai tare.

— Pe mîine, rosti.

— Așa, la ambasadă.

„Individul ăsta vorbește cu un accent ciudat" își spuse Rodolphe și se ascunse după un copac. „Nu e, desigur, ambasadorul american".

Cei doi se despărţiră, însă, fără altă vorbă. Rodolphe se hotărî să-i ceară pe loc explicaţii şi se apropie de Jenny.

Cînd îl văzu, ea se înroşi.

— Dumneata, aici ?

— Da, v-am urmărit, zise Rodolphe. Cine e bărbatul cu care erai ?

— Mă priveşte.

— Jenny, vreau să ştiu.

— Uiţi că nu mai eşti bărbatul meu.

— E un ambasador, afirmă Rodolphe. Vezi ? Ştiu tot.

Jenny zîmbi, deoarece îşi dădea seama că el nu are cunoştinţă de mai mult.

— La revedere, zise, pe neaşteptate. Mîine la trei.

Şi sări într-un taxi.

Rodolphe rămase cu gura căscată, furios şi amuzat în acelaşi timp. Orice mister îl amuza, în măsura în care putea să-l dezlege. Or, nu se îndoia nici o clipă că pînă la urmă îl va dezlega şi pe acesta. Întotdeauna norocul îi dezlegase misterele. Iar Rodolphe avea încredere în norocul său.

Cînd ajunse în faţa hotelului, se opri un moment. Nevăzînd pe nimeni, intră şi urcă degrabă în camera sa. Yvonne era acolo, cu pălăria pe cap, gata de plecare.

— Unde te duci ?

— Doar n-am să aştept pînă cînd Majestatea Sa se îndură să-şi vadă nevasta.

— Vin de la Cameră.

— Puţin îmi pasă. Cretinule ! Îţi închipui că mă dai gata, spunîndu-mi că vii de la Cameră.

— Astric a format guvernul.

— Dar tu ?

— Eu ? Sînt şeful lui de cabinet. Fireşte, deocamdată. Dar mă prezint la viitoarele alegeri şi au pentru mine un subsecretariat de stat.

Întreaga mînie a Yvonnei se nărui. Acum tînăra femeie se uita de-a dreptul înmărmurită la uimitorul ei soţ. Să se fi înşelat în privinţa lui Rodolphe ? Fu convinsă de asta. Căci ea păstra încă prejudecata, după care, într-o

democrație, oamenii politici trebuie să fie neapărat de o inteligență superioară.

Cuprinsă de o emoție subită, izbucni în hohote de plîns și se aruncă în brațele lui. Rodolphe o primi cu toată mila, pe care, în clipa aceasta, o simțea pentru nevasta sa. Dar cînd văzu că Yvonne îl prețuiește, cînd văzu că are pentru el o admirație nemărginită, atunci o iubi, așa cum niciodată nu o iubise decît pe Jenny.

Cine poate rezista cuiva care-l admiră ?

— Nu te-am înțeles, zise Yvonne.

— Există lucruri care nu pot fi înțelese decît foarte greu, zise Rodolphe, sentențios. Să mergem la masă, mi-e foame.

Capitolul VI

ÎN CARE SE VEDE CĂ ALCOOLUL POATE DA LA IVEALĂ ÎNSUŞIRI ADÎNCI, PE CARE EDUCAŢIA SCĂPASE DIN VEDERE SĂ LE TREZEASCĂ

A doua zi, la ora trei, cu o mască energică pe faţă, Rodolphe intră în cameră la Jenny, fără a mai bate la uşă.

Încă timid cu femeile, nu îndrăzni să-şi scoată masca. Ruşinîndu-se de poftele amorului, trecu îndată la politică.

— Ei, şi-acum, zise, cu o voce aspră, uite că tot ce mi-ai cerut să fac, a fost executat. În consecinţă...

— N-am nici un chef să discut politică, îl întrerupse Jenny.

— Dar e foarte important...

— Lasă, mai tîrziu, zise ea, cu un glas mîngîietor.

Se apropie de el. Rodolphe, însă, în care ambiţia, născută din înalta sa funcţiune, biruise pe deplin, ardea de dorinţa de a şti adevărul.

— Crezi c-o să fie război ? întrebă el.

— Totul depinde de tine. Dacă eşti drăguţ, n-are să fie război. Dacă, dimpotrivă, te încăpăţînezi să fii rău, nu mai răspund de nimic.

Energia cu totul superficială a lui Rodolphe se înecă în teama de război şi de dragoste.

— Eu, rău ?

— Chiar nu mă vezi ? zise Jenny.

— Ba da. Şi găsesc că eşti foarte frumoasă.

— Pijamaua n-o remarci ?

— Îţi stă foarte bine.

— Nu-ți amintești de ea ?

— ...

— Cîndva, la Beverly-Hills, purtam exact aceeași pijama, cînd un anume John O'Donell, alias Rodolphe Durant, mi-a vorbit atît de frumos, încît nu puteam să nu-l iubesc. Da, aveam exact aceeași pijama, ți-aduci aminte, John ?

— Dacă-mi aduc aminte ! exclamă el.

O cuprinse în brațe, o sărută. Sărutarea impusă deschise o prăpastie între cele două ființe, care nu se mai iubeau. Jenny își dădu seama de pericol.

— E drept, reluă ea, pe vremea aceea John O'Donell nu era Rodolphe Durant și, prin urmare, nu era însurat. Cum se schimbă vremurile ! Nu-i așa, Rodolphe ?

— Adevărat, Jenny, avu el curajul să-i răspundă.

Jenny, atunci, se albi de furie. Lui Rodolphe i se făcu atît de frică, încît surîse.

— Dar asta nu mai poate merge așa ! strigă ea. Nu-și bate nimeni joc de nevasta lui John, fără să fie pedepsit. O, cu atît mai rău ! Da, cu atît mai rău pentru tine și pentru țara ta, cu atît mai rău pentru toată lumea !

Amenințarea își făcu efectul. Rodolphe văzu imediat, înaintea lui, războiul. Citise într-un ziar că guvernul de stinga duce în mod sigur la război. Nu cumva aceasta era intenția Americii ?

Se repezi, ca un nebun, în brațele ei. Sări, ca o fiară hăituită, peste prăpastia ce-i despărțea și, cu un sărut plin de voluptate îi smulse femeii un geamăt de dragoste. Jenny, recunoscătoare, i se dărui cu întreaga ei sinceritate.

Or, se întîmplă că această sinceritate îl subjugă pe Rodolphe în asemenea măsură, încît, cînd se desprinse din brațele americancei, era din nou îndrăgostit de ea. „E, într-adevăr, fermecătoare", își spuse. „Și, fără îndoială, superioară Yvonnei".

Nu mai credea în război.

— Vezi, zise, că tot te mai iubesc.

— Da, scumpule.

— Și că mă gîndesc mereu la tine.

— Da, *darling*.

— Nu mai ești supărată pe mine ?

— Cum aș putea fi supărată pe tine ? Tu ești atît de bun, atît de mare, iar eu, atît de proastă ! O proastă mică, asta sînt. Nu mi-o lua în nume de rău. Şi, mai cu seamă, să nu-ți închipui, nici o clipă, că te iubesc din interes. Nu, asta niciodată ! Nu-mi pasă de politică. Politica n-a fost decît un simplu pretext, ca să ajung pînă la tine. M-ai lăsat singură în America. Să nu uiți lucrul ăsta. Îți pare bine că sînt aici ?

— Te mai întrebi ? Numai că, uite, ție nu-ți pasă de politică, dar mie-mi pasă. Pentru mine, e o chestiune de foarte mare importanță și trebuie să mă ajuți. Pentru că mă iubești.

Ca și mai înainte cu cîteva zile, ea fu pe punctul de a-I spune totul, dezvăluindu-și secretele. Dar, în ultimul moment, i se făcu frică. Zgomotele unor pași, din camera învecinată, o făcură să tresară. Ştia că e spionată clipă de clipă, știa că prietenul său, care locuia în camera de-alături, e la curent cu tot ce face ea, poate chiar și cu tot ceea ce spune. Şi Jenny tăcu.

*

— De ce tăcerea asta ?

— Dar n-am nimic să-ți spun.

— Spune-mi tot ce știi, stărui Rodolphe.

— Singurul lucru pe care ți l-aș putea spune, e că n-ai de ce să-ți fie teamă. Tot ce fac, e pentru tine. Ar fi trebuit să observi pînă azi. Urmează-mi, deci, instrucțiunile și taci. Şi, mai ales, nu-ți fie frică de nimic, dragul meu. Nu mă gîndesc decît la tine.

Rodolphe era însă departe de a fi convins. Se temea și el de această bandă de gangsteri, al cărei șef fusese. Ştia foarte bine că erau în stare de orice. Dar îl interesa politica. Acum, cînd era factotumul guvernului, nu mai admitea să fie condus de primul venit și, cu atît mai puțin, de o femeie. De ce toate misterele astea, de ce dorea atît de mult America un guvern de stînga ? Simțea, vedea că nu fusese pînă acum decît unealta acestei femei și voia cu orice preț să se elibereze. Nu admisese, nici chiar

în America, dominația ei, și ieșise repede deasupra. De ce n-ar face și acum același lucru ?

— Vreau să știu tot, Jenny, insistă el.

— Îmi pare foarte rău, zise ea, dar, deocamdată, mi-e imposibil să te pun la curent.

Jenny îi vorbise, de astă dată, pe un ton aspru.

La rîndul său, Rodolphe se gîndi atunci să o amenințe și el. Îi spuse că, dacă păstrează în continuare secretul în privința anumitor chestiuni, va înceta să o mai vadă. Dar Jenny nici măcar nu-l asculta. Femeile, cînd simt că sînt iubite, nu iau în serios asemenea amenințări banale. Iar Rodolphe, de fapt, nu se supără decît pe jumătate. După cîteva minute, din nou uitase orice ură, din nou uitase de război.

*

La ora patru jumătate Jenny se ridică.

— Trebuie să plec, zise ea. Du-te.

Era, deodată, altă femeie, femeia care poruncește. Amanta dispăruse brusc. Pe Rodolphe îl trecu un fior.

— Mai stai pînă la șase, ai tot timpul. Yvonne nu se întoarce astăzi decît foarte tîrziu.

— Puțin îmi pasă mie de Yvonne. La revedere. Întîlnire, mîine la ora patru fix.

Rodolphe își luă inima în dinți.

— N-am să vin, zise el.

— Ba da, ai să vii. Căci altminteri...

Jenny îi deschise ușa.

— Pleacă, mă grăbesc !

Iar Rodolphe plecă.

*

Rodolphe Durant stătea, îngrijorat, dinaintea unui pahar cu coniac. Acum, judecînd după cum se comporta Jenny, era sigur de dezastru. Ce era de făcut ? Să-i spună totul lui Astric ? Dar, în cazul acesta, el, Rodolphe, risca să fie dat numaidecît afară.

În fața acestei viziuni îngrozitoare, căci el se și vedea în mizerie, părăsind Hotelul Americanilor, persecutat de toată lumea, dinaintea, deci, a acestei groaznice viziuni, Eminența Cenușie a noului guvern se liniști. Găsi curajul de a privi situația drept în față și lașitatea de-a o accepta așa cum e.

Da, dar ce era de făcut ? Căci trebuia, în orice caz, să facă ceva.

Rodolphe mai ceru un coniac.

„Îi bag în mă-sa“ hotărî el, după o clipă de gîndire. Cîteva minute mai tîrziu, hotărîrea aceasta se prăbuși. „Fără prostii, Rodolphe, fără prostii. Un om politic trebuie să privească lucrurile cu calm“.

După al doilea coniac, simți nevoia absolută de a se spovedi cuiva, de a cere, dacă se poate, un sfat. Da, dar cui ?

Rodolphe își aminti, atunci, că are o mamă. Își mai aminti, deasemeni, că-și iubește mama, și asta cu toate neînțelegerile survenite între ei. Merse pînă într-acolo, încît își imagină bucuria doamnei Durant cînd avea să-i anunțe numirea sa ca șef de cabinet.

Plin de speranțe, Rodolphe se îndreptă spre Place des Batignolles.

În fața clădirii, în care-și petrecuse aproape toată copilăria, Rodolphe începu să șovăie. Se temea, acum, de morala pe care avea să i-o facă doamna Durant și de criticile ei insuportabile. Entuziasmul lui se nărui.

Spre a-și face curaj, se instală pe terasa unui bistrou de peste drum. Ceru iar coniac. Paharele veniră, astfel, unul după altul, fără ca sufletul vlăguit al lui Rodolphe să ajungă la o hotărîre.

Rodolphe surîdea. Era la al șaptelea pahar. Un văl subțire de spiritualitate îi învăluia ființa, încetul cu încetul. Un Durant însă necunoscut își făcea apariția, sub efectul

alcoolului. Iar acest nou Durant se simțea teribil de aidoma cu mama lui, pentru care începea să aibă o adorație fără de margini.

— Nu vă simțiți bine domnule ?

— Ba da. De ce ?

— Sinteți foarte palid și...

— Încă un coniac !

Rodolphe dădu pe git al optulea pahar și, cu mintea sigură, dar pasul șovăielnic, porni spre clădirea de peste drum. Urcă destul de anevoie cele patru etaje. Aceeași servitoare ii deschise ușa. Fără a-i da nici o atenție, Rodolphe se duse direct în salon, unde știa că o va găsi pe mama sa.

— Mamă !

— Rodolphe !

O îmbrățișă.

— Dar ce-ai pățit ?

— Nimic, mamă.

Rodolphe avea lacrimi în ochi și abia putea vorbi. Doamnei Durant nu-i venea să creadă. Nu mai văzuse niciodată un Rodolphe atit de blind, atit de duios. Cînd îl sărută, simți însă mirosul coniacului.

— Ai băut.

— Ei, mamă, un coniac, la bistroul de-alături. Am fost un mizerabil, ai să mă ierți vreodată ?

Cu cit doamna Durant se uita mai bine la copilul său, cu atît îl recunoștea mai puțin. Se regăsea, în schimb, pe sine însăși. Trăsăturile lui Rodolphe deveniseră mai fine, privirile sale, pline de melancolie, o mîngîiau.

— Dar soția ta ?

Credea că Rodolphe și Yvonne se certaseră. Cum să-și explice, altminteri, tulburarea și, mai ales, vizita neașteptată a fiului său ?

— Yvonne... e la țară, la niște prieteni.

— Nu merge căsnicia ?

— Ba da, mamă, dar...

— De ce-ai venit să mă vezi ?

— Ca să te sărut, mamă...

Rodolphe era plin de voioșie. Nu se gîndea nici o clipă să-i anunțe numirea sa ca șef de cabinet. Uitase cu desăvîrșire de scopul vizitei sale. Voia să fie împreună cu mama lui, și asta era tot. Restul, nu-l mai interesa.

Cît despre doamna Durant, în van căuta să înțeleagă extraordinara schimbare a fiului său. Prima oară în viață îl vedea întocmai așa cum îl dorise. Și rămase în contemplarea acestei noi făpturi, ce-i semăna atît de mult.

— Să nu crezi că nu sînt la curent cu tot ce faci, zise ea, în cele din urmă.

— Fac tîmpenii, mamă.

— Nu sînt chiar de aceeași părere. Găsesc că, dimpotrivă, ești foarte practic.

— Ce contează asta în viață? zise Rodolphe, pe un ton degajat și sincer totodată.

Uluită, doamna Durant nu găsi nici un răspuns. O sună pe slujnică.

— Anna, te poți duce să te distrezi. Charlotte, la fel. Pregătesc eu cina.

— Strașnică idee, mamă! exclamă Rodolphe.

Cît de mult își admira el mama! Cît de frumoasă și de fină era ea, și ce zîmbet plăcut! Iar el, ani și ani de zile, o considerase doar o femeie cumsecade, vrednică de milă. De ce? Cum de poate cineva să se înșele în asemenea măsură?

Zări, pe cămin, o fotografie de-a lui, la vîrsta de trei ani. O luă și o privi îndelung.

— Ciudat, cît de mult îți semănam, cînd eram un mucos.

— E cea mai bună fotografie a ta, răspunse doamna Durant. În celelalte...

Nu voi să-și ducă fraza pînă la capăt, dar un zîmbet trist îi alunecă pe buze.

— În celelalte, zise Rodolphe, semăn mai mult cu tata.

Ea tăcu. Rodolphe puse fotografia la loc, pe cămin, apoi se duse la oglindă.

— Astăzi, mamă, cu cine semăn?

— Cu mine, se grăbi să răspundă doamna Durant.

— Adevărat, încuviință Rodolphe.

Cu două ore mai înainte s-ar fi înfuriat dacă cineva i-ar fi spus că seamănă cu mama sa. Acum, dimpotrivă, era încîntat. Își căuta, în oglindă, trăsăturile asemănătoare cu ale doamnei Durant și trecea peste acelea, care, întîmplător, i-ar fi amintit de tatăl său. Acesta fusese, totuși, singura ființă pentru care Rodolphe nutrise o admirație adevărată.

— N-ai mai terminat să te uiți în oglindă ?

— Mă iubesc, mamă. Pentru că semăn cu tine.

Nu observase că, între timp, doamna Durant ascunsese sub un fotoliu o mare fotografie de-a soțului ei.

— Jean Rimeau și Charles de Liguières, zise ea, după o tăcere, vin adeseori pe la mine și mă țin la curent cu isprăvile tale. Pe scurt, știu totul. Sau aproape totul.

— Ce om subțire e Charles ! exclamă Rodolphe. Ca și Rimeau, adăugă el. Ha, ha, asta-i grozav, tot credincios a rămas ?

— Da. Și e fericit.

— Aș vrea atît de mult să-i semăn !

— Poate nu e chiar atît de greu, zise doamna Durant.

Era în culmea entuziasmului.

— Ba da, mamă, e poate lucrul cel mai greu, pentru o ființă ca mine. Tata mi-a dat o educație foarte proastă. Acum îmi dau seama de asta. Numai tu ai încercat să faci ceva bun. Dar a fost imposibil, era prea tîrziu. Din păcate, ți-a luat-o tata înainte.

— Tatăl tău a fost un om de treabă. N-ai de ce să-l acuzi. Nu, nu, tatăl tău...

— Te rog, nu-mi mai vorbi de tata. Mi-a dat o educație dezastruoasă. A fost un mizerabil de mic burghez republican, uite ce-a făcut din tine, o martiră. Mai există pe lume și altceva, da, da, mamă, simt eu că mai există și altceva decît ambiția și simțul practic. Unii găsesc acest altceva în credință, ca Jean, alții, în ereditate, ca Charles și Armand. Dar eu ?

Rodolphe făcu un gest de deznădejde. Doamna Durant îl strînse în brațe și, fericită, cum desigur de mult nu mai fusese, începu să-l mîngîie. Dar tot nu izbutea să înțeleagă cărui fapt i se datora această schimbare subită,

aproape brutală. Singurul lucru, pe care-l vedea limpede, era că fiul său voia, în fine, să semene cu ea. Iar lucrul acesta o tulbură atît de mult încît se așternu pe plîns.

— Mamă, de ce plîngi ?

— Sînt fericită, dragul meu. Și mai sînt și necăjită că nu te-am cunoscut mai de mult. Da, acum te regăsesc. Sînt atît de fericită, sînt atît de fericită !

— Mamă, tu te regăsești ?

— Poate...

Era și el în culmea bucuriei, ca și cînd s-ar fi găsit pe sine însuși, așa cum crezuse că e într-adevăr.

— Dar Astric ? întrebă doamna Durant.

— Un imbecil de treabă, surîse Rodolphe. Mi-e teamă, nu cumva să facă prostii dezastruoase pentru țară. Da, da, mamă, mi-e grozav de frică pentru Franța.

— Ai putea să-l sfătuiești în bine.

— Are un partid în spate. Într-o democrație trebuie să ții întotdeauna seama de partide. Regimul ăsta e o aberație. Mi-e silă. Să vorbim despre altceva, mamă. Sau, mai bine, dacă vrei, să nu mai vorbim deloc. Hai să ne îmbrățișăm !

O îmbrățișă din nou, cu înflăcărare. Ea făcu la fel.

— Cît de frumos ești astăzi !

— Tu ești frumoasă, mamă !

*

Noaptea se lăsa, picătură cu picătură. Spre a ține trează mintea omului, Dumnezeu aprinsese felinarele cerului. Zgomotele străzii prindeau a se învălui în mister.

*

— Mamă, mie mi-e somn.

— Întinde-te și dormi, dragul meu. Pari obosit. Hai, vin-aici și dormi nițel. Între timp, eu îți prepar ceva de mîncare, vrei ?

— Nu, mamă, nu. Mai bine, cîntă-mi. Ți-aduci aminte, cum îmi cîntai, cînd eram mic de tot, ca să adorm ? Ți-aduci aminte, mamă ?

— Cum să nu-mi aduc aminte ? ! Ce vrei să-ţi cînt ?

— *A fost odată un vaporaş.*

Rodolphe se lungi pe canapea şi închise ochii. O uşoară ameţeală îl sili numaidecît să-i redeschidă. Mama sa era chiar lîngă el, dar o vedea ca printr-o ceaţă. Arăta întocmai ca în urmă cu douăzeci de ani, mai tînără şi mai duioasă, nespus de duioasă.

A fost odată un vaporaş,
A fost odată un vaporaş...

Cît de fermecătoare era vocea doamnei Durant ! Iar el uitase cu totul această voce melodioasă, care nu încetase, totuşi, niciodată să cînte. Rodolphe se vedea acum copil mic, seara, cînd mama lui îi cînta, ca să-l adoarmă. Ah, numai de i-ar trece odată afurisita asta de ameţeală ! Dar, nu, de îndată ce ochii i se închideau, ameţeala se întorcea.

— Închide ochii, puiule, şi dormi...

...ce ni... niciodată nu navigase...

— *Ce ni... niciodată nu navigase,* repetă Rodolphe, închizînd ochii.

În sfîrşit, izbuti să şi-i ţină închişi. Ameţeala dispăruse. Cîntecul devenea din ce în ce mai puţin desluşit. Rodolphe adormi. Un sforăit puternic o înştiinţă pe doamna Durant că fiul său era în braţele lui Morfeu. Se opri din cîntat. Dar o cuprinse un tremur nervos. Cunoştea sforăitul acesta, încă de mult. Era al răposatului ei soţ.

Simţi un fel de încleştare. De ce sforăia ? Şi de ce, mai ales, se pornise deodată pe un sforăit atît de vulgar, atît de nesuferit ? Ar fi dorit atît de mult să mai cînte, să cînte într-una. Dar îi era nespus de greu, nespus de penibil. Părăsi încăperea, în vîrful picioarelor şi se retrase în bucătărie, ca să prepare cina, o cină bună pentru Rodolphe al său.

Cum sforăitul o urmărea şi acolo, închise uşa.

Iar voia bună reapăru pe chipul doamnei Durant, care începu din nou să cînte, în timp ce pregătea un excelent muşchi de vacă la grătar, cu cartofi prăjiţi. Îi mulţumea

lui Dumnezeu, bucuroasă, pentru schimbarea pe care i-o hărăzise lui Rodolphe. Acum, în aceste condiţii, îşi va putea revedea fiul, aproape zilnic. Nu va mai simţi apăsarea singurătăţii, va fi fericită, în sfîrşit, fericită.

Dar, după patru, cinci, şase săptămîni,
Hrana începu să se termine.

Doamna Durant rîdea din toată inima. Se gîndea la copilăria ei fericită. Mama ei, la culcare, îi cînta acelaşi cîntec. Iar tatăl său ? Cît era de bun ! Scoase un suspin. Îşi amintea foarte bine de tatăl ei. Era de mult măritată, cînd el muri în război. Războiul ! O clipă ura răvăşi frumosul chip al doamnei Durant. Germanii îi uciseseră tatăl, iar acum din nou se vorbea despre un viitor război. „Că n-or fi vrînd să-mi ia acum şi fiul".

Se deschise uşa, şi Rodolphe intră în bucătărie, încă buimăcit de somn.

— Te-ai şi sculat ?

— E tîrziu, mamă. Am dormit mult ? Ştii, mamă, ca să mă simt bine, ha, ha, ha, băusem cam mult coniac, înainte de-a urca la tine. Trebuie să fi fost pilit, ca un polonez. Nici măcar nu-mi aduc aminte toate prostiile pe care ţi le-oi fi îndrugat.

Ea înmărmuri, cu ochii la el. Buhăit, cu obrajii roşii, vulgar, Rodolphe îşi plimba de colo-colo, prin bucătărie, făptura de rînd.

— Dimpotrivă, zise ea, temătoare, ai fost cum nu se poate mai drăguţ. Da, da, erai foarte duios. Iar eu ţi-am cîntat : *A fost odată un vaporaş,* ca atunci, cînd erai mic. Ca să poţi adormi, ţi-aduci aminte ? M-ai rugat atît de frumos !

— Eu ?

— Da, tu.

— Ha, ha, ce idiot am fost ! Trebuie să fi fost de-a dreptul caraghios. Ca şi tine, dealtfel.

— Dimpotrivă, Rodolphe.

— Phe ! Dar asta n-are nici o importanţă, cum zicea, atît de bine, bietul tata.

— Iar mama ta îţi spune că are.

— Ei, aş, nicidecum. Şeful de cabinet al prezidentului de consiliu, un factotum în guvernul Franţei, are nevoie ca mama lui să-i cînte, ca să adoarmă. Haida, de, mamă, să lăsăm gluma. Eram pilit, şi atîta tot.

Ea nu mai fu în stare să scoată un cuvînt. Îl privea, uluită, şi nu înţelegea nimic.

Muşchiul de vacă începuse să se prefacă în cărbune, ca şi cartofii. Rodolphe simţi mirosul fripturii care se ardea.

— Dar ce faci acolo, mamă ? Pentru numele lui Dumnezeu, ai ars friptura !

Ea nici acum nu se clinti. Cu ochii aţintiţi asupra fiului, se gîndea la soţul său. Avea şi Célestin obiceiul de a bea uneori, dar atunci el devenea mai brutal decît oricînd. În vreme ce Rodolphe era exact contrariul. Nu ştia ce să creadă. Care era firea lui adevărată ?

— De ce mă fixezi în felul ăsta, mamă ?

Ea zîmbi, iar zîmbetul îi fu de o tristeţe fără margini. Rodolphe nici măcar nu băgă de seamă.

De afară se auzea murmurul îndepărtat al oraşului. Cineva din clădire se distra la pian cîntînd o nocturnă de Chopin.

— Vrei un coniac, Rodolphe ? Am unul dintre cele mai bune coniacuri. E într-adevăr admirabil. Vrei ?

— Trebuie să fii nebună, mamă. Cum vine asta ? Ţii neapărat să mă îmbeţi ? A, nu, dacă-i pe-aşa ! Eu trebuie să plec. Dar de ce zîmbeşti în felul ăsta ? E stupid.

Cu acelaşi zîmbet trist pe buze, aprcape desperat, ea deschise bufetul şi scoase o sticlă. Umplu în tăcere două pahare, întinzîndu-i unul lui Rodolphe. Îi tremura mîna

— Am chef să beau un coniac cu tine, dragul meu.

— Nici nu mă gîndesc. Eşti zmucită de-a binelea. Sau îţi baţi joc de mine, ca de obicei ?

— Nu-mi bat joc de tine. Numai că...

Ea tăcu, neîndrăznind să-şi continue gîndul.

— Numai că ce ?

— Nimic, Rodolphe.

Furios, el îi întoarse spatele. Cînd, deodată, doamna Durant își pierdu mințile. Se năpusti, inconștientă, asupra fiului său și-l răsturnă cu spatele pe masa de bucătărie. După care, apucînd sticla, ținu cu orice preț să-l silească să bea.

— Bea, puiule, bea, strigă ea, din răsputeri.

Nu izbuti. Atunci, desperată, începu să arunce cu coniac în obrajii buhăiți ai lui Rodolphe.

— Bea, puiule, bea !

Mai întîi, Rodolphe rămase năucit. După cîteva clipe, însă, își reveni, făcu un efort, încercă să se ridice. Osteneală zadarnică. Doamna Durant nu-și cruța forțele. El, atunci, îi atinse cu brutalitate un picior în burtă. Ea căzu cu capul pe soba de gătit.

— Nebuno ! strigă Rodolphe. N-ai decît ce meriți.

Își șterse obrajii plini de coniac și, fără măcar să se uite la victima sa, ieși, trîntind ușa după el.

Noaptea apăsa din greu orașul. Doamna Durant se ridică anevoie. Nu-și pierduse cunoștința, căci avu puterea de a merge pînă la micul balcon al salonului, care dădea în stradă. Putu să deslușească, de acolo, umbra lui Rodolphe, care traversa piața.

— Bea, puiule, bea, murmură ea, cu greu.

Se aplecă puțin, apoi încă puțin...

Capitolul VII

ÎN CARE SE VEDE CĂ, DACĂ IDEEA MORȚII SCHIMBĂ FAPTURILE UMANE, FĂCÎNDU-LE LOR ÎNSELE SUPERIOARE, SUCCESUL, DIN NEFERICIRE, LE FACE SĂ UITE DE ZISA IDEE

Rodolphe Durant, șef de cabinet la Prezidenția Consiliului, era în concediu, doamna Durant, mult iubita sa mamă, fiind găsită strivită pe pavajul asfaltat din Place des Batignolles.

Cu excepția unui foarte mic număr de ziare, care, dintr-o cauză sau alta, vorbeau despre un atentat politic, toate celelalte mari cotidiene anunțaseră moartea prin accident a mamei înaltului funcționar. Iar ancheta, dealtfel, nu întîrziase să tragă concluzia, pe baza raportului întocmit de medicul legist, doctorul Pierretpaul, că a fost un accident.

Așadar, de cinci zile, Rodolphe Durant era în concediu. Alături de nevasta lui, la Hotelul Americanilor, el nu primea pe nimeni, indiferent cine-ar fi fost, în afară de imaginea spirituală a aceleia, care-i dăduse viață. Iar imaginea aceasta îl chinuia de dimineața pînă seara și de seara pînă dimineața. În van se străduia Yvonne să-l consoleze, în van îi dădea ea sfaturi bune. Rodolphe nu voia să audă de nimic.

— Dar bine, dragul meu, sînt cinci zile de cînd nu mai dormi. Doar nu vrei să te omori ?

La această întrebare, Rodolphe nu avea decît un singur răspuns.

— Să mor, să mor, zise și de astă dată. Nici nu vreau va mai bun. Tu nu pricepi că moartea, pentru mine, fi o eliberare ? Acolo, poate, aș regăsi-o pe mama.

Yvonne se uită îndelung, cu curiozitate, la soțul său, ır nu mai îndrăzni să spună nimic. Dacă, pe de o parte, a îngrijorată din pricina sănătății lui, pe de alta, nu ıtea să nu prețuiască această stranie schimbare, ce-i cu-'însese într-atîta sufletul, încît îi era întipărită și pe up. Știa bine că, adeseori, durerea îi face pe oameni ai buni, dar niciodată n-ar fi bănuit că, în Rodolphe, ascunde o asemenea rezervă de sensibilitate. Probabil, aceea, chipul său, deși răvășit de oboseala nopților be, exprima totuși, în ciuda împrejurărilor, o adîncă ulțumire.

Ziua era atît de călduroasă, încît pînă și păsările re-ızau să mai cînte. Din cerul tulbure și sufocat de fier-ințeala orașului, nu mai cădeau decît auriile săgeți ale urerii. Ce e drept, nu era încă decît ora trei după-miază, iar de sfîntul Médard, cu trei săptămîni mai îna-ıte, se făcuse vreme frumoasă.

Palid, cu obrajii supți și cu ochii uimitor de umflați, odolphe tăcea cu încăpățînare. Yvonne stătea lîngă el, ıtr-un capot negru și-l mîngîia din cînd în cînd pe pă-ul răvășit. Duioasă și melancolică, privirea ei contrasta u atitudinea, care era mai curînd a unui bărbat conștient e datoria sa, de a inspira curaj.

— Haide, Rodolphe, zise ea, vino-ți în fire, ce naiba ! 'i-am pierdut și eu părinții și, după cum vezi, nu mă imt mai rău decît înainte. Viața cere, dragul meu. ca ătrînii să moară înaintea noastră. Haide, ia sandvișul sta, are să-ți facă bine, și pe urmă un pahar de vin oșu.

— Nu mi-e foame.

— Înțeleg, dar încearcă cel puțin să dormi. Haide, ino aici, lîngă mine și culcă-te.

— Nu mi-e somn.

— Nu mi-e foame, nu mi-e somn, dar, atunci, ce ți-e ?

— Nu mi-e nimic. Asta e. Aș vrea să fiu singur. Da, e tot ce vreau... Jean, unde-i Jean ?

— Vrei să-l chem ?

Rodolphe se ridică din fotoliu, făcu cîțiva pași, se apropie de nevasta lui.

— Nu, zise el, în cele din urmă. Nu vreau să-l chemi pe Jean, e inutil.

Și din nou se așternu tăcerea, și din nou imaginea bietei doamne Durant începu să-l obsedeze pe Rodolphe.

*

Rodolphe se uita în tavan. Din cînd în cînd, buzele îi îngînau cuvinte neînțelese, al căror sens Yvonne zadarnic căuta să-l deslușească. Dar i se părea că azi vorbește mai puțin decît de obicei și că, în schimb, era muncit de gîndul de a-și da sufletul. Era în bine ? Ori din ce în ce mai rău ?

— Cîntă-mi ceva, zise el, deodată.

Și își aținti ochii asupra Yvonnei.

Ea se cutremură. Nu cumva înnebunise ? Fu atît de înspăimîntată, încît nu putu rosti nici un cuvînt.

Rodolphe nu insistă. Ochii, însă, i se închiseră, cu un zîmbet trist.

*

„*A fost odată un vaporaș...*"

Rodolphe abia de murmura cîntecul, pe care, pe de altă parte, părea să-l asculte, ca și cînd ar fi venit de departe, de foarte departe.

— Rodolphe ! exclamă Yvonne.

El o fixă, cu o privire de-o blîndețe fără de margini.

— De ce mă întrerupi ?

— Dar...

— Ascultam cîntecul pe care mi-l cînta mama cînd eram mic. Și-n ziua morții ei mi l-a cîntat. Cu cinci minute, poate, înaintea morții. Ascultă-l : *A fost odată un vaporaș...* Nu-ți place ? *ce ni... niciodată nu navigase...* Recunoști vocea mamei ?

— Recunosc vocea ta, Rodolphe.

— Vocea mea... Ca și cînd eu aș fi existat vreodată. Nu sîntem niciodată noi înșine. Mama cîntă, Yvonne, nu eu... Ascultă...

Rodolphe își ridică ochii către fotografia doamnei Durant și inima-i crescu de bucurie. Căci se vedea din nou copilaș, jucîndu-se în brațele mamei sale. Buzele-i își schimbară astfel expresia, trecînd de la o senină melancolie la un rîs nebun, un rîs de copil, care o cuprinse și pe Yvonne.

Dar, după patru, cinci, șase sătpămîni,
hrana începu să se termine.

Acum fredonau împreună cîntecul acesta, care le încîntase cei dintîi ani.

Atîta-i căutăm pe morți, încît, pînă la urmă, îi găsim printre cei vii.

— Plec, zise Rodolphe, ridicîndu-se.

Yvonne tresări. Știa că se va duce din nou la cimitir, ca să se roage ore de-a rîndul, la mormîntul doamnei Durant. Știa că se va întoarce de acolo istovit și că din nou nu va dormi toată noaptea. Zilnic, aceeași poveste, aproape de o săptămînă. Zilnic, ea încerca să-l oprească, iar el, totuși, se ducea.

— Unde vrei să mergi ?

— Ah, mania asta a ta să-mi pui într-una întrebări !

— Nu trebuie să te duci la cimitir. Nu, Rodolphe, te rog. Stai, mai bine, acasă. Afară e atît de cald, iar tu ești atît de obosit...

El nu zise nimic. Și plecă, fără, măcar, a-și lua rămas bun.

Se întîmplă, însă, că de astă dată, Rodolphe își schimbă itinerariul și, în loc să ia ca de obicei automobilul ministerial, îl concedie, străbătu apoi, pe jos, Champs Ely-

sées, coborî pe cheiuri și o porni de-a lungul Senei, ca în ziua cînd se întorsese la Paris.

Mergea din ce în ce mai repede, în ciuda căldurii înăbușitoare. Nimic din ceea ce era în jurul său nu-l stingherea. Dimpotrivă, totul îi părea frumos și se uita cu adîncă plăcere la tot ce întîlnea. Era atît de palid, încît trecătorii își întorceau capul pe urma lui. Dar Rodolphe era departe de a-și da seama de mila pe care o inspira. Nu observa nici măcar figurile îngrijorate ale celor ce treceau în fugă pe lîngă el, ținînd în mînă ediții speciale. Politica, acum, îl interesa prea puțin. De aceea, cînd văzu mulțimea ce se strînsese în fața Camerei deputaților, preferă s-o ia la dreapta, spre a se îndepărta de tot ceea ce i-ar fi putut aduce aminte de politică.

Ajunse astfel pe străzile a căror liniște o prețuia, în bulevardul Saint-Michel. Nu dădu nici o atenție studenților ce se îndreptau încolonați spre centru, și intră în cafeneaua Mahieu. Masa, la care se aflau de obicei amicii săi, era goală. Se uită peste tot : nimeni cunoscut. Simțea, totuși, o nevoie chinuitoare de a sta de vorbă cu un prieten. Cu sufletul îndurerat, ieși din cafenea și coborî, pe bulevardul Saint-Michel, spre chei. Pe stradă, un tărăboi ca niciodată. Însă pe Rodolphe strada nu-l interesa. Vînzătorii de ziare îi întindeau edițiile speciale, iar el le refuza.

Se opri în fața catedralei Notre-Dame și, alături de icoana mamei sale, începu să admire capodopera gotică. Apoi se gîndi la Jean. Unde naiba putea fi ? Dar Charles ?

Intră într-o cafenea și-i sună pe amîndoi la telefon. Nici unul nu era acasă. Iar Rodolphe veni înapoi, ca să mai contemple o dată vechea catedrală, ca si cînd ar fi fost pentru ultima oară.

— Știți, cumva, cine-a construit-o ?

Se întoarse. Iarăși, o americancă. Îi cerea lui lămuriri, de care el habar n-avea. De astă dată, însă, Rodolphe nu se supără. Dimpotrivă. Făcînd un efort cu sine însuși, surîse cu amabilitate.

— N-aș putea să vă spun, domnișoară. Dar a fost, desigur, un om sfînt.

Privindu-l mai îndeaproape, ei i se făcu frică. Nu mai văzuse, sigur, niciodată un chip atît de trist, o privire atît de îndepărtată, un surîs atît de melancolic.

— Nu vă simțiți bine ? zise ea.

— Dimpotrivă, domnișoară, mă simt cum nu se poate mai bine. Da, da, vă asigur, mă simt foarte bine. Veniți cu mine. Vreți să intrăm în catedrală ?

Ea nu îndrăzni să-l refuze.

Abia făcuseră cîțiva pași în lăcașul Domnului, cînd Rodolphe căzu în genunchi și începu a se ruga. Buzele-i șopteau cuvinte ce se pierdeau în slava bolților imense. Părea că în ființa lui se pogorîse Dumnezeu, ca să-i aline sufletul în suferință. Tînăra americancă nu mai pricepea nimic.

— Mă scuzați, domnișoară, zise el, ridicîndu-se. Dar cer iertare de la Dumnezeu. O iertare, care să fie pentru mine o pedeapsă. Dumnezeu, dealtfel, mi-a răspuns. Da, da...

Erau singuri în biserică. Fata se uită din nou la el, cu curiozitate, căutînd să-l înțeleagă. Îi părea ciudat acest tînăr cu fața foarte palidă, cu trăsături atît de fine, cu surîsul atît de blînd și plin de o grea suferință, atît de ciudat, încît o străbătu un fior. Cuvintele răsunau, însă, prea tare, spre a cuteza să vorbească. Ar fi vrut, totuși, să afle cum e cu putință ca o rugăciune în biserică să fie în același timp și un răspuns. Nu află, însă, nimic, deoarece Rodolphe, fără a se sinchisi de ea, părăsi brusc catedrala, iar fata nu-l urmă.

În fața palatului Bourbon era o înghesuială destul de mare. Ce se petrecea ? De la moartea doamnei Durant, Rodolphe nu mai era la curent cu nimic. Ce făcuse guvernul în lipsa lui ?

Se auzeau strigăte : „Jos, guvernul ! Vîndut străinătății !“ „Jos, trădătorul Astric !“ Urcat pe grilaj, un bărbat vorbea într-una. Nimeni, însă, nu înțelegea ce spune.

Totuși, îl aplaudau cu toții și strigau. Rodolphe se uită la cei din mulțime și le văzu cu groază chipul plin de o ură sălbatică. Amintindu-și de înalta sa funcție, își redobîndi un pic de energie și pătrunse, curajos, în mijlocul manifestanților. Dar ei strigau : „La moarte cu Astric!" iar pe Rodolphe îl tăie un fior. De ce-l urau atîta acești oameni pe bunul Astric ?

Deodată, văzu un tînăr, cu ochelarii mari, în rame de baga, cățărîndu-se la repezeală pe grilaj.

— Guvernul a căzut, trăiască Franța ! anunță acesta, cu un glas puternic.

Văzuse bine ? Rodolphe închise ochii, apoi și-i redeschise. Căci era de necrezut ca tînărul acela, cu ochelarii mari, de baga, să fie însuși mortul, Armand de Liguières. Totuși, el era. Iar cei de lîngă el, care-l sprijineau, nu erau alții decît Charles de Liguières și Jean Rimeau.

Rodolphe nu găsi nici măcar puterea de a crede în vedenii. Era prea istovit, nervii săi prea zdrențuiți, spre a-și mai putea explica în mod logic o asemenea înviere. Sîngele-i zvîcni puternic, însă doar o dată, apoi pe chip îi apăru un rîs imens, un rîs ce nu avea în el nimic omenesc. În același timp, din gură îi scăpă un strigăt sălbatic, acoperind toate vocile.

Întorcîndu-se spre el, mulțimea îl recunoscu pe șeful de cabinet de la prezidenția Consiliului, Eminența Cenușie a guvernului.

— Trădător, asasin, la moarte !

O sumedenie de pumni se ridicară, turbați, în direcția lui. Rodolphe, însă, nu-și putea dezlipi ochii de la Armand. Spera — cine știe ? — ca, alături de vechiul său coleg, pe care-l credea mort, să o vadă apărînd pe mama sa. Un obraz i se împurpură, pălmuit de către unul dintre aceia care, cu două zile mai înainte, manifestaseră pentru Astric. Alți cetățeni îl ridicară pe brațe, cît mai sus, ca să-l vadă toată lumea.

— Asasin, canalie, vîndut, trădător !

Ploua cu lovituri de pretutindeni, iar Rodolphe era pe punctul de a fi linșat, cînd Armand, recunoscîndu-l, se aruncă în mulțime, o despică în două și război pînă la el.

— Rodolphe !

— Ha, ha, ha !

Armand găsi, din fericire, argumente îndeajuns de convingătoare, spre a-l smulge pe bietul său prieten din mîinile mulţimii. Aceasta îi lăsă „mîrşava pradă", altminteri, bucuroasă. Plin de vînătăi, gemînd, nemaidîndu-şi seama de nimic, Rodolphe fu astfel pus la adăpost în tr-o cafenea din spatele Camerei deputaţilor.

Cafeneaua, aproape pustie. O singură masă era ocupată de către un muncitor, beat mort, şomer, probabil, prin graţia guvernului. Sforăia, dinaintea unui pahar gol.

Armand izbuti să se oprească din rîs. Dar, cînd dădu cu ochii de obrajii livizi ai lui Rodolphe, reveni de îndată la realitate.

— Sărmane prieten. Te-au masacrat, nu-i aşa ? De fapt, nu ai decît ceea ce meriţi... Te simţi mai bine ?

Rodolphe nu răspunse. Ochii i se deschiseră, dar nu putură să exprime decît vidul. S-ar fi zis că nu-l vedeau nici pe Armand. Din nas îi curgea o şuviţă de sînge. Armand îl şterse pe obraji cu un şervet muiat în apă rece.

Oarecum înviorat, Rodolphe schiţă un zîmbet slab, care se stinse, însă, într-un geamăt de durere.

— Mamă !

Închise din nou ochii. Dar pe chip i se citea că e mulţumit ; chiar fericit.

Rodolphe îşi înălţă capul şi se uită în jurul său. Cînd din nou îl recunoscu pe Armand, din piept îi izbucni acelaşi rîs, de bucurie îngrozită, rîsul de mai adineauri, cînd era în piaţă.

— A murit şi ăsta ? strigă el, cu ochii aţintiţi asupra muncitorului. Ha, ha ! Dar, atunci, unde e mama ?

— Aşteaptă, zise Armand. O vei vedea. Mai întîi, odihneşte-te bine.

*

Dinspre Place de la Concorde, se auzea mereu manifestaţia mulţimii. În vremea aceasta, toţi miniştrii şi deputaţii fugeau, cu chipurile înspăimîntate, prin ieşirea din spatele clădirii.

Armand îşi mîngîia prietenul pe frunte. Rodolphe căzu în acel somn de după marile zguduiri nervoase. Relaxarea îşi urma cursul.

— Un pic de somn şi totul va fi bine, murmură Armand, bucuros.

Comandă, în aşteptare, o jumătate de vin roşu. Avea un aer fericit, ca în zilele lui mari, cînd reuşea în toate. La doi metri de el, muncitorul continua să doarmă, cu capul pe masă.

Enervat de linişte şi aţîţat de evenimente, Armand ar fi vrut să se întoarcă în stradă, ca să-şi continue acţiunea. Din nefericire, starea lui Rodolphe îl ţinea pe loc. Armand se descărcă asupra muncitorului.

— Hei, trezeşte-te !

Celălalt se simţea, însă, prea bine în somnul său, ca să facă vreo mişcare cît de mică.

— Dormi, ai ? Te-ai îmbătat şi aştepţi să-ţi reiei lucrul. Ţie puţin îţi pasă de tot ce se întîmplă. Şi pretinzi că suferi. Suferi, ha, ha, ha ! De ce suferi tu, ai ? De mizerie ! Ca şi cum mizeria ar fi o suferinţă. Poate, numai pentru cei bogaţi. Iar tu vrei să domini, ai ? Vrei, aşadar, să te pui pe gîndit. Vrei să-nveţi ce-i suferinţa. Dobitocule, nu-ţi dai seama că orice elită are nevoie de făpturi care nu suferă ? De făpturi ca tine ? Păi, da, tocmai ca să poată domina. Dacă te apuci şi tu să suferi, unde am ajunge ? Imbecilule, tu nu-ţi dai seama că asta ne-ar duce de-a dreptul la barbarie ? Ha, ha, ha, nu fiinţele ce suferă, nu ele domină, nici acelea ce se bucură prea mult. A, nu, niciodată... Asta niciodată !

Muncitorul îşi ridică, în fine, capul somnoros şi greu de băutură. Armand îl privi cu bunătate, dar şi cu dispreţ, căci nu admitea ca un bărbat să doarmă, cînd întreg Parisul — credea el — era în picioare.

— Ce te uiţi aşa la mine? Eşti nebun? Lasă-mă. să dorm liniştit.

— Dar munca? Dar guvernul? E la pămînt.

— Mă doare-n coate, pe mine, de guvern. Dar tu? Tu de ce nu lucrezi? Eşti bogat?

Ochii i se lipiră de paharul plin al lui Armand.

— Eu am alte treburi de făcut, rîse acesta din urmă. Ia paharul ăsta şi şterge-o.

Muncitorul dădu pe gît paharul, dintr-o dată, apoi se trase mai aproape de Armand.

— Ştii, zise el, am auzit tot ce spuneai adineauri. cînd credeai că dorm. N-am priceput mare lucru, dar poate ai dreptate.

Se aplecă, apoi, asupra lui Rodolphe.

— Bietul băiat! Dar ce i-au făcut? Ah, brutele! Repede, gheaţă. Puneţi-i gheaţă pe la tîmple, o să-i facă bine. Ah, ce brute!

Ieşi, fluierînd *Internaţionala.*

Armand îl urmări o clipă cu privirea. Apoi, urmîndu-i sfatul, luă nişte gheaţă şi o puse pe tîmplele amicului său.

La contactul cu frigul, Rodolphe se trezi. Cînd văzu, însă, din nou capul lui Armand în faţa lui, închise ochii la loc, îngrozit.

— Unde mă aflu? suspină el. Doamne, unde mă aflu?

— Eşti cu mine, într-o cafenea. Cu mine, Armand. Sînt eu, Armand. Prietenul tău, Armand. Am fost împreună în America, ţi-aduci aminte? Nu sînt mort. Haida, de, Rodolphe, cum ai putut să crezi, fie şi o singură clipă, că m-am sinucis? Ha, ha, ce farsă!

Uluit, Rodolphe cuteză, în cele din urmă, să-şi privească drept în faţă prietenul, pe care-l crezuse mort şi îngropat.

— Armand, vorbeşti adevărat?

— Cu siguranţă.

— Dar, atunci, nu eşti mort?

— Dimpotrivă, mai viu decît oricînd. Am ticluit-o bine, nu? O farsă jucată lumii întregi. Speram să te văd dictator al Statelor Unite. Din nefericire, ai fost prea laş. Ce să-i faci? Napoleoni nu se găsesc chiar pe toate drumurile. Sub un nume de împrumut am mai rămas

cîteva zile în America. Te-am urmărit peste tot, chiar și pe vapor. Deasemeni, la Hotelul Americanilor. Să știi, Rodolphe, m-ai făcut să mă distrez teribil. Pe scurt, iată-mă.

— Da, dar...

— Nici un dar. Sînt eu, Armand de Liguières, eu și nimeni altul. Poţi să fii sigur de asta. Să știi că Jenny e o spioană ordinară. Eu am aflat la timp. Dar tu ai căzut mesa, ca un nătărău ce ești. În fine, totul s-a terminat, din fericire. Dar a fost periculos. Acum, scumpul tău Astric e la pămînt și nu se va mai ridica atît de repede. Adică, nu, în curînd va fi, probabil, din nou la putere. Căci, din nenorocire, regimul rămîne, iar regimul e el, Astric. Prea iute uită lumea, sub regimul ăsta. Şi, totuși, e un om de treabă. El, sărmanul, nu știa nimic, evident.

Vorbea, vorbea într-una, spre a-l convinge pe Rodolphe că el era într-adevăr Armand de Liguières. Se temea de o nouă criză.

— Dar Jenny ? zise Rodolphe

— Îmbarcată, în drum spre New York. Nu-ţi fie frică de nimic. E și ea, în fond, o femeie cumsecade. N-am uitat că m-a iubit. Şi pe tine te-a iubit. N-avea frică, va ajunge sănătoasă și nevătămată. Așa că, vezi, dragul meu, totul e spre bine.

Vorbea cu blîndeţe, fără a se aprinde ca de obicei, ca și cînd i-ar fi vorbit unui copil.

Rodolphe îl asculta, cu gura căscată. Abia acum începea să se întoarcă la realitate. Obrajii, din livizi cum fuseseră, i se făcură de un roz ușor. Dar, să-l vadă pe Armand în carne și oase, cu asta încă nu se dumirea. De astă dată își admira sincer prietenul.

— Armand, tu ești un om nemaipomenit. Avea dreptate Yvonne.

— Yvonne e şi ea o femeie la fel de cumsecade, zise Armand, surîzînd. Dar îmi plăcea mai mult de mama ta.

Brusc, Rodolphe albi din nou. Amintirea mamei sale se reaprinse brusc în el.

— Ştii, Armand, zise cu o voce tremurătoare. Mi-am ucis mama. Sînt cel mai ticălos dintre criminali.

— Ba nu, nu ești.

— Ba da, Armand. Sînt sigur că din cauza mea s-a aruncat pe fereastră. Mama, Armand, s-a sinucis. Am fost atît de brutal cu ea, încît a preferat să se arunce pe fereastră. Nu crezi ?

— Ba nu, ba nu, mama ta nu era o femeie care să se sinucidă pentru atîta lucru.

Rodolphe înălță capul. Paloarea îl părăsi, pe buze îi reapăru în treacăt rîsul său obișnuit, iar șeful de cabinet al lui Astric ceru un sandviș și un pahar de vin. Simpla afirmație a lui Armand îl vindecase. Iar nervii, dealtfel, îi erau prea zdruncinați, spre a mai putea să se ridice pînă la durere.

— Mi-e o foame de lup, zise el.

— Și mie.

Înghiți sandvișul cu lăcomie. Se vedea limpede că de multă vreme nu prea mîncase. Mai ceru un pahar de vin. Cum era foarte obosit, creierii i se năclăiră și Rodolphe se pili cît ai clipi din ochi.

— Biata mama... Era atît de bună și o iubeam atît de mult ! Dar, ia spune-mi Armand, ești sigur că nu din cauza mea a murit ?

— Cu siguranță.

— Ești drăguț. Iar eu m-am purtat atît de scîrbos cu tine. Am fost, chiar, în stare să te urăsc din toată inima.

Plîngea ca un copil, cerșindu-i iertare. Armand nu-i mai dădu, însă, nici o atenție amicului său. Gîndul îi era demult în altă parte. Se uita, prin fereastră, la rămășițele gravelor evenimente ce se desfășuraseră în piață. Treceau în goană polițiști și, la răstimpuri, cetățeni înnebuniți.

— Sînt îngrijorat, zise Armand. Mi-am lăsat prietenii în fața Camerei și mi-e frică să nu fi pățit ceva. Poți să stai aici, liniștit, cîteva clipe, pînă merg să văd ce se întîmplă ?

— Vin și eu cu tine, Armand.

— Dacă ții neapărat să mai încasezi cîteva lovituri, dacă nu te temi de moarte, poți să vii.

— Moartea... Da, Armand, cred că vreau să mor, atît de mult aș vrea să o revăd pe mama. Înțelegi, Armand ? Mama e acum în cer, nu poate fi decît acolo. unde vrei

să fie ? Moartea... Cît aș vrea să mor ! Dar n-am curaj, eu niciodată n-am avut curajul de-a înfrunta misterul. Asta-i slăbiciunea mea cea mare. Pe cînd mama l-a avut. Numai de-ar fi fericită, e tot ce doresc. Ea, însă, nu poate să fie decît fericită, nu-i așa, Armand ? Sigur că acolo cîntă *A fost odată un vaporaș*... Și eu sînt tot un vaporaș. Un vapor urît, da, foarte urît. Cît de mult aș vrea să mor ! Uite, acum aș fi fericit să plec la război. Așa, cel puțin, aș muri pentru o cauză frumoasă. Am făcut o mulțime de ticăloșii la viața mea. E și vina imbecilului de Astric. Ciudat, dar am acum un dispreț profund pentru toți inșii ăștia. Cred că pentru altceva sînt eu făcut, Armand.

— Ai putea fi un bun funcționar, zise Armand.

Nu ascultase decît sfîrșitul frazei.

— Crezi ? întrebă Rodolphe.

— Așteaptă-mă.

Fără nici un alt cuvînt, Armand își luă pălăria și plecă.

Iar Rodolphe rămase, ascultător, la locul său. Era, de-altfel, atît de extenuat, încît cu greu ar fi încercat să facă, din proprie inițiativă, chiar și cel mai mic efort. Și, apoi, se mai auzea și vuietul mulțimii, care, între timp, devenise enormă.

În fața Camerei, viteji tot mai așteptau ieșirea foștilor miniștri, care însă o și șterseseră. Așteptau tocmai pentru că-i știau plecați...

*

Rodolphe era trist. Toate aceste grave evenimente, care se succedaseră într-un răstimp atît de scurt, îi zdruncinaseră sufletul. Pe deasupra, în pofida lor, avea mereu dinainte-i imaginea mamei sale, aproape că nu-l părăsea. Îl va părăsi ea vreodată ?

— Chelner, încă un sandviș cu șuncă.

Era atît de grăbit să-și refacă puterile pierdute, încît mîncă trei sandvișuri.

— Chelner, ce mai e pe-afară ?

După spusele chelnerului, numărul manifestanților sporea în fața palatului Bourbon. Pe Rodolphe îl trecu

un fior de spaimă. Va putea ieși la timp din cafenea? Iar Yvonne, ea trebuie să fie foarte îngrijorată.

— Mamă!

— Ați dorit ceva, domnule?

— Da... Adică... Nu!

— Bine, domnule.

*

Lui Rodolphe îi era din nou somn, un somn ce nu avea nimic bolnăvicios. Își culcă, deci, capul pe masă și închise ochii. Dar, în ciuda nevoii pe care-o simțea trupul, gîndurile nu lăsau somnul să se apropie. Iar Rodolphe suferea îngrozitor. „De ce s-a omorît? Da, am fost un mîrșav, un criminal. Dar Armand zice că nu din cauza mea. Armand întotdeauna are dreptate".

Ceva îi spunea, totuși, că de astă dată, Armand nu avea dreptate. Ceva nelămurit, ceva ca un fel de răzbunare. Decît că mamele nu se răzbună niciodată. „Am să-l întreb pe Jean. Da, el nu poate spune decît adevărul".

*

Urmat de vărul său și de Jean, Armand intră în cafenea.

Rodolphe, fără măcar să le dea bună ziua, i se adresă de-a dreptul lui Jean Rimeau.

— Crezi că eu am omorît-o pe mama? îl întrebă. Adică, din cauza mea s-a aruncat pe fereastră?

Dreptcredinciosul ghici remușcarea și se agăță de ea.

— Numai Dumnezeu poate ști, zise el, așezîndu-se. Iar Dumnezeu ne iartă totul, dacă ne gîndim la el. E tot ce-ți pot răspunde.

— Dumnezeu, Dumnezeu... Are să-mi spună și mie vreodată?

— Dacă te rogi, poate.

— M-am rugat, Jean. Am fost la Notre-Dame.

— Cînd ne rugăm într-o biserică, Dumnezeu ne răspunde întotdeauna prin bucurie sau prin durere.

Atitudinea niţel cam prea afectată a prietenului său îl izbi neplăcut pe Rodolphe. Îşi întoarse ochii de la el şi întîlni privirea blîndă şi surîzătoare a lui Charles.

— Esenţialul, zise acesta, e dacă-ţi pare rău. Faptele noastre sînt adeseori atît de nesăbuite şi de urîte, încît, într-adevăr, numai căinţa ni le poate înnobila. Iar cît despre nelinişte, ea e pedeapsa viitoarelor noastre fapte rele. Poate, de asta, secolul nostru se numeşte secolul neliniştii.

Lucru ciudat, Rodolphe era acum în stare să priceapă totul. Ideile nu-i mai apăreau ca nişte formule abstracte, ci realităţi pe care, trecînd prin cuvintele celorlalţi, le descoperea în sine însuşi. Muntele nu-l mai înspăiminta, iar pe imensele valuri ale oceanului se simţea capabil să înoate. Înţelegea credinţa lui Jean, întrucît îl înţelegea pe Dumnezeu, şi pătrundea ideile lui Charles, întrucît îşi dădea seama de adînca subtilitate pe care o poate atinge un suflet. Singura dificultate, pe care o simţea era aceea de a-l cuprinde pe Dumnezeu, după cum îi venea greu să se mişte în voie prin slăvile atrăgătoare ale gîndirii. Îi lipsea metoda, cu desăvîrşire. Rodolphe suferea, se văita, se lăsa în voia sensibilităţii pe care nu şi-o putea domina.

— Moartea, zise el, e o monstruozitate. Sau, poate, o eliberare.

Se înfiora, gîndindu-se la moarte, după cum se îngrozea, gîndindu-se la viaţă. Toate problemele îl asaltau dimpreună, iar el era cu totul incapabil de a rezolva măcar una.

— Dumnezeu e totul, zise el, îndreptîndu-şi privirea către Jean. Dar ce înseamnă totul ?

Jean Rimeau fu luat pe nepregătite. Dacă, pe de o parte, nu-l mai recunoştea deloc pe vechiul său prieten, Rodolphe Durant, pe de alta, ar fi trebuit să facă un prea mare efort spre a-l uita în cîteva minute. Se mulţumi să-l îmbrăţişeze.

— Jean, de ce mă-mbrăţişezi ? Sînt atît de jalnic ?

— Te-ai schimbat grozav, Rodolphe.

Rodolphe avu un zîmbet de dispreţ faţă de sine însuşi, zîmbet pe care-l avea doamna Durant, cînd se su-

para pe el. Se întoarse și se uită în oglindă. Putu să vadă, astfel, ceva din chipul mamei sale, și se bucură.

Dar, dintre toți trei, acela care-l privea pe Rodolphe cu cel mai mare interes era Armand. Îl văzuse la treabă, credea că îl cunoaște bine. Și iată că, din adîncurile sale, ieșea la iveală o ființă nebănuită, pe care n-o descoperea decît din întîmplare, într-o zi în care Rodolphe își pierduse cu totul controlul asupra lui însuși.

— Credeai, zise el, că viața e atît de simplă, încît aveai să reușești. Dar ce te vei face acum, cînd e sigur că nu vei ajunge la nici o reușită ?

Îl văzu pe Rodolphe cum face un mare efort de gîndire. Temîndu-se pentru nervii lui, schimbă discuția.

— Să nu mai vorbim deocamdată despre asta. Să ieșim puțin.

Afară, căldura urca din trotuar. Aerul, ardea, pașii erau moi. Mulțimea încă nu părăsise cu totul podul Concorde și împrejurimile acestuia.

— Credeți că nu-l vor mai recunoaște ? întrebă Charles.

— Aș vrea foarte mult să le vorbesc, zise Rodolphe. Să le spun că m-am înșelat, să le spun tot ce gîndesc.

— Mulțimii, dragul meu, zise Armand, nu trebuie să-i spui decît ce gîndește ea. Altminteri, ești pierdut. Nu, nu fi prost, vino cu noi și taci din gură, n-are să-ți facă nimic.

Străbătură fără nici o greutate podul și piața Concorde. Pe strada Rivoli, începură să meargă în cadență, tăcuți, cu capul plecat. Trecătorii se uitau, curioși, la acești patru tineri, care aveau cu toții un aer preocupat și a căror tăcere cădea greu, asemenea unor picioare încălțate cu bocanci de schi. Vitrinele magazinelor priveau în altă parte.

Jean era chinuit de misiunea pe care o avea de îndeplinit, dar de care se ferea: aceea de a-l conduce pe Rodolphe spre Dumnezeu. Se ferea, deoarece își punea întrebarea dacă momentul e prielnic sau dacă nu cumva trebuie să mai aștepte o vreme. Dar, așteptînd o vreme, nu va fi pe urmă prea tîrziu?

Charles cugeta. Mintea lui se amuza, căutînd cauze precise acolo unde nu existau decît efecte. Se cufunda, astfel, în adîncuri imense, de unde îi plăcea să iasă lesne, cu zîmbetul pe buze.

Cel mai grav dintre toți era Armand. El, care, la un moment dat, își imaginase omenirea distrusă de materialism și bunăstare, vedea acum, cu surprindere, posibilitatea contrariului. În cîte rînduri nu-și spusese că Franța e pierdută, deoarece se transforma din ce în ce mai mult într-un „Rodolphe Durant". Or, iată că avea în fața ochilor un altfel de Rodolphe Durant, pe care nici măcar nu-l bănuise vreodată și care întrecea cu mult tot ceea ce-și putuse el imagina.

— Ești cea mai mare surpriză din viața mea, îi spuse lui Rodolphe.

Rodolphe nu răspunse. Pentru el, abia acum începea să nu mai fie o surpriză. Se ridicase o supapă oarecare. El de multe ori își presimțise însă existența, de multe ori ghicise că, dincolo de ea, ceva se ascunde. Numai că, spre a deveni realitate și a se pune în mișcare, acest ceva avea nevoie de lovitura de bici a evenimentelor. Moartea mamei sale venise, astfel, la timp. Rodolphe începea să-și dea seama de lucrul acesta.

— Ai să te mai înșeli încă asupra multor oameni, Armand, zise el.

Și își șterse fruntea de sudoare.

— Sper din toată inima, zise Armand.

În colțul străzii Castiglione, Jean se opri.

— Vii cu mine, Rodolphe?

— Unde?

— Indiferent. Ne plimbăm.

— Prefer să rămîn cu Armand, zise Rodolphe.

Jean nu insistă. Oarecum descumpănit, o porni, împreună cu Charles, spre grădinile Tuilleries, în vreme ce Armand și Rodolphe se îndreptau spre Operă.

— Ciudat mai e și Jean ăsta ! De ce ținea să merg neapărat cu el ?

— Mde ! Ca să te convertească.

— Păi, nu e momentul. N-am mai dormit aproape de o săptămînă, de cînd... În fine, de la moartea mamei, biata de ea.

— Nu te mai gîndi la asta. Cel puțin deocamdată. Trebuie neapărat să te-ntremezi. Ce naiba, tu ești un temerar !

— Ai dreptate, Armand.

În Place de l'Opera, se văzură deodată înconjurați de vreo cincizeci de tineri. Luați prin surprindere, căci numai la asta nu se așteptaseră, se pomeniră despărțiți fără voie. Lucru curios, se părea că tinerii au ce au mai ales cu Armand. Pe Rodolphe abia dacă-l țineau de braț. Sergenții de stradă se uitau la spectacol și zîmbeau.

Rodolphe îngălbeni. De astă dată i se făcu frică de-a binelea. Tocmai se prăbușea de spaimă în mijlocul celor pe care-i credea dușmani, cînd se simți înhățat pe la spate. Ca printr-un vis, îl zări pe Armand zbătîndu-se, croindu-și drum, apoi rupînd-o în sfîrșit la fugă, cît îi țineau picioarele, pe strada Petits-Champs. Încurajat, Rodolphe făcu un efort suprem și simțindu-se liber începu să alerge, la rîndu-i, cu o viteză de campion. Își ajunse prietenul din urmă, dar nici măcar nu-l văzu și trecu mai departe, atît de rău îl strîngea cleștele de foc al spaimei. În Place des Victoires, se opri, în sfîrșit, și se ascunse după statuia lui Ludovic al XIV-lea.

Armand îl ajunse.

— M-au trecut toate nădușelile.

— Închipuie-ți, că și pe mine, zise Rodolphe.

Armand zîmbi.

— Tu nu riscai mare lucru. Nu, nu, tu nu riscai nimic. Şi nu fără motiv.

— Adevărat, Armand, nu mă prea ţineau. În special pe tine păreau că te urăsc. Nu mai pricep nimic. Dar tu ?

Armand nu răspunse la această întrebare. Stătea drept, în picioare, în faţa statuii marelui rege şi părea că se gîndeşte la ceva. Răsufla din greu, ca o fiară rănită. Din cînd în cînd, pumnii i se strîngeau, în gesturi de ură.

Obosit, Rodolphe se aşeză pe marginea soclului. Se întreba într-una de ce tăbărîseră cu atîta sălbăticie manifestanţii asupra prietenului său, în vreme ce pe el, şeful de cabinet al lui Astric, îl cruţaseră. Exista, desigur, un mister. Şi se părea că Armand e la curent. Dar de ce nu voia să-i explice şi lui ?

— Spune-mi, Armand, de ce te-au atacat numai pe tine ?

Armand se întoarse către el. Avea un aer îngrijorat şi nu părea a fi în largul său.

— Lasă-mă-n pace, zise, pe un ton morocănos. Nu ştiu nimic.

Rodolphe nu insistă.

Lumina zilei se împuţina văzînd cu ochii. Ludovic al XIV-lea devenea o umbră măreaţă şi întunecată. Zăpuşeala soarelui slăbea, în vreme ce o undă proaspătă de vînt mătura căldura apăsătoare. Piaţa era pustie, nu se mai auzea decît vuietul îndepărtat al oraşului.

— Armand, tu pari neliniştit.

— Poate... Hai să mergem de-aici.

— Dar... atenţie, Armand, uite-i că iar vin !

Din cele trei străduţe, care dădeau în piaţă, se revărsau în goană, vociferînd, aceiaşi manifestanţi, năpustindu-se asupra lui Armand. De astă dată, nici un mijloc de scăpare. Erau prinşi. Ce era de făcut ?

Armand se zbătu cîteva clipe, apoi fu repede domolit. Rodolphe nu încercă să facă nici o mişcare. Cum ştia

că nu pe el erau furioși, nu-i mai era frică și își păstră sîngele rece.

— Rodolphe Durant ! strigă Armand din răsputeri.

De ce-l striga Armand pe ambele lui nume ?

Înspăimîntat, se întoarse către prietenul său, în timp ce tinerii manifestanţi se întorceau spre el. Atunci, se petrecu un lucru de necrezut. Îi dădură imediat drumul lui Rodolphe. Manifestantul, care-l ţinuse, ridică mîna către ceilalţi.

— Nu v-atingeţi de el, începu să strige. E domnul Durant, secretarul partidului.

Bietul Rodolphe nu mai înţelegea nimic. Ce se întîmplase ? Şi Armand ăsta, care se încăpăţînase să nu-i spună nimic ! Şi de unde respectul acesta, deodată, pentru şeful de cabinet al lui Astric ?

În vremea asta, Armand încasa pumni după pumni.

Făcîndu-și curaj, Rodolphe interveni.

— Dar lăsaţi-l în pace, zise el. E prietenul meu.

— Prietenul dumitale, acest criminal al poporului ?

Cel ce vorbea acum părea să fie conducătorul mișcării.

— Domnule Durant, noi sîntem de la Liga Drepturilor Omului. De mult îl cunoaștem pe băutorul ăsta de sînge.

— Oricum, e colegul meu de școală, zise Rodolphe, cu timiditate. În afară de asta, și el m-a scăpat adineauri din mîinile naționaliștilor.

— De astă dată o să vi-l lăsăm. Ca să vă facem plăcere, domnule Durant. Data viitoare, însă, cînd o să-l mai prindem... În sfîrșit. Rămîneţi, prin urmare, şef de cabinet, domnule Durant ?

Şef de cabinet ! Iată-l din nou pe Rodolphe, cufundat în recentul său trecut politic. Cabinetul Astric fusese, însă, răsturnat. El nu mai avea, în consecinţă, cum să fie șef de cabinet. Afară, doar, dacă pînă acum nu cumva visase. Rodolphe făcu un nemaipomenit efort de memorie. Se uită în jurul său, își pipăi mîinile. Nu, nu visa. Era chiar el și se afla în Place des Victoires, în mijlocul manifestanţilor din Liga Drepturilor Omului.

— Dar, în sfîrșit, zise el, guvernul e sau nu e demisionar ?

— Cred că nu sînteţi la curent, domnule Durant. fu răspunsul. Larbaissé a constituit un guvern naţional, cu Astric ca vicepreşedinte al Consiliului, aşa că vedeţi...

Abia acum înţelese Rodolphe tăcerea lui Armand. Se uită la prietenul său.

— Totul trebuie luat de la capăt, zise acesta din urmă.

Cîţiva ridicară pumnii.

— Lăsaţi-l, vă rog, zise Rodolphe.

Avea un aer dispreţuitor. Apoi, îşi luă privirea de la Armand, ca şi cînd acesta ar fi încetat să-l mai intereseze.

— Dar, bineînţeles, adaugă el, rămîn cu Astric.

— Trăiască Durant ! izbucniră, în cor, manifestanţii.

Erau plini de voioşie.

Armand surîse. Cum îl lăsaseră liber, se îndepărtă încet, fără un cuvînt şi fără a privi în urmă.

Un timp, Rodolphe îl urmări din ochi pînă cînd îl văzu cum dispare după colţul străzii. Atunci, ochii şefului de cabinet se umplură de lacrimi, lacrimi de fericire.

— Prieteni, dragii mei prieteni, sînt atît de fericit că mă aflu printre voi. Atît de fericit !

Rodolphe Durant îşi revenise.

CUPRINS

Stimate domnule Léon Negruzzi 5

GANGSTERUL

Capitolul I:
În care se vede cum cele ce urmează se pot petrece într-un viitor an de grație, pe care cititorul e liber să-l stabilească după cum îi place 21

Capitolul II:
În care se poate vedea cum înălțimea unui zgîrie-nor e în măsură să procure unei mediocrități elementele necesare spre a o face vecină cu geniul . 39

Capitolul III:
În care se poate vedea că adesea dragostea depinde de punctul de vedere din care o privești 52

Capitolul IV:
În care se vede că uneori țelul unui cîntec depășește așteptările 62

Capitolul V:
În care se poate vedea că un reprezentant al poporului are nevoie de mulți bani . . . 83

Capitolul VI :
În care se poate vedea că un prieten e adesea mai periculos decît un duşman 93

Capitolul VII :
În care se poate vedea că somnul e necesar organismului . 109

Capitolul VIII :
În care se poate vedea că un bandit aduce şi noroc . . . 124

Capitolul IX :
În care se vede cum vinul îndulceşte moravurile 141

Capitolul X :
În care se vede că e mai bine să mănînci ca lumea . . . 151

Capitolul XI :
Din care învăţăm că spre a face dragoste, trebuie să ştii cum să procedezi 171

Capitolul XII :
În care se vede că Horaţiu a fost un mare scriitor 189

POLITICIANUL

Capitolul I :
În care se vede că părerile şi chiar ideile se pot schimba în funcţie de cele mai neînsemnate împrejurări 199

Capitolul II :
În care se vede că timiditatea e prielnică unei iubiri fulgerătoare 218

Capitolul III: În care se poate vedea că un accident nu e altceva decît norocul care vine alergînd . . . 236

Capitolul IV: În care se vede că norocul și nenorocul, putîndu-se neutraliza unul pe altul, nu trebuie să contăm pe ele decît în măsura în care ciocnirea lor spulberă accidentalul și ne lasă esențialul 245

PARTEA A DOUA

Capitolul I: În care se vede cum ispita aurului îi poate face inferiori față de ei înșiși pe cei fascinați de puterea lui 268

Capitolul II: În care se vede că dacă iubirea e oarbă, iar ura e surdă, credința le biruie pe amîndouă, cînd frumosul îi vine în ajutor 279

Capitolul III: În care se vede că acela care-i confundă pe alegători cu poporul, riscă să primească un picior într-un loc destul de rușinos 300

Capitolul IV: În care se vede că în locul femeilor care le cîrpesc chiloții, bărbații le preferă pe acelea care li-i scot 308

Capitolul V: În care se vede că soarta unei țări, în anul de grație 19..., depinde nu de mare lucru . . 326

Capitolul VI :
În care se vede că alcoolul poate da la iveală însușiri adînci, pe care educația scăpase din vedere să le trezească 337

Capitolul VII :
În care se vede că, dacă ideea morții schimbă făpturile umane, făcîndu-le lor însele superioare, succesul, din nefericire, le face să uite de zisa idee 350

Lector : CHIRA DUMITRU
Tehnoredactor : MINA CANTEMIR

Bun de tipar 17.04.1974. Tiraj 48 140 ex. broşate.
Coli ed. 19,49. Coli tipar 23,50.

Tiparul executat sub comanda
nr. 40 134 la Combinatul Poligrafic
„Casa Scînteii", Piaţa Scînteii nr. 1,
Bucureşti
Republica Socialistă România

Lei 10,50